

การควบคุมโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย

Avian Influenza Control in Thailand

ศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก
สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์
ISBN : ๙๗๔-๒๙๗-๔๘๔-๕

การควบคุมโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย (Avian Influenza Control in Thailand)

ที่ปรึกษา

น.สพ. นิรันดร เอื้องตระกูลสุข

สพ.ญ. สัตติดาวัลย์ รัตนนคร

สพ.ญ. สุวรรณีย์ ก่วมแสง

สพ.ญ. ศิริกานจน์ โชติประภาสน์อินทการะ

น.สพ. เชิดชัย กำวีจิตรรัตนโยธา

น.สพ. ยุทธนา เขียวคึกคักกุล

น.สพ. อภัย สุทธิสังข์

สพ.ญ. อรพันธ์ ภาสกรกุล

สพ.ญ. รุ่งนภา รัตนราชชาติกุล

สพ.ญ. วิมลอรุณ หุ่นสุวรรณ

น.สว. ประสิทธิ์ เขียวทวีทรัพย์

ผู้อำนวยการสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการป้องกันและควบคุมโรคสัตว์

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านบำบัดรักษาโรคสัตว์

ผู้อำนวยการศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก

ผู้อำนวยการส่วนบริการจัดการสุขภาพสัตว์

ผู้อำนวยการส่วนควบคุมเคลื่อนย้ายและกักกัน

ผู้อำนวยการส่วนควบคุมโรคระบาดสัตว์

ผู้อำนวยการส่วนระบาดวิทยาทางสัตวแพทย์

ผู้อำนวยการส่วนบำบัดรักษาโรคสัตว์

ผู้อำนวยการส่วนโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน

ผู้อำนวยการส่วนสุขภาพสัตว์ระหว่างประเทศ

บรรณาธิการ

น.สพ. เชิดชัย กำวีจิตรรัตนโยธา

น.สพ. สุรสิงห์ ศรีจำรูญ

นายเชาววิทย์ กิจเอน

บรรณาธิการผู้ช่วย

น.สพ. ยุทธวิระ บดินทุกุล

น.สพ. รักไทย งามศักดิ์

สพ.ญ. นพวรรณ เบ็ญมีรูป

น.สพ. สมภพ ศิริมงคลรัตน์

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ๘ มกราคม ๒๕๕๙

จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

หมายเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ

ISBN : ๙๗๘-๖๒๕๖-๙๘๘-๕

การควบคุมโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย

Avian Influenza Control in Thailand

ศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก
สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

ISBN : ๙๗๔-๒๙๗-๔๔๔-๕

คำนำ

จากสถานการณ์การเกิดโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยซึ่งเริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา ก่อให้เกิดความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการสาธารณสุขเป็นอย่างมาก รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการระบาดของโรคไข้หวัดนกดังกล่าว จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนกซึ่งได้ออกนโยบายในการป้องกันควบคุมและกำจัดโรคไข้หวัดนกให้หมดไปจากประเทศไทยโดยเร็ว โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมปศุสัตว์เป็นแกนหลักในการดำเนินงานในด้านปศุสัตว์ ซึ่งได้กำหนดแผนการปฏิบัติงานต่างๆ ทั้งการทำลายสัตว์ การเฝ้าระวังโรค การค้นหาโรค (x-ray) การควบคุมเคลื่อนย้าย การประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเป็นผลให้เกิดโรคไข้หวัดนกลดลงจนกระทั่งปัจจุบัน (๑๙ มกราคม ๒๕๕๘) ยังไม่มีการระบาดเกิดขึ้นอีก

คู่มือฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานป้องกัน ควบคุมและกำจัดโรคของประเทศไทยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนควบคุมโรคไข้หวัดนกให้ทันต่อเหตุการณ์ โดยเนื้อหาในคู่มือประกอบด้วย สรุปสถานการณ์โรคไข้หวัดนก มาตรการเฝ้าระวังและสอบสวนโรค มาตรการควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์ มาตรการควบคุมโรงฆ่าสัตว์ปีก มาตรการทำลายสัตว์ มาตรการทำลายเชื้อโรคและมาตรการปรับปรุงและพัฒนาสัตว์ปีก เป็นต้น

คณะผู้จัดทำคู่มือฉบับนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ成为ประโยชน์สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการนำข้อมูลไปใช้วิเคราะห์เพื่อวางแผนการป้องกันควบคุมโรคไข้หวัดนก ตลอดจนอาจารย์ นิสิต นักศึกษา ประชาชนทั่วไปสามารถนำข้อมูลไปศึกษาและนำไปใช้ในการป้องกันโรคสำหรับสัตว์ปีกของตนเองด้วย

ศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก
สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์
๒ มกราคม ๒๕๕๙

สารบัญ

	หน้า
เรื่องย่อ	ก
บทนำ	ค
บทที่ ๑ สถานการณ์โรคไข้หวัดนก	๑
● สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในประเทศไทย	๑
● สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในต่างประเทศ	๓
บทที่ ๒ คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก	๕
บทที่ ๓ มาตรการเฝ้าระวังและสอบสวนโรคไข้หวัดนก	๑๑
● การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก	๑๑
● การสอบสวนโรค	๑๕
บทที่ ๔ มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์สัตว์ปีก	๒๐
● การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและกักกันโรค รอบจุดเกิดโรค	๒๐
● การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกทั้งภายในจังหวัด ภายในโซน เลี้ยงสัตว์ปีก และระหว่างโซนเลี้ยงสัตว์ปีก	๒๐
บทที่ ๕ มาตรการการควบคุมโรงฆ่าและโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ปีก	๒๔
บทที่ ๖ มาตรการทำลายสัตว์ ซากสัตว์ และการจ่ายค่าชดเชยให้กับเกษตรกร	๓๗
● การทำลายสัตว์ปีก	๓๗
● การชดเชยและช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก	๓๘
● การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ในการทำลายสัตว์	๓๘
บทที่ ๗ มาตรการทำลายเชื้อโรค	๔๒
บทที่ ๘ มาตรการปรับปรุงและพัฒนาระบบการเลี้ยงสัตว์ปีก	๔๕
● มาตรการปรับปรุงและพัฒนาระบบการเลี้ยงสัตว์ปีก	๔๕
● มาตรการปรับปรุงระบบการเลี้ยงเปิดไล่ทุ่ง	๕๑
● มาตรการปรับปรุงระบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองและไก่ชน	๕๕
บทที่ ๙ มาตรการการช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกรและผู้ประกอบการสัตว์ปีกที่ได้รับผลกระทบ จากโรคระบาดสัตว์ปีก	๕๗
บทที่ ๑๐ ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก (พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๕๐)	๖๑
บทที่ ๑๑ ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ (พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๕๐)	๖๔

	หน้า
บทที่ ๑๒ ผลกระทบของโรคไข้หวัดนก	๖๖
● ต่อระบบสาธารณสุข	๖๖
● ต่ออุตสาหกรรมการผลิตสัตว์ปีก	๖๘
● ต่อเศรษฐกิจ	๗๐
บทที่ ๑๓ การพัฒนาความรู้ทางด้านวิชาการในเรื่องโรคไข้หวัดนก	๗๑
● การศึกษาความคงอยู่ ความคงทนของเชื้อไข้หวัดนก H5N1 ในสิ่งแวดล้อมและผลผลิตสัตว์ปีกและความไวต่อยาฆ่าเชื้อโรค	๗๓
บทที่ ๑๔ การดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ ในเรื่องโรคไข้หวัดนก	๗๗
บทที่ ๑๕ การประชาสัมพันธ์ และสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภค	๘๑
บทที่ ๑๖ แนวทางการพิจารณาการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนก	๘๔
● แนวทางพิจารณาใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ในประเทศไทย	๘๔
● สรุปประเด็นสำคัญ การประชุมกำหนดนโยบายเรื่องวัคซีน ไข้หวัดนกในสัตว์ปีก	๘๘
บทที่ ๑๗ การแก้ไขกฎหมาย ระเบียบและกฎกระทรวง ฯลฯ	๙๒
บทที่ ๑๘ บทสรุปสถานการณ์และการควบคุมโรคไข้หวัดนก	๙๔
กิตติกรรมประกาศ	๑๐๗
บรรณานุกรม	๑๐๘
ภาคผนวก	๑๑๑

เรื่องย่อ

โรคไข้หวัดนก (Birdflu หรือ Avian influenza) มีการระบาดครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๗ แบ่งการระบาดออกเป็น ๓ รอบ โดยรอบที่ ๑ (๒๓ มกราคม - ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗) เกิดการระบาด ๑๙๐ รายใน ๑๔๑ ตำบล ๔๙ อำเภอ ๔๒ จังหวัด รอบที่ ๒ (๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ - ๑๒ เมษายน ๒๕๕๘) เกิดการระบาด ๑,๕๓๙ ราย ใน ๗๔๔ ตำบล ๒๖๔ อำเภอ ๕๑ จังหวัด รอบที่ ๓ (๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ - ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘) เกิดการระบาด ๗๕ ราย ใน ๕๕ ตำบล ๒๗ อำเภอ ๑๑ จังหวัด มาตรการต่างๆที่ใช้ควบคุมโรคให้สงบโดยเร็วคือการทำลายสัตว์ปีกที่เป็นพาหะของโรค การควบคุมเคลื่อนย้าย การเฝ้าระวังโรค การสอบสวนโรค การประชาสัมพันธ์ การร่วมมือกับหน่วยงานอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ การสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังโรคในพื้นที่ การค้นหาโรคเชิงรุก (x-ray) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคไข้หวัดนก การวิจัยการใช้วัคซีนไข้หวัดนก การพัฒนาปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยขึ้น การปรับปรุงระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกทั้งในพื้นที่เมือง ใกล้เคียง และเปิดโล่ง ตลอดจนการพัฒนาโรงฆ่าสัตว์ปีกให้มีสุขลักษณะ การดำเนินงานตามมาตรการดังกล่าวข้างต้นได้กระทำอย่างเข้มงวดจนทำให้ในปัจจุบัน (๑๙ มกราคม ๒๕๕๙) ยังไม่มีการระบาดของโรคไข้หวัดนกขึ้นใหม่ อย่างไรก็ตามยังจำเป็นต้องมีการเฝ้าระวังอย่างเข้มงวดต่อไป เพื่อจะได้รู้ภาวะการระบาดของโรคอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของออกไปเมื่อมีโรคไข้หวัดนกเกิดขึ้น

SUMMARY

Avian influenza (AI) of bird flu was first reported in Thailand on 23 January 2004. There have been 3 rounds of outbreaks. The first round (23 January - 24 May 2004), there were 190 cases in 141 sub-districts, 89 districts, 42 provinces. The second round (3 July 2004 - 12 April 2005) there were 1,539 cases in 784 sub-districts, 264 districts, 51 provinces. The third round (1 July 2005 - 30 November 2005) there were 75 cases in 55 sub-districts, 27 district, 11 provinces. AI control measures to contain the outbreak are stamping-out of infected poultry and reservoir, movement control, surveillance, disease investigation, public communication, collaboration with other institutes nationally and internationally, establishing surveillance network to reach out rural areas and the intensive clinical surveillance (X-ray). In addition various research and development projects on AI were supported, including vaccine development. Other supporting measures were reviewing legislation and updated related laws, improving poultry production system especially native chickens, fighting cocks and free range duck, as well as improvement of sanitation in poultry slaughterhouses. All above measures have been carried out pro-actively; therefore as of presence (1 January 2006) there was no new case reported. However, surveillance system for AI must be carried on in order for rapid detection of a new outbreak and for rapid and effective response to the epidemic.

เรื่องย่อ

โรคไข้หวัดนก (Birdflu หรือ Avian influenza) มีการระบาดครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๗ แบ่งการระบาดออกเป็น ๓ รอบ โดยรอบที่ ๑ (๒๓ มกราคม - ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗) เกิดการระบาด ๑๙๐ รายใน ๑๕๑ ตำบล ๕๙ อำเภอ ๕๒ จังหวัด รอบที่ ๒ (๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ - ๑๒ เมษายน ๒๕๕๘) เกิดการระบาด ๑,๕๓๙ ราย ใน ๗๕๕ ตำบล ๒๖๕ อำเภอ ๕๑ จังหวัด รอบที่ ๓ (๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ - ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘) เกิดการระบาด ๗๕ ราย ใน ๕๕ ตำบล ๒๗ อำเภอ ๑๑ จังหวัด มาตรการต่างๆที่ใช้ควบคุมโรคให้สงบโดยเร็วคือการทำลายสัตว์ปีกที่เป็นพาหะของโรค การควบคุมเคลื่อนย้าย การเฝ้าระวังโรค การสอบสวนโรค การประชาสัมพันธ์ การร่วมมือกับหน่วยงานอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ การสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังโรคในพื้นที่ การค้นหาโรคเชิงรุก (x-ray) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคไข้หวัดนก การวิจัยการใช้วัคซีนไข้หวัดนก การพัฒนาปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยขึ้น การปรับปรุงระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกทั้งในพื้นที่เมือง ใกล้เคียง และเปิดโล่ง ตลอดจนการพัฒนาโรงฆ่าสัตว์ปีกให้มีสุขลักษณะ การดำเนินงานตามมาตรการดังกล่าวข้างต้นได้กระทำอย่างเข้มงวดจนทำให้ในปัจจุบัน (๑๙ มกราคม ๒๕๕๙) ยังไม่มีการระบาดของโรคไข้หวัดนกขึ้นใหม่ อย่างไรก็ตามยังจำเป็นต้องมีการเฝ้าระวังอย่างเข้มงวดต่อไป เพื่อจะได้รู้ภาวะการระบาดของโรคอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของออกไปเมื่อมีโรคไข้หวัดนกเกิดขึ้น

บทที่ ๑

สถานการณ์โรคไข้หวัดนก

สถานการณ์โรคไข้หวัดนก

สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในประเทศไทย

การเกิดโรคไข้หวัดนกรอบแรก (วันที่ ๒๓ มกราคม – ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗)

การเกิดโรคไข้หวัดนกรอบที่สอง (วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ – ๑๒ เมษายน ๒๕๕๘)

การเกิดโรคไข้หวัดนกรอบที่สาม (วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ – ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘)

สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในต่างประเทศ

สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในประเศกไทย

เชื้อไวรัสไข้หวัดนก ชนิดสายพันธุ์ H5N1 ซึ่งถือว่าเป็นสายพันธุ์ชนิดก่อโรครุนแรง ในภูมิภาคเอเชียมีรายงานการระบาดของโรคครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ฮ่องกง และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พบการระบาดที่ประเทศเกาหลีใต้ ถัดมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้ระบาดไปยังประเทศต่างๆ ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน เวียดนาม ไต้หวัน กัมพูชา ลาว และอินโดนีเซีย รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งพบการระบาดของเชื้อไวรัสไข้หวัดนก ชนิดสายพันธุ์ H5N1 ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๗

สถานการณ์การเกิดโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย แยกได้เป็น ๓ ช่วงเวลา ได้แก่ การระบาดรอบที่ ๑ (๒๓ มกราคม - ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗) และการระบาดรอบที่ ๒ (๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ – ๑๒ เมษายน ๒๕๕๘) การระบาดรอบที่ ๓ (วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ – ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘) ซึ่งการระบาดในแต่ละรอบสรุปสถานการณ์ได้ดังนี้

๑. การระบาดของโรคไข้หวัดนกรอบที่ ๑ (วันที่ ๒๓ มกราคม – ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗)

๑.๑ การเกิดโรคไข้หวัดนกครั้งแรกในประเทศไทย

พบโรคไข้หวัดนกชนิดสายพันธุ์ H๕N๑ ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๗ ในฟาร์มไก่ไข่ ที่ อ.บางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๒ การเกิดโรคไข้หวัดนกครั้งสุดท้ายในรอบที่ ๑

พบโรคไข้หวัดนกครั้งสุดท้ายในรอบแรก เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ที่ฟาร์มไก่ในภาคอีสาน สัตวศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑.๓ สรุปผลการพบโรคไข้หวัดนกตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม – ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗

๑) พบโรคไข้หวัดนกทั้งหมด ๑๙๐ ราย ใน ๑๔๑ ตำบล ๘๙ อำเภอ ๔๒ จังหวัด

๒) พื้นที่ที่พบโรคมากที่สุดได้แก่ภาคเหนือตอนล่าง (สสอ.๖) ๕๕ ราย (๒๘.๙๕%) รองลงมาได้แก่

ภาคตะวันออกเฉียง (สสอ.๒) ๓๗ ราย (๑๙.๘๗%) และภาคกลาง(สสอ.๑) ๒๔ ราย (๑๒.๖๓%) พื้นที่ที่ไม่พบการเกิดโรค ได้แก่ ภาคใต้ตอนล่าง (สสอ.๙)

๓) ชนิดสัตว์ปีกที่ให้ผลบวกต่อเชื้อไวรัสไข้หวัดนก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไก่พื้นเมือง ๖๓.๖๘% ไก่เนื้อ ๑๑.๕๘% ไก่ไข่ ๑๐.๕๓% เป็ด ๖.๓๒% นกกระทา ๔.๗๔% และสัตว์ปีกอื่นๆ ๓.๑๕%

๒. การระบาดของโรคไข้หวัดนกรอบที่ ๒ (วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๗ – ๑๒ เมษายน ๒๕๔๘)

๒.๑ การเกิดโรคไข้หวัดนกรอบที่ ๒

พบโรคไข้หวัดนกเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ที่ฟาร์มไก่ไขในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒.๒ การเกิดโรคไข้หวัดนกรอบที่ ๒

พบโรคไข้หวัดนกรอบที่ ๒ รอบที่สอง เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๘ ในไก่ชน ที่ตำบลท้ายตลาด อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

๒.๓ สรุปผลการพบโรคไข้หวัดนกรอบที่ ๒ (วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๗ – ๑๒ เมษายน ๒๕๔๘)

๑) พบโรคไข้หวัดนกรอบที่ ๒ ทั้งหมด ๑,๕๓๙ ครั้ง ใน ๗๔๔ ตำบล ๒๖๔ อำเภอ ๕๑ จังหวัด

๒) พื้นที่ที่พบโรคไข้หวัดนกรอบที่ ๒ มากที่สุดได้แก่ภาคเหนือตอนล่าง(สสอ.๖) จำนวน ๖๓๑ ราย (๔๑.๐%) รองลงมาได้แก่ภาคกลาง (สสอ.๑) จำนวน ๕๙๔ ราย (๓๘.๖๐%) ส่วนพื้นที่ภาคเหนือพบโรคน้อยที่สุด จำนวน ๓ ราย (๐.๒%)

๓) ชนิดสัตว์ปีกที่ให้ผลบวกต่อเชื้อไวรัสไข้หวัดนก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไก่พื้นเมือง ๕๗.๖๑% เป็ด ๒๘.๘๑% ไก่เนื้อ ๕.๓๒% ไก่ไข่ ๔.๗๑% นกกระทา ๒.๐๒% และสัตว์ปีกอื่นๆ ๑.๕๓%

๓. การระบาดของโรคไข้หวัดนกรอบที่ ๓ (วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ – ปัจจุบัน (๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘))

๓.๑ การเกิดโรคไข้หวัดนกรอบที่ ๓

พบโรคไข้หวัดนกรอบที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ที่ฟาร์มนกกกระทา หมู่ ๑ ตำบลศาลาขาว อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

๓.๒ สรุปผลการพบโรคไข้หวัดนกรอบที่ ๓ (วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ – ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘)

๑) พบโรคไข้หวัดนกรอบที่ ๓ ทั้งหมด ๗๕ ครั้ง ใน ๕๕ ตำบล ๒๗ อำเภอ ๑๑ จังหวัด

๒) พื้นที่ที่พบโรคไข้หวัดนกรอบที่ ๓ มากที่สุดได้แก่ภาคกลาง (สสอ.๑) จำนวน ๓๗ ราย (๔๘.๑%) รองลงมา ได้แก่ ภาคเหนือตอนล่าง (สสอ.๖) ๒๕ ราย (๓๓.๓๔ %) ภาคตะวันตก (สสอ.๗) จำนวน ๑๑ ราย (๑๔.๖๗%) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สสอ.๔) จำนวน ๒ ราย (๒.๖๗ %)

๓) ชนิดสัตว์ปีกที่ให้ผลบวกต่อเชื้อไวรัสไข้หวัดนก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไก่พื้นเมือง ๗๖.๓๒% นกกระทา ๗.๘๙% เป็ด ๖.๕๘% ไก่เนื้อ ๕.๒๖% ไก่ไข่ ๒.๖๓% และสัตว์ปีกอื่นๆ ๑.๓๒%

สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในต่างประเทศ (ข้อมูลถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘)

ประเทศ	ปี ค.ศ.	ชนิดสัตว์ปีก	subtype
สก๊อตแลนด์	๑๙๕๙	ไก่	H5N1
แอฟริกาใต้	๑๙๖๑	Tern(<i>Sterna hirundo</i>)	H5N1
	๒๐๐๕ (๑๐ มิ.ย.)	นกกระจอกเทศ	H5
อังกฤษ	๑๙๖๓	ไก่งวง	H7N3
	๑๙๗๙	ไก่งวง	H7N7
	๑๙๙๑	ไก่งวง	H5N1
เยอรมัน	๑๙๗๒	Finch(<i>Carduelis</i> sp.)	H7N1
	๑๙๗๙	ไก่,gulls(unspecified)	H7N7
	๒๐๐๓	ไก่	H7N7
	๑๙๖๖	ไก่งวง	H5N9
แคนาดา	๒๐๐๔ (๑๙ ก.พ.)	ไก่	H7N3
	๒๐๐๕ (๒ มิ.ย.)	ไก่งวง	H3
	๒๐๐๕ (๑๔ พ.ย.)	เป็ด	H5
ออสเตรเลีย	๑๙๗๖	ไก่	H7N7
	๑๙๘๕	ไก่	H7N7
	๑๙๙๒	ไก่	H7N3
	๑๙๙๔	ไก่	H7N3
	๑๙๙๗	ไก่	H7N4
	๑๙๘๓-๑๙๘๔	ไก่	H5N2
สหรัฐอเมริกา(รัฐเดลาแวร์)			H7N2
รัฐเพนซิลเวเนีย	๒๐๐๔ (๑๑ ก.พ.)	ไก่	H2N2
รัฐเท็กซัส			H5N2 H7N3
รัฐแมรี่แลนด์			H7N2
รัฐนิวเจอร์ซีย์	๒๐๐๕ (๑๖ มิ.ย.)	เป็ด	H7N2
ไออร์แลนด์	๑๙๘๓-๑๙๘๕	ไก่งวง	H5N8
เม็กซิโก	๑๙๙๔-๑๙๙๕	ไก่	H5N2
ปากีสถาน	๑๙๙๔-๑๙๙๖	ไก่	H7N3
	๒๐๐๔ (๖ ก.พ.)	ไก่	H7
อิตาลี	๑๙๙๗	ไก่	H5N2
	๑๙๙๙-๒๐๐๐	ไก่งวง,ไก่	H7N1
ฮ่องกง	๑๙๙๗	ไก่	H5N1

ประเทศ	ปี ค.ศ.	ชนิดสัตว์ปีก	subtype
	๑๙๙๙	เปิด,ห่าน	H5N1
	๒๐๐๐-๒๐๐๑	เปิด,ห่าน,ไก่	H5N1
	๒๐๐๒	นกน้ำ,นกฟลามิงโก	H5N1
	๒๐๐๓	ไก่	H5N1
	๒๐๐๕ (๑๔ ม.ค.)	ไก่	H5N1
เนเธอร์แลนด์	๒๐๐๓	ไก่	H7N7
	๒๐๐๔ (๑๔ มี.ค.)	ไก่	H7,H5
เบลเยียม	๒๐๐๓	ไก่	H7N7
เกาหลีใต้	๒๐๐๓ (๑๒ ธ.ค.)	ไก่	H5N1
เวียดนาม	๒๐๐๔ (๘ ม.ค.)	เปิด,ไก่,นกกกระทา	H5,
	๒๐๐๕ (๑๘ มิ.ย.)	ไก่	H5N1
ญี่ปุ่น	๒๐๐๔ (๑๒ ม.ค.)	ไก่	H5N1
	๒๐๐๕ (๑ ก.ค.)	ไก่	H5N2
	๒๐๐๕ (๓๑ ต.ค.)	ไก่	H5N2
ไต้หวัน	๒๐๐๔ (๒๐ ม.ค.)	ไก่	H5N2
กัมพูชา	๒๐๐๔ (๒๔ ม.ค.)	ไก่	H5N1
ลาว	๒๐๐๔ (๒๗ ม.ค.)	ไก่	H5
อินโดนีเซีย	๒๐๐๔ (๒ ก.พ.)	ไก่	H5N1
จีน	๒๐๐๔ (๔ ก.พ.)	ไก่	H5N1
	๒๐๐๕ (๙ มิ.ย.)	นกอพยพ	H5N1
บรูไน	๒๐๐๕ (๑๐ มิ.ย.)	ไก่	H5N1
ฟิลิปปินส์	๒๐๐๕ (๑๕ ก.ค.)	เปิด,ไก่	H5
รัสเซีย	๒๐๐๕ (๒๔ ก.ค.)	ไก่,ไก่วง,เปิด,ห่าน	H5N1
คาซัคสถาน	๒๐๐๕ (๕ ส.ค.)	เปิด,ห่าน	H5N1
มองโกเลีย	๒๐๐๕ (๑๒ ส.ค.)	นกอพยพ	H5
ตุรกี	๒๐๐๕ (๑๓ ต.ค.)	ไก่วง	H5N1
โรมาเนีย	๒๐๐๕ (๑๕ ต.ค.)	เปิด	H5N1
กรีซ	๒๐๐๕ (๑๗ ต.ค.)	ไก่วง	H5N1
โครเอเชีย	๒๐๐๕ (๒๑ ต.ค.)	นกอพยพ	H5N1
คูเวต	๒๐๐๕	นกฟลามิงโก	H5N1

ที่มา : องค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE)

บทที่ ๒

คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และ คณะทำงานแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก

จากสถานการณ์ของโรคไข้หวัดนกที่ผ่านมามีตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน (๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘) ประเทศไทยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และศูนย์ปฏิบัติการ ขึ้นมาดำเนินการเพื่อควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนกระดับประเทศ โดยประกอบด้วย

๑. คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขวิกฤติสถานการณ์ไข้หวัดนก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๑/๒๕๔๗ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๗ ลงนามโดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร) ได้แต่งตั้ง “คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขวิกฤติสถานการณ์ไข้หวัดนกระบาดในไก่” โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) เป็นประธาน โดยมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

๑) กำหนดมาตรการติดตามดูแลด้านสุขอนามัยรวมทั้งกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการ และประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากสถานการณ์โรคระบาดในไก่

๒) ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่ต้องที่ประเทศไทยสามารถยับยั้งโรคระบาดในไก่ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้บริโภคภายในประเทศและประเทศที่นำเข้าผลิตภัณฑ์ไก่จากประเทศไทยบางประเทศ

๓) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อช่วยปฏิบัติงานตามความจำเป็น

๔) สั่งการส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติและให้การช่วยเหลือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย รวมทั้งให้ข้อมูลข้อเท็จจริง เอกสารหรือร่วมประชุมหารือ และให้ข้อคิดเห็น

๕) ให้คณะกรรมการฯ รายงานผลการดำเนินงานต่อนายกรัฐมนตรีเป็นระยะๆ ทุก ๑๕ วัน และเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว พร้อมสรุปรายงานภาพรวมเสนอนายกรัฐมนตรีอีกครั้งภายใน ๑ เดือน โดยในรายงานให้เสนอแนะแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมด้วย

๒. ศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ ๓๔/๒๕๔๗ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๗ จัดตั้งศูนย์ประสานงานแก้ไข ปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) เป็นประธาน โดยมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

๑. เร่งรัดการแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

๒. ติดตามผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหาอย่างใกล้ชิด

๓. ประสานงานกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศเพื่อทำความเข้าใจและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ สถานการณ์และผลการดำเนินงาน

๔. เร่งช่วยเหลือ พันฟูเกษตรกรและผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์ปีกที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดสัตว์ปีก
๕. แต่งตั้งคณะทำงานต่างๆ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก ได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมา ๔ ชุดได้แก่

๒.๑ คณะทำงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีกภายในประเทศ

คำสั่งศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ที่ ๑/๒๕๕๗ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๗ ตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีกภายในประเทศ โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเนวิน ชิดชอบ) เป็นประธาน มีหน้าที่ดังนี้

๑. เร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีกที่เกิดขึ้นในขณะนี้ ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว
๒. ดำเนินการต่างๆ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก สอดคล้องหรือเป็นไปตามมาตรฐานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และมาตรฐานของต่างประเทศ
๓. เสนอมาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดสัตว์ปีก
๔. ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
๕. รวบรวมข้อมูลและผลการปฏิบัติงานเสนอต่อประธานศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก
๖. ปฏิบัติงานอื่นใด ตามที่ประธานศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก มอบหมาย

๒.๒ คณะทำงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีกที่มีผลกระทบระหว่างประเทศ

คำสั่งศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ที่ ๒/๒๕๕๗ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๗ ตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีกที่มีผลกระทบระหว่างประเทศ โดยมีกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายวีระชัย วีระเมธีกุล) เป็นประธาน มีหน้าที่ดังนี้

- ๑) ประสานงานกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศเพื่อทำความเข้าใจ ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดสัตว์ปีกที่เกิดขึ้นในประเทศไทย
- ๒) เร่งรัด แก้ไขปัญหา และผลกระทบด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศจากโรคระบาดสัตว์ปีก
- ๓) รวบรวมข้อมูลและผลการปฏิบัติงานเสนอต่อประธานศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก
- ๔) ปฏิบัติงานอื่นใด ตามที่ประธานศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก มอบหมาย

๒.๓ คณะทำงานประสานงานเฉพาะกิจเพื่อติดตามการแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก

คำสั่งศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ที่ ๓/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะประสานงานเฉพาะกิจเพื่อติดตามการแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก โดยมีนายอำพน กิตติอำพน ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็นประธาน ให้มีหน้าที่ดังนี้

๑. ติดตามและประสานงานการแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก
๒. ประสานเกี่ยวกับมาตรการป้องกันโรคระบาดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๓. ให้ข้อมูลต่อสื่อมวลชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. รวบรวมข้อมูลและผลการปฏิบัติงานเสนอต่อประธานศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก
๕. ปฏิบัติงานอื่น ตามที่ประธานศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก มอบหมาย

๒.๔ คณะทำงานช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกรและผู้ประกอบการสัตว์ปีกที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดสัตว์ปีก

คำสั่งศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีกที่ ๓/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๗ เรื่อง ตั้งคณะทำงานช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกรและผู้ประกอบการสัตว์ปีกที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดสัตว์ปีก โดยมี นายอภิชาติ พงษ์ศรีหุศลชัย หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน ให้มีหน้าที่ดังนี้

๑. กำหนดมาตรการ และแผนการช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกรและผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบ อันเนื่องมาจากโรคระบาดสัตว์ปีก
๒. เร่งรัดให้ความช่วยเหลือ และฟื้นฟู เกษตรกรและผู้ประกอบการภายหลังการแก้ไขปัญหา สถานการณ์โรคระบาดสัตว์ปีกที่เกิดขึ้น ได้เสร็จสิ้นแล้ว
๓. รวบรวมข้อมูลและผลการปฏิบัติงานเสนอต่อประธานศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก
๔. ปฏิบัติงานอื่นใด ตามที่ประธานศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก มอบหมาย

๓. คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๕/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ พิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนกโดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) เป็นประธาน ให้มี อำนาจหน้าที่ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๙๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ เรื่อง ปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการ พิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) เป็นประธาน ให้มีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

๓.๑ คณะอนุกรรมการแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๓/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะ อนุกรรมการแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก โดยมีอธิบดีกรมปศุสัตว์ (นายยุคล ลิ้มแหลมทอง) เป็นประธาน ให้มี หน้าที่ดังนี้

๑. ประสานงานการติดตาม ดูแลด้านสุขอนามัยรวมทั้งการดำเนินการด้านต่างๆ เสนอมาตรการให้ ความช่วยเหลือผู้ประกอบการและประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากสถานการณ์โรคไข้หวัดนก
๒. เสนอมาตรการด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้บริโภคภายในประเทศและต่าง ประเทศ
๓. ประสานส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอมาตรการการปฏิบัติตาม ที่คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนกมอบหมาย
๔. ให้คณะอนุกรรมการฯ รายงานผลการดำเนินงานและมาตรการดำเนินงานต่างๆ ที่เหมาะสมต่อ คณะกรรมการฯ เป็นระยะ ๆ ทุก ๗ วัน
๕. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการฯ มอบหมาย

๓.๒ คณะอนุกรรมการด้านวิชาการเพื่อกำหนดแนวทางการศึกษาวิจัยโรคไข้หวัดนก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ด้านวิชาการเพื่อกำหนดแนวทางการศึกษาวิจัยโรคไข้หวัดนก โดยมี รศ.น.สพ.สงคราม เหลืองทองคำ นายกสัตวแพทย์สภา เป็นประธาน ให้มีหน้าที่ดังนี้

๑. จัดทำแผนการศึกษาวิจัย องค์ความรู้เกี่ยวกับโรคไขหวัดนก การควบคุมป้องกันการเปลี่ยนแปลงของไวรัส การใช้วัคซีน
๒. พิจารณาจัดทำโครงการศึกษาวิจัยต่างๆ เพื่อแก้ปัญหา
๓. จัดทำประเมินสถานการณ์และเสนอแผนแม่บทภายใน ๑๕ วัน
๔. ติดตามความก้าวหน้าของการศึกษาวิจัยและรายงานให้ทราบ
๕. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๓ คณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์การเลี้ยงไก่และสัตว์ปีกและการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูป

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๘๖/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์การเลี้ยงไก่และสัตว์ปีกและการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูป และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๑๓/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์การเลี้ยงไก่และสัตว์ปีกและการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปเพิ่มเติม โดยมี นายบรรพต หงษ์ทอง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน ให้มีหน้าที่ดังนี้

๑. ปรับปรุงระบบข้อมูลและการจัดทำรายละเอียดแผนงาน โครงการ มาตรการ และระบบการจัดการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่สามารถรองรับระบบมาตรฐานอุตสาหกรรมปศุสัตว์ การสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยให้กับผู้ผลิตและผู้บริโภค การสร้างโอกาสการตลาด ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ โดยการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ระยะสั้นและระยะยาว
๒. เร่งรัด ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไขหวัดนก ตามกำหนดต่อไป
๓. แต่งตั้งคณะทำงาน หรือผู้เกี่ยวข้องเพื่อร่วมปฏิบัติงานกับคณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์ปฏิบัติงานกับคณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์การเลี้ยงไก่และสัตว์ปีก และการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูป ได้ตามความเหมาะสม
๔. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไขหวัดนกมอบหมาย

๓.๔ คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์โรคไขหวัดนก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๐๔/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์โรคไขหวัดนก โดยมี นายดุขฎิ สินเจิมสิริ รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ เป็นประธาน ให้มีหน้าที่ดังนี้

๑. จัดทำแผนประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับไขหวัดนก และแนวทางในการป้องกันตนเอง การป้องกันโรคอย่างถูกต้อง การปรับมาตรฐานการเลี้ยงก่อนนำสัตว์เข้าเลี้ยงใหม่ เพื่อป้องกันการเกิดโรค เพื่อลดความตระหนกผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ
๒. ประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกและประชาชนทั่วไปได้รับทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์การเกิดโรคไขหวัดนก
๓. จัดให้มีศูนย์กลางการตอบปัญหา และแจ้งข้อมูลข่าวสารการเกิดโรค
๔. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๕ ศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๙๓/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เรื่องจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก โดยมี นายแพทย์จรัส ตฤณวุฒิมพงษ์ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ

๑. ผู้อำนวยการ ประสานงาน เพื่อให้การปฏิบัติการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกเป็นไปตามนโยบาย
๒. เชิญนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาและ/หรือสถาบันอื่นๆที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อระดมความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาไข้หวัดนกและผลกระทบต่อเนื่องจากการระบาดของไข้หวัดนก
๓. เชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐมาชี้แจง หรือแสดงความคิดเห็นหรือเรียกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนราชการ หรือหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ ส่งเอกสารต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อพิจารณาปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่
๔. เสนอแนะมาตรการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการและประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนก
๕. ชี้แจง เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
๖. ตั้งคณะอนุกรรมการ หรือ คณะทำงาน รวมทั้งมอบหมายให้ผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องได้ตามความเหมาะสม
๗. ปฏิบัติงานหน้าที่อื่นใดตามที่รองนายกรัฐมนตรีมอบหมาย
๘. ให้คณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการดังกล่าวทราบบ่อยอย่างต่อเนื่องทุกวัน
๙. ให้ส่วนราชการทุกกระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการปฏิบัติการนี้ตามที่ร้องขอ

๔. คณะกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุมแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๖๖/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุมแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนกโดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายพินิจ จารุสมบัติ) เป็นประธาน ให้มีอำนาจหน้าที่

๑. กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติในการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคไข้หวัดนกให้เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งการกำหนดมาตรการการช่วยเหลือผู้เดือดร้อนและผู้ที่ได้รับผลกระทบ
๒. ดำเนินการบูรณาการงบประมาณและรับผิดชอบในการขอตั้งงบประมาณเพื่อให้สามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก
๓. ผู้อำนวยการ จัดระบบการประสานงานและการสื่อสารการปฏิบัติในช่วงวิกฤต เช่น กรณีเกิดการระบาดของโรค สนับสนุนให้มีการเตรียมพร้อม รวมทั้งการกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. ประสานงานกับต่างประเทศ เช่น องค์การอนามัยโลก ศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา องค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ทั้งด้านความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมโรค รวมทั้งองค์การความร่วมมือต่างๆ
๕. เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร และผลการดำเนินงานของจังหวัด และกระทรวงกรมและทุกภาคส่วน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นทั้งในส่วนของประชาชนและชาวต่างประเทศ
๖. ติดตาม วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานต่อ

นายกรัฐมนตรีเป็นประจำทุก ๑๕ วัน และเร่งดำเนินการในภารกิจที่เกี่ยวข้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว พร้อมสรุปรายงานภาพรวมเสนอนายกรัฐมนตรีเป็นประจำทุกเดือนอีกครั้ง

๗. ประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติและให้ความช่วยเหลือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย รวมทั้งให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง เอกสาร หรือร่วมประชุมหารือ และให้ข้อคิดเห็น

๘. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือบุคคลเพื่อมอบหมายให้ดำเนินการใดตามที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามความจำเป็น

๙. ให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาโรคไขหวัดนก ประจำอยู่ที่ชั้น ๓ ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

๑๐. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

๕. คณะกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุมแก้ไขสถานการณ์โรคไขหวัดนก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๔๖๖/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุมแก้ไขสถานการณ์โรคไขหวัดนกโดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ) เป็นประธาน ให้มีอำนาจหน้าที่

๑. กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติในการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคไขหวัดนกให้เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งการกำหนดมาตรการการช่วยเหลือผู้เดือดร้อนและผู้ที่ได้รับผลกระทบ

๒. ดำเนินการบูรณาการงบประมาณและรับผิดชอบในการขอตั้งงบประมาณเพื่อให้สามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาโรคไขหวัดนก

๓. อำนวยการ จัดระบบการประสานงานและการสื่อสารการปฏิบัติในช่วงวิกฤต เช่น กรณีเกิดการระบาดของโรค สนับสนุนให้มีการเตรียมพร้อม รวมทั้งการกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. ประสานงานกับต่างประเทศ เช่น องค์การอนามัยโลก ศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา องค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ทั้งด้านความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมโรค รวมทั้งองค์การความร่วมมือต่างๆ

๕. เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร และผลการดำเนินงานของจังหวัด และกระทรวงกรมและทุกภาคส่วน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นทั้งในส่วนประชาชนและชาวต่างประเทศ

๖. ติดตาม วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานต่อนายกรัฐมนตรีเป็นประจำทุก ๑๕ วัน และเร่งดำเนินการในภารกิจที่เกี่ยวข้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว พร้อมสรุปรายงานภาพรวมเสนอนายกรัฐมนตรีเป็นประจำทุกเดือนอีกครั้ง

๗. ประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติและให้ความช่วยเหลือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย รวมทั้งให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง เอกสาร หรือร่วมประชุมหารือ และให้ข้อคิดเห็น

๘. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือบุคคลเพื่อมอบหมายให้ดำเนินการใดตามที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามความจำเป็น

๙. ให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาโรคไขหวัดนก ประจำอยู่ที่ชั้น ๓ ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

๑๐. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

บทที่ ๓

มาตรการเฝ้าระวังและสอบสวนโรคในสัตว์ปีก

มาตรการเฝ้าระวังและสอบสวนโรคในสัตว์ปีก

- การเฝ้าระวังโรคในสัตว์ปีก
- การสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังโรค
- การดำเนินการเฝ้าระวังโรค
- การสอบสวนโรคในสัตว์ปีก

การเฝ้าระวังโรคในสัตว์ปีก

การสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังโรค

๑. มีการสร้างระบบเครือข่ายการเฝ้าระวังโรคในพื้นที่ คือให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และอาสาพัฒนาการปศุสัตว์ประจำตำบลและหมู่บ้านช่วยในการเฝ้าระวังและรายงานเมื่อพบมีสัตว์ปีกป่วย/ตายไปยังปศุสัตว์อำเภอหรือสาธารณสุขอำเภอ

๒. มีการจัดจ้างลูกจ้างชั่วคราว ในปีงบประมาณ ๒๕๔๘ เพื่อช่วยเฝ้าระวังและควบคุมโรคในระดับตำบล อำเภอและจังหวัด โดยจัดสรรจำนวนลูกจ้างให้ตามปัจจัยความเสี่ยงและข้อมูลการเกิดโรคในแต่ละพื้นที่ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ระดับคือ

๑) พื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง ๙ จังหวัด ได้ลูกจ้างซึ่งเป็นพนักงานสัตวบาล ๒ ภายในจังหวัดในสัดส่วน ๔ ตำบล ต่อ ๑ คน โดยมีลูกจ้างจังหวัดละตั้งแต่ ๒๐ คน จนถึง ๔๐ คน

๒) พื้นที่ที่มีความเสี่ยงปานกลาง ๔๒ จังหวัด ได้ลูกจ้างจังหวัดละ ๔ คน

๓) พื้นที่ปกติหรือพบโรคเพียง ๑ ครั้ง ๒๕ จังหวัด ได้ลูกจ้างจังหวัดละ ๒ คน

๓. จำนวนลูกจ้างชั่วคราวใช้สัตว์ปีก รวม ๖๖๔ อัตรา แบ่งเป็น

- นายสัตวแพทย์ ๓๒ อัตรา
- นักวิทยาศาสตร์ ๑๙ อัตรา
- เจ้าพนักงานสัตวบาล ๖๐๐ อัตรา
- นักสถิติ ๓ อัตรา

การดำเนินการเฝ้าระวังโรค

การเฝ้าระวังเชิงรับ

การเฝ้าระวังเชิงรับ (Passive surveillance) เป็นการเฝ้าระวังโดยการกำหนดให้เจ้าของสัตว์หรือเจ้าหน้าที่ เมื่อพบโรคหรือปัญหาที่อยู่ในข่ายการเฝ้าระวัง (ตาม พรบ.โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙) ให้ทำการแจ้งโรคและทำการบันทึกตามแบบฟอร์มรายงานแล้วรวบรวมส่งหน่วยงานที่รับผิดชอบ

การเฝ้าระวังเชิงรุก

การเฝ้าระวังเชิงรุก (Active surveillance) เป็นการเฝ้าระวังโดยเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์/เครือข่ายการเฝ้าระวัง เข้าไปติดตามค้นหาโรคหรือปัญหาที่ทำการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา เมื่อพบโรคหรือปัญหาที่ทำการเฝ้าระวัง ก็ทำการบันทึกเก็บรวบรวมข้อมูลทันที การเฝ้าระวังแบบนี้ ได้ข้อมูลค่อนข้างครบถ้วนโดยวิธีการที่ใช้ในการเฝ้าระวังโรคไข้อีดำไข้อีขาวแบ่งเป็น ๒ วิธีการคือ การเฝ้าระวังเชิงรุกด้วยอาการทางคลินิก และการเฝ้าระวังเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ โดยวิธีการสุ่มตรวจจู่จู่ หรือสุ่มตรวจซีรัม

๑. การเฝ้าระวังโรคไข้อีดำไข้อีขาวเชิงรุกด้วยอาการทางคลินิก

วิธีดำเนินการ

- เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์/อาสาพัฒนาปศุสัตว์/เครือข่ายการเฝ้าระวังโรคดำเนินการเฝ้าระวังโรค โดยสอบถามลักษณะอาการสัตว์ปีกจากเจ้าของ
- เมื่อพบสัตว์ปีกป่วยหรือตายให้ตรวจสอบข้อมูลลักษณะอาการตามนิยามโรคไข้อีดำไข้อีขาว กรณีสงสัยว่าป่วย (กรมปศุสัตว์ได้มีประกาศนิยามโรคไข้อีดำไข้อีขาว ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘)
- นิยามโรคไข้อีดำไข้อีขาว กรณีสงสัยว่าป่วย หมายความว่า
 - (๑) สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงในระบบฟาร์ม มีอัตราการตายอย่างน้อยร้อยละ ๑ ใน ๒ วัน หรือมีอัตราการกินอาหารและน้ำลดลงร้อยละ ๒๐ ใน ๑ วัน หรือ
 - (๒) สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงแบบหลังบ้าน มีอัตราการตายอย่างน้อยร้อยละ ๕ ใน ๒ วัน
 - (๓) สัตว์ปีกตามข้อ (๑) และ (๒) แสดงอาการอื่นร่วมด้วยดังนี้
 - (๓.๑) ตายกะทันหัน
 - (๓.๒) อาการระบบทางเดินหายใจ เช่น หายใจลำบาก หน้าบวม น้ำตาไหล
 - (๓.๓) อาการทางระบบประสาท เช่น ชัก คอบิด
 - (๓.๔) ท้องเสีย หรือขนยุ่ง ซึม ไม่กินอาหาร ไขลด ไขรูปร่างผิดปกติ หงอน เหนียงสีคล้ำ หรือหน้าแข้งมีจุดเลือดออก
- เมื่อพบสัตว์ปีกสงสัยว่าเป็นโรคไข้อีดำไข้อีขาว ให้ทำลายสัตว์ปีกฝูงนั้นหรือฝูงอื่นที่อาจเป็นพาหะทันทีโดยไม่ต้องรอผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ พร้อมทั้งให้เก็บสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีก จำนวน ๒-๕ ตัว ใส่ถุงพลาสติก ๒ ชั้น แล้วมัดปากถุงให้แน่น ส่งที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาคหรือสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ เพื่อตรวจวินิจฉัยยืนยันโรค
- ในกรณีที่เข้าไปในเล้าหรือสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีก เพื่อตรวจดูอาการ ให้ใช้น้ำยาฆ่าเชื้อโรคทุกครั้งทั้งก่อนเข้าและออกเพื่อป้องกันการแพร่โรค

๒. การเฝ้าระวังโรคไข้อีดำไข้อีขาวเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ

ดำเนินการใน ๒ ลักษณะ คือ การเฝ้าระวังโรคไข้อีดำไข้อีขาวเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการตามแผนที่กรมปศุสัตว์กำหนด และการเฝ้าระวังโรคไข้อีดำไข้อีขาวเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการรอบจุดเกิดโรค

๒.๑ การเฝ้าระวังโรคไข้อีดำไข้อีขาวเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการตามแผนที่กรมปศุสัตว์กำหนด

วิธีดำเนินการ

- ๒.๑.๑ สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์วางแผนดำเนินการ โดย

- ๑) เลือกพื้นที่ดำเนินการ ตามภาวะโรคในขณะนั้น
- ๒) เลือกช่วงเวลาที่ยดำเนินการ โดยการวิเคราะห์ทางระบาดวิทยา
- ๓) เลือกจำนวนตัวอย่างและการกระจายตัวอย่าง ตามภาวะโรค

๒.๑.๒ สำนักงานปศุสัตว์กำหนดแผนการสุ่มตัวอย่างภายในจังหวัดให้ได้ตามแผนที่สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์กำหนด

๒.๑.๓ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ/เครือข่ายการเฝ้าระวัง สุ่มเก็บตัวอย่างตามแผน ทั้งจาก อูจจาระและซีรัม และส่งตรวจยังห้องปฏิบัติการในพื้นที่

๒.๒ การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการรอบจุดเกิดโรค

วิธีดำเนินการเก็บตัวอย่างตามหลักเกณฑ์การเก็บตัวอย่างดังนี้

๒.๒.๑ เก็บตัวอย่าง Cloacal swab ไก่จำนวน ๒๐ ตัวต่อฟาร์ม หรือหมู่บ้านในรัศมี ๕ กิโลเมตร รอบจุดเกิดโรค

๒.๒.๒ พร้อมทั้งสังเกตอาการสัตว์ปีกป่วย ตาย ในพื้นที่ ๑๐ กิโลเมตร รอบจุดเกิดโรค

การดำเนินโครงการเฝ้าระวังเชิงรุกที่ผ่านมา

๑. โครงการไก่อานามัยครั้งที่ ๑

๑.๑ ช่วงเวลาในการดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑๙-๓๑ มกราคม ๒๕๔๗

๑.๒ พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการ

- พื้นที่เสี่ยง (Sensitive area, ๒๔ จังหวัด ๗๒ อำเภอ)
- พื้นที่เฝ้าระวังโรค (จังหวัดและอำเภอนอกเหนือจากข้อ ๑)

๑.๓ วิธีดำเนินการ

- สุ่มเก็บตัวอย่างอุจจาระฟาร์มไก่พันธุ์ ไก่เนื้อ ไก่ไข่ และฟาร์มสัตว์ปีกอื่น ๆ ที่มีลักษณะการเลี้ยงเป็นฟาร์มทุกฟาร์ม ในพื้นที่เสี่ยงและพื้นที่เฝ้าระวังโรค

- สุ่มเก็บตัวอย่างอุจจาระไก่พื้นเมือง และสัตว์ปีกอื่นๆ ที่อาจเป็นพาหะของโรค ให้ดำเนินการเก็บตัวอย่างจากทุกหมู่บ้านในพื้นที่เสี่ยง และสุ่มเก็บ ๖๐ หมู่บ้านต่อหนึ่งจังหวัดในพื้นที่เฝ้าระวังโรค

๒. โครงการไก่อานามัยครั้งที่ ๒

๒.๑ ช่วงเวลาในการดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ – ๔ มีนาคม ๒๕๔๗

๒.๒ พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการ

- เก็บตัวอย่างเพิ่มเติมในพื้นที่ที่เหลือจากโครงการไก่อานามัยครั้งที่ ๑

๒.๓ วิธีดำเนินการ

- สุ่มเก็บตัวอย่างอุจจาระไก่พื้นเมือง และสัตว์ปีกอื่นๆ ที่อาจเป็นพาหะของโรค ให้ดำเนินการเก็บตัวอย่างจากทุกหมู่บ้าน

๓. โครงการรณรงค์ค้นหาโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกแบบบูรณาการ (x-ray) ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗

๓.๑ ช่วงเวลาในการดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑ - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๗

๓.๒ พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการ แบ่งพื้นที่เป้าหมายเป็นเขตต่างๆ ของประเทศไทยตามสถานการณ์การระบาดได้เป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

- เขตที่ยังคงปลอดโรคไข้อีดำดงหรือถ้ามีการระบาดก็เป็นจุดเล็กๆ และโรคสงบเป็นเวลานานแล้ว ได้แก่ พื้นที่ในเขตสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ ๓, ๔, ๕, ๗, ๘ และ ๙

- เขตที่มีการระบาดซ้ำซาก ได้แก่พื้นที่ ๑๐๓ อำเภอ ในพื้นที่ในเขตสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ ๑, ๒ และ ๖

๓.๓ วิธีดำเนินการ

- สำรวจเกษตรกรที่มีการเลี้ยงสัตว์ปีกทุกครัวเรือน
- การเฝ้าระวังโรคไข้อีดำดงเชิงรุกด้วยอาการทางคลินิก
- การเฝ้าระวังโรคไข้อีดำดงเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ ด้วยการตรวจจุลจากระ และการตรวจซีรัม

๔. โครงการรณรงค์ค้นหาโรคไข้อีดำดงในสัตว์ปีกแบบบูรณาการ (x-ray) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔

๔.๑ ช่วงเวลาในการดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑ - ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

๔.๒ พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการ แบ่งเป็น

- เขตที่มีการระบาดซ้ำในระยะ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๓ - มกราคม ๒๕๕๔
- เขตที่ยังคงปลอดโรคไข้อีดำดงหรือถ้ามีการระบาดก็เป็นจุดเล็กๆ และโรคสงบเป็นเวลานานแล้ว ได้แก่ พื้นที่ในเขตที่เหลือ

๔.๓ วิธีดำเนินการ

- สำรวจเกษตรกรที่มีการเลี้ยงสัตว์ปีกทุกครัวเรือน
- การเฝ้าระวังโรคไข้อีดำดงเชิงรุกด้วยอาการทางคลินิก
- การเฝ้าระวังโรคไข้อีดำดงเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ ด้วยการตรวจจุลจากระ และการตรวจซีรัม

๕. โครงการรณรงค์ค้นหาโรคไข้อีดำดงในสัตว์ปีกแบบบูรณาการ (x-ray) ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔

๕.๑ ช่วงเวลาในการดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑ - ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

๕.๒ พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการ แบ่งพื้นที่รณรงค์ตามความเสี่ยงของโรคเป็น ๓ ระดับ คือ

- พื้นที่มีความเสี่ยงของโรคสูง ๙ จังหวัด
- พื้นที่มีความเสี่ยงปานกลาง ๔๒ จังหวัด
- พื้นที่ไม่เคยพบโรค ๒๕ จังหวัด

๕.๓ วิธีดำเนินการ

- สำรวจเกษตรกรที่มีการเลี้ยงสัตว์ปีกทุกครัวเรือน
- การเฝ้าระวังโรคไข้อีดำดงเชิงรุกด้วยอาการทางคลินิก
- การเฝ้าระวังโรคไข้อีดำดงเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ ด้วยการตรวจจุลจากระ

ตาราง สรุปผลการดำเนินการโครงการเฝ้าระวังเชิงรุก

โครงการ	เก็บตัวอย่าง	ให้ผลบวก
ไก่อานามัยครั้งที่ ๑ (๒๔ – ๓๑ ม.ค. ๔๗)	๗๕,๖๒๕ ตัวอย่าง	๑๖๑ ราย ใน ๗๑ ตำบล ๔๐ จังหวัด
ไก่อานามัยครั้งที่ ๒ (๑๑ ก.พ. – ๔ มี.ค.๔๗)	๑๒,๐๐๐ ตัวอย่าง	๑๔ ราย (โดย ๑๗ รายเป็นพื้นที่ๆเคยมีการระบาดของโรคแต่ ๑ รายพบในจังหวัดที่ยังไม่เคยเกิดโรคมามาก่อน คือจังหวัดร้อยเอ็ด)
x-ray (๑-๓๑ ตุลาคม ๔๗)	๑๕๐,๖๔๔ ตัวอย่าง	๗๒๔ ราย ใน ๔๕๗ ตำบล ๑๔๔ อำเภอ ๔๕ จังหวัด
x-ray (๑-๒๔ กุมภาพันธ์ ๔๘)	๖๖,๕๔๔ ตัวอย่าง	๗๒ ราย ใน ๓๗ ตำบล ๒๒ อำเภอ ๑๐ จังหวัด
x-ray (๑-๓๑ กรกฎาคม ๔๘)	๔๔,๙๔๕ ตัวอย่าง	๒๐ ราย ใน ๑๗ ตำบล ๗ อำเภอ ๓ จังหวัด

ที่มา : ศูนย์ควบคุมโรคใช้หวัดนก สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์

การสอบสวนโรค

วิธีดำเนินการสอบสวนโรค

ในกรณีที่เกิดพบสัตว์ปีกสงสัยเป็นโรคใช้หวัดนก หรือผลการตรวจพบว่าเป็นโรคใช้หวัดนก ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการสอบสวน โรคตามแบบรายงานการสอบสวนสาเหตุและระบาดวิทยาของโรคใช้หวัดนกทุกครั้ง และวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยการเกิดโรคใช้หวัดนกในพื้นที่ พร้อมทั้งรายงานผลการสอบสวนโรคให้สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ และสำเนาให้สำนักสัตวศาสตร์สัตว์และสุขนามัย

ผลการสอบสวนโรค (ข้อมูลตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๗ – เมษายน ๒๕๔๘)

๑. ชนิดสัตว์ปีกป่วย

ชนิดของฟาร์มที่มีสัตว์ป่วย	จำนวนฟาร์ม	%
ไก่พื้นเมือง	๒๐๕	๕๑
เป็ดไข่	๗๕	๑๙
เป็ดเนื้อ	๓๑	๘
ไก่เนื้อ	๓๐	๗
ไก่ไข่	๒๖	๖
ไก่ชน	๒๒	๕
นกกระทา	๕	๑
นก	๔	๑
ห่าน	๑	๐
อื่นๆ (ไก่งวง ไก่แจ้)	๔	๑
รวม	๔๐๓	๑๐๐

๒. ลักษณะของฟาร์มที่เกิดโรค แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสัตว์

ลักษณะฟาร์ม	จำนวนฟาร์ม	%
เกษตรกรรายย่อย	๓๐๕	๙๓
ฟาร์มในเครือบริษัท	๑๒	๔
ฟาร์มอิสระ	๙	๓
รวม	๓๒๖	๑๐๐

๓. ลักษณะของฟาร์มที่เกิดโรค แบ่งตามลักษณะของการจัดการฟาร์ม

ลักษณะฟาร์ม	จำนวนฟาร์ม	%
๑. ไม่มีระบบการป้องกันโรค เช่น - เลี้ยงปล่อยทั่วไป - เลี้ยงไล่ทุ่ง	๒๕๑	๗๓
๒. มีระบบการป้องกันโรคบ้าง เช่น - เลี้ยงในโรงเรือนพื้นดิน - เลี้ยงในกรงตับ - เลี้ยงบนบ่อปลา	๔๕	๒๔
๓. มีระบบการป้องกันโรคที่ดี เช่น - Evaporation	๑๐	๓
รวม	๓๐๖	๑๐๐

๔. สรุปลักษณะอาการป่วยของสัตว์ปีกแต่ละชนิด

ประวัติอาการสัตว์ป่วย	สัตว์ปีกทุกชนิด (๓๗๕ ครั้ง)		เป็ด (๙๔ ครั้ง)		ไก่พื้นเมือง และไก่ชน (๒๐๗ ครั้ง)	
	จำนวน ครั้งที่พบ	%	จำนวน ครั้งที่พบ	%	จำนวน ครั้งที่พบ	%
ตายเฉียบพลันโดยไม่แสดงอาการ	๓๙	๑๐	๕	๕	๒๕	๑๒
บวมบริเวณหน้า	๑๔๗	๓๙	๕๔	๕๕	๖๙	๓๓
หงอนหรือเหนียงมีสีม่วงคล้ำ	๑๑๓	๓๐	๑๒	๑๒	๑๐๕	๕๐
บวมบริเวณไซนัส	๕๗	๑๕	๑๗	๑๗	๔	๒
หายใจลำบาก	๙๕	๒๕	๓๗	๓๘	๖๐	๒๙
ชัก คอบิด	๑๕๖	๔๒	๗๑	๗๒	๕๕	๒๗
ท้องเสีย	๔๗	๑๒	๓๙	๔๐	๓๓	๑๖
ตาขุ่น	๒๐	๕	๑๕	๑๕	๑	๐
ไม่แสดงอาการป่วย	๑๗	๕	๓	๓	๙	๔

๕. ข้อสันนิษฐานสาเหตุของการเกิดโรค

สาเหตุของการเกิดโรค	ครั้งที่เกิดโรค	%
นกธรรมชาติ	๑๒๒	๕๙
จากพาหะของโรคอื่น ๆ เช่น ยานพาหนะ อาหาร เป็นต้น	๒๐	๑๐
ติดจากจุดเกิดโรคข้างเคียง	๑๔	๗
การเคลื่อนย้ายสัตว์ และเป็ดไล่ทุ่ง	๗	๓
จากการชนไก่	๔	๒
ไม่ทราบสาเหตุ	๔๐	๑๙
รวม	๒๐๗	๑๐๐

ที่มา : ศูนย์ควบคุมโรคใช้สัตว์ปีก สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์

ประกาศกรมปศุสัตว์
เรื่อง นิยามของโรคไข้หวัดนกในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์
(Case Definition for Notifiable Avian Influenza)

จากการระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยในปีที่ผ่านมา กรมปศุสัตว์ได้มีมาตรการในการควบคุมโรคไข้หวัดนก โดยใช้มาตรการสำคัญคือการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ทั้งการเฝ้าระวังเชิงรับและเชิงรุก ด้วยอาการทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการ ประกอบกับมีกฎกระทรวงว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งได้กำหนดให้โรคไข้หวัดนกเป็นโรคระบาดเพิ่มเติมตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๘ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเกิดประสิทธิภาพและเป็นไปในทางเดียวกัน กรมปศุสัตว์จึงได้กำหนดนิยามของสัตว์ปีกที่ป่วยด้วยโรคไข้หวัดนก ดังนี้

๑. โรคไข้หวัดนก กรณีการตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ หมายความว่า

๑.๑ โรคที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสอินฟลูเอนซ่า (Influenza A virus) ชนิด H5 หรือ H7 ที่ได้รับการตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการตามวิธีมาตรฐานขององค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๒ ชนิดคือ โรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรง และโรคไข้หวัดนกชนิดไม่รุนแรง

๑.๑.๑ โรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรง (Highly pathogenic notifiable avian influenza: HPNAI) หมายถึง

(๑) โรคซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดนกชนิดที่เมื่อฉีดเชื้อเข้าเส้นเลือดดำไก่ที่มีอายุ ๔-๘ สัปดาห์ แล้วทำให้มีอัตรา การตายอย่างน้อยร้อยละ ๑๕ ภายใน ๑๐ วัน หรือมีค่า IVPI มากกว่า ๑.๒

(๒) โรคซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดนกชนิด H5 หรือ H7 ที่มีการเรียงลำดับของ amino acid ตรงตำแหน่ง haemagglutinin cleavage เหมือนกับที่พบในเชื้อชนิดรุนแรง

/๑.๑.๒ โรคไข้หวัดนก...

-๒-

๑.๑.๒ โรคไข้หวัดนกชนิดไม่รุนแรง (Low pathogenic notifiable avian influenza : LPNAI) หมายถึง โรคในสัตว์ปีกที่เกิดจาก เชื้อไวรัสไข้หวัดนกชนิด H5 และ H7 ที่ไม่ก่อความรุนแรงในไก่และการเรียงลำดับของ amino acid ที่ตำแหน่ง hemagglutinin cleavage ไม่เหมือนกับที่พบใน HPNAI virus

๑.๒ โรคไข้หวัดนกชนิดความรุนแรงต่ำ (Low pathogenic avian influenza , LPAI) เกิดจากการติดเชื้อไวรัส influenza A ชนิดอื่นๆ นอกเหนือจาก H5 และ H7

๒. โรคไข้หวัดนกกรณีสงสัยว่าป่วย หมายความว่า

๒.๑ สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงในระบบฟาร์ม มีอัตราการตายอย่างน้อยร้อยละ ๑ ใน ๒ วัน หรือมีอัตราการกินอาหารและน้ำลดลงร้อยละ ๒๐ ใน ๑ วัน หรือ

๒.๒ สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงแบบหลังบ้าน มีอัตราการตายอย่างน้อยร้อยละ ๕ ใน ๒ วัน

๒.๓ สัตว์ปีกตามข้อ ๒.๑ และ ๒.๒ แสดงอาการอื่นร่วมด้วยดังนี้

(๑) คายกะทันหัน

(๒) อาการระบบทางเดินหายใจ เช่น หายใจลำบาก หน้าบวม น้ำตาไหล

(๓) อาการทางระบบประสาท เช่น ชัก คอบิด

(๔) ท้องเสีย หรือขนยุ่ง ซึม ไม่กินอาหาร ไข่อืด ไข่รูปร่างผิดปกติ หงอน

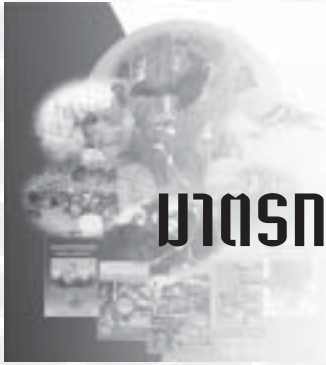
เหนียงติดลำ หรือหน้าแข้งมีจุดเลือดออก

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

(นายสุทนต์ ลิมหมทอง)

อธิบดีกรมปศุสัตว์

บทที่ ๔

มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและ ผลิตภัณฑ์สัตว์ปีก

มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์สัตว์ปีก

๑. การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและกักกันโรค รอบจุดเกิดโรค

๒. การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกทั้งภายในจังหวัด ภายในโซนเลี้ยงสัตว์ปีกและระหว่างโซนเลี้ยงสัตว์ปีก

๑. การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและกักกันโรค รอบจุดเกิดโรค

๑.๑ การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและกักกันโรค รอบจุดเกิดโรค ในระยะแรก

กรมปศุสัตว์ใช้พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ในการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกในช่วงแรกที่มีการระบาดของโรคในเดือนมกราคม ๒๕๔๗ กรมปศุสัตว์ประกาศให้ทุกจังหวัดของประเทศไทยเป็นเขตที่มีโรคระบาดหรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด และห้ามการเคลื่อนย้ายสัตว์ภายในรัศมี ๕๐ กิโลเมตรจากจุดเกิดโรคเป็นเวลา ๓๐ วัน

ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ได้มีการประกาศเปลี่ยนแปลงการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกเป็นห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกในรัศมี ๕ กิโลเมตรจากจุดเกิดโรค เป็นเวลา ๒๑ วัน

๑.๒ การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและกักกันโรครอบจุดเกิดโรคในปัจจุบัน (๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘)

ใช้มาตรการควบคุมโรคตามที่กำหนดโดยองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (O.I.E.) ได้แก่ การทำลายสัตว์ป่วยที่ติดเชื้อและเป็นพาหะตามลักษณะนิยามทางอาการ ห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกในรัศมี ๑๐ กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรค เป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน

๑.๓ สรุปผลการจับกุม

- ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๔๗ - มิถุนายน ๒๕๔๘ มีการจับกุมผู้กระทำความผิด ๖๕ ราย โดยมีการลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก ดังนี้ ไก่ ๒๐,๑๗๒ ตัว เป็ด ๓๕,๐๐๐ ตัว ซากสัตว์ได้แก่ ซากไก่ ๔๕,๐๐๐ กิโลกรัม ซากเป็ด ๑๓๐ กิโลกรัม และไข่ใช้สำหรับทำพันธุ์ ๔,๐๐๐ ฟอง

- ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม - พฤศจิกายน ๒๕๔๘ มีการจับกุมผู้กระทำความผิด ๑๗๙ ราย โดยมีการลักลอบเคลื่อนย้ายไก่ ๒๐,๖๓๖ ตัว และเป็ด ๕๗๘,๑๑๘ ตัว

๒. การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกทั้งภายในจังหวัด ภายในโซนเลี้ยงสัตว์ปีกและระหว่างโซนเลี้ยงสัตว์ปีก

การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกทั้งภายในจังหวัด ภายในโซนเลี้ยงสัตว์และระหว่างโซนเลี้ยงสัตว์ซึ่งแบ่งเป็น ๕ โซน (มีจุดตรวจ ๒๔ ชั่วโมงอยู่ระหว่างโซน ๓๒ จุด และด่านกักกันสัตว์ทั้งประเทศจำนวน ๖๙ ด่าน) และตามแนวชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน สัตว์ปีกที่จะเคลื่อนย้ายต้องผ่านการตรวจสอบโรคก่อนเท่านั้น โดยใช้กำลัง

เจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ด่านกักกันสัตว์ของกรมปศุสัตว์และเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ ตั้งจุดตรวจควบคุมการเคลื่อนย้าย สัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกในทุกเส้นทางต้องมีใบอนุญาตเคลื่อนย้ายของกรมปศุสัตว์ รวมถึงการตรวจสอบแหล่งฆ่า สัตว์ปีกทั้งโรงฆ่าสัตว์และแหล่งฆ่ารายย่อยต้องมีใบอนุญาตเคลื่อนย้ายทั้งสิ้น หากไม่มีให้ดำเนินการตามกฎหมายว่า ด้วยโรคระบาดสัตว์

๒.๑ การจัดแบ่งเขตปลอดโรคระบาดชนิดไข้หวัดนกของประเทศไทย (Zone)

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคให้อยู่ในขอบเขตจำกัด
๒. เพื่อสามารถกำหนดแผนการผลิตในแต่ละพื้นที่ (Zone) ได้อย่างเหมาะสม
๓. เพื่อสามารถควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกและสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ (Traceability)

การกำหนดพื้นที่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดเขตปลอด โรคระบาดชนิดไข้หวัดนกออกเป็น ๕ เขต ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อประโยชน์ในการใช้อำนาจทาง กฎหมายในการควบคุมป้องกันโรคระบาด ทั้งการควบคุมเคลื่อนย้าย การขึ้นทะเบียนสัตว์ การสั่งกักสัตว์หรือซากสัตว์ การทำลายเชื้อโรค การทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ เป็นต้น โดยรายละเอียดเขตปลอดโรค ดังนี้

Zone ภาคเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดลำพูน แพร่ อุตรดิตถ์ ลำปาง เชียงใหม่ น่าน แม่ฮ่องสอน พะเยา และเชียงราย

Zone ภาคกลาง ประกอบด้วย จังหวัดตาก สุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สระบุรี ปทุมธานี นนทบุรี กรุงเทพฯ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สมุทรปราการ นครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี

Zone ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดเลย หนองคาย หนองบัวลำภู อุตรดิตถ์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ นครราชสีมา และชัยภูมิ

Zone ภาคตะวันออก ประกอบด้วย จังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด และสระแก้ว

Zone ภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

การกำหนดเขตปลอดโรคสัตว์ปีก (ZONE)

๒.๒ เงื่อนไขการอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกภายในเขตปลอดโรคระบาด(ภายใน zone) และระหว่างเขตปลอดโรค(ระหว่าง zone)

เงื่อนไขการอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกภายในเขตปลอดโรคระบาด (ภายใน zone)	เงื่อนไขการอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกระหว่างเขตปลอดโรค (ระหว่าง zone)
<p>๑. การอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกมีชีวิตที่มีการเลี้ยงลักษณะฟาร์ม หรือมีการเลี้ยงตั้งแต่ ๒๐๐ ตัวขึ้นไป</p> <p>(๑) สัตวแพทย์ประจำท้องที่รับแบบคำขอ (ร.๑)</p> <p>(๒) ให้ตรวจสอบแหล่งที่มาของสัตว์ปีกอย่างละเอียดโดยแหล่งที่มาในรัศมี ๑๐ กิโลเมตร ต้องไม่มีภาวะการระบาดของโรคไข้หวัดนกตลอดจนระยะเวลา ๓๐ วัน ที่ผ่านมาและให้ผู้อนุญาตประทับตราวางรับรองพร้อมลงลายมือชื่อกำกับด้วย</p> <p>(๓) ฟาร์มสัตว์ปีกต้นทางต้องเป็นฟาร์มมาตรฐาน หรือได้รับการขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์</p> <p>(๔) ก่อนการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกประมาณ ๔ - ๑๐ วัน ให้สุ่มเก็บตัวอย่างโดยวิธี Cloacal Swab ส่งห้องปฏิบัติการและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการเป็นลบทุกครั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในกรณีเคลื่อนย้ายเพื่อส่งออก ให้เก็บตัวอย่างสัตว์ปีกฟาร์มละ ๖๐ ตัว (๑๒ ตัวอย่าง) ส่วนกรณีเคลื่อนย้ายทั่วไปให้เก็บสัตว์ปีกฟาร์มละ ๒๐ ตัว(๔ ตัวอย่าง) กระจายทุกโรงเรือน - ในระหว่างรอผลการตรวจ ๔ - ๑๐ วันนั้น ให้สัตวแพทย์ประจำสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดจัดทำระบบการเฝ้าระวังโรค เพื่อให้ทราบอัตราป่วยและตายภายในฟาร์ม หากพบสัตว์ปีกป่วยและตายผิดปกติให้เก็บซากสัตว์ปีกส่งตรวจห้องปฏิบัติการเพื่อหาสาเหตุทันที <p>(๕) หากสัตว์ปีกที่จะเคลื่อนย้ายมีระยะเวลาการเลี้ยงเกิน ๙๐ วัน นอกจากสุ่มเก็บตัวอย่างก่อนเคลื่อนย้ายประมาณ ๔ - ๑๐ วันแล้ว ต้องผ่านการสุ่มเก็บตัวอย่างโดยวิธี Cloacal Swab ส่งห้องปฏิบัติการเป็นประจำทุก ๖๐ วันด้วยและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการเป็นลบโดยจำนวนตัวอย่างให้เก็บสัตว์ปีกฟาร์มละ ๒๐ ตัว(๔ ตัวอย่าง) กระจายทุกโรงเรือน</p> <p>(๖) หากจะเคลื่อนย้ายลูกสัตว์ปีก ผู้อนุญาตจะต้องพิจารณาถึงฟาร์มพ่อแม่พันธุ์หรือปู่ย่าพันธุ์ว่าผ่านการสุ่มเก็บตัวอย่างโดยวิธี Cloacal Swab ส่งห้องปฏิบัติการเป็นประจำทุก ๖๐ วันด้วยและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการเป็นลบ โดยจำนวนตัวอย่างให้เก็บสัตว์ปีกฟาร์มละ ๒๐ ตัว(๔ ตัวอย่าง) กระจายทุกโรงเรือน</p> <p>(๗) อายุใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์ที่ใช้ประกอบการเคลื่อนย้าย</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรณีเก็บตัวอย่างตรวจก่อนเคลื่อนย้ายประมาณ ๔ - ๑๐ วัน ให้ใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์มีอายุไม่เกิน ๔ วัน นับจากวันที่สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแจ้งผลให้แก่เกษตรกรหรือผู้ประกอบการทราบ (โดยให้สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดระบุวันหมดอายุไว้ในใบตอบผลดังกล่าวพร้อม 	<p>๑. การอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกมีชีวิตที่มีการเลี้ยงลักษณะฟาร์ม หรือมีการเลี้ยงตั้งแต่ ๒๐๐ ตัวขึ้นไป</p> <p>(๑) สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดรับแบบคำขอ(ร.๑)</p> <p>(๒) ให้ตรวจสอบแหล่งที่มาของสัตว์ปีกอย่างละเอียดโดยแหล่งที่มาในรัศมี ๑๐ กิโลเมตร ต้องไม่มีภาวะการระบาดของโรคไข้หวัดนกตลอดระยะเวลา ๖๐ วัน ที่ผ่านมาและให้ผู้อนุญาตประทับตราวางรับรองพร้อมลงลายมือชื่อกำกับด้วย</p> <p>(๓) ฟาร์มสัตว์ปีกต้นทางต้องเป็นฟาร์มมาตรฐาน</p> <p>(๔) ก่อนการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกประมาณ ๔ - ๑๐ วัน ให้สุ่มเก็บตัวอย่างโดยวิธี Cloacal Swab ส่งห้องปฏิบัติการและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการเป็นลบทุกครั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในกรณีเคลื่อนย้ายเพื่อส่งออก ให้เก็บตัวอย่างสัตว์ปีกฟาร์มละ ๖๐ ตัว (๑๒ ตัวอย่าง) ส่วนกรณีเคลื่อนย้ายทั่วไปให้เก็บสัตว์ปีกฟาร์มละ ๒๐ ตัว(๔ ตัวอย่าง) กระจายทุกโรงเรือน - ในระหว่างรอผลการตรวจ ๔ - ๑๐ วันนั้น ให้สัตวแพทย์ประจำสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดจัดทำระบบการเฝ้าระวังโรคเพื่อให้ทราบอัตราป่วยและตายภายในฟาร์ม หากพบสัตว์ปีกป่วยและตายผิดปกติให้เก็บซากสัตว์ปีกส่งตรวจห้องปฏิบัติการเพื่อหาสาเหตุทันที <p>(๕) หากสัตว์ปีกที่จะเคลื่อนย้ายมีระยะเวลาการเลี้ยงเกิน ๙๐ วัน นอกจากสุ่มเก็บตัวอย่างก่อนเคลื่อนย้ายประมาณ ๔ - ๑๐ วันแล้ว ต้องผ่านการสุ่มเก็บตัวอย่างโดยวิธี Cloacal Swab ส่งห้องปฏิบัติการเป็นประจำทุก ๖๐ วันด้วยและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการเป็นลบโดยจำนวนตัวอย่างให้เก็บสัตว์ปีกฟาร์มละ ๒๐ ตัว(๔ ตัวอย่าง) กระจายทุกโรงเรือน</p> <p>(๖) หากจะเคลื่อนย้ายลูกสัตว์ปีก ผู้อนุญาตจะต้องพิจารณาถึงฟาร์มพ่อแม่พันธุ์หรือปู่ย่าพันธุ์ว่าผ่านการสุ่มเก็บตัวอย่างโดยวิธี Cloacal Swab ส่งห้องปฏิบัติการเป็นประจำทุก ๖๐ วันด้วยและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการเป็นลบ โดยจำนวนตัวอย่างให้เก็บสัตว์ปีกฟาร์มละ ๒๐ ตัว(๔ ตัวอย่าง) กระจายทุกโรงเรือน</p> <p>(๗) อายุใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์ที่ใช้ประกอบการเคลื่อนย้าย</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรณีเก็บตัวอย่างตรวจก่อนเคลื่อนย้ายประมาณ ๔ - ๑๐ วัน ให้ใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์มีอายุไม่เกิน ๔ วัน นับจากวันที่สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแจ้งผลให้แก่เกษตรกรหรือผู้ประกอบการทราบ (โดยให้สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดระบุวันหมดอายุไว้ในใบตอบผลดังกล่าวพร้อม

เงื่อนไขการอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกภายในเขตปลอดโรคระบาด (ภายใน zone)	เงื่อนไขการอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกระหว่างเขตปลอดโรค (ระหว่าง zone)
<p>ลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย)</p> <p>- กรณีเก็บตัวอย่างตรวจทุก ๖๐ วัน ให้ใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์มีอายุไม่เกิน ๖๐ วัน นับจากวันที่เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแจ้งผลให้แก่เกษตรกรหรือผู้ประกอบการทราบ (โดยให้สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดระบุวันหมดอายุไว้ในใบตอบผลดังกล่าวพร้อมลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย)</p> <p>(๔) ให้สำเนาใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์ ตามข้อ ๑(๔), ๑(๕) หรือ ๑(๖) แนบไปกับหนังสืออนุญาตเคลื่อนย้าย โดยให้รับรองสำเนาด้วย ส่วนตัวจริงให้แนบไว้กับต้นขั้วใบอนุญาต</p> <p>(๙) สัตว์ปีกที่จะเคลื่อนย้ายต้องมีสุขภาพสมบูรณ์</p> <p>(๑๐) ตรวจสอบพื้นที่ปลายทางในรัศมี ๑๐ กิโลเมตร ต้องไม่มีภาวะการเกิดโรคระบาดใช้หวัดนกตลอดระยะเวลา ๓๐ วันที่ผ่านมา หากปลายทางเป็นฟาร์มต้องเป็นฟาร์มมาตรฐาน หรือผ่านหลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่และมีหนังสือรับรองจากปศุสัตว์จังหวัดปลายทางว่าสามารถนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่ได้ หากปลายทางเป็นโรงฆ่าสัตว์ต้องได้รับการขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์แล้ว</p> <p>(๑๑) เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกต้องได้รับการขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ด้วยแล้ว</p> <p>(๑๒) เมื่อดำเนินการและตรวจสอบตามข้อ (๑) - (๑๑) แล้ว ให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่พิจารณาออกใบอนุญาตเคลื่อนย้ายต่อไป</p> <p>๒. การอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกที่ไม่เลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มหรือเลี้ยงน้อยกว่า ๒๐๐ ตัว</p> <p>(๑) สัตวแพทย์ประจำท้องที่รับแบบคำขอ(ร.๑)</p> <p>(๒) ให้ตรวจสอบแหล่งที่มาของสัตว์ปีกอย่างละเอียดโดยแหล่งที่มาในรัศมี ๑๐ กิโลเมตรต้องไม่มีภาวะการระบาดของโรคใช้หวัดนกตลอดจนระยะเวลา ๓๐ วัน ที่ผ่านมาและให้ผู้อนุญาตประทับตราขารับรองพร้อมลงลายมือชื่อกำกับด้วย</p> <p>(๓) เกษตรกรต้องขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์ปีกกับกรมปศุสัตว์</p> <p>(๔) ก่อนการเคลื่อนย้าย ๔-๑๐ วัน สัตว์ปีก(รวมถึงไกชน)ต้องได้รับการสุ่มเก็บตัวอย่างโดยวิธี Cloacal Swab ส่งห้องปฏิบัติการ และได้รับผลการตรวจเป็นลบทุกครั้ง โดยให้เก็บตัวอย่างสัตว์ปีกจำนวน ๒๐ ตัว (๔ ตัวอย่าง) หากสัตว์ปีกมีจำนวนไม่ถึง ๒๐ ตัว ให้เก็บทุกตัวและใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์มีอายุไม่เกิน ๔ วัน นับจากวันที่เกษตรกรได้รับแจ้งผล หากเป็นไก่ที่มีไข่เพื่อชนต้องทำสมุดประจำตัวไกชน และต้องแสดงสมุดประจำตัวไกชนต่อเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์กรมปศุสัตว์ในระหว่างทำการเคลื่อนย้ายหรือเมื่อเคลื่อนย้ายถึงปลายทางด้วย</p> <p>(๕) หากสัตว์ปีกที่จะเคลื่อนย้ายมีระยะเวลาเลี้ยงเกิน ๙๐ วัน ต้องผ่านการสุ่มเก็บตัวอย่างโดยวิธี Cloacal Swab ส่งห้อง</p>	<p>ลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย)</p> <p>- กรณีเก็บตัวอย่างตรวจทุก ๖๐ วัน ให้ใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์มีอายุไม่เกิน ๖๐ วัน นับจากวันที่เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแจ้งผลให้แก่เกษตรกรหรือผู้ประกอบการทราบ (โดยให้สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดระบุวันหมดอายุไว้ในใบตอบผลดังกล่าวพร้อมลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย)</p> <p>(๔) ให้สำเนาใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์ ตามข้อ ๑(๔), ๑(๕) หรือ ๑(๖) แนบไปกับหนังสืออนุญาตเคลื่อนย้าย โดยให้รับรองสำเนาด้วย ส่วนตัวจริงให้แนบไว้กับต้นขั้วใบอนุญาต</p> <p>(๙) สัตว์ปีกที่จะเคลื่อนย้ายต้องมีสุขภาพสมบูรณ์</p> <p>(๑๐) ตรวจสอบพื้นที่ปลายทางในรัศมี ๑๐ กิโลเมตรว่าไม่มีโรคระบาดใช้หวัดนกตลอดระยะเวลา ๓๐ วันที่ผ่านมา หากปลายทางเป็นฟาร์มต้องเป็นฟาร์มมาตรฐานและมีหนังสือรับรองจากปศุสัตว์จังหวัดปลายทางว่าสามารถนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่ได้ หากปลายทางเป็นโรงฆ่าสัตว์ปีก ต้องเป็นโรงฆ่าที่กรมปศุสัตว์ให้การรับรอง</p> <p>(๑๑) เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกต้องได้รับการขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ด้วยแล้ว</p> <p>(๑๒) เมื่อดำเนินการและตรวจสอบตามข้อ (๑) - (๑๑) แล้ว ให้ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาออกหนังสืออนุญาตเคลื่อนย้ายต่อไป</p> <p>๒. การอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกที่ไม่เลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มหรือเลี้ยงน้อยกว่า ๒๐๐ ตัว</p> <p>(๑) สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดรับแบบคำขอ(ร.๑)</p> <p>(๒) ตรวจสอบแหล่งที่มาของสัตว์ปีกอย่างละเอียดโดยแหล่งที่มาในรัศมี ๑๐ กิโลเมตร ต้องไม่มีภาวะการระบาดของโรคใช้หวัดนกตลอดจนระยะเวลา ๖๐ วัน ที่ผ่านมาและให้ผู้อนุญาตประทับตราขารับรองพร้อมลงลายมือชื่อกำกับด้วย</p> <p>(๓) เกษตรกรต้องขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์ปีกกับกรมปศุสัตว์</p> <p>(๔) ไก่ที่มีไข่นก ก่อนการเคลื่อนย้าย ๔-๑๐ วัน ต้องได้รับการสุ่มเก็บตัวอย่างโดยวิธี Cloacal Swab ส่งห้องปฏิบัติการ และได้รับผลการตรวจเป็นลบทุกครั้ง โดยให้เก็บตัวอย่างสัตว์ปีกจำนวน ๒๐ ตัว (๔ ตัวอย่าง) หากสัตว์ปีกมีจำนวนไม่ถึง ๒๐ ตัว ให้เก็บทุกตัวและใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์มีอายุไม่เกิน ๔ วัน นับจากวันที่เกษตรกรได้รับแจ้งผล นอกจากนี้ต้องทำสมุดประจำตัวไกชน และต้องแสดงสมุดประจำตัวไกชนต่อเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์กรมปศุสัตว์ในระหว่างทำการเคลื่อนย้าย หรือเมื่อเคลื่อนย้ายถึงปลายทางด้วย</p> <p>(๕) หากสัตว์ปีกที่จะเคลื่อนย้ายมีระยะเวลาเลี้ยงเกิน ๙๐ วัน ต้องผ่านการสุ่มเก็บตัวอย่างโดยวิธี Cloacal Swab ส่งห้องปฏิบัติการเป็นประจำทุก ๖๐ วัน และให้ผลการตรวจเป็นลบ โดยจำนวนตัวอย่างให้เป็นไปตามข้อ ๒(๔)</p>

เงื่อนไขการอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกภายในเขตปลอดโรคระบาด (ภายใน zone)	เงื่อนไขการอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกระหว่างเขตปลอดโรค (ระหว่าง zone)
<p>ปฏิบัติการเป็นประจำทุก ๖๐ วัน และให้ผลการตรวจเป็นลบโดยจำนวนตัวอย่างให้เป็นไปตามข้อ ๒(๔)</p> <p>(๖) อายุใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์ที่ใช้ประกอบการเคลื่อนย้ายเหมือนข้อ ๑(๗)</p> <p>(๗) ให้สำเนาใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์ ตามข้อ ๒(๔) หรือ ๒(๕) แนบไปกับใบอนุญาตเคลื่อนย้าย โดยให้รับรองสำเนาด้วย ส่วนในตัวอย่างให้แนบไว้กับต้นขั้วใบอนุญาต</p> <p>(๘) ตรวจสอบพื้นที่ปลายทางในรัศมี ๑๐ กิโลเมตร ต้องไม่มีภาวะการเกิดโรคระบาดใช้หวัดนกตลอดระยะเวลา ๓๐ วันที่ผ่านมา</p> <p>(๙) เมื่อดำเนินการและตรวจสอบตามข้อ (๑) - (๘) แล้ว ให้ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาออกหนังสืออนุญาตเคลื่อนย้ายต่อไป</p> <p>๓. การอนุญาตเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีก (ยกเว้นซากสัตว์ปีกที่ผ่านกระบวนการฆ่าจากโรงฆ่าที่กรมปศุสัตว์รับรอง)</p> <p>(๑) สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดรับแบบคำขออนุญาต(ร.๑)</p> <p>(๒) ให้ตรวจสอบแหล่งที่มาของซากสัตว์ปีกอย่างละเอียด โดยแหล่งที่มาในรัศมี ๑๐ กิโลเมตร ต้องไม่มีภาวะการระบาดของโรคใช้หวัดนกตลอดจนระยะเวลา ๖๐ วัน ที่ผ่านมา และให้ผู้อนุญาตประทับตราวางรับรองพร้อมลงลายมือชื่อกำกับด้วย</p> <p>(๓) ให้สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์เข้าตรวจสอบกระบวนการฆ่า การชำแหละ การทึบห่อ และการเก็บรักษาซากสัตว์ปีกที่จะเคลื่อนย้าย พร้อมทั้งลงนามในหนังสือรับรองสุขศาสตร์ซากสัตว์ปีกก่อนการเคลื่อนย้าย แนบไปกับใบอนุญาตทุกครั้ง</p> <p>(๔) ซากสัตว์ปีกนั้นต้องมาจากโรงฆ่าสัตว์ปีกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์</p> <p>(๕) เมื่อได้ดำเนินการและตรวจสอบตามข้อ (๑) - (๔) แล้ว ให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่พิจารณาออกใบอนุญาตเคลื่อนย้ายต่อไป</p>	<p>(๖) อายุใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์ที่ใช้ประกอบการเคลื่อนย้ายเหมือนข้อ ๑(๗)</p> <p>(๗) ให้สำเนาใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์ ตามข้อ ๒(๔) หรือ ๒(๕) แนบไปกับใบอนุญาตเคลื่อนย้าย โดยให้รับรองสำเนาด้วย ส่วนในตัวอย่างให้แนบไว้กับต้นขั้วใบอนุญาต</p> <p>(๘) ตรวจสอบพื้นที่ปลายทางในรัศมี ๑๐ กิโลเมตรต้องไม่มีภาวะการเกิดโรคระบาดใช้หวัดนกตลอดระยะเวลา ๓๐ วันที่ผ่านมา</p> <p>(๙) เมื่อดำเนินการและตรวจสอบตามข้อ (๑) - (๘) แล้ว ให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่พิจารณาออกใบอนุญาตต่อไป</p> <p>๓. การอนุญาตเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีก(ยกเว้นซากสัตว์ปีกที่ผ่านกระบวนการฆ่าจากโรงฆ่าที่กรมปศุสัตว์รับรอง)</p> <p>(๑) สัตวแพทย์ประจำท้องที่รับแบบคำขออนุญาต(ร.๑)</p> <p>(๒) ให้ตรวจสอบแหล่งที่มาของซากสัตว์ปีกอย่างละเอียด โดยแหล่งที่มาในรัศมี ๑๐ กิโลเมตร ต้องไม่มีภาวะการระบาดของโรคใช้หวัดนกตลอดจนระยะเวลา ๓๐ วันที่ผ่านมา และให้ผู้อนุญาตประทับตราวางรับรองพร้อมลงลายมือชื่อกำกับด้วย</p> <p>(๓) ให้สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์เข้าตรวจสอบกระบวนการฆ่า การชำแหละ การทึบห่อ และการเก็บรักษาซากสัตว์ปีกที่จะเคลื่อนย้าย พร้อมทั้งลงนามในหนังสือรับรองสุขศาสตร์ซากสัตว์ปีกก่อนการเคลื่อนย้ายแนบไปกับหนังสืออนุญาตทุกครั้ง</p> <p>(๔) ซากสัตว์ปีกต้องมาจากโรงฆ่าสัตว์ปีกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์</p> <p>(๕) เมื่อได้ดำเนินการและตรวจสอบตามข้อ (๑) - (๔) แล้ว ให้ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาออกหนังสืออนุญาตเคลื่อนย้ายต่อไป</p>
<p>๔. เคลื่อนย้ายไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์</p> <p>(๑) สัตวแพทย์ประจำท้องที่รับแบบคำขออนุญาต (ร.๑)</p> <p>(๒) ให้ตรวจสอบแหล่งที่มาของไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์อย่างละเอียดโดยแหล่งที่มาในรัศมี ๑๐ กิโลเมตร ต้องไม่มีภาวะการระบาดของโรคใช้หวัดนกตลอดจนระยะเวลา ๓๐ วัน ที่ผ่านมา และให้ผู้อนุญาตประทับตราวางรับรองพร้อมลงลายมือชื่อกำกับด้วย</p> <p>(๓) หากจะเคลื่อนย้ายไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ ผู้อนุญาตจะต้องพิจารณาถึงฟาร์มพ่อแม่พันธุ์หรือปู่ย่าพันธุ์ว่าผ่านการสุ่มเก็บตัวอย่างโดยวิธี Cloacal Swab ส่งห้องปฏิบัติการเป็นประจำทุก ๖๐ วันด้วย และผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการเป็นลบ โดยจำนวนตัวอย่างให้เก็บสัตว์ปีกฟาร์มละ ๒๐ ตัว (๔ ตัวอย่าง) โดยจำนวนตัวอย่างให้เก็บสัตว์ปีกฟาร์มละ ๒๐ ตัว (๔ ตัวอย่าง)</p>	<p>๔. เคลื่อนย้ายไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์</p> <p>(๑) สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดรับแบบคำขออนุญาต(ร.๑)</p> <p>(๒) ให้ตรวจสอบแหล่งที่มาของไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์อย่างละเอียดโดยแหล่งที่มาในรัศมี ๑๐ กิโลเมตร ต้องไม่มีภาวะการระบาดของโรคใช้หวัดนกตลอดจนระยะเวลา ๖๐ วัน ที่ผ่านมา และให้ผู้อนุญาตประทับตราวางรับรองพร้อมลงลายมือชื่อกำกับด้วย</p> <p>(๓) หากจะเคลื่อนย้ายไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ ผู้อนุญาตจะต้องพิจารณาถึงฟาร์มพ่อแม่พันธุ์หรือปู่ย่าพันธุ์ว่าผ่านการสุ่มเก็บตัวอย่างโดยวิธี Cloacal Swab ส่งห้องปฏิบัติการเป็นประจำทุก ๖๐ วันด้วย และผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการเป็นลบ โดยจำนวนตัวอย่างให้เก็บสัตว์ปีกฟาร์มละ ๒๐ ตัว (๔ ตัวอย่าง) กระจายทุกโรงเรือน และอายุใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์ไม่เกิน ๖๐ วันนับจากวันที่เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแจ้งผลให้แก่เกษตรกรหรือผู้ประกอบการทราบ</p>

เงื่อนไขการอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกภายในเขตปลอดโรคระบาด (ภายใน zone)	เงื่อนไขการอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกระหว่างเขตปลอดโรค (ระหว่าง zone)
<p>กระจายทุกโรงเรือน และอายุใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์ไม่เกิน ๖๐ วันนับจากวันที่เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแจ้งผลให้แก่เกษตรกรหรือผู้ประกอบการทราบ พร้อมทั้งให้แนบสำเนาใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์ไปกับใบอนุญาตเคลื่อนย้ายด้วย</p> <p>(๔) เมื่อดำเนินการและตรวจสอบตาม (๑) – (๓) แล้วให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่พิจารณาออกใบอนุญาตเคลื่อนย้ายต่อไป</p> <p>๕. การอนุญาตเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกที่ผ่านกระบวนการฆ่าจากโรงฆ่าที่กรมปศุสัตว์รับรอง</p> <p>(๑) สัตวแพทย์ประจำโรงฆ่ารับแบบคำขออนุญาต (ร.๑)</p> <p>(๒) โรงฆ่าสัตว์ปีกต้องไม่อยู่ในรัศมี ๑๐ กิโลเมตร จากจุดเกิดโรคในระยะเวลา ๓๐ วันที่ผ่านมา</p> <p>(๓) สัตวแพทย์ประจำโรงฆ่าตรวจสอบรายงานการฆ่า การฆ่าและ การหีบห่อ และการเก็บรักษาซากสัตว์ปีก ให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้</p> <p>(๔) เมื่อดำเนินการตามข้อ (๑) – (๓) แล้วให้สัตวแพทย์ประจำโรงฆ่าเป็นผู้ออกหนังสืออนุญาตต่อไป</p> <p>๖. เมื่อดำเนินการในข้อ ๑ หรือ ๒ หรือ ๓ หรือ ๔ หรือ ๕ แล้วแต่กรณี แล้วให้ดำเนินการต่อไปนี้</p> <p>(๑) ก่อนการออกใบอนุญาตให้แจ้งการขออนุญาตนำสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกไปให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่จังหวัดปลายทางซึ่งสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกนั้นจะเคลื่อนย้ายไปโดยวิธีด่วนที่สุด เช่น FAX หรือ E-mail</p> <p>(๒) ให้ผู้ออกหนังสืออนุญาตกำหนดจำนวนวันที่ให้ใช้ใบอนุญาตให้เหมาะสมกับระยะทางที่จะนำสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกนั้นไปถึงปลายทาง แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสี่สิบแปดชั่วโมงจากวันออกใบอนุญาตเป็นต้นไป และกำหนดเส้นทางในการเคลื่อนย้ายให้ผ่านด่านตรวจระหว่างเขตปลอดโรคและด่านกักกันสัตว์</p> <p>(๓) กรณีที่ต้องใช้ยานพาหนะขนส่งสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกจำนวนหลายคันให้ออกหนังสืออนุญาตเป็นรายคัน</p> <p>(๔) ผู้ออกใบอนุญาตหรือสัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายไปทำการตรวจโรคระบาดสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกที่ได้รับอนุญาต หากไม่พบโรคระบาดให้ควบคุมการนำสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกขึ้นยานพาหนะให้เรียบร้อยพร้อมทั้งให้ดำเนินการทำลายเชื้อโรคระบาดที่ยานพาหนะ ก่อนที่จะมอบใบอนุญาตเคลื่อนย้ายให้กับผู้ขออนุญาตพร้อมแบบใบตอบรับสัตว์หรือซากสัตว์</p> <p>(๕) เมื่อสัตวแพทย์ประจำท้องที่ปลายทางได้รับแจ้งการมาถึงของสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกตามข้อ ๖(๑) แล้วให้รีบเดินทางไปตรวจสอบ และบันทึกรายการในใบตอบรับสัตว์หรือซากสัตว์แล้วส่งคืนต้นทางโดยด่วน</p>	<p>พร้อมทั้งให้สำเนาใบตอบผลการตรวจวิเคราะห์แนบไปกับหนังสืออนุญาตเคลื่อนย้ายด้วย</p> <p>(๔) เมื่อดำเนินการและตรวจสอบตาม (๑) – (๓) แล้วให้ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาออกหนังสืออนุญาตต่อไป</p> <p>๕. การอนุญาตเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกที่ผ่านกระบวนการฆ่าจากโรงฆ่าที่กรมปศุสัตว์รับรอง</p> <p>(๑) สัตวแพทย์ประจำโรงฆ่ารับแบบคำขออนุญาต (ร.๑)</p> <p>(๒) โรงฆ่าสัตว์ปีกต้องไม่อยู่ในรัศมี ๑๐ กิโลเมตร จากจุดเกิดโรคในระยะเวลา ๖๐ วันที่ผ่านมา</p> <p>(๓) สัตวแพทย์ประจำโรงฆ่าตรวจสอบรายงานการฆ่า การฆ่าและ การหีบห่อ และการเก็บรักษาซาก</p> <p>(๔) เมื่อดำเนินการตามข้อ (๑) – (๓) แล้วให้สัตวแพทย์ประจำโรงฆ่าเป็นผู้ออกหนังสืออนุญาตต่อไป</p> <p>๖. เมื่อดำเนินการในข้อ ๑ หรือ ๒ หรือ ๓ หรือ ๔ หรือ ๕ แล้วแต่กรณี แล้วให้ดำเนินการต่อไปนี้</p> <p>(๑) ก่อนการออกใบอนุญาตให้แจ้งการขออนุญาตนำสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกไปให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่จังหวัดปลายทางซึ่งสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกนั้นจะเคลื่อนย้ายไปโดยวิธีด่วนที่สุด เช่น FAX หรือ E-mail</p> <p>(๒) ให้ผู้ออกใบอนุญาตกำหนดจำนวนวันที่ให้ใช้ใบอนุญาตให้เหมาะสมกับระยะทางที่จะนำสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกนั้นไปถึงปลายทาง แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสี่สิบแปดชั่วโมงจากวันออกใบอนุญาตเป็นต้นไป และกำหนดเส้นทางในการเคลื่อนย้ายให้ผ่านด่านกักกันสัตว์</p> <p>(๓) กรณีที่ต้องใช้ยานพาหนะขนส่งสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกจำนวนหลายคันให้ออกใบอนุญาตเป็นรายคัน</p> <p>(๔) ผู้ออกใบอนุญาตหรือสัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายไปทำการตรวจโรคระบาดสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกที่ได้รับอนุญาต หากไม่พบโรคระบาดให้ควบคุมการนำสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกขึ้นยานพาหนะให้เรียบร้อยพร้อมทั้งให้ดำเนินการทำลายเชื้อโรคระบาดที่ยานพาหนะ ก่อนที่จะมอบใบอนุญาตเคลื่อนย้ายให้กับผู้ขอรับใบอนุญาตพร้อมแบบใบตอบรับสัตว์หรือซากสัตว์</p> <p>(๕) เมื่อสัตวแพทย์ประจำท้องที่ปลายทางได้รับแจ้งการมาถึงของสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกตามข้อ ๖(๑) แล้วให้รีบเดินทางไปตรวจสอบ และบันทึกรายการในใบตอบรับสัตว์หรือซากสัตว์แล้วส่งคืนต้นทางโดยด่วน</p> <p>๗. ภาชนะเคลื่อนย้ายเข้าโรงฆ่าเพื่อการส่งออก</p> <p>ให้สัตวแพทย์ประจำโรงฆ่าสุ่มเก็บตัวอย่างโดยวิธี Cloacal Swab อีกครั้งหนึ่งก่อนนำเข้าฆ่า</p>

เงื่อนไขการอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกภายในเขตปลอดโรคระบาด (ภายใน zone)	เงื่อนไขการอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกระหว่างเขตปลอดโรค (ระหว่าง zone)
	<p>๘. สัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกที่จะขอเคลื่อนย้าย หากเงื่อนไขไม่ครบถ้วนตาม ข้อ ๑ - ๘ ให้ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาผ่อนผันให้เคลื่อนย้ายตามเงื่อนไขที่กำหนดให้ก็ได้</p> <p>๙. หากซากสัตว์ปีกที่จะเคลื่อนย้ายตามข้อ ๘ มีเงื่อนไขไม่ครบถ้วน ให้อธิบดีกรมปศุสัตว์หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายพิจารณาผ่อนผันให้เคลื่อนย้ายตามเงื่อนไขที่กำหนดให้ก็ได้</p>

บทที่ ๕

มาตรการการควบคุมโรงฆ่าและ โรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ปีก

มาตรการการควบคุมโรงฆ่าและโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ปีก

๑. มาตรการควบคุมโรงฆ่าและโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ปีก
๒. จำนวนโรงฆ่าสัตว์ปีก (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘)
๓. มาตรฐานโรงฆ่าสัตว์

๑. มาตรการควบคุมโรงฆ่าและโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ปีก

กรมปศุสัตว์ได้ดำเนินการกำหนดมาตรการ ดังนี้

๑. ขึ้นทะเบียนโรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปทั้งหมด
๒. ปรับปรุงกฎหมายเดิมให้ครอบคลุมโรงฆ่าสัตว์ปีก (อยู่ระหว่างการพิจารณาของ ครม.)
๓. ปรับปรุงโรงฆ่าสัตว์ปีกและการฆ่าสัตว์ปีกให้ถูกต้องตามกฎหมาย
๔. ควบคุมการส่งสัตว์จากฟาร์มเข้าสู่โรงฆ่าสัตว์ โดยให้นำสัตว์จากฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐานและมีใบรับรองของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม
๕. โรงฆ่าทุกโรงต้องมีพนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงานตรวจโรคสัตว์ (ซึ่งควรเป็นสัตวแพทย์)
๖. การขนส่งซากสัตว์จากโรงฆ่าสัตว์ไปยังสถานที่จำหน่ายต้องถูกสุขอนามัย (ใช้รถห้องเย็น)
๗. ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับโรงฆ่าสัตว์
 - ๗.๑ กำหนดอายุของใบอนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์และการฆ่าสัตว์
 - ๗.๒ กำหนดมาตรฐานของโรงฆ่าสัตว์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล (ซึ่งมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์อยู่ในระหว่างการพิจารณาของสำนักมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ)
 - ๗.๓ เก็บค่าอากรธรรมเนียมการฆ่าสัตว์, โรงพักสัตว์ สำหรับสัตว์ปีกทั้งส่งออกและบริโภคภายในประเทศในอัตราเดียวกัน
๘. โรงฆ่าสัตว์ใดที่ไม่ดำเนินการปรับปรุงหรือไม่มีมาตรฐานต้องหยุดดำเนินการฆ่าสัตว์ทั้งหมด

๒. จำนวนโรงฆ่าสัตว์ปีก (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๘)

สสอ.	จำนวน(โรง)	ชนิดโรงฆ่าสัตว์							
		ไก่	เป็ด	ห่าน	ไก่-เป็ด	ไก่-ห่าน	เป็ด-ห่าน	ไก่-เป็ด-ห่าน	ไม่ระบุ
สสอ.๑	๒๓๘	๒๑๙	๕	๑	๔	๑	๐	๐	๘
สสอ.๒	๒๖๓	๒๓๘	๒๑	๐	๔	๐	๐	๐	๐
สสอ.๓	๔๓๙	๔๐๐	๖	๐	๑๐	๐	๐	๐	๒๓
สสอ.๔	๔๙๓	๔๓๔	๑๕	๐	๓๐	๐	๑	๐	๑๓
สสอ.๕	๔๐๔	๓๗๙	๐	๐	๗	๓	๐	๐	๑๕
สสอ.๖	๑๗๔	๑๗๓	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
สสอ.๗	๒๗๒	๒๓๕	๒๒	๐	๘	๐	๒	๐	๕
สสอ.๘	๑๘๐	๑๗๗	๐	๐	๓	๐	๐	๐	๐
สสอ.๙	๒๓๙	๒๓๓	๐	๐	๖	๐	๐	๐	๐
รวม	๒,๗๐๒	๒,๔๘๘	๖๙	๑	๗๒	๔	๓	๐	๖๕

ที่มา : สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์

๓. มาตรฐานโรงฆ่าสัตว์

โรงฆ่าสัตว์ที่ได้รับรองมาตรฐาน ต้องมีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

๑. สถานที่ตั้ง
๒. โรงพักสัตว์
๓. โครงสร้างอาคารโรงฆ่าสัตว์
๔. เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์
๕. การจัดการและการควบคุมสุขลักษณะ
๖. ระบบบำบัดน้ำเสีย

๑. สถานที่ตั้ง

๑.๑ สถานที่ตั้งโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ควรตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม และมีบริเวณเพียงพอที่จะประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์ และการฆ่าสัตว์ไม่อยู่ใกล้วัด สถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา โรงเรียน หรือสถานที่ศึกษา โรงพยาบาล สถานพยาบาลที่รับผู้ป่วยค้างคืน หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพักและสถานที่ราชการ ไม่อยู่ในย่านที่ประชาชนอยู่อาศัยอันจะก่อให้เกิดอันตราย เหตุรำคาญ หรือความเสียหายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น

๑.๒ ที่ตั้งโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์เป็นที่ไม่มีน้ำท่วมถึง ชนิดของดินควรมีความคงตัวไม่ทรุด แยกตัว หรือหดตัว ซึ่งก่อให้เกิดการแตกร้าวหรือทรุดตัวของอาคารโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์

๑.๓ ในการเลือกบริเวณหรือพื้นที่ในการตั้งโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ ควรจะเตรียมพื้นที่วางให้เพียงพอสำหรับบริเวณที่พักสัตว์ ถนน บริเวณที่จอดรถ อาคารสำนักงาน บ่อบำบัดน้ำเสีย และปัจจัยอื่นๆ ที่จำเป็น

๑.๔ ถนนโดยรอบอาคารโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ ควรดูแลปรับปรุงให้อยู่ในสภาพดี ไม่มีฝุ่นละออง มีการแยกทางเข้า - ออกของสัตว์มีชีวิตและซากสัตว์หรือเนื้อสัตว์ และมีระบบการระบายน้ำที่ดี

๑.๕ สถานที่ตั้งโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ ควรมีการคมนาคมที่สะดวกและมีระบบสาธารณูปโภคที่เพียงพอ

๑.๖ โรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ควรมีรั้วเพื่อป้องกันบุคคลภายนอกผ่านเข้าออกและป้องกันมิให้สัตว์ต่างๆ เข้าไปภายในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ เช่น สุนัข แมว และหนู เป็นต้น

๒. โรงพักสัตว์

โรงฆ่าสัตว์ต้องจัดให้มีโรงพักสัตว์ ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

๒.๑ โรงพักสัตว์ควรมีพื้นที่เพียงพอสำหรับจำนวนสัตว์ที่จะเข้าฆ่าในแต่ละวัน และสะดวกต่อการตรวจสัตว์ก่อนฆ่าของพนักงานตรวจโรคสัตว์ และพนักงานเจ้าหน้าที่

๒.๒ โครงสร้างของโรงพักสัตว์จะต้องทำจากวัสดุที่แข็งแรงทนทาน มีหลังคาในการป้องกันแสงแดดและฝนสำหรับสัตว์ทุกตัว

๒.๓ โรงพักสัตว์ควรมีทางเดิน ซึ่งมีหลังคาคลุมตลอดไปจนถึงอาคารโรงฆ่าสัตว์ มีระบบป้องกันการเดินของสัตว์ย้อนมายังโรงพักสัตว์ได้ และทางเดินควรมีผนังหรือขอบกั้นตลอดแนวที่ไปยังอาคารโรงฆ่าสัตว์

๒.๔ ประตูรั้วกันหรือแผงกันควรทำจากวัสดุที่แข็งแรงทนทาน สามารถปิดล็อก หรือป้องกันสัตว์มิให้ออกจากโรงพักสัตว์ได้

๒.๕ บริเวณรับสัตว์ควรเป็นพื้นที่ไม่ลื่น หรือลาดชันจนเกินไปและให้สะดวกต่อการเคลื่อนย้ายสัตว์ลงจากรถบรรทุกสัตว์

๒.๖ ในกรณีที่สัตว์ป่วย หรือสงสัยว่าป่วย ควรมีโรงพักสัตว์ป่วยหรือสงสัยว่าป่วยแยกออกจากสัตว์ที่มีสุขภาพปกติ

๒.๗ สถานที่ตั้งโรงพักสัตว์ต้องอยู่ห่างจากบริเวณที่สะอาดของอาคารโรงฆ่าสัตว์ เพื่อป้องกันฝุ่น หรือกลิ่นจากโรงพักสัตว์ที่สามารถปนเปื้อนไปยังเนื้อสัตว์ได้

๒.๘ โรงพักสัตว์ควรมีน้ำที่สะอาด หรืออุปกรณ์ให้น้ำสัตว์อย่างเพียงพอ

๒.๙ โรงพักสัตว์ควรมีน้ำใช้เพียงพอ และมีแรงดันน้ำเพียงพอในการทำความสะดวก

๒.๑๐ โรงพักสัตว์ควรมีอ่างล้างเท้าใส่น้ำยาฆ่าเชื้อสำหรับการล้างรองเท้าก่อนเข้าและออกจากโรงพักสัตว์

๒.๑๑ ระบบระบายน้ำในโรงพักสัตว์ควรแยกกระหว่างท่อระบายน้ำฝน และท่อระบายน้ำบริเวณพื้นโรงพักสัตว์ เพื่อป้องกันการระบายน้ำไม่ทัน ทำให้น้ำท่วมขังบริเวณโรงพักสัตว์

๒.๑๒ ทิศทางการระบายน้ำในโรงพักสัตว์ป่วยหรือสงสัยว่าป่วย ควรแยกและไม่ไหลผ่านไปยังโรงพักสัตว์หรือทางเดินของสัตว์

๒.๑๓ โรงพักสัตว์ควรมีระบบระบายอากาศที่ดี

๒.๑๔ ความเข้มแสงในคอกพักสัตว์ควรมีแสงสว่างอย่างเพียงพอในการตรวจสัตว์ก่อนฆ่า

๓. โครงสร้างอาคารโรงฆ่าสัตว์

๓.๑ อาคารโรงฆ่าสัตว์

อาคารโรงฆ่าสัตว์ ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

๓.๑.๑ ตัวอาคารโรงฆ่าสัตว์ควรมีความมั่นคง แข็งแรง มีการออกแบบให้ทำความสะอาดได้ง่ายพื้นผิวภายนอกอาคารควรทำจากวัสดุที่ทนทานต่อสภาพภูมิอากาศ

๓.๑.๒ อาคารโรงฆ่าสัตว์ควรมีพื้นที่การทำงานอย่างเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน

๓.๑.๓ อาคารโรงฆ่าสัตว์ต้องกันแยกระหว่างบริเวณที่สะอาด ออกจากบริเวณที่สกปรกโดยสมบูรณ์

๓.๑.๔ การออกแบบและการวางผังของสถานที่ผลิตและเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ต่าง ๆ ควรจัดวางตามลำดับกระบวนการผลิตและเอื้ออำนวยต่อการผลิตอย่างถูกสุขลักษณะ

๓.๑.๕ การออกแบบตัวอาคารโรงฆ่าสัตว์ ควรคำนึงถึงการป้องกันการเข้าอยู่อาศัยของสัตว์ต่าง ๆ เช่น สุนัข แมว นก หนู และแมลงต่าง ๆ และการป้องกันการปนเปื้อนต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อม รวมถึงฝุ่นละออง

๓.๑.๖ หลังคาโรงฆ่าสัตว์ต้องมั่นคง แข็งแรงและเป็นชนิดกันน้ำได้

๓.๒ โครงสร้างภายในโรงฆ่าสัตว์

๓.๒.๑ พื้น

๓.๒.๑.๑ วัสดุที่ใช้ทำพื้นต้องมีพื้นผิวเรียบ ทำจากวัสดุที่กันน้ำได้ มีความแข็งแรงทนทานต่อการกระทบกระแทกและการสึกกร่อน สามารถล้างทำความสะอาดง่ายและทนทานต่อสารเคมี เช่น น้ำยาฆ่าเชื้อ และน้ำยาทำความสะอาด

๓.๒.๑.๒ พื้นห้องควรมีความลาดเอียงเพื่อการระบายน้ำได้ดี ไม่เกิดการท่วมขัง การระบายน้ำควรมีทิศทางไหลไปสู่ท่อระบาย

๓.๒.๑.๓ รอยเชื่อมต่อระหว่างพื้นกับผนังต้องเชื่อมกันสนิท และทำมุมโค้งมน เพื่อป้องกันการสะสมของสิ่งปนเปื้อน และสามารถทำความสะอาดได้ง่าย

๓.๒.๒ ผนัง

๓.๒.๒.๑ วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างผนังด้านในของห้องต่างๆ ต้องมีพื้นผิวเรียบ ทำจากวัสดุที่ไม่ดูดซับน้ำ หรือความชื้น มีความแข็งแรง ทนทาน ไม่ฟูกร่อน หรือเป็นสนิม สามารถล้างทำความสะอาดได้ง่ายและทนทานต่อสารเคมี

๓.๒.๒.๒ รอยเชื่อมต่อระหว่างผนังกับเพดานต้องเชื่อมกันสนิท และทำมุมโค้งมน เพื่อป้องกันการสะสมของสิ่งปนเปื้อน และสามารถทำความสะอาดได้ง่าย

๓.๒.๓ เพดาน

๓.๒.๓.๑ วัสดุที่ใช้ทำเพดานต้องมีพื้นผิวเรียบ ไม่ดูดซับน้ำ หรือกันน้ำได้ ไม่เป็นสนิม ฟูกร่อน หรือแตก รอยเชื่อมต่อต่างๆ ควรปิดให้สนิท ในกรณีที่เกิดความสกปรก สามารถทำความสะอาดได้

๓.๒.๓.๒ ความสูงของเพดานในแต่ละห้องเมื่อวัดจากพื้นไม่ควรต่ำกว่า ๓ เมตร

๓.๒.๔ ประตู และวงกบประตู

๓.๒.๔.๑ วัสดุที่ใช้ทำประตูและวงกบประตู ควรมีพื้นผิวเรียบไม่เป็นสนิม ฟูกร่อน กันน้ำ และล้างทำความสะอาดได้ง่าย

๓.๒.๔.๒ ในกรณีที่ประตูหรือวงกบประตูมีส่วนประกอบของไม้ ควรหุ้มด้วยวัสดุที่กันน้ำได้ และไม่เป็นสนิม

๓.๒.๔.๓ ประตูที่เปิดจากบริเวณผลิตออกสู่ภายนอกอาคาร ควรเป็นชนิดที่ปิดได้เอง และปิดได้สนิท ไม่มีช่องหรือร่องที่ขอบประตู

๓.๒.๔.๔ ประตูที่มีการติดตั้งช่องกระจก วัสดุที่ใช้เชื่อมต่อขอบกระจกควรปิดได้สนิท กันน้ำ และทำความสะอาดได้ง่าย

๓.๓ บริเวณภายในโรงซักผ้า

ภายในโรงซักผ้า ควรมีส่วนประกอบดังนี้

๓.๓.๑ บริเวณที่ซักผ้าและเอาเลือดออก

๓.๓.๑.๑ บริเวณที่ทำการซักผ้าต้องดำเนินการให้ถูกสุขลักษณะ และต้องแยกออกจากบริเวณที่ซักผ้าตามแต่ละชนิดของสัตว์

๓.๓.๑.๒ บริเวณที่ทำการซักผ้าต้องแยกทางเดินระหว่างพนักงานและสัตว์ที่จะเข้าซัก

๓.๓.๑.๓ บริเวณที่ทำให้สัตว์สลบต้องมีขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมกับการใช้เครื่องมือที่ใช้ทำให้สัตว์สลบด้วยวิธียิงสัตว์ให้สัตว์สลบ หรือใช้กระแสไฟฟ้า หรือแก๊ส

๓.๓.๑.๔ ต้องมีแคร่หรือรอกยกสัตว์ที่สลบแล้วเพื่อทำการแทงคอเพื่อเอาเลือดออก

๓.๓.๑.๕ รอกยกสัตว์ เมื่อยกแล้วส่วนล่างสุดของซากควรอยู่สูงจากพื้น ไม่น้อยกว่า ๓๐ เซนติเมตร

๓.๓.๑.๖ แคร่หรือโต๊ะควรทำมาจากวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ล้างทำความสะอาดได้ง่าย และสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๓๐ เซนติเมตร

๓.๓.๑.๗ มีดและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฆ่าและกระบวนการผลิตต้องล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อก่อนนำมาใช้งาน

๓.๓.๑.๘ จัดให้มีก๊อกน้ำล้างมือสำหรับพนักงาน ชนิดไม่ใช้มือหรือส่วนของ แขนเปิด - ปิดอย่างเพียงพอ

๓.๓.๑.๙ จัดให้มีน้ำร้อนอุณหภูมิไม่น้อยกว่า ๘๒ องศาเซลเซียส สำหรับการล้างมีดและมีน้ำสะอาดสำหรับล้างผ้ากันเปื้อนในขณะปฏิบัติงาน

๓.๓.๑.๑๐ ในกรณีที่มีการรองเลือดเพื่อนำไปบริโภค ต้องจัดให้มีภาชนะรอง เลือดที่สะอาดและดำเนินการให้ถูกสุขลักษณะ

๓.๓.๑.๑๑ ต้องมีท่อระบายเลือด และการจัดเก็บที่เหมาะสม

๓.๓.๒ บริเวณลอกหนัง และชูดขน

๓.๓.๒.๑ บ่อลอกหนังต้องสะอาดและสามารถควบคุมปริมาณน้ำ และอุณหภูมิได้

๓.๓.๒.๒ น้ำล้นจากบ่อลอกหนังต้องมีท่อน้ำทิ้งต่อลงสู่ท่อระบายโดยตรง

๓.๓.๒.๓ มีระบบระบายไอน้ำร้อนจากบ่อลอกหนังออกไปภายนอกอาคารอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๓.๒.๔ จัดให้มีแคร่หรือโต๊ะสำหรับการชูดขน

๓.๓.๒.๕ มีดและอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตต้องล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อก่อนนำมาใช้งาน

๓.๓.๒.๖ จัดให้มีห้องหรือสถานที่ในการเก็บรวบรวมขน เขา ขี้ขี้ กีบ หนังสัตว์ และส่วนของไขมันสัตว์ที่ไม่เหมาะต่อการบริโภค

๓.๓.๒.๗ จัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับการล้างซากและมีท่อระบายไปสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย

๓.๓.๓ บริเวณเอาเครื่องในออก ควรมีส่วนประกอบดังต่อไปนี้

๓.๓.๓.๑ จัดให้มีก๊อกน้ำล้างมือสำหรับพนักงานชนิดไม่ใช้มือหรือส่วนของ แขนเปิด - ปิด อย่างเพียงพอ

๓.๓.๓.๒ จัดให้มีน้ำร้อนอุณหภูมิไม่น้อยกว่า ๘๒ องศาเซลเซียส สำหรับการล้างมีด และมีน้ำ

สะอาดสำหรับล้างผ้ากันเปื้อนในขณะปฏิบัติงาน

๓.๓.๓.๓ จัดให้มีภาคหรืออุปกรณ์สำหรับแขวนหัวสัตว์และซากสัตว์ รวมถึงใส่เครื่องในของสัตว์ตัวเดียวกัน

๓.๓.๓.๔ มีดและอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตต้องล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อก่อนนำมาใช้งาน

๓.๓.๓.๕ จัดให้มีรางหรือระบบส่งเครื่องในที่แยกระหว่างเครื่องในแดงและเครื่องในขาว

๓.๓.๓.๖ ในกรณีที่ใช้โต๊ะสำหรับตรวจเครื่องใน ควรติดตั้งท่อน้ำทิ้ง ซึ่งต่อออกไปสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย

๓.๓.๓.๗ จัดให้มีราวแขวนซากโดยส่วนล่างสุดของซากต้องอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๓๐ เซนติเมตร

๓.๓.๓.๘ บริเวณเอาเครื่องในออกต้องกันแยกจากบริเวณแช่เย็นซากด้วยผนังที่มีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า ๓ เมตร มีประตูเข้า-ออก สำหรับพนักงาน และมีช่องเปิดให้ผ่านเฉพาะซากสัตว์เท่านั้น

๓.๓.๓.๙ จัดให้มีสถานที่เก็บหรือถังที่มีกัญแจปิดลิ้นคสำหรับเก็บซาก และของเสียจากกระบวนการผลิตซึ่งไม่เหมาะต่อการบริโภค

๓.๓.๓.๑๐ จัดให้มีถังหรือห้องสำหรับแช่เครื่องในส่วนที่บริโภคได้ ซึ่งต้องมีอุณหภูมิของเครื่องในวัดได้ไม่เกิน ๗ องศาเซลเซียส ตลอดเวลา

๓.๓.๓.๑๑ จัดให้มีน้ำฉีดล้างทำความสะอาดซากก่อนนำไปเข้าห้องเก็บซาก หรือห้องแช่เย็นซาก ซึ่งน้ำที่ใช้ต้องสะอาด มีปริมาณและแรงดันที่เหมาะสม

๓.๓.๔ ห้องล้างทำความสะอาดเครื่องใน

๓.๓.๔.๑ จัดให้มีห้องหรือสถานที่สำหรับล้างทำความสะอาดเครื่องใน โดยแบ่งเป็น ๒ ห้อง ได้แก่ ห้องล้างเครื่องในแดงและห้องล้างเครื่องในขาว

๓.๓.๔.๒ จัดให้มีภาชนะและอุปกรณ์สำหรับการล้างเครื่องใน น้ำทิ้งจากการล้างต้องปล่อยสู่ท่อซึ่งออกไปสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย

๓.๓.๔.๓ ภาชนะที่เก็บกากของเสียต้องไม่นำไปบรรจุเนื้อสัตว์หรือเครื่องในที่บริโภคได้และมีการจัดเก็บที่ถูกต้องลักษณะ

๓.๓.๕ ห้องตัดแต่งเนื้อและบรรจุ

๓.๓.๕.๑ ในกรณีที่โรงฆ่าสัตว์มีการตัดแต่งเนื้อและบรรจุ ห้องตัดแต่งเนื้อต้องมีขนาดเพียงพอต่อการล้างการผลิต และต้องกันแยกจากห้องผลิตอื่นๆ

๓.๓.๕.๒ การควบคุมอุณหภูมิห้องตัดแต่งเนื้อและบรรจุต้องไม่เกิน ๑๘ องศาเซลเซียส ตลอดเวลา

๓.๓.๕.๓ มีดและอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตต้องล้างทำความสะอาด และฆ่าเชื้อก่อนนำมาใช้งาน

๓.๓.๖ ห้องแช่เย็น

๓.๓.๖.๑ การออกแบบโครงสร้างของห้องแช่เย็นต้องทำจากวัสดุที่มีคุณสมบัติการเก็บรักษาความเย็น

๓.๓.๖.๒ พื้นห้องควรแข็งแรง ทนต่อการกระแทกกระทึก ไม่ดูดซับน้ำ ผนังและเพดานมีพื้นผิวเรียบ ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อได้ง่าย

๓.๓.๖.๓ ห้องแช่เย็นต้องควบคุมอุณหภูมิซากสัตว์ เนื้อสัตว์ และเครื่องในสัตว์ ได้โดยมีอุณหภูมิใจกลางซากระหว่าง ๔ - ๑๐ องศาเซลเซียส

๓.๓.๖.๔ เครื่องทำความเย็นควรมีระบบที่ป้องกันการเกิดหยดน้ำบนเปลือกซากสัตว์และเนื้อสัตว์

๓.๓.๖.๕ ภายในห้องนี้ควรติดตั้งม่านพลาสติก หรือระบบอื่นใดเพื่อป้องกันมิให้เกิดหยดน้ำที่ผนังและเพดานในห้องแช่เย็น

- ๓.๓.๓.๖ ประตูห้องแช่เย็นควรมีกลไกที่เปิดประตูได้ทั้งด้านในและด้านนอก
- ๓.๓.๓.๗ บริเวณหน้าห้องแช่เย็นควรมีการติดตั้งเทอร์โมมิเตอร์แบบที่อ่านค่าอุณหภูมิได้ หรือเทอร์โมมิเตอร์แบบที่ใช้บันทึกอุณหภูมิได้ต่อเนื่อง
- ๓.๓.๓.๘ จัดให้มีราวแขวนซากหรือชั้นวางซาก โดยให้ส่วนล่างสุดของซากต้องอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๓๐ เซนติเมตร
- ๓.๓.๓.๙ กรณีที่ต้องเก็บซากสัตว์หรือเนื้อสัตว์ในสภาพแช่แข็งจะต้องควบคุมอุณหภูมิดังนี้
- ก) ห้องแช่แข็ง (COLD STORAGE ROOM) มีอุณหภูมิประมาณ -๒๐ ถึง -๒๕ องศาเซลเซียส
 - ข) ห้องทำเยือกแข็ง (FREEZING ROOM) มีอุณหภูมิประมาณ -๓๐ ถึง -๔๕ องศาเซลเซียส
- ๓.๓.๓.๗ บริเวณที่ใช้รับส่งซากสัตว์และเนื้อสัตว์
- ๓.๓.๓.๗.๑ การออกแบบและโครงสร้างบริเวณรับส่งซากสัตว์และเนื้อสัตว์ ควรคำนึงถึงวิธีการในการรับส่งสินค้า ความสูงของรถที่ใช้บรรทุก ขนาดของรถบรรทุก และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการทำงาน และต้องแยกออกจากบริเวณรับสัตว์มีชีวิต
- ๓.๓.๓.๗.๒ หลังคาต้องป้องกันซากสัตว์หรือเนื้อสัตว์จากฝนและแสงแดดได้
- ๓.๓.๔ ห้องล้างภาชนะและอุปกรณ์
- ๓.๓.๔.๑ จัดให้มีห้องล้างภาชนะและอุปกรณ์ ทั้งในบริเวณที่สกปรกและบริเวณที่สะอาด
- ๓.๓.๔.๒ จัดให้มีชั้นวางภาชนะและอุปกรณ์ที่ล้างทำความสะอาดแล้ว ซึ่งควรทำจากโลหะที่ไม่เป็นสนิม หรือทำจากวัสดุที่อนุญาตให้ใช้ และมีความสูงจากพื้นอย่างน้อย ๓๐ เซนติเมตร
- ๓.๓.๔.๓ จัดให้มีระบบระบายอากาศจากห้องล้างภาชนะและอุปกรณ์ ออกไปสู่ภายนอกอาคาร
- ๓.๓.๔.๔ ระบบระบายน้ำจากห้องล้างภาชนะและอุปกรณ์ต้องไม่ไหลย้อนเข้าไปสู่บริเวณผลิต และออกไปสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย
- ๓.๓.๕ สถานที่เก็บเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำความสะดวก จัดให้มีห้องหรือสถานที่เก็บเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำความสะดวกโดยมีระบบระบายอากาศที่ดี
- ๓.๓.๑๐ ระบบการระบายอากาศในห้องผลิตต่างๆ ต้องมีระบบระบายอากาศ เพื่อกำจัดกลิ่นเหม็น คับ ไอน้ำร้อน ความชื้น และควบคุมอุณหภูมิห้อง และต้องระวังมิให้มีการนำอากาศจากบริเวณที่มีการปนเปื้อนสู่บริเวณที่สะอาด
- ๓.๓.๑๑ ระบบแสงสว่าง
- ๓.๓.๑๑.๑ แสงสว่างที่ใช้ในโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์อาจจะใช้แสงสว่างจากธรรมชาติ หรือจากหลอดไฟซึ่งมีความเข้มแสงไม่น้อยกว่าสองร้อยลักซ์ ทั้งนี้ต้องไม่ทำให้การมองเห็นสีของเนื้อสัตว์เปลี่ยนไป
- ๓.๓.๑๑.๒ ติดตั้งฝาครอบหลอดไฟ ซึ่งวัสดุที่ใช้ทำฝาครอบหลอดไฟ ต้องมีความคงทนไม่แตกหักง่าย ไม่ลดความเข้มของแสง และสามารถถอดล้างทำความสะอาดได้
- ๓.๓.๑๒ น้ำใช้
- ๓.๓.๑๒.๑ น้ำใช้ในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ ต้องใสสะอาด ไม่มีกลิ่น รส มีปริมาณเพียงพอต่อการใช้งาน มีแรงดันที่เหมาะสมในการฉีดล้างทำความสะอาด มีระบบในการป้องกันการปนเปื้อนจากฝุ่นละอองและมลภาวะต่างๆ

๓.๓.๑๒.๒ น้ำใช้และน้ำแข็งต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข

๓.๓.๑๓ สิ่งอำนวยความสะดวก

๓.๓.๑๓.๑ จัดให้มีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าและอุปกรณ์ประกอบแยกพนักงานชาย-หญิง อย่างเพียงพอ โดยแบ่งเป็นบริเวณที่สกปรกและบริเวณที่สะอาด

๓.๓.๑๓.๒ จัดให้มีห้องอาบน้ำและห้องสุขาแยกพนักงานชาย-หญิง อย่างเพียงพอโดยแบ่งเป็น บริเวณที่สกปรกและบริเวณที่สะอาด

๓.๓.๑๔ อ่างล้างมือ

๓.๓.๑๔.๑ อ่างล้างมือควรทำจากวัสดุที่แข็งแรง ทนทานและไม่เป็นสนิม มีขนาดลึกพอเหมาะที่จะ ป้องกันการกระเซ็นของน้ำขณะล้างมือ

๓.๓.๑๔.๒ อ่างล้างมือควรเป็นชนิดไม่ใช้มือหรือส่วนของแขนเปิด - ปิด บริเวณอ่างล้างมือควรมี สบู่เหลวและน้ำยาฆ่าเชื้อ ท่อน้ำทิ้งจากอ่างล้างมือควรต่อลงสู่ท่อระบาย ซึ่งออกไปสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย

๓.๓.๑๔.๓ อ่างล้างมือต้องติดตั้งไว้ทุกห้องผลิต และห้องสุขา

๓.๓.๑๕ ห้องทำงานพนักงานตรวจโรคสัตว์และพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องจัดให้มีห้องทำงานสำหรับ พนักงานตรวจโรคสัตว์และพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยมีอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

๔. เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์

๔.๑ เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ต้องทำมาจากวัสดุที่ไม่เป็นสนิม พื้นผิวเรียบ ไม่มีรอยแยก หรือ รอยแตก การบัดกรีเชื่อมรอยต่อต้องเรียบสนิท สามารถล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อได้

๔.๒ เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์บางชนิด ที่ต้องใช้สารหล่อลื่น ต้องมีโครงสร้างที่ป้องกันมิให้สาร หล่อลื่นต่างๆ หยดหรือปนเปื้อนกับซากสัตว์และเนื้อสัตว์

๔.๓ วัสดุที่ไม่อนุญาตในการทำเครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ ที่สัมผัสกับซากสัตว์ และเนื้อสัตว์ ได้แก่

๔.๓.๑ แคนเมียม ทองแดง รวมถึงโลหะที่มีส่วนผสมของแคนเมียม ทองแดง และตะกั่ว

๔.๓.๒ การทาสีหรือมีการเคลือบผิวหน้าวัสดุ

๔.๓.๓ ไม้

๔.๓.๔ อะลูมิเนียม

๔.๓.๕ เครื่องปั้นดินเผา

๔.๔ เครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ ไม่ควรยึดติดกับพื้นผนังห้องผลิตโดยตรง ควรมีฐานตั้งเพื่อ ให้เกิดความมั่นคง ไม่เกิดการสั่นหรือเสียงดัง และมีพื้นที่บริเวณใต้เครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ หรือบริเวณด้านข้าง ซึ่งเพียงพอต่อการล้างทำความสะอาด การฆ่าเชื้อ และตรวจสอบได้ทั่วถึง

๕. การจัดการและการควบคุมสุขลักษณะ

๕.๑ ต้องทำการกำจัดแมลง นก สัตว์ประเภทฟันแทะ และสัตว์มีพิษทั้งบริเวณโรงฆ่าสัตว์ และบริเวณ โรงพักสัตว์อย่างสม่ำเสมอ

๕.๒ จัดให้มีสถานที่หรือบริเวณที่มีระบบการจับเก็บและทำลายขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสม

๕.๓ ต้องจัดให้มีพนักงานตรวจโรคสัตว์และพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำโรงฆ่าสัตว์ และให้มีการบันทึกข้อมูล การตรวจสัตว์ก่อนฆ่าและการตรวจซากสัตว์หลังฆ่า

๕.๔ ต้องมีการตรวจสอบสุขภาพพนักงานเป็นประจำทุกปี

๕.๕ จัดให้มีบริเวณเก็บสารเคมีซึ่งตั้งอยู่ห่างจากบริเวณผลิตและที่เก็บเนื้อสัตว์ โดยมีการจัดแยกชนิดหรือประเภทของสารเคมี และให้มีป้ายปิดฉลาก

๖. ระบบบำบัดน้ำเสีย

๖.๑ สถานที่ตั้งของระบบบำบัดน้ำเสียในโรงฆ่าสัตว์ควรจะต้องอยู่ห่างจากอาคารผลิต เพื่อป้องกันกลิ่นเหม็นและสิ่งปนเปื้อนต่างๆ ที่ปนเปื้อนซากสัตว์หรือเนื้อสัตว์

๖.๒ ต้องมีระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อการปรับปรุงคุณภาพของน้ำทิ้งให้มีมาตรฐานน้ำทิ้ง ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

บทที่ ๖

มาตรการทำลายสัตว์ ชากสัตว์ และ การจ่ายค่าชดเชยให้กับเกษตรกร

มาตรการทำลายสัตว์ ชากสัตว์ และ การจ่ายค่าชดเชยให้กับเกษตรกร

๑. การทำลายสัตว์ปีก
๒. การชดเชยและช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก
๓. การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ในการทำลายสัตว์

๑. การทำลายสัตว์ปีก

๑.๑ มาตรการการทำลายสัตว์

กรมปศุสัตว์มีนโยบายทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือพาหะของโรคระบาดโดยสัตว์ปีกจะถูกทำลายทันที ถ้าได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคไข้หวัดนกวมทั้งสัตว์ที่อยู่ในพื้นที่ในรัศมีที่กำหนด และมีการทำลายเชื้อโรคทันทีภายใน ๒๔ ชั่วโมง และในการระบอบที่สองนั้นให้มีการทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าเป็นโรคไข้หวัดนกทันทีโดยไม่ต้องรอผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

๑.๑.๑ มาตรการทำลายสัตว์ที่ผ่านมา

ในช่วงแรกระหว่างวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๗ - วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ มีการทำลายสัตว์ในจุดที่เกิดโรคและสัตว์ที่อยู่ในรัศมี ๕ กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรค

ต่อมาระหว่างวันที่ ๑๑ - ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ รัศมีการทำลายสัตว์ลดลงเหลือ ๑ กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรค เนื่องจากอัตราการระบาดของโรคลดลง

๑.๑.๒ มาตรการทำลายสัตว์ในปัจจุบัน

ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๗ เป็นต้นมาจะพบการป่วยตายพบในสัตว์ปีกของผู้เลี้ยงรายย่อยเท่านั้น เช่นในไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงหลังบ้านจึงกำหนดให้ทำลายเฉพาะสัตว์ปีกที่จุดเกิดโรคกรณีสงสัยว่าเป็นโรคไข้หวัดนก โดยไม่ต้องรอผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และเก็บตัวอย่างอุจจาระจากสัตว์ปีกในรัศมี ๕ กิโลเมตร ตรวจสอบเชื้อไวรัส ถ้าผลการตรวจเป็นบวกจึงจะทำลายสัตว์

๑.๒ วิธีการทำลายสัตว์ปีก

การทำลายสัตว์ในช่วงแรกปฏิบัติงานโดยเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ร่วมกับเจ้าหน้าที่ทหารจากกองทัพบก ซึ่งผ่านการอบรมให้ทราบถึงวิธีการทำลายสัตว์อย่างเมตตา โดยในการทำลายช่วงแรกๆ จะใช้วิธีดึงข้อต่อที่คอ แต่จำนวนสัตว์มีเพิ่มมากขึ้นจึงเปลี่ยนมาใช้วิธีการรมด้วยก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์หรือก๊าซคาร์บอนได-ออกไซด์ในเต็นท์รมก๊าซ

การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการติดเชื้อโรค (โดยกระทรวงสาธารณสุข ได้จัดเตรียมวัคซีนไขหวัดใหญ่ และยาต้านเชื้อไวรัสไว้ให้เจ้าหน้าที่แต่ละคน) การป้องกันไม่ให้ตนเองเป็นผู้แพร่เชื้อโรคไปสู่ผู้อื่นโดยมีการทำงานเป็นช่วงเวลา เจ้าหน้าที่ ๑ คน ทำงานเป็นช่วงๆละ ๓ ชั่วโมง คนหนึ่งทำงานไม่เกินวันละ ๖ ชั่วโมง แต่ละชั่วโมงที่ทำงานได้หยุดพัก ๒๐ นาที และกลุ่มเจ้าหน้าที่แต่ละกลุ่มจะทำงานที่เดียวเท่านั้นในแต่ละวันไม่เคลื่อนย้ายไปทำลายสัตว์ที่อื่นอีกเพื่อเป็นการป้องกันการนำเชื้อโรคไปแพร่กระจาย

๑.๓ ผลการทำลายสัตว์ปีก

สรุปยอดรวมการทำลายสัตว์ปีกแบ่งเป็นรอบ ดังนี้

- รอบที่ ๑** (๒๓ มกราคม ๒๕๕๗ – ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗) ยอดทำลายรวม ๖๐,๘๑๑,๐๘๑ ตัว
แบ่งเป็นไก่ไข่ ๑๗,๓๘๕,๘๘๖ ตัว ไก่เนื้อ ๑๐,๔๒๒,๗๑๑ ตัว ไก่พื้นเมือง ๑๘,๐๕๖,๘๓๑ ตัว
เป็ดไข่ ๘,๗๒๒,๘๑๘ ตัว เป็ดเนื้อ ๒,๙๐๒,๖๓๕ ตัว ห่าน ๒๕๘,๙๘๑ ตัว ไก่วง ๗,๕๒๑ ตัว
นกกระทา ๗,๐๕๓,๘๐๒ ตัว และนกกระจอกเทศ ๒๙๖ ตัว
- รอบที่ ๒** (๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ – ๑๒ เมษายน ๒๕๕๘) ยอดทำลายรวม ๓,๒๓๒,๒๗๗ ตัว
แบ่งเป็น เป็ด ๑,๕๗๐,๓๓๘ ตัว ไก่เนื้อ ๕๘๖,๘๒๘ ตัว ไก่ไข่ ๕๓๐,๙๕๔ ตัว ไก่พื้นเมือง ๗๘,๖๕๙ ตัว
นก ๑,๒๘๗ ตัว นกกระทา ๘๖๓,๒๖๒ ตัว อื่นๆ ๙๘๙ ตัว นอกจากนี้มีการทำลาย ไช้เป็ดปัก ๓,๘๓๙,๐๘๗ ฟอง
- รอบที่ ๓** (๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ – ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘) ยอดทำลายรวม ๔๑๗,๑๘๖ ตัว
แบ่งเป็น เป็ด ๔๐,๒๑๗ ตัว ไก่เนื้อ ๓๓,๑๓๙ ตัว ไก่ไข่ ๓,๒๘๕ ตัว ไก่พื้นเมือง ๒๓,๖๗๔ ตัว
นก ๓ ตัว นกกระทา ๓๑๔,๗๗๕ ตัว อื่นๆ ๒,๐๕๒ ตัว

๒. การชดเชยและช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก

๒.๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ แนวทางการชดเชยและช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก เมื่อ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๗ และ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ โดยขยายการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่ได้รับความเสียหาย นับตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

๒.๒ ในระยะแรก จะจ่ายเงินค่าชดเชยและเงินช่วยเหลือตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๗ ให้แก่เกษตรกร โดยขณะนี้จังหวัดต่างๆ ได้ตรวจสอบหลักฐาน และได้ส่งเรื่องเข้ามาเพื่อขอเงินชดเชยเป็นเงิน ๕,๓๒๔.๓๐ ล้านบาท โอนให้จังหวัดแล้ว ๕,๒๘๖.๗๐ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๕,๑๙๒.๘๙ ล้านบาท (๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘)

๒.๓ ระยะที่สองจนถึงปัจจุบัน (๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ - ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘) ให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรเป็นค่าชดใช้จากการทำลายสัตว์ ที่เป็นโรคระบาดหรือสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดในอัตราร้อยละ ๗๕ ของราคาสัตว์ ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาด โดยขณะนี้ได้ดำเนินการไปแล้วเป็นเงิน ๑๙๕,๑๒๙,๖๒๐.๕๔ บาท

๓. การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ในการทำลายสัตว์

การใช้อำนาจของสัตวแพทย์ตามมาตรา ๑๐(๔) นั้น เป็นมาตรการหนึ่งของการดำเนินการควบคุมโรคระบาดที่ได้ผลและสามารถควบคุมการระบาดของโรคได้ทันทั่วทั้งที่และเจ้าหน้าที่ (สัตวแพทย์) ของกรมปศุสัตว์มักจะใช้บทบัญญัติตามมาตรา ๑๐(๔) นี้ เสมอๆ จึงขออธิบายรายละเอียดดังนี้

การสังทำลายนั้นสามารถสังทำลายได้ ดังนี้

- สัตว์ที่เป็นโรคระบาด
- สัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด

ชนิดของโรคระบาดตามความหมายนี้ หมายถึง โรคระบาดตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ ได้แก่ โรค Rinderpest., Hoemorrhagic Septicaemia, Anthrax, Epizootic lymphangitis, Glanders, Foot and Mouth Disease, Swine Fever, และโรคระบาดที่กำหนดโดยกฎกระทรวงว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๔ จำนวน ๕๒ โรค ซึ่งโรคไข้หวัดนก(Birdflu, Avian Influenza)อยู่ในกฎกระทรวงนี้ด้วย

ทั้งนี้ไม่รวมโรคระบาด จำนวน ๑๑ โรค ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๙๙) และโรคระบาดของผึ้ง ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ซึ่งเป็นการกำหนดใช้บังคับเฉพาะในกรณีการนำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักรเท่านั้น

การทำลายสัตว์

โดยขั้นตอนในการดำเนินการทำลายสัตว์นั้น ให้ปฏิบัติตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. ๒๕๓๔ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งอธิบดีกรมปศุสัตว์ใช้อำนาจตามมาตรา ๓๓ (๓) ในการวางระเบียบการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด หรือการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด

การสังทำลายดังกล่าว มาตรา ๑๐(๔) กำหนดให้เจ้าของจะได้รับค่าชดใช้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของราคาสัตว์ ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาด (กฎกระทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๙๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๙๙) เว้นแต่ในกรณีที่เจ้าของได้แจ้งใจกระทำความผิดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ซึ่งกฎกระทรวง (กฎกระทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๙๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๙๙) ได้กำหนดให้เจ้าของได้รับค่าชดใช้ในการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดสัตว์ในอัตราร้อยละเจ็ดสิบห้าของราคาสัตว์ ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาด

ราคาสัตว์ที่จะนำไปคำนวณให้เจ้าของได้รับค่าชดใช้เป็นจำนวนเงินเท่าใดนั้นจะต้องเป็นราคาที่คณะกรรมการตามกฎหมายฉบับที่ ๒ ได้ประเมินราคามาแล้วคณะกรรมการดังกล่าวจะประกอบด้วยสัตวแพทย์หนึ่งคนและพนักงานฝ่ายปกครองท้องที่ หรือพนักงานท้องถิ่นเช่น นายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างน้อยสองคนโดยเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว เมื่อคณะกรรมการประเมินได้ราคาเท่าไรแล้วก็ให้คำนวณเป็นอัตราร้อยละ ๗๕ ของราคาที่คณะกรรมการประเมินได้ผลออกมาเป็นจำนวนเท่าใด เจ้าของก็จะได้รับในอัตรานี้เป็นค่าชดเชย และการประเมินราคาที่เจ้าของจะได้รับค่าชดเชย ๗๕% ของราคาที่ประเมินนั้น ผลเป็นประการใดควรแจ้งให้เจ้าของรับทราบเป็นลายลักษณ์อักษร และให้เจ้าของลงนามหรือพิมพ์ลายนิ้วมือว่าพอใจในราคานี้หรือไม่ หากไม่พอใจก็ให้เจ้าของไปอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายต่อไปนี้ ซึ่งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประการใดก็ต้องปฏิบัติตามนั้นถือว่าเป็นที่สุดแล้วจะไปฟ้องร้องอะไรอีกไม่ได้

การประเมินราคาที่สามารถขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาดนั้นจะต้องยึดหลักราคาสัตว์ในขณะที่ยังไม่มีการเกิดโรคที่มีการซื้อขายในท้องที่นั้น ไม่ใช่ยึดถือราคาของสัตว์ป่วยเป็นเกณฑ์ เช่น ในตลาดนัดค้าสัตว์ สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ การซื้อขายกระบือขนาดความสูง ๑๒๕ cm. กันในราคา ๑๒,๐๐๐ บาท แต่ต่อมาเกิดการระบาดของ

โรคปากและเท้าเปื่อยในโค-กระบือ ของเกษตรกรบริเวณตลาดนัด ทำให้ราคาของโค-กระบือ ในบริเวณนั้นที่ป่วยเป็นโรคปากและเท้าเปื่อยมีราคา ๕,๐๐๐ บาท กรณีเช่นนี้ก็ให้ประเมินในราคา ๑๒,๐๐๐ บาท และเจ้าของจะได้รับค่าชดเชยในกรณีที่สัตว์แพทย์สั่งทำลายกระบือในอัตรา $๑๒,๐๐๐ \times ๗๕\% = ๙,๐๐๐$ บาท

กรณีเจ้าของอาจจะไม่ได้รับค่าชดเชย

เจ้าของจะไม่ได้รับค่าชดเชยค่าทำลายสัตว์ในกรณีที่เจ้าของได้จงใจกระทำความผิดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ความจงใจนั้น หมายถึง ความสามารถที่จะรู้ความตั้งใจของตนเองอาการเคลื่อนไหวของบุคคลเกิดจากความตั้งใจต่อผลอย่างใดอย่างหนึ่งกับบุคคลผู้เป็นเจ้าของอาการเคลื่อนไหวมีความตั้งใจที่จะทำอะไรลงไปแล้ว หากได้กระทำลงไปโดยประสงค์ต่อผลอันใด หรืออาจแลเห็นผลแห่งการกระทำนั้นได้ชื่อว่าทำโดยจงใจ คือเจตนาตัวเอง

การที่กฎหมายบัญญัติคำว่า จงใจไว้ในมาตรา ๑๐(๔) นั้น เพื่อให้เป็นคุณแก่เกษตรกรเจ้าของสัตว์ โดยสันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่าการทำลายสัตว์ป่วยนั้นทางราชการต้องชดใช้ราคาสัตว์นั้นให้เจ้าของทุกรายไปเพราะเห็นว่าเกษตรกรซื้อสัตว์มาในราคาแพง หรือเลี้ยงไว้เพื่อขายหรือใช้งานการทำลายสัตว์ป่วยโดยไม่จ่ายเงินให้แก่เกษตรกรจะทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อน ดังนั้นในกรณีที่สัตว์แพทย์จะไม่ชดใช้เงินค่าทำลายสัตว์ให้แก่เกษตรกรรายใดจะต้องใช้ดุลยพินิจที่ถี่ถ้วนว่าเจ้าของสัตว์รายนั้นจงใจฝ่าฝืนกฎหมายโดยลักษณะและอาการอย่างไรผิดบทกฎหมายมาตราใด ไม่ยอมจ่ายเพราะเหตุใด ซึ่งจะต้องบันทึกเป็นหลักฐานในการดำเนินคดีต่อไป และนำหลักฐานในการดำเนินคดีต่อไป และนำหลักฐานนี้มาประกอบการพิจารณาไม่จ่ายเงินค่าชดเชย

ชนิดสัตว์ที่ทำลายได้

ชนิดสัตว์ที่จะทำลายได้ดังกล่าว ได้แก่ โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ม้า ลา ล่อ ไก่ เป็ด ห่าน จะเห็นว่าสัตว์บางชนิดไม่ได้กำหนดตามระเบียบนี้ สัตว์แพทย์จึงไม่มีแนวทางการปฏิบัติเนื่องจากไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบในการสั่งทำลายได้แก่ ช้าง, สุนัข, แมว, สัตว์ป่า ๒๔ ชนิดตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๑๑, นากหญ้าตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๓๗, หมูป่าตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๔๔

ส่วนกระต่าย ลิง ชะนี นั้น พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเฉพาะการนำเข้า นำออกหรือนำผ่านราชอาณาจักรเท่านั้น

อำนาจในการสั่งทำลายสัตว์

สัตวแพทย์แต่ละตำแหน่งจะมีอำนาจในการสั่งทำลายสัตว์ หรือซากสัตว์ตามมาตรา ๑๐(๔) และระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. ๒๕๓๔ ต่างกันดังนี้

ผู้มีอำนาจสั่งทำลาย	สั่งทำลายคราวละไม่เกิน (ตัว)	
	โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ม้า ลา ล่อ	ไก่ เป็ด ห่าน
ผู้อำนวยการสำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐
ผู้อำนวยการสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย	๕๐๐	๕๐๐,๐๐๐
ปศุสัตว์จังหวัด	๑๐๐	๒๐๐,๐๐๐
หัวหน้าด่านกักกันสัตว์	๕๐	๑๐,๐๐๐

บทกำหนดโทษ (มาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๓ วรรคท้าย)

ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การเบิกจ่ายเงินค่าทำลายสัตว์

การเบิกจ่ายเงินค่าทำลายสัตว์เบิกจ่ายจากหมวดเงินอุดหนุนงานป้องกันโรคสัตว์ซึ่งกระทรวงการคลัง อนุญาตให้กรมปศุสัตว์เบิกจ่ายเงินทดรองราชการ ในหมวดเงินอุดหนุนรายการค่าซื้อสัตว์ป่วยทำลายให้แก่ เกษตรกรเจ้าของสัตว์ได้เป็นกรณีพิเศษ สำหรับกรณีโรคไข้หวัดนกนั้น มีการเบิกถอนโดยใช้งบกลางและงบ ภัยพิบัติของจังหวัด

ดังนั้นเจ้าหน้าที่สามารถยืมเงินทดรองราชการในหมวดเงินอุดหนุนไปจ่ายให้แก่เจ้าของสัตว์ได้ล่วงหน้า แล้วทำเรื่องเบิกเงินโดยให้ส่งหลักฐานพร้อมใบสำคัญคู่จ่ายดังต่อไปนี้

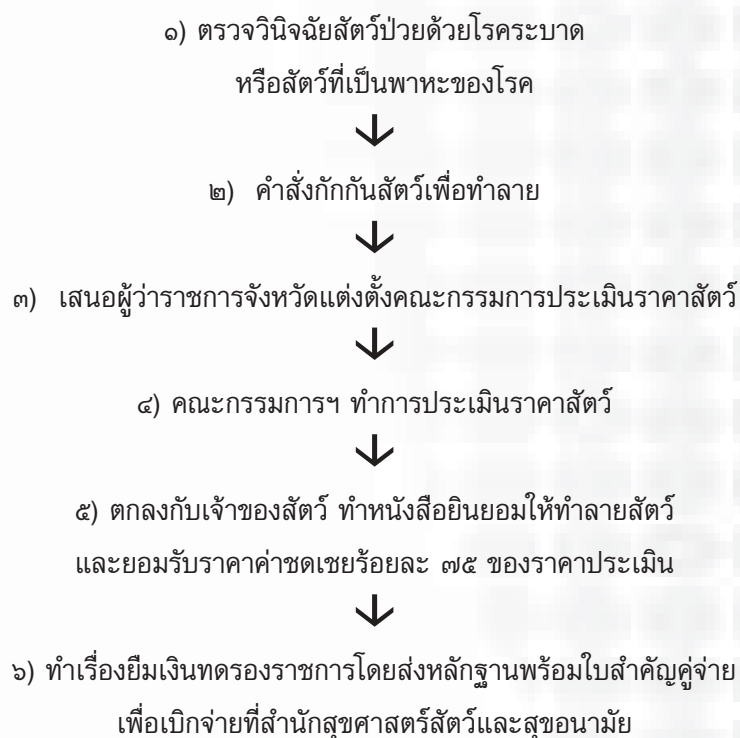
- แบบ ๑๐ จำนวน ๒ ฉบับ และลงนามผู้เบิก ผู้มอบฉันทะ ผู้รับเงิน
- ใบเสร็จรับเงิน (กปศ.๑๒) ลงชื่อผู้รับเงิน (ในกรณียืมเงินทดรองราชการไปจ่ายให้ลงชื่อผู้จ่ายด้วย)

ให้คณะกรรมการประเมินราคาลงนามสลักหลัง

- สำเนาหลักฐานการตรวจวินิจฉัยโรคสัตว์แพทย์ หนังสือคำสั่งกักกันสัตว์ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินราคาสัตว์ รายงานของคณะกรรมการประเมินราคาสัตว์ หนังสือยินยอมให้ทำลายสัตว์ป่วย หนังสือรายงานการทำลายสัตว์และซากสัตว์

- ส่งเรื่องไปสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยเบิกจ่าย เนื่องจากกรมปศุสัตว์โอนเงินดังกล่าวไปไว้ที่สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย เมื่อดำเนินการเบิกจ่ายจากสำนักงานปศุสัตว์เขต

หมายเหตุ ในแต่ละปีกรมปศุสัตว์ได้รับอนุมัติเงินค่าทำลายสัตว์ป่วยประมาณ ๒ ล้านบาท

ขั้นตอนการปฏิบัติ**ส่งทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด หรือสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด**

บทที่ ๗

มาตรการทำลายเชื้อโรค

มาตรการทำลายเชื้อโรค

มาตรการหลัก

มาตรการเสริม

กิจกรรมสัปดาห์รณรงค์ทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคในฟาร์มและสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีก
การทำลายเชื้อโรค

มาตรการหลัก

๑. ทำลายเชื้อโรคในฟาร์มที่เกิดโรคหรือควบคุมให้เกษตรกรดำเนินการทำลายเชื้อโรค ดังนี้

๑.๑ ยานพาหนะ

- ใช้เครื่องฉีดแรงดันสูงทำความสะอาดยานพาหนะที่ใช้บรรทุกสัตว์ปีก
- พ่นยาฆ่าเชื้อบนรถและล้อรถให้ทั่วทุกซอกทุกมุมด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อกลุ่มฟอร์มาลดีไฮด์ กลุ่มกลูตาราลดีไฮด์ กลุ่มควอเตอร์นารีแอมโมเนีย กลุ่มฟีนอล หรือสารประกอบคลอรีน

๑.๒ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในโรงเรือน

- แห่ ล้าง และขัดวัสดุอุปกรณ์ในน้ำผงซักฟอก เพื่อขจัดคราบไขมันและสิ่งสกปรก ๆ
- แห่อุปกรณ์ต่าง ๆ ในน้ำยาฆ่าเชื้อ (กลุ่มคลอรีน กลุ่มควอเตอร์นารีแอมโมเนีย กลุ่มฟีนอล หรือ

กลุ่มกลูตาราลดีไฮด์)

๑.๓ โรงเรือน

- ล้างและขัดคราบไขมันหรือสิ่งสกปรกออกโดยใช้น้ำผงซักฟอก
- ฉีดพ่นบริเวณโรงเรือนและรอบโรงเรือนทุกวัน เช้า-เย็น ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อเช่นเดียวกับที่ใช้

ฉีดพ่นยานพาหนะ

๑.๔ ถาดไข่

- แห่ถาดไข่ในน้ำยาฆ่าเชื้อกลุ่มสารประกอบคลอรีน สารประกอบควอเตอร์นารีแอมโมเนียหรือสารประกอบฟีนอล น้ำสบู่เข้มข้น ผงซักฟอก เป็นระยะเวลา ๑๐-๓๐ นาที หรือ
- ร่มควันถาดไข่ในห้องแบบปิดหรือใช้ผ้าพลาสติกคลุม

๑.๕ ไข่

- ไข่บรีโกลด์ จุ่มไข่ในน้ำยาฆ่าเชื้อกลุ่มไฮโปคลอไรท์ ๒๐ ppm
- ไข่ฟัก ใช้วิธีรมควัน

๒. ติดตามการทำลายเชื้อโรคในพื้นที่เสี่ยงต่อโรคระบาด เช่น โรงฆ่าสัตว์ สถานที่รับซื้อสัตว์ปีก

มาตรการเสริม

กิจกรรมสัปดาห์รณรงค์ทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคในฟาร์มและสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีก

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการเลี้ยงสัตว์ปีกทั้งเกษตรกร เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์ปีก ได้เล็งเห็นความสำคัญต่อการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ปีก สถานที่เลี้ยงสัตว์ปีก และสถานที่ฆ่าสัตว์ปีก เพื่อเป็นการกำจัดแหล่งเชื้อโรคไขหวัดนก กำจัดพาหะของโรคไขหวัดนก ทำให้เกษตรกรที่จะนำสัตว์เข้าเลี้ยงใหม่มีความมั่นใจว่าจะไม่มีเชื้อไขหวัดนกหลงเหลืออยู่ในฟาร์ม โดยมีพื้นที่เป้าหมายได้แก่ ฟาร์มสัตว์ปีก สถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกที่มีการเกิดโรคไขหวัดนกทุกแห่งในรัศมี ๕ กิโลเมตรจากจุดเกิดโรค รวมทั้งสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกทุกประเภท

กำหนดให้มีการรณรงค์ทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคในฟาร์ม และสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีก โดยกำหนดเป็นกิจกรรมสัปดาห์รณรงค์ “ฟาร์มสะอาด ปราศจากไขหวัดนก” พร้อมกันทั่วประเทศ โดยดำเนินการมาแล้ว ๔ ครั้ง

- ครั้งที่ ๑ ดำเนินการในระหว่างวันที่ ๑ – ๗ มีนาคม ๒๕๔๗
- ครั้งที่ ๒ ดำเนินการในระหว่างวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน - ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๗
- ครั้งที่ ๓ ดำเนินการในช่วงระหว่างวันที่ ๑-๗ สิงหาคม ๒๕๔๘
- ครั้งที่ ๔ ดำเนินการในช่วงระหว่างวันที่ ๑๗ – ๒๓ เดือนตุลาคม ๒๕๔๘ ในทุกพื้นที่ ใน ๒๑ จังหวัดเสี่ยง

และได้ขยายเวลาไปจนกระทั่งถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

พื้นที่ ๒๑ จังหวัดเสี่ยงได้แก่

ลำดับที่	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด
๑	พื้นที่เกิดโรคไขหวัดนก (๑ กรกฎาคม – ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๘)	กำแพงเพชร สุพรรณบุรี ชัยนาท สระบุรี พระนครศรีอยุธยา และนครปฐม
๒	พื้นที่เสี่ยงสูงต่อการเกิดโรคไขหวัดนก	สุพรรณบุรี ลพบุรี อ่างทอง นครสวรรค์ พิษณุโลก พิจิตร สุโขทัย กำแพงเพชร และ นครปฐม
๓	พื้นที่เสี่ยงรอบจังหวัดที่เกิดโรค ไขหวัดนก (Buffer Zone)	กาญจนบุรี ปทุมธานี อุทัยธานี สิงห์บุรี นนทบุรี ราชบุรี นครนายก สมุทรสาคร และตาก

ที่มา : ศูนย์ควบคุมโรคไขหวัดนก สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์

สรุปผลการปฏิบัติงานโครงการรณรงค์ทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรค

- มีการใช้น้ำยาฆ่าเชื้อฉีดพ่นทำความสะอาดสถานที่เลี้ยงไก่พื้นเมือง ๓,๑๒๖,๕๐๙ แห่ง
- มีการใช้น้ำยาฆ่าเชื้อฉีดพ่นทำความสะอาดสถานที่เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ๓,๕๖๕ แห่ง
- มีการใช้น้ำยาฆ่าเชื้อฉีดพ่นทำความสะอาดสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกสวยงาม ๘๙,๗๘๖ แห่ง
- รวมทั้งหมด ๓,๒๑๙,๘๗๐ แห่ง ใช้น้ำยาฆ่าเชื้อทั้งหมด ๙๖,๑๕๕ ลิตร

การทำลายเชื้อโรค

กรมปศุสัตว์ได้จัดหาฆ่ายาฆ่าเชื้อโรคในกลุ่มของ Chlorine, Quaternary ammonium compound , Phenol , Glutaraldehyde และ Potassium monosulfate with Sodium – dodecylsulfonate ส่งไปยังจังหวัดต่างๆ สำหรับใช้ในการทำลายเชื้อโรคหลังจากที่มีการเก็บกวาดทำความสะอาดโรงเรือนในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ปีก วัสดุอุปกรณ์ใช้เลี้ยงสัตว์ปีก รถยนต์ รถบรรทุกสัตว์ และแหล่งที่ฝังหรือเผาซากสัตว์ ทั้งนี้ได้มีการศึกษาความคงอยู่ ความคงทนของเชื้อไข้หวัดนก H5N1 ในสิ่งแวดล้อมและผลผลิตสัตว์ปีกและความไวต่อยาฆ่าเชื้อโรค

บทที่ ๘

มาตรการปรับปรุงและพัฒนาระบบการเลี้ยงสัตว์ปีก

๑. มาตรการปรับปรุงและพัฒนาระบบการเลี้ยงสัตว์ปีก

- ๑.๑ แนวทางการปรับปรุงฟาร์มให้เข้าสู่มาตรฐาน
- ๑.๒ ผลการดำเนินงานจัดทำมาตรฐานฟาร์ม (ข้อมูลถึงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘)
- ๑.๓ แผนการปรับระบบเพื่อการควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยในอุตสาหกรรมไก่
- ๑.๔ หลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่

๒. มาตรการปรับปรุงการเลี้ยงเปิดใส่ทุ่ง

๓. มาตรการปรับปรุงการเลี้ยงไก่พื้นเมืองและไก่ชน

๑. มาตรการปรับปรุงและพัฒนาระบบการเลี้ยงสัตว์ปีก

- ๑.๑ แนวทางการปรับปรุงฟาร์มให้เข้าสู่มาตรฐาน
- การปรับปรุงฟาร์มสัตว์ปีกให้เข้าสู่ระบบมาตรฐาน โดยมีแนวทางดำเนินงานตามหัวข้อดังนี้

๑. ขอบข่าย

๒. คำนิยาม

๓. องค์ประกอบของฟาร์ม

๓.๑ ท่าเลที่ตั้งของฟาร์ม

๓.๒ ลักษณะของฟาร์ม

๓.๓ ลักษณะโรงเรือน โรงเรือนที่ใช้เลี้ยง ควรเป็นโรงเรือนที่สร้างด้วยวัสดุที่ถาวร มีขนาดเหมาะสม

กับจำนวนสัตว์ปีกที่เลี้ยง ถูกสุขลักษณะ และสัตว์อยู่สบาย

๔. การจัดการฟาร์ม

๔.๑ การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์

๔.๒ การจัดการด้านบุคลากร

๔.๓ คู่มือการจัดการฟาร์ม ผู้ประกอบการฟาร์ม ต้องมีคู่มือการจัดการฟาร์ม แสดงระบบการเลี้ยง

การจัดการฟาร์ม ระบบบันทึกข้อมูล การป้องกันและควบคุมโรค การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก การดูแล สุขภาพสัตว์และสุขอนามัยในฟาร์ม

- ๔.๔ ระบบการบันทึกข้อมูล ต้องมีระบบการบันทึกข้อมูลฟาร์ม
- ๔.๕ การจัดการด้านอาหารสัตว์
- ๔.๖ การจัดการด้านทรัพยากรน้ำ
- ๕. การจัดการด้านสุขภาพสัตว์
- ๖. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม
- ๗. การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก

๑.๒ ผลการดำเนินงานจัดทำมาตรฐานฟาร์ม (ข้อมูลถึงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘)

ตารางแสดง จำนวนฟาร์มมาตรฐานแบ่งตามชนิดสัตว์ปีกในประเทศไทย ตั้งแต่ ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๘

ชนิดสัตว์ปีก	จำนวนที่ขอยื่น	จำนวนที่ผ่านเกณฑ์	จำนวนที่ยกเลิก	จำนวนฟาร์มมาตรฐาน
ไก่เนื้อ	๑๘,๑๕๘	๑๒,๙๖๓	๒,๐๘๓	๑๐,๙๒๐
ไก่พันธุ์	๒๓๔	๑๘๒	๗	๑๓๕
สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก	๙๘	๖๑	-	๖๑
ไก่ไข่	๑,๖๔๔	๑,๐๐๗	-	๑,๐๐๗
เป็ดเนื้อ	๒,๑๓๒	๑,๓๗๑	-	๑,๓๗๑
เป็ดพันธุ์	๑๗	๑๕	-	๑๕
รวม	๒๒,๒๘๓	๑๕,๕๕๙	๒,๐๙๐	๑๓,๕๐๙

ที่มา : สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์

๑.๓ แผนการปรับระบบเพื่อการควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยในอุตสาหกรรมไก่

จากผลกระทบของปัญหาโรคไข้หวัดนก ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นปัญหาของประเทศไทยหรือปัญหาระดับภูมิภาคเท่านั้น แต่นับเป็นปัญหาสำคัญของระดับโลก รวมทั้งประเด็นเศรษฐกิจและสังคม สิ่งสำคัญในขณะนี้ คือ การวางยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกของประเทศไทยในอนาคต ที่จะสร้างความมั่นใจในด้านระบบความปลอดภัยด้านอาหาร (Food Safety) ด้วย ดังนั้น จึงควรมีมาตรการในการดำเนินงานในด้านต่างๆ คือ

การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยและแนวทางตามระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ(Biosecurity) มาใช้ในการฟื้นฟูและพัฒนาระบบการเลี้ยงของประเทศไทย

ประเทศไทยมีระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกที่หลากหลายเช่นเดียวกับประเทศกำลังพัฒนาหลายๆ ประเทศคือ มีการเลี้ยงทั้งในระบบเชิงพาณิชย์ขนาดใหญ่ไปจนถึงการเลี้ยงสัตว์ปีกเพื่อการบริโภคในครัวเรือนรายย่อย ดังนั้น แนวความคิดในระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) ที่มีลักษณะการใช้เทคโนโลยีของระบบการควบคุมการผลิตแบบแยกส่วน (Compartmentalization) จึงเป็นแนวยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ในการพัฒนาระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกในระยะยาว โดยดำเนินการดังนี้ คือ

- ให้มีการกำหนดมาตรฐานฟาร์ม ตามระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ และการควบคุมการผลิตแบบแยกส่วน (Compartment) โดยแยกมาตรฐานฟาร์มเป็น ๓ รูปแบบ คือ การเลี้ยงในเชิงพาณิชย์ขนาดใหญ่, การเลี้ยงในเชิงพาณิชย์ขนาดกลาง และมาตรฐานการเลี้ยงของรายย่อย ซึ่งอาจมีการรวมกลุ่มโดยใช้ข้อกำหนดในเรื่อง

ของระดับความเสี่ยงของการระบาด ตามลักษณะของภูมิประเทศ และชุมชนในพื้นที่ ให้มีมาตรการในการเฝ้าระวัง และการป้องกันโรค การบริการด้านสุขอนามัยของสัตว์ และมาตรการในการควบคุมการเคลื่อนย้าย ทั้งนี้ โดยกำหนดเป็นเกณฑ์รูปแบบของมาตรฐานฟาร์มทั้ง ๓ รูปแบบ ซึ่งรัฐบาลจะให้ความช่วยเหลือด้านเงินลงทุนแก่ผู้เลี้ยง เพื่อให้ปรับปรุงด้านโครงสร้างพื้นฐานของฟาร์ม และการให้การรับรองมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าจากฟาร์ม ที่ดำเนินการตามมาตรฐานที่กำหนด

- ให้มีการเพิ่มขีดความสามารถของกรมปศุสัตว์ ทางด้านการเฝ้าระวังในเขตพื้นที่ความเสี่ยง และกำหนดมาตรการการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก เพื่อป้องกันการระบาดของโรค รวมทั้งการสุ่มสำรวจตัวอย่างอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นมาตรการป้องกันและเตือนภัยล่วงหน้า

- ให้มีการจดทะเบียนและเข้มงวดกับการเลี้ยงไก่พื้นเมืองที่เป็นสัตว์เลี้ยงรวมทั้งการตรวจสอบสุขภาพสัตว์ เพื่อป้องกันมิให้สัตว์เลี้ยงเหล่านี้ เป็นพาหะของโรค เนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายอยู่เป็นประจำ

- ให้มีการพัฒนาทางด้านการวิจัย และพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีโดยร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ และประเทศที่มีปัญหาทางด้านการระบาดของโรคไข้หวัดนก ในการพัฒนาแนวทางในการป้องกันโรคระบาดของโรคไข้หวัดนกในอนาคต ทั้งในแง่ของมาตรการการวิเคราะห์โรคและความเสี่ยง รวมทั้งเทคโนโลยีในการป้องกันโรคระบาดในอนาคต

- ส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการค้าสัตว์ปีกทั้งในด้านโรงงานแปรรูป และตลาดค้าสัตว์ปีก ให้มีระบบการรักษาสุขอนามัยที่ทันสมัย และให้มีการส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการแปรรูปในลักษณะของสินค้าที่ปรุงสุกมากขึ้นด้วยในอนาคต

- กำหนดให้มีการชดเชยความเสียหายให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงในลักษณะของระบบการประกันความเสี่ยง โดยถือว่าการระบาดของโรคสัตว์นั้น จะมีลักษณะเช่นเดียวกันกับระบบการชดเชยกรณีที่ประสบภัยธรรมชาติ

ดังนั้น การเตรียมการเพื่อสร้างระบบควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยในการเลี้ยงสัตว์ปีกตั้งแต่การรณรงค์เพื่อทำลายเชื้อโรคในฟาร์มก่อนเลี้ยงสัตว์ปีก และการจัดทำแผนแม่บทระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกของประเทศไทย ได้มีการจัดประชุมไปแล้ว ๓ ครั้ง โดยมีผู้ประกอบการภาคเอกชน, เกษตรกร, สมาคมต่างๆ รวมทั้งอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมาร่วมระดมความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจในระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกของประเทศไทย ที่จะควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคสัตว์ปีกในอนาคตได้อย่างครบวงจรและยั่งยืนตลอดไป

๑.๔ หลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่

๑. การทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรค

ฟาร์มสัตว์ปีกต้องผ่านการทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรครวมถึงพาหะนำโรคตามเกณฑ์ที่กรมปศุสัตว์กำหนด ดังนี้

- ๑.๑ นำวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ปีกออกนอกโรงเรือนแต่ให้อยู่ภายในบริเวณฟาร์มแล้วให้ดำเนินการทำความสะอาดแช่หรือพ่นด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อและตากให้แห้ง

- ๑.๒ เก็บกวาดเศษอาหาร มูลสัตว์ สิ่งปฏุงน หยากไย่ที่เกาะอยู่ตามซอกมุมหลังคาแล้วนำออกจากโรงเรือนเพื่อทำลายโดยการเผาหรือฝัง โดยเฉพาะมูลสัตว์ปีกต้องกำจัดออกจากโรงเรือนให้หมดสิ้น

๑.๓ ทำความสะอาดโรงเรือนด้วยน้ำผสมผงซักฟอกหรือสารทำความสะอาด (Detergent) อื่นๆ และถูหรือขัดคราบไขมัน ฝุ่น มูลสัตว์ ออกโดยเฉพาะบริเวณพื้นคอก กรงตับ รางไข่ แล้วล้างด้วยน้ำสะอาดอีกครั้ง

๑.๔ ฟ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคโดยใช้เครื่องพ่นแรงดันสูง หรือแบบสะพายหลังให้ทั่วทุกซอกทุกมุมของโรงเรือน และบริเวณรอบโรงเรือน

๑.๕ กำจัดพาหะของโรคระบาด เช่น หนู นก แมลง และอื่นๆ

๑.๖ เก็บขยะบริเวณฟาร์มให้หมดแล้วนำไปทำลายโดยวิธีฝังหรือเผา

๑.๗ บริเวณรอบๆ โรงเรือนต้องสะอาดไม่มีแหล่งที่ให้พาหะโรคอาศัย

๒. การพักโรงเรือน

หลังจากทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคในฟาร์มสัตว์ปีกแล้วต้องปล่อยฟาร์มสัตว์ปีกให้ว่าง (พักโรงเรือน) อย่างน้อย ๒๑ วัน

๓. การตรวจสอบโรคระบาดในรัศมี ๕ กิโลเมตร

ในพื้นที่รัศมี ๕ กิโลเมตรจากฟาร์มสัตว์ปีกต้องไม่มีสัตว์ปีกป่วยด้วยโรคระบาดเป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๒๑ วัน

๔. การผ่านหลักเกณฑ์มาตรฐานฟาร์ม

๔.๑ ฟาร์มสัตว์ปีกต้องผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มจากกรมปศุสัตว์

๔.๒ กรณีฟาร์มสัตว์ปีกไม่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มตามข้อ ๔.๑ กรมปศุสัตว์ อนุมัติให้ฟาร์มสัตว์ปีกนั้นต้องผ่านการตรวจรับรองด้านการป้องกันโรคระบาดสัตว์จากสัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด โดยอนุมัติตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) ต้องมีรั้วล้อมรอบบริเวณเนื้อที่ของฟาร์มสัตว์ปีก และสามารถป้องกัน พาหะนำโรคไม่ให้ผ่านเข้า-ออก โดยเฉพาะโรงเรือนต้องสามารถควบคุมป้องกันสัตว์พาหะ เช่น นก หนู เข้าในโรงเรือนได้

(๒) ต้องมีระบบป้องกันกำจัดเชื้อโรคที่ยานพาหะ และบุคคลที่ผ่านเข้า-ออก เช่น มีโรงพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรค หรือมีเครื่องพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคประจำที่ประตูทางเข้า-ออกฟาร์ม อนุญาตให้นำบุคคลภายนอกเข้าฟาร์มโดยเด็ดขาดนอกจากได้รับอนุญาต และบุคคลนั้นต้องเดินผ่านละอองน้ำยาฆ่าเชื้อโรคด้วยและไม่นำบุคคลภายนอกสัมผัสตัวสัตว์เด็ดขาด

(๓) ต้องมีการบำบัด กำจัดของเสียที่เกิดจากสัตว์อย่างเหมาะสม เช่น มีการฝังมูลสัตว์หรือมีสถานที่เก็บมูลสัตว์โดยเฉพาะ มีสถานที่ฝังหรือเผาทำลายซากสัตว์ เป็นต้น

(๔) หน้ทางเข้าโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก มีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อโรคสำหรับจุ่มรองเท้า และอ่างล้างมือพร้อมสบู่

(๕) มีชุดเปลี่ยนที่มิดชิดสำหรับบุคคลที่เข้าดูแลสัตว์(เสื้อคลุมแขนยาว/ผ้าปิดจมูกและปาก/ที่คลุมผม/ถุงมือ/รองเท้าบูท)

(๖) มีสถานที่เก็บอาหารสัตว์สามารถป้องกันสัตว์พาหะ เช่น นก หนู ได้ดี

(๗) มีแหล่งน้ำสะอาดสำหรับใช้ในฟาร์มสัตว์ปีก โดยจะต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคแล้ว

(๘) มีสัตวแพทย์ทำหน้าที่ควบคุมดูแลอาการสัตว์ การเข้ายา การทำวัคซีน หรือเวชภัณฑ์อื่นๆอย่าง

ใกล้ชิด

(๙) มีเอกสารบันทึกประวัติสัตว์ระหว่างการเลี้ยงเก็บเป็นหลักฐานสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้

(๑๐) มีการบันทึกบุคคลและยานพาหนะเข้า-ออกฟาร์ม โดยระบุรายละเอียด ในประเด็นมาจากที่ใด มาทำอะไร ออกจากฟาร์มแล้วจะไปที่ไหน รวมทั้งหมายเลขทะเบียนยานพาหนะ และข้อมูลอื่นที่จะเป็นประโยชน์ ในการตรวจสอบย้อนกลับ

๕. การฝึกอบรม

เจ้าของฟาร์มสัตว์ปีกหรือผู้ควบคุมดูแลฟาร์มสัตว์ปีกต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร ผู้ควบคุมดูแล ฟาร์มสัตว์ปีกจากกรมปศุสัตว์

๖. การออกใบรับรองผ่านหลักเกณฑ์

ฟาร์มสัตว์ปีกที่ผ่านหลักเกณฑ์ ตามข้อ ๑. ข้อ ๒. ข้อ ๓. ข้อ ๔. และข้อ ๕. ปศุสัตว์จังหวัดจะออก หนังสือรับรองให้ไว้เป็นหลักฐาน

๗. การปฏิบัติหลังจากนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยง

เมื่อนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่แล้วเจ้าของฟาร์มต้องดำเนินการ ดังนี้

๗.๑ จัดทำบันทึกระบุจำนวนสัตว์ป่วย และสัตว์ตายเป็นประจำทุกวัน โดยบันทึกดังกล่าว ให้ติดไว้ที่ ประตูหน้าฟาร์ม เพื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา

๗.๒ หากพบสัตว์ปีกป่วยหรือตายมากผิดปกติให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันทีภายใน ๒๔ ชั่วโมง และ ห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ป่วยและสัตว์ตาย รวมทั้งชำแหละหรือกระทำการอย่างใดแก่สัตว์ป่วยและซากสัตว์นั้น

๗.๓ หากไม่ปฏิบัติตามข้อ ๗.๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองเดือนหรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ รวมทั้งหากมีการทำลายสัตว์ปีกในฟาร์มรัฐบาลจะไม่ชดเชยค่าเสียหายให้แก่เจ้าของฟาร์ม

๘. แบบคำขอตรวจสอบหลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่

ให้ใช้ตามแบบคำขอรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ (ม.ฐ.ฟ.๑) โดยอนุโลม

แบบตรวจประเมินหลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด.....

วันที่ เดือน ปี

ชื่อฟาร์ม.....ชื่อเจ้าของ.....ชนิดสัตว์ปีก.....

เลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

หัวข้อพิจารณา	ผ่าน	ไม่ผ่าน
<p>๑. ฟาร์มสัตว์ปีกต้องผ่านการทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรครวมถึงพาหะนำโรคตามเกณฑ์ ที่กรมปศุสัตว์กำหนด ดังนี้(ทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรควันที่.....)</p> <p>๑.๑ นำวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ปีกออกนอกโรงเรือนแต่ให้อยู่ภายในบริเวณฟาร์ม แล้วให้ดำเนินการทำความสะอาดแช่หรือพ่นด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อและตากให้แห้ง</p> <p>๑.๒ เก็บกวาดเศษอาหาร มูลสัตว์ ลังปุรอง หยากไยที่เกาะอยู่ตามซอกมุมหลังคาแล้วนำออกจากโรงเรือนเพื่อทำลายโดยการเผาหรือฝังโดยเฉพาะมูลสัตว์ปีกต้องกำจัดออกจากโรงเรือนให้หมดสิ้น</p> <p>๑.๓ ทำความสะอาดโรงเรือนด้วยน้ำผสมผงซักฟอกหรือสารทำความสะอาด (Detergent) อื่นๆ และถูหรือขัดคราบไขมัน ฟัน มูลสัตว์ ออกโดยเฉพาะบริเวณพื้นคอก กรงตับ รางไข่ แล้วล้างด้วยน้ำสะอาดอีกครั้ง</p> <p>๑.๔ พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคโดยใช้เครื่องพ่นแรงดันสูง หรือแบบสเปรย์หลังให้ทั่วทุกซอกทุกมุมของโรงเรือน และบริเวณรอบโรงเรือน</p> <p>๑.๕ กำจัดพาหะของโรคระบาด เช่น หนู นก แมลง และอื่นๆ</p> <p>๑.๖ เก็บขยะบริเวณฟาร์มให้หมดแล้วนำไปทำลายโดยวิธีฝังหรือเผา</p> <p>๑.๗ บริเวณรอบๆ โรงเรือนต้องสะอาดไม่มีแหล่งที่พาหะโรคอาศัย</p> <p>๒. หลังจากดำเนินการตามข้อ ๑. แล้วให้ปล่อยฟาร์มให้ว่าง (พักฟาร์ม) อย่างน้อย ๒๐ วัน</p> <p>๓. ในพื้นที่รัศมี ๕ กิโลเมตรจากฟาร์มสัตว์ปีก ต้องไม่มีสัตว์ปีกป่วยด้วยโรคระบาดเป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๒๐ วัน</p> <p>๔. ฟาร์มสัตว์ปีกต้องผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มจากกรมปศุสัตว์</p> <p>๕. กรณีฟาร์มสัตว์ปีกไม่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มตามข้อ ๔. กรมปศุสัตว์ อนุโลมให้ฟาร์มสัตว์ปีกนั้นต้องผ่านการตรวจรับรองด้านการป้องกันโรคระบาดสัตว์ จากสัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด โดยอนุโลมตามหลักเกณฑ์ดังนี้</p> <p>๕.๑ ต้องมีรั้วล้อมรอบบริเวณเนื้อที่ของฟาร์มสัตว์ปีก และสามารถป้องกันพาหะนำโรคไม่ให้ผ่านเข้า-ออก โดยเฉพาะโรงเรือนต้องสามารถควบคุมป้องกันสัตว์พาหะ เช่น หนู เข้าในโรงเรือนได้</p> <p>๕.๒ ต้องมีระบบป้องกันกำจัดเชื้อโรคที่ยานพาหะ และบุคคลที่ผ่านเข้า-ออก เช่น มีโรงพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรค หรือมีเครื่องพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคประจำที่ประตูทางเข้า-ออกฟาร์ม ไม่อนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้าฟาร์มโดยเด็ดขาด นอกจากได้รับอนุญาต และบุคคลนั้นต้องเดินผ่านละอองน้ำยาฆ่าเชื้อโรคด้วยและไม่อนุญาตให้บุคคลภายนอกสัมผัสสัตว์สัตว์เด็ดขาด</p> <p>๕.๓ ต้องมีการบำบัด กำจัดของเสียที่เกิดจากสัตว์อย่างเหมาะสม เช่น มีการฝังมูลสัตว์หรือมีสถานที่เก็บมูลสัตว์โดยเฉพาะ มีสถานที่ฝังหรือเผาทำลายซากสัตว์ เป็นต้น</p>		

หัวข้อพิจารณา	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๕.๔ หน้าทางเข้าโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก มีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อโรคสำหรับจุ่มรองเท้าและอ่างล้างมือพร้อมสบู่ ๕.๕ มีชุดเปลี่ยนที่มีดขีดสำหรับบุคคลที่เข้าดูแลสัตว์(เสื้อคลุมแขนยาว/ผ้าปิดจมูกและปาก/ที่คลุมผม/ถุงมือ/รองเท้านิรภัย) ๕.๖ มีสถานที่เก็บอาหารสัตว์สามารถป้องกันสัตว์พาหะ เช่น นก หนู ได้ดี ๕.๗ มีแหล่งน้ำสะอาดสำหรับใช้ในฟาร์มสัตว์ปีก โดยจะต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคแล้ว ๕.๘ มีสัตวแพทย์ทำหน้าที่ควบคุมดูแลอาการสัตว์ การใช้ยา การทำวัคซีน หรือเวชภัณฑ์อื่นๆ อย่างใกล้ชิด ๕.๙ มีเอกสารบันทึกประวัติสัตว์ระหว่างการเลี้ยงเก็บเป็นหลักฐานสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้ ๕.๑๐ มีการบันทึกบุคคลและยานพาหนะเข้า-ออกฟาร์ม โดยระบุรายละเอียดในประเด็นมาจากที่ใด มาทำอะไร ออกจากฟาร์มแล้วจะไปไหน รวมทั้งหมายเลขทะเบียนยานพาหนะ และข้อมูลอื่นที่จะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบย้อนกลับ ๖. เจ้าของฟาร์มสัตว์ปีกหรือผู้ควบคุมดูแลฟาร์มสัตว์ปีกต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ควบคุมดูแลฟาร์มสัตว์ปีกจากกรมปศุสัตว์		

ผู้ตรวจสอบ
 (.....)
 ตำแหน่ง

๒. มาตรการปรับปรุงระบบการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง

กรมปศุสัตว์และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งได้ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ณ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๔ โดยที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสมบุญ ผ่องบุรณ) ได้ให้แนวทางว่าการห้ามเลี้ยงเป็ดในทุ่งนาในทันทีอาจทำได้ จึงมีการตกลงร่วมกันให้วางระบบการควบคุมโรคโดยให้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งได้เฉพาะกลุ่มละ ๓ จังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกัน เนื่องจากการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งมีความเสี่ยงสูงต่อการรับและแพร่กระจายของเชื้อโรคใช้หวัดนก ทั้งจากการสัมผัสกับเชื้อโรคที่อาจนำมาโดยนกธรรมชาติ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งสัตว์ปีกชนิดอื่น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการควบคุมป้องกันโรคในเป็ดไล่ทุ่งที่มีประสิทธิภาพ กรมปศุสัตว์จึงได้เชิญผู้แทนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งมาประชุมหารือร่วมกันในรายละเอียดของข้อตกลงดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๔ ได้ข้อสรุปดังนี้

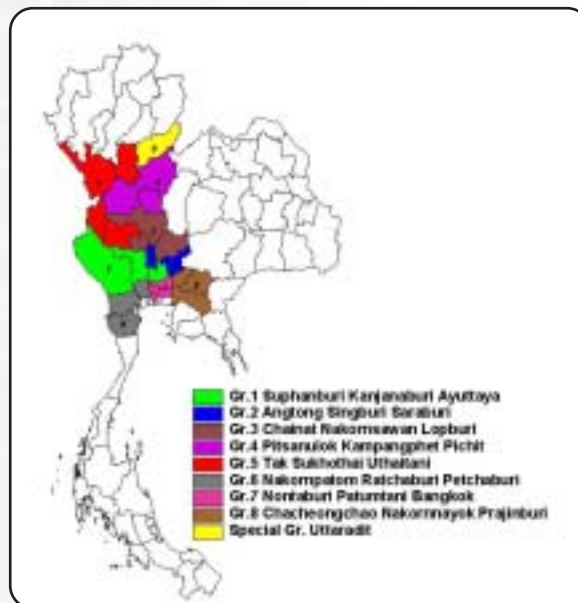
๑. ให้เกษตรกรที่มีเป็ดในปัจจุบันทั้งในลักษณะไล่ทุ่งและลูกเป็ดที่เลี้ยงไว้ในโรงเรือนอนุบาล ขึ้นทะเบียนการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งกับกรมปศุสัตว์โดยให้เลือกกลุ่มพื้นที่การเลี้ยงตามข้อ ๒ และให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่ที่เลี้ยงเป็นผู้รับขึ้นทะเบียน ซึ่งในการขึ้นทะเบียนเจ้าหน้าที่จะตรวจสอบการมีเป็ดอยู่ในพื้นที่จริงอย่างเข้มงวดและเป็ด ๑ ฟอง จะขึ้นทะเบียนไว้กับจังหวัดเดียวคือจังหวัดที่เลี้ยงอยู่ในปัจจุบันห้ามเคลื่อนย้ายไปขึ้นทะเบียนยังจังหวัดอื่น ทั้งนี้การขึ้นทะเบียนให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔

๒. การเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งภายในโซน ภาคกลางและภาคตะวันออก ได้แบ่งพื้นที่การเลี้ยงเป็นกลุ่มๆ ละ ๓ จังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกัน โดยจังหวัดที่จัดแบ่งกลุ่มนั้นเป็นจังหวัดที่มีการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งอยู่ก่อนแล้วเท่านั้น ดังนี้

กลุ่มที่ ๑	ได้แก่	สุพรรณบุรี กาญจนบุรี อยุธยา
กลุ่มที่ ๒	ได้แก่	อ่างทอง สิงห์บุรี สระบุรี
กลุ่มที่ ๓	ได้แก่	ชัยนาท นครสวรรค์ ลพบุรี
กลุ่มที่ ๔	ได้แก่	พิษณุโลก กำแพงเพชร พิจิตร
กลุ่มที่ ๕	ได้แก่	ตาก สุโขทัย อุทัยธานี
กลุ่มที่ ๖	ได้แก่	นครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี
กลุ่มที่ ๗	ได้แก่	นนทบุรี ปทุมธานี กรุงเทพฯ
กลุ่มที่ ๘	ได้แก่	ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี
กลุ่มจังหวัดพิเศษ ๑	จังหวัด ได้แก่	จังหวัดอุดรธานี

ในกรณีจังหวัดอื่นนอกเหนือจากนี้ หากมีเปิดไต่หุงภายในจังหวัดที่หลงเหลืออยู่ให้ขึ้นทะเบียนไว้ ณ จังหวัดนั้น และให้จำกัดจำนวนและพื้นที่การเลี้ยงภายในจังหวัดเฉพาะฝูงดังกล่าว

การแบ่งโซนการเลี้ยงเปิดไต่หุง

๓. การเคลื่อนย้ายเปิดที่เลี้ยงอยู่ในทุ่งหรือลูกเปิดจากโรงเรือนอนุบาลจากจังหวัดที่ขึ้นทะเบียน เพื่อที่จะนำไปเลี้ยงในลักษณะไต่หุงในพื้นที่อื่น จะอนุญาตให้เคลื่อนย้ายไปเลี้ยงได้เฉพาะภายในจังหวัดนั้นหรือจังหวัดภายในกลุ่มตามข้อ ๒ (เกษตรกรขึ้นทะเบียนไว้ ๑ จังหวัดสามารถเคลื่อนย้ายไปเลี้ยงไต่หุงได้ ๓ จังหวัดภายในกลุ่ม) และก่อนออกใบอนุญาตทุกครั้งเจ้าหน้าที่จะเก็บตัวอย่างด้วยวิธี cloacal swab ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการและผลการตรวจต้องไม่พบเชื้อโรคใช้หัตถ์ หากผลตรวจพบเชื้อโรคใช้หัตถ์จะดำเนินการทำลายและจ่ายเงินค่าชดเชยยกเว้นกรณีที่เกิดจากความผิดปกติต่อกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

๔. กรณีนำลูกเปิดออกจากโรงฟักไปเลี้ยง จะต้องนำเข้าไปเลี้ยงในโรงเรือนอนุบาล ซึ่งควรมีตาข่ายที่สามารถป้องกันการสัมผัสจากนกรรรมชาติได้

๕. กรมปศุสัตว์จะดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์ปีก ทั้งนี้ให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม โดยจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป

๖. ให้เกษตรกรเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งจัดตั้งกลุ่ม/สมาคม/ชมรม เพื่อสร้างเครือข่ายการป้องกันโรคไข้หวัดนก ร่วมกับทางราชการ

๗. กรณีเกษตรกรรายย่อยที่เลี้ยงลูกเป็ดจากร้านค้าพันธุ์สัตว์ ให้ร้านค้าพันธุ์สัตว์แจ้งจำนวนความต้องการที่จะนำเป็ดเข้าเลี้ยงได้ที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด โดยจังหวัดดังกล่าวจะแจ้งผู้ผลิตให้ส่งลูกเป็ดโดยตรงถึงเกษตรกรหรือส่งผ่านร้านค้าพันธุ์สัตว์ถึงเกษตรกรทันที ทั้งนี้ห้ามวางจำหน่ายที่ร้านและให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนั้นสำเนาหนังสือแจ้งจำนวนความต้องการลูกเป็ดของเกษตรกรแต่ละรายในพื้นที่ให้กรมปศุสัตว์ทราบทุกครั้ง

๘. โรงเรียนหรือเล้าที่จะใช้เลี้ยงลูกเป็ดอนุบาลต้องผ่านการรับรองจากปศุสัตว์จังหวัดปลายทางก่อน โดยให้มีระบบการป้องกันโรคอย่างง่ายโดยอนุโลม อาทิ การให้มีรั้วล้อมรอบ มีบ่อน้ำยาฆ่าเชื้อโรคในการผ่านเข้า – ออก และควรมีตาข่ายป้องกันการสัมผัสกับนกธรรมชาติเป็นเบื้องต้น ระหว่างนี้หากเกษตรกรสามารถปรับเข้าระบบโรงเรียนหรือฟาร์มได้ ขอให้เข้าระบบได้ทันที

๙. เงื่อนไขและวิธีการปฏิบัติในการอนุญาตเคลื่อนย้ายที่มีได้กำหนดหรืออนุโลมไว้ในหนังสือฉบับนี้ โดยเฉพาะการเคลื่อนย้ายข้ามโซน ๕ โซนให้ถือปฏิบัติตามคำสั่งหรือระเบียบเดิมที่ได้สั่งการไว้แล้ว

สรุปจำนวนเป็ดไล่ทุ่งที่ขึ้นทะเบียน ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนเป็ดไข่ไล่ทุ่ง			จำนวนเป็ดเนื้อไล่ทุ่ง			รวม ฝูง	รวมเป็ด
		เกษตรกร (ราย)	ฝูง	ตัว	เกษตรกร (ราย)	ฝูง	ตัว		
๑	สุพรรณบุรี	๕๙๖	๕๙๖	๑,๗๕๕,๐๒๐	๑๙	๑๙	๑๑๙,๑๓๐	๖๑๕	๑,๘๗๔,๑๕๐
๒	พิจิตร	๔๓๑	๕๖๐	๑,๗๕๘,๘๐๐	๐	๐	๐	๕๖๐	๑,๗๕๘,๘๐๐
๓	นครสวรรค์	๔๐๐	๔๓๔	๑,๐๔๔,๘๖๗	๓	๓	๒๙๖	๔๓๗	๑,๐๔๕,๑๖๓
๔	กำแพงเพชร	๒๐๓	๓๐๔	๑,๒๔๔,๒๔๙	๐	๐	๐	๓๐๔	๑,๒๔๔,๒๔๙
๕	พิษณุโลก	๓๙๑	๔๙๓	๑,๓๑๙,๘๖๙	๒	๒	๑๔,๔๐๐	๔๙๕	๑,๓๒๓,๒๖๙
๖	อ่างทอง	๑๕๐	๑๕๐	๔๖๓,๑๖๐	๓	๓	๑๖,๐๐๐	๑๕๓	๔๗๙,๑๖๐
๗	ชัยนาท	๓๗๔	๓๙๙	๙๘๐,๕๐๐	๐	๐	๐	๓๙๙	๙๘๐,๕๐๐
๘	สิงห์บุรี	๑๕๐	๑๕๐	๒๙๙,๕๙๗	๐	๐	๐	๑๕๐	๒๙๙,๕๙๗
๙	ลพบุรี	๑๓๙	๑๓๙	๓๙๓,๒๔๙	๐	๐	๐	๑๓๙	๓๙๓,๒๔๙
๑๐	นครปฐม	๘๖	๘๖	๓๔๓,๓๙๓	๔๙	๔๙	๑๙๗,๐๐๐	๑๓๕	๕๔๐,๓๙๓
๑๑	ปทุมธานี	๗๗	๗๗	๓๒๒,๒๐๐	๑๗	๑๗	๗๔,๑๐๐	๙๔	๔๐๐,๓๐๐
๑๒	อุทัยธานี	๗๐	๗๕	๑๐๓,๒๙๖	๑	๑	๒๐	๗๖	๑๐๓,๓๑๖
๑๓	อุตรดิตถ์	๔๖	๕๓	๑๑๙,๐๙๐	๐	๐	๐	๕๓	๑๑๙,๐๙๐
๑๔	กาญจนบุรี	๓๖	๓๖	๑๑๒,๔๓๑	๑	๑	๖,๖๐๐	๓๗	๑๑๙,๐๓๑

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนเปิดไข่ใส่ทุ่ง			จำนวนเปิดเนื้อใส่ทุ่ง			รวม ฝูง	รวมเปิด
		เกษตรกร (ราย)	ฝูง	ตัว	เกษตรกร (ราย)	ฝูง	ตัว		
๑๕	สระบุรี	๓๐	๓๒	๑๐๖,๙๙๐	๑	๑	๕๒๐	๓๓	๑๐๗,๕๑๐
๑๖	ฉะเชิงเทรา	๓๑	๓๑	๙๖,๖๐๐	๑๖	๒๒	๑๔๔,๖๐๐	๕๓	๒๔๑,๒๐๐
๑๗	สุโขทัย	๒๖	๒๘	๘๗,๔๐๐	๐	๐	๐	๒๘	๘๗,๔๐๐
๑๘	อยุธยา	๒๖	๒๖	๑๐๔,๖๐๐	๑	๑	๑๐,๐๐๐	๒๗	๑๑๔,๖๐๐
๑๙	เพชรบุรี	๒๒	๒๕	๕๙,๒๕๐	๗	๑๑	๘๙,๓๔๐	๓๖	๑๔๘,๕๙๐
๒๐	พัทลุง	๒๐	๒๓	๖๐,๐๐๐	๒	๔	๑๙,๐๐๐	๒๗	๗๙,๐๐๐
๒๑	นนทบุรี	๑๔	๑๙	๘๕,๕๐๐	๓	๔	๓๒,๐๐๐	๒๓	๑๑๗,๕๐๐
๒๒	ร้อยเอ็ด	๑๓	๑๓	๕๒,๘๐๐	๐	๐	๐	๑๓	๕๒,๘๐๐
๒๓	ราชบุรี	๗	๘	๑๐,๓๘๐	๑	๑	๓,๕๐๐	๙	๑๓,๘๘๐
๒๔	กรุงเทพฯ	๔	๔	๑๐,๐๐๐	๐	๐	๐	๔	๑๐,๐๐๐
๒๕	นครศรีธรรมราช	๔	๔	๔,๕๐๐	๐	๐	๐	๔	๔,๕๐๐
๒๖	ลำพูน	๔	๔	๑,๓๓๐	๑๔	๑๔	๒,๖๙๙	๑๘	๔,๐๒๙
๒๗	ขอนแก่น	๒	๒	๑๑,๐๐๐	๐	๐	๐	๒	๑๑,๐๐๐
๒๘	มุกดาหาร	๒	๒	๕,๕๐๐	๐	๐	๐	๒	๕,๕๐๐
	รวม	๓,๓๕๘	๓,๗๗๓	๑๐,๙๙๕,๕๗๑	๑๔๐	๑๕๓	๓๓๗,๒๐๕	๓,๙๒๖	๑๑,๓๓๒,๗๗๖

ที่มา : ศูนย์ควบคุมโรคใช้หวัดนก สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์

ต่อมากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดให้มีการประชุมการจัดระบบการเลี้ยงเปิดใส่ทุ่งให้เข้าสู่ระบบฟาร์มหรือโรงเรือน เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ ณ โรงแรมแกรนด์ริเวอร์ไซด์ จังหวัดพิษณุโลก โดยมีกรรมการ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายแพทย์จรัส ตฤณวุฒิมพงษ์) เป็นประธาน และมีตัวแทนเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดใส่ทุ่งเข้าร่วมประชุมด้วย ซึ่งได้ข้อสรุปแผนการดำเนินการดังนี้

๑. จังหวัดที่มีการเลี้ยงเปิดใส่ทุ่งอยู่ในปัจจุบัน ให้ปศุสัตว์จังหวัดร่วมกับสหกรณ์จังหวัดประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดใส่ทุ่งเพื่อให้จัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ผู้เลี้ยงเปิด(เฉพาะผู้เลี้ยงเปิดใส่ทุ่งในปัจจุบัน)ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

๒. ให้ปศุสัตว์จังหวัดสำรวจเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ตามข้อ ๑ ที่ยังไม่มีความพร้อมที่เข้าฟาร์มหรือโรงเรือนและผู้ที่ไม่มีที่ดินหรือเงินทุนให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

๓. ให้ปศุสัตว์จังหวัดที่มีโรงฟักไข่เปิดขึ้นทะเบียนโรงฟักให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

๔. ให้ปศุสัตว์จังหวัดประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการหาที่ดินสาธารณะหรือที่สปก.หรือที่เช่าราคาถูกเพื่อจัดสรรให้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙

๕. ให้ปศุสัตว์จังหวัดกำหนดพื้นที่ที่จะให้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์และยังไม่มีความพร้อมเข้าฟาร์มหรือโรงเรือน สามารถเลี้ยงเปิดในทุ่งตามที่กำหนดไว้ได้โดยอนุโลมแต่ห้ามเคลื่อนย้ายไปพื้นที่อื่น จะอนุญาต

ให้เคลื่อนย้ายไปเลี้ยงในทุ่งได้เฉพาะภายในตำบลนั้นเท่านั้น โดยอนุโลมถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ทั้งนี้อนุญาตเฉพาะสมาชิกสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นตาม ข้อ ๑ เท่านั้น

๖. ให้ปศุสัตว์จังหวัดและสหกรณ์จังหวัดร่วมกันประชาสัมพันธ์แหล่งสิ้นเชื้อในการปรับระบบการเลี้ยง ซึ่งขณะนั้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ได้สนับสนุนสิ้นเชื้ออัตราร้อยละ ๒ ต่อปีตามนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย และแหล่งสิ้นเชื้อสำหรับกลุ่มสหกรณ์คือกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ซึ่งดูแลโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์

๗. สำหรับเกษตรกรที่ไม่สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์และยังเลี้ยงในทุ่งต่อไป กรมปศุสัตว์จะใช้มาตรการด้านกฎหมายดำเนินการอย่างเฉียบขาด

๓. มาตรการปรับปรุงระบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองและไก่ชน

กรมปศุสัตว์ได้ออกมาตรการเพื่อควบคุมโรคไข้หวัดนกในไก่ชน โดยมีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนกในไก่ชน ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เนื่องจากในปัจจุบันยังคงมีการระบาดของโรคไข้หวัดนกอยู่ในบางพื้นที่ โดยส่วนใหญ่ระบาดในไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงแบบปล่อยอิสระ ซึ่งในหลายพื้นที่ยังคงมีการเลี้ยงไก่พื้นเมืองและไก่ชนปะปนกันหรือมีการนำไก่พื้นเมืองมาพัฒนาเป็นไก่ชน ประกอบกับการชนไก่เป็นการนำไก่จากหลายพื้นที่มารวมกัน จึงทำให้มีโอกาสรับและแพร่เชื้อโรคไข้หวัดนกไประบาดยังพื้นที่อื่นได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และให้การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคเป็นไปตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการให้ปศุสัตว์จังหวัดใช้อำนาจตามความในมาตรา ๑๘(๑) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ออกประกาศหรือสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของไก่ชนทุกรายแจ้งจำนวนไก่ชนที่ครอบครองไว้ทั้งหมดให้สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่ทราบเพื่อจะได้จัดทำทะเบียนไว้เป็นหลักฐานระหว่างวันที่ ๑ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

๒. ให้เจ้าของสนามชนไก่ขึ้นทะเบียนสนามชนไก่ได้ที่สถานที่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด ระหว่างวันที่ ๑-๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ โดยแจ้งประมาณการจำนวนไก่ชนที่เข้าประลองในแต่ละครั้ง และวันที่เปิดให้มีการประลองด้วย

๓. ให้เจ้าของสนามชนไก่จัดทำระบบการป้องกันโรคในสนามชนไก่นี้

๓.๑ ให้มีการจัดทำสมุดบันทึกบุคคลเข้า-ออก และจัดทำบันทึกข้อมูลของไก่ที่นำเข้ามาชนทุกครั้ง

๓.๒ ให้มีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อโรคบริเวณทางเข้า-ออก และจัดให้มีการพ่นยาฆ่าเชื้อโรคยานพาหนะทุกชนิดที่เข้า-ออกสนามชนไก่

๓.๓ ให้มีการตรวจสอบสมุดประจำตัวไก่ชนทุกครั้งที้นำไก่เข้าสนาม โดยมีรายละเอียดที่ถูกต้องตามที่กำหนด โดยเฉพาะประวัติการตรวจโรคไข้หวัดนก หากไม่มีสมุดประจำตัวไก่ชนหรือไม่ผ่านการตรวจโรคจะไม่อนุญาตให้เข้าชนโดยเด็ดขาด

๓.๔ ให้มีการทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคทุกครั้งในบริเวณสนามชนไก่ภายหลังเสร็จสิ้นการประลองกันแล้ว และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประลองให้ทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรคและนำออกตากแดดให้แห้งและปล่อยให้สนามว่าง (ห้ามนำไก่เข้าไปบริเวณสนาม) อย่างน้อย ๗ วัน

๓.๕ สนามชนไก่ต้องพร้อมที่จะให้สัตวแพทย์ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด หรือเจ้าหน้าที่ของจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเข้าตรวจสอบการดำเนินการตามข้อ ๓.๑ - ข้อ ๓.๔ ได้ตลอดเวลา

๔. ให้เจ้าของไก่ชนปรับระบบการเลี้ยงให้มีความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) โดยให้จัดทำโรงเรือนที่มีระบบการป้องกันโรค และมีตาข่ายเพื่อป้องกันการสัมผัสกับนก

๕. ให้เจ้าของไก่ชนที่จะนำไปประลองหรือช้อมต้องทำสมุดประจำตัวไก่ชน (Fighting Cock Passport) ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด และให้มีการตรวจสอบโรคใช้หวัดนกทุก ๓๐ วัน โดยให้บันทึกประวัติการตรวจโรคไว้ในสมุดประจำตัวไก่ชนด้วย พร้อมเผื่อระวางทางอากาศอย่างใกล้ชิด

๖. การเคลื่อนย้ายไก่ชนเพื่อเข้าสนามชนไก่ให้ดำเนินการ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ดังนี้

๖.๑ ผู้ประสงค์จะเคลื่อนย้ายไก่ชนให้ยื่นขออนุญาตที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหรือสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด โดยผู้ขออนุญาตจะต้องมีสมุดประจำตัวไก่ชนประกอบการขออนุญาตทุกครั้ง

๖.๒ สัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายจะต้องตรวจสอบสมุดประจำตัวไก่ชนอย่างละเอียด โดยเฉพาะประวัติการตรวจโรคใช้หวัดนก ซึ่งจะต้องมีผลการตรวจไม่เกิน ๓๐ วันที่ผ่านมา

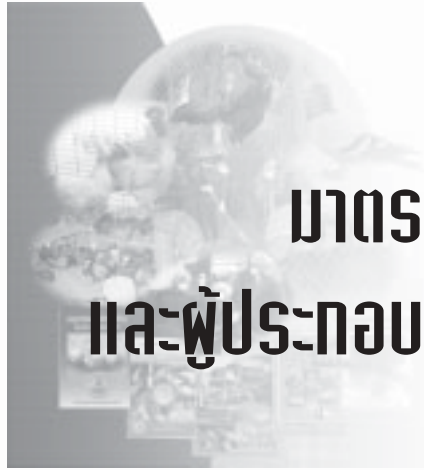
๖.๓ สัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายจะต้องตรวจดูอาการของไก่ชนว่ามีความสมบูรณ์แข็งแรงและมีสุขภาพดีเหมาะที่จะนำไปประลองหรือช้อม และต้องไม่มาจากพื้นที่จังหวัดที่พบเชื้อใช้หวัดนกเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

๖.๔ เมื่อดำเนินการตาม ข้อ ๖.๑ - ข้อ ๖.๓ แล้วสัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายจะออกใบอนุญาตเคลื่อนย้าย (ร.๓ หรือ ร.๔) พร้อมกับสมุดประจำตัวไก่ชนให้กับเจ้าของไก่ชนและให้นำไปแสดงต่อเจ้าของสนามชนไก่ทุกครั้ง

๗. ให้สัตวแพทย์ที่รับผิดชอบอำเภอที่มีสนามชนไก่อตั้งอยู่หรือเจ้าหน้าที่ที่จังหวัดมอบหมายเข้าตรวจสอบสนามชนไก่ว่าดำเนินการเป็นไปตาม ข้อ ๑ - ข้อ ๖ หรือไม่หากมีข้อบกพร่องให้ทำรายงานเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

๘. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การป้องกันควบคุมโรคใช้หวัดนกในไก่ชนระดับจังหวัด ซึ่งมีตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น หน่วยงานของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชน ตัวแทนผู้เลี้ยงสัตว์ปีกชนิดอื่น เป็นต้น โดยมีปศุสัตว์จังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้เพื่อให้คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การป้องกันควบคุมโรคใช้หวัดนกในไก่ชนได้กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขต่างๆ ที่สอดคล้องกับประกาศฉบับนี้เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดประกอบการพิจารณาเปิดสนามชนไก่ต่อไป

๙. ในการพิจารณาอนุญาตให้เปิดสนามชนไก่นั้นให้เริ่มพิจารณาเปิดสนามชนไก่ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป ยกเว้นจังหวัดที่มีการพบเชื้อใช้หวัดนกและโรคสงบยังไม่ครบ ๓๐ วัน

บทที่ ๙

มาตรการการช่วยเหลือผู้ประกอบการและผู้ประกอบการสัตว์ปีกที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดสัตว์ปีก

มาตรการการช่วยเหลือผู้ประกอบการและผู้ประกอบการสัตว์ปีกที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดสัตว์ปีก

๑. การช่วยเหลือผู้ประกอบการและผู้ประกอบการสัตว์ปีกที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดสัตว์ปีกที่ผ่านมา
๒. มาตรการในปัจจุบัน (ข้อมูล ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘)

๑. การช่วยเหลือผู้ประกอบการและผู้ประกอบการสัตว์ปีกที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดสัตว์ปีก ที่ผ่านมา

๑.๑ กระทรวงแรงงาน โดยคณะกรรมการประกันสังคมได้ขยายเวลาการส่งเงินสมทบประกันสังคม ออกไป และให้กรมพัฒนาฝีมือแรงงานให้ความช่วยเหลือในการศึกษาวิธีการสร้างโรงเรียนแบบปิด รวมทั้งประเมินวิธีการสร้างและประเมินราคาตามกำหนดแนวทางการกู้เงินจาก SML และ SME

๑.๒ ประเทศญี่ปุ่นได้ส่งเจ้าหน้าที่จำนวน ๔ คน มาตรวจรับรองโรงงานเนื้อไก่-เปิดปรุงสุกของไทย จำนวน ๒๕ โรงงาน ในช่วงระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ - ๒ มีนาคม ๒๕๔๗ มีโรงงานที่ได้รับการรับรองจากประเทศญี่ปุ่น จำนวน ๒๒ แห่ง โดยโรงงานที่ผ่านการรับรองสามารถส่งออกได้ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

๑.๓ ประเทศเกาหลีใต้ได้ส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจรับรองโรงงานผลิตเนื้อไก่-เปิดปรุงสุกของไทย ในระหว่างวันที่ ๑๗-๒๕ เมษายน ๒๕๔๗ จำนวน ๙ แห่ง โดยสุ่มตัวอย่างจากโรงงานที่เคยให้การรับรองไว้เดิม และเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๗ จึงได้ประกาศให้การรับรองโรงงานผลิตเนื้อไก่-เปิดปรุงสุกของไทยจำนวน ๗ โรงงาน

๑.๔ การแก้ไขปัญหาการส่งออกเนื้อไก่ปรุงสุก ที่ทางสมาคมผู้ผลิตและส่งออกไก่ปรุงสุก เสนอ ๓ ข้อดังนี้

๑.๔.๑ ช่วยเร่งรัดรัฐบาลญี่ปุ่น ให้ส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจรับรองโรงงานผลิตและส่งออกไก่ปรุงสุกที่ยังไม่ตรวจรับรอง ซึ่งได้มีการรับรองในครั้งแรกแล้วจำนวน ๒๒ โรงงาน

๑.๔.๒ ให้รัฐบาลช่วยขยายตลาด ในการส่งออกไก่ปรุงสุกนอกเหนือจากตลาดที่มีอยู่เดิม ซึ่งการแก้ไขปัญหาการส่งออก โดยกระทรวงพาณิชย์ได้แต่งตั้งคณะทำงานพิเศษเพื่อเร่งรัดการส่งออกสินค้าไก่และผลิตภัณฑ์ ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำหน้าที่ ๓ บทบาทคือ

๑) การเชิญประเทศผู้นำเข้ามาดูกิจการโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกให้มากขึ้น

๒) จัดคณะของกระทรวงพาณิชย์ ภาคเอกชน กรมปศุสัตว์ ออกไปหาตลาดต่างประเทศเป็นกรณี

เฉพาะกิจทั้งไก่แปรรูป และไก่สดแช่แข็ง

๓) ประสานกับภาคเอกชนเพื่อสำรวจ stock เนื้อไก่ในท้องถิ่น โดยพิจารณาถึงความต้องการของประเทศที่กำลังซื้อค่อนข้างต่ำ หรือประเทศที่ต้องการแลกเปลี่ยนสินค้า

๑.๔.๓ ขอให้สำนักงานประกันสังคม เลื่อนกำหนดเวลาในการส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคม และกองทุนทดแทนนายจ้างออกไปเป็น ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๗ ซึ่งทางกระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานประกันสังคม ได้ขยายเวลาการส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคม และเงินสมทบกองทุนทดแทนนายจ้าง ออกไปจนถึงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๘

๑.๕ การให้ความช่วยเหลือจากสถาบันการเงินเพื่อการฟื้นฟูเกษตรกร และผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้อีดำใน โดยธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ได้ร่วมกันกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือเร่งด่วนดังนี้

๑.๕.๑ มาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบทันทีจากการทำลายสัตว์ปีก โดยพักชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ย เป็นระยะเวลา ๖ เดือน และปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในส่วนที่ได้รับผลกระทบ

๑.๕.๒ มาตรการการให้สินเชื่อเพื่อช่วยเหลือผู้เลี้ยงสัตว์ปีกและโรงฆ่า/ชำแหละสัตว์ปีก ประกอบด้วยสินเชื่อฟื้นฟูกิจการการเลี้ยงสัตว์ปีก สินเชื่อปรับเปลี่ยนระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกและสินเชื่อยกระดับโรงฆ่า/ชำแหละสัตว์ปีก

๑.๖ คณะเจ้าหน้าที่จากกรมปศุสัตว์และคณะของรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอำพน กิตติอำพน) ได้เข้าพบอธิบดีกรมควบคุมความปลอดภัยอาหารและคุ้มครองผู้บริโภคประเทศญี่ปุ่น (Mr.Nagagawa) และทีมงานของ Ministry of Agriculture Forestry and Fisheries (MAFF) เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๗ โดยสรุปได้ดังนี้

๑.๖.๑ คณะฯ ได้แจ้งสถานการณ์ของโรคและมาตรการในการดำเนินการควบคุมโรคไข้อีดำในให้ MAFF ทราบ โดยที่ MAFF เห็นว่า เมื่อมีการระบาดของโรคไข้อีดำในในประเทศไทย ต้องแจ้งให้ทราบภายใน ๒๔ ชั่วโมง และขอให้ดำเนินการควบคุมโรคให้สงบโดยเร็ว

๑.๖.๒ คณะฯ ได้แจ้งมติการห้ามใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้อีดำในของประเทศไทย ซึ่ง MAFF ก็ไม่สนับสนุนการใช้วัคซีนในประเทศญี่ปุ่นเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของประชาชน และการควบคุมการระบาดของโรคได้อย่างแท้จริง

๑.๖.๓ คณะฯ ขอทราบแนวทางหากไทยจะมีการศึกษาหรือใช้วัคซีนในประเทศ ในสัตว์ปีกชนิดอื่น โดย MAFF มีความเห็นว่า หากมีการใช้วัคซีนในประเทศไทย อาจต้องมีการหยุดการส่งออกชั่วคราว และต้องมีการตรวจสอบฟาร์ม รวมทั้งโรงงานผลิตใหม่ทั้งหมด และกรณีไก่สดแช่แข็งอาจไม่ได้รับการพิจารณาให้ส่งออกอีก

๑.๖.๔ ให้ MAFF จัดคณะเจ้าหน้าที่มาตรวจโรงงานแปรรูปไก่ปรุงสุก ซึ่งทาง MAFF ได้ชี้แจงว่า ยังคงไม่สามารถส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจได้ในขณะนี้ จนกว่าการเจรจา FTA ระหว่างไทย-ญี่ปุ่นจะแล้วเสร็จ

๑.๗ มาตรการการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดโรคไข้อีดำใน โดยกระทรวงการคลัง ได้ให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณ โดยผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นเงินประมาณ ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๐.๐๑ โดยสถาบันการเงิน ๑๓ แห่ง และธนาคารของรัฐจะประสานกับธนาคารแห่งประเทศไทย ดำเนินการปล่อยสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ตามข้อเรียกร้องของเกษตรกรในเรื่อง

๑) การขอขยายเวลาชำระหนี้เก่า

๒) ขอให้สถาบันการเงินให้สินเชื่อเพิ่มแก่ผู้ที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างโรงเรือน

- ๓) การให้สินเชื่อในลักษณะครบวงจร ตั้งแต่การเลี้ยง จนถึงการส่งออก
- ๔) การคืนภาษีบางส่วนให้แก่ผู้ส่งออก
- ๕) การขยายระยะเวลาส่งเงินสมทบ และเงินประกันสังคมโดยไม่มีค่าปรับของผู้ประกอบการ
- ๖) การชะลอการชำระหนี้และการขอลดดอกเบี้ยจากร้อยละ ๑๕ เป็นร้อยละ ๗

๑.๘ ประเทศญี่ปุ่นได้ส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจสอบโรงงานผลิตเนื้อสุกรและไก่ปรุงสุกในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๗ และได้ให้การรับรองโรงงานผลิตเนื้อไก่ปรุงสุกของไทยเพิ่มอีกเป็นจำนวน ๑๑ โรงงาน และให้สามารถส่งออกสินค้าไก่ปรุงสุกได้หลังวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๘

๑.๙ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมการค้าภายใน ได้กระตุ้นการค้าไก่โดยจำหน่ายผ่านห้างสรรพสินค้าทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๗ เป็นระยะเวลาประมาณ ๒ สัปดาห์ ทำให้ไก่หน้าฟาร์ม มีราคาดีขึ้น อยู่ที่ ๑.๕๐-๒.๐๐ บาท และการรณรงค์การบริโภคการกินไก่เนื้อ ทำให้ราคาไก่เนื้อเพิ่มขึ้น

๑.๑๐ ประเทศเกาหลีได้ส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจรับรองโรงงานเนื้อไก่-เปิดปรุงสุกของไทย เพิ่มอีกจำนวน ๒๒ โรงงาน ในระหว่างวันที่ ๙-๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ และได้ประกาศให้การรับรองโรงงานเพิ่มอีกจำนวน ๑๖ โรงงาน ในวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๘

๑.๑๑ ประเทศญี่ปุ่นได้ส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจรับรองโรงงานไก่ปรุงสุกเพิ่มอีก ๑๗ โรงงาน ในระหว่างวันที่ ๒๔-๒๕ มกราคม ๒๕๔๘ ขณะนี้ยังไม่ทราบผลการรับรอง

๑.๑๒ ประเทศรัสเซียขอซื้อสินค้าไก่สดแช่แข็งเพื่อแลกกับอาวูร์ และขณะนี้อยู่ระหว่างการเจรจา รายละเอียดผ่านทางกระทรวงพาณิชย์ โดยได้เข้ามาเยี่ยมชมโรงงานผลิตเนื้อไก่ของไทยในระหว่างวันที่ ๓๐ มกราคม - ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ เพื่อรวบรวมข้อมูลไว้ประกอบการพิจารณาการค้า โดยทางรัสเซียได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการจัดการกับผลิตภัณฑ์พลอยได้จากการแปรรูป (by products) เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค และการจัดเส้นทางขนส่งไก่เข้าสู่โรงฆ่าและไม่ให้อยู่ใกล้กับเส้นทางขนส่งผลิตภัณฑ์แปรรูปที่ผ่านการบรรจุแล้ว และจะส่งคณะมาตรวจรับรองในเร็ววันนี้

๑.๑๓ กรมปศุสัตว์ร่วมกับภาคเอกชน จัดโครงการเนื้อไก่ปลอดภัยฉลองตรุษจีน ปี ๒๕๔๘ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย จัดทำสติ๊กเกอร์จำนวน ๔ ล้านดวง โดยมีข้อความ “เนื้อไก่ปลอดภัยฉลองตรุษจีนปี ๒๕๔๘” เพื่อมอบให้ผู้ประกอบการโรงฆ่าที่เข้าร่วมโครงการและผ่านการตรวจสอบตามเงื่อนไขของกรมปศุสัตว์ นำไปติดบนถุงบรรจุไก่เป็นรายตัว (เอกสารแนบ)

๑.๑๔ กรมปศุสัตว์ได้จัดคณะเดินทางไปเจรจากับผู้แทนสหภาพยุโรประหว่างวันที่ ๙-๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ เพื่อหารือและชี้แจงให้เข้าถึงระบบการควบคุมการผลิตเนื้อสัตว์ปีกของไทยและเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนที่สหภาพยุโรปจะเดินทางมาตรวจรับรองโรงงาน

๑.๑๕ เจ้าหน้าที่จากสหภาพยุโรป เดินทางมาดูงานควบคุมโรคใช้หวัดนกของประเทศไทย ในระหว่างวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ - ๓ มีนาคม ๒๕๔๘ โดยมีการตรวจสอบ ๒ ระบบ คือ ระบบการควบคุมโรค (Animal Health Control) และระบบโรงฆ่าสัตว์ปีก และจะจัดส่งเอกสารสรุปข้อคิดเห็นมาให้กรมปศุสัตว์ทราบประมาณปลายเดือนเมษายน ๒๕๔๘

๑.๑๖ ประเทศสหรัฐอเมริกาจะส่งเจ้าหน้าที่มาเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิตเนื้อไก่ของไทย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเปิดตลาดเนื้อไก่ปรุงสุกกับประเทศไทย ในช่วงประมาณเดือนมีนาคม ๒๕๔๘

๒. มาตรการในปัจจุบัน (ข้อมูล ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔)

ในการประชุม เรื่องขอความช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โรคไข้หวัดนก ในวันศุกร์ที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ณ กรมบัญชีกลาง โดยผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ดังนี้ กระทรวงการคลัง ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารออมสิน SME Bank สมาคมธนาคารไทย และกรมปศุสัตว์ โดยที่ประชุมมีข้อสรุปและมติดังนี้

๑. มอบหมายให้ SME Bank รับประเด็นการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร โดยเชิญ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารออมสิน มากำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือตามประเภทของเกษตรกร

๒. มอบให้กรมปศุสัตว์ไปพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกทั้งระบบเข้าสู่ระบบการเลี้ยงแบบโรงเรือนปิดทั้งระบบ

๓. มอบหมายให้กระทรวงการคลังดำเนินการประสานต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนี้

๓.๑ ขยายเวลาของมาตรการให้ความช่วยเหลือออกไปอีก เช่นเดียวกับกรณีพิบัติ

๓.๒ ให้ความช่วยเหลือทั้งเกษตรกรที่สัตว์เลี้ยงถูกทำลายและเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกอื่นที่ต้องการเลี้ยงสัตว์ปีกเข้าสู่ระบบโรงเรือนปิด

๓.๓ วงเงินให้การสนับสนุนของธนาคารแห่งประเทศไทย หากไม่พอขอให้พิจารณาขยายวงเงินเพิ่มเติม

บทที่ ๑๐

ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก (พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๐)

ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๐)

ตามรัฐธรรมนูญได้มีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก(พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๐) ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๘ ตามที่คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนกเสนอในวงเงินงบประมาณ ๔,๐๒๖ ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาการจัดการจัดระบบปศุสัตว์ที่ปลอดภัย

กิจกรรมที่ ๑ ปรับปรุงระบบการเลี้ยงสัตว์

๑.๑ ระดับฟาร์มสัตว์ปีกที่ยังไม่มีมาตรฐาน แนะนำ ติดตามตรวจสอบให้ระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกถูกหลักสุขาภิบาลเพื่อเข้าสู่ฟาร์มมาตรฐาน

๑.๒ ระดับเกษตรกรรายย่อย อบรมและให้คำแนะนำเกษตรกรเรื่องการปรับปรุงระบบสุขาภิบาลการป้องกันโรค จัดทำ model เล้าหรือโรงเรือนที่ถูกต้อง เช่น ซีดี้โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก สำหรับฝึกอบรมเกษตรกรเจ้าหน้าที่จังหวัดเพื่อวางรูปแบบพัฒนาระบบการเลี้ยงสัตว์

กิจกรรมที่ ๒ การพัฒนาระบบ Zoning และ Compartmentalization

๒.๑ การควบคุมการเคลื่อนย้ายระหว่างโซน จำนวนจุดตรวจ ๓๒ จุด จัดตั้งชุดเฉพาะกิจตั้งจุดตรวจ ๒๔ ชั่วโมง จัดจ้างทหารผ่านศึกหรือทหารนอกประจำการจากองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกเพื่อตั้งจุดตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์

๒.๒ การควบคุมเคลื่อนย้ายภายในโซน

กิจกรรมที่ ๓ พัฒนาทีมเฝ้าระวังสอบสวนและควบคุมโรค

๓.๑ จัดตั้งทีมเฝ้าระวังและสอบสวนโรคในทุกระดับโดยการจ้างลูกจ้างชั่วคราวตำแหน่ง

- นายสัตวแพทย์ ๔ เพื่อปฏิบัติงานด้านระบาดวิทยาระดับจังหวัด
- เจ้าพนักงานสัตวบาล ๒ เพื่อเฝ้าระวังและควบคุมโรค
- เจ้าพนักงานสถิติ ๒ เพื่อเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยปฏิบัติงานที่ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคไข้หวัดนก กรมปศุสัตว์
- นักวิทยาศาสตร์ ๒ เพื่อปฏิบัติงานที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ และสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

๓.๒ ฝึกอบรมพัฒนาทีมเฝ้าระวังและสอบสวนโรคทุกระดับ ได้แก่ ระดับส่วนกลางและสสอ. ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ

๓.๓ ฝึกอบรมพัฒนาเครือข่ายการเฝ้าระวังทางห้องปฏิบัติการ โดยการจัดฝึกอบรมการตรวจวินิจฉัยโรคของเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ

๓.๔ เพิ่มประสิทธิภาพของการเฝ้าระวังโดยการเพิ่มศักยภาพด้านระบบสารสนเทศของหน่วยงานในพื้นที่ และเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจพบโรคในพื้นที่

๓.๕ การซ้อมแผนเผชิญเหตุ โดยฝึกแผนเผชิญเหตุจำลองเหตุการณ์การควบคุมโรคทั้ง ๗๖ จังหวัด

๓.๖ การเฝ้าระวังและกักกันสัตว์ปีกนำเข้าราชอาณาจักร (National Quarantine Center ; NQC)

๓.๗ การดำเนินการเฝ้าระวังเชิงรุก ได้แก่ การตรวจสัตว์ปีกเศรษฐกิจที่อยู่รอบพื้นที่แหล่งกอกอพยพ การตรวจตัวอย่างเพื่อการเฝ้าระวังเชิงรุก (X-Ray) จำนวน ๒ รอบ/ ปี การรณรงค์ทำลายเชื้อโรคจำนวน ๒ รอบ/ปี

กิจกรรมที่ ๔ ศึกษาสถานการณ์และเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการใช้วัคซีนป้องกันโรคในสัตว์ปีก การศึกษาดูงานโรงงานวัคซีนต่างประเทศ

กิจกรรมที่ ๕ ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ป้ายประชาสัมพันธ์แบบแขวนแผ่นโปสเตอร์นิทรรศการโรคใช้หวัดนก บทความโฆษณาในหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเฝ้าระวังและควบคุมเมื่อเกิดการระบาดของโรค

๑. การเฝ้าระวัง

กิจกรรมที่ ๑ การเฝ้าระวังโรคเชิงรุกทางอากาศ

กิจกรรมที่ ๒ การเฝ้าระวังจากการสัมผัสตัวอย่างตรวจ

๒. การควบคุมโรคในสัตว์

กิจกรรมที่ ๑ การทำลายสัตว์ป่วยและซากสัตว์

กิจกรรมที่ ๒ การเก็บตัวอย่างตรวจรอบจุดเกิดโรค

กิจกรรมที่ ๓ การทำลายเชื้อโรค

กิจกรรมที่ ๔ การควบคุมเคลื่อนย้าย

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างและจัดการความรู้เรื่องโรคใช้หวัดนก

กิจกรรมที่ ๑ สร้างองค์ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการกำหนดมาตรการในการควบคุมและป้องกันโรค ได้แก่ โครงการสำรวจการติดเชื้อโรคใช้หวัดนก H5N1 ในสัตว์ชนิดอื่นๆ(ต่อเนื่อง) โครงการเฝ้าระวังการกลายพันธุ์ของเชื้อโรคใช้หวัดนกในไก่ของประเทศไทย(ต่อเนื่อง) และโครงการธนาคารเชื้อโรคใช้หวัดนก (AI Bank)

กิจกรรมที่ ๒ การพัฒนาวัคซีนให้พร้อมใช้เมื่อเกิดการระบาดในสัตว์ ได้แก่ โครงการพัฒนาวัคซีนป้องกันโรคใช้หวัดนกสำหรับสัตว์ปีก(ต่อเนื่อง)

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างเสริมศักยภาพขององค์กรและบุคลากร

กิจกรรมที่ ๑ การผลิตและพัฒนาสัตวแพทย์นักระบาดวิทยาาระดับสูง ได้แก่ ระดับผู้บริหาร และระดับผู้ปฏิบัติงาน

กิจกรรมที่ ๒ พัฒนาประสิทธิภาพของห้องปฏิบัติการการชันสูตรโรคไข้หวัดนกในสัตว์ ได้แก่ การสร้างห้องปฏิบัติการที่มีความปลอดภัยระดับ P๓ เพื่อเป็นห้องปฏิบัติการอ้างอิงโรคไข้หวัดนกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และการสร้างศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์(สาขา) เพื่อรองรับการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง

กิจกรรมที่ ๓ พัฒนาห้องปฏิบัติการควบคุมแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของเอกชนธุรกิจ

กิจกรรมที่ ๑ ส่งเสริมการรวมกลุ่มจัดตั้งตนเอง

กิจกรรมที่ ๒ พัฒนาระบบเฝ้าระวังและป้องกันควบคุมโรคของชุมชนโดยเครือข่ายอาสาพัฒนาปศุสัตว์

กิจกรรมที่ ๓ การสื่อสารและประชาสัมพันธ์โรคไข้หวัดนกโดยใช้สื่อต่างๆ เช่น วิทยุ เสียงตามสาย และรถขยายเสียง เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาระบบและกลไกการจัดการเชิงบูรณาการ

กิจกรรมที่ ๑ พัฒนากลไกการจัดการปัญหาไข้หวัดนกในภาวะปกติ โดยดำเนินโครงการจัดตั้งกลไกบริหารจัดการองค์ความรู้ โดยมีทีมงานทำงานเต็มเวลา และดำเนินงานเป็นองค์การถาวรในระยะต่อไป

กิจกรรมที่ ๒ พัฒนากลไกการจัดการในภาวะที่มีการระบาด จัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติและศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติ และพัฒนาระบบบริหารจัดการระดับพื้นที่

บทที่ ๑๑

ยุทธศาสตร์การแกงปัญหาการระบาดใหญ่ของ โรคโศกโศก (พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๐)

จากการระบาดใหญ่ของโรคโศกโศกใหญ่ในอดีตที่ทำให้มีคนตายเป็นจำนวนมาก และมีความกลัวต่อการกลายพันธุ์ของเชื้อโศกโศกใหญ่โดยเริ่มจากการพบเชื้อสายพันธุ์ใหม่ในสัตว์ติดต่อมาสู่คนจนถึงเชื้อกลายพันธุ์สามารถทำให้เกิดการระบาดจากคนสู่คนและมีการระบาดแพร่กระจายระหว่างประเทศ (Pandemic) และเป็นสาเหตุที่ทำให้มีคนตายทั่วโลกเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ขึ้นมา ประเด็นสำคัญคือต้องตรวจพบและควบคุมเร็วที่สุด มีการเตรียมความพร้อมยาต้านไวรัสสามารถใช้ได้ทันทีและมีการผลิตอย่างต่อเนื่อง มีการเตรียมความพร้อมด้านการวิจัยและผลิตวัคซีนในประเทไทย เตรียมความพร้อมสถานพยาบาลเพื่อรองรับผู้ป่วย รวมทั้งเตรียมการในเรื่องกลไกการจัดการทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการระบาด

แผนยุทธศาสตร์ประกอบด้วย

๑. การเฝ้าระวังและป้องกันโรค
๒. การเตรียมเวชภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น
๓. การเตรียมความพร้อมควบคุมการระบาดฉุกเฉิน
๔. การประชาสัมพันธ์
๕. การบริหารจัดการบูรณาการ

ทั้งนี้ต้องมีกรอบทบทวนแผนเป็นระยะ ซึ่งมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้เกิดความไม่แน่นอน เช่น การพัฒนา/วัคซีน ความสามารถแพร่เชื้อและก่อโรค สถานการณ์การระบาดนอกประเทศ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการในประเทและต่างประเท เป็นต้น

ประเด็นสำคัญของยุทธศาสตร์

- ตรวจพบเร็วที่สุด และควบคุมให้เร็วที่สุด
 - ทำความเข้าใจกับสังคม/ประชาชน/บุคลากรสาธารณสุข
 - เตรียมพร้อมยาต้านไวรัส ให้มีใช้ทันทีและผลิตต่อเนื่องได้
 - เตรียมพร้อมในการวิจัยและผลิตวัคซีนในประเทไทย
 - เตรียมพร้อมในเรื่องสถานพยาบาลที่จะรองรับผู้ป่วย
 - เตรียมการในเรื่องกลไกการจัดการทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการระบาด

- เป้าระวางและควบคุมโรคในคนและสัตว์
 - จัดทำ พัฒนาและผลิตเวชภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์จำเป็น
 - เตรียมความพร้อมรับภาวะฉุกเฉิน
 - ด้านการแพทย์
 - ด้านชุมชน
 - ประชาสัมพันธ์ สร้างส่วนร่วมของชุมชน
 - บัญชาการและบริหารจัดการแบบบูรณาการ
- ตรวจพบเร็วที่สุด และควบคุมให้เร็วที่สุด
 - ทำความเข้าใจกับสังคม/ประชาชน/บุคลากรสาธารณสุข
 - เตรียมพร้อมยาต้านไวรัสให้มีใช้ทันทีและผลิตต่อเนื่องได้
 - เตรียมพร้อมในการวิจัยและผลิตวัคซีนในประเทศไทย
 - เตรียมพร้อมในเรื่องสถานพยาบาลที่จะรองรับผู้ป่วย
 - เตรียมการในเรื่องกลไกการจัดการทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการระบาด
- เป้าระวางและควบคุมโรคในคนและสัตว์
 - จัดทำ พัฒนาและผลิตเวชภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์จำเป็น
 - เตรียมความพร้อมรับภาวะฉุกเฉิน
 - ด้านการแพทย์
 - ด้านชุมชน
 - ประชาสัมพันธ์ สร้างส่วนร่วมของชุมชน
- บัญชาการและบริหารจัดการแบบบูรณาการ

บทที่ ๑๒

ผลกระทบของโรคไข้หวัดนก

ผลกระทบของโรคไข้หวัดนก

ผลกระทบของโรคไข้หวัดนกต่อระบบสาธารณสุข

ผลกระทบของโรคไข้หวัดนกต่ออุตสาหกรรมการผลิตสัตว์ปีก

ผลกระทบของโรคไข้หวัดนกต่อเศรษฐกิจ

ผลกระทบของโรคไข้หวัดนกต่อระบบสาธารณสุข

ในการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกชนิด H5N1 ในหลายๆ ประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศในแถบทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบการติดต่อของโรคในคนใน ๕ ประเทศ คือ ไทย เวียดนาม กัมพูชา อินโดนีเซีย และจีน โดยพบจำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตตั้งแต่วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๖ ถึงปัจจุบัน (๑๐ มกราคม ๒๕๔๙) มีผู้ป่วยทั้งสิ้น ๑๔๗ ราย และเสียชีวิต ๗๔ ราย โดยแยกเป็นประเทศและช่วงเวลาตามในตารางที่ ๑

ผลการเฝ้าระวังและการสอบสวนโรคไข้หวัดนกในประเทศเวียดนามและประเทศไทยที่เริ่มมีรายงานตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่รายงานโดยกระทรวงสาธารณสุข โดยมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๒

ตารางที่ ๑ จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดนกตั้งแต่วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๖ – ๑๐ มกราคม ๒๕๔๙)

พ.ศ.	อินโดนีเซีย		กัมพูชา		ไทย		เวียดนาม		จีน		ตุรกี		รวม	
	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย
๒๕๔๖	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๓	๓	๐	๐	๐	๐	๓	๓
๒๕๔๗	๐	๐	๐	๐	๑๗	๑๒	๒๙	๒๐	๐	๐	๐	๐	๔๖	๓๒
๒๕๔๘	๑๖	๑๑	๔	๔	๕	๒	๖๑	๑๙	๗	๕	๐	๐	๙๓	๔๑
๒๕๔๙	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๔	๒	๕	๒
รวม	๑๖	๑๑	๔	๔	๒๒	๑๔	๙๓	๔๒	๘	๕	๔	๒	๑๔๗	๗๔

(แหล่งข้อมูล : องค์การอนามัยโลก www.who.int)

ตารางที่ ๒ รายละเอียดผลการเฝ้าระวังและการสอบสวนโรคไข้หวัดนกในประเทศเวียดนาม และประเทศไทย

ประเทศเวียดนาม	ประเทศไทย
๑. ถึงวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผู้ป่วยรวม ๒๒ ราย เสียชีวิต ๑๕ ราย ในจำนวนนี้เป็นผู้ป่วยที่มีผลการตรวจยืนยันพบเชื้อไวรัสไข้หวัดนก Influenza A H5N1 ๑๐ ราย	๑. สำนักกระบาดวิทยาได้รับรายงานผู้ป่วยทั้งสิ้น ๖๑๐ ราย จำแนกตามผลการสอบสวนมีดังนี้ ๑) ผู้ป่วยตัดออกจากการสงสัย จำนวน ๕๔๖ ราย (เสียชีวิต ๒๐ ราย) ๒) ผู้ป่วย Influenza A แต่ไม่สามารถระบุ subtype จำนวน ๓๑ ราย (เสียชีวิต ๒ ราย) ๓) ผู้ป่วยสงสัย จำนวน ๒๑ ราย (เสียชีวิต ๔ ราย) ๔) ผู้ป่วยยืนยัน จำนวน ๑๒ ราย (เสียชีวิต ๔ ราย)
๒. จากผู้ป่วยยืนยันทั้ง ๑๐ ราย เป็นผู้ป่วย ๔ รายแรก เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ระหว่างวันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ – ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗ อีก ๖ ราย เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลระหว่างวันที่ ๒๐ – ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗	๒. ผู้ป่วยยืนยันรายแรกเริ่มป่วยวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ป่วยสงสัยหรือผู้ป่วยยืนยันส่วนใหญ่เริ่มป่วยในช่วงวันที่ ๑๙ – ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ป่วยยืนยันรายสุดท้ายเริ่มป่วยวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๗
๓. จากผู้ป่วยยืนยันทั้ง ๑๐ ราย เพศชาย ๖ ราย เพศหญิง ๔ ราย อายุเฉลี่ย ๑๓.๗ ปี (ระหว่าง ๕ – ๒๔ ปี) โดย ๗ รายเป็นเด็กนักเรียน	๓. จากผู้ป่วยยืนยัน ๑๒ ราย อัตราส่วนเพศชายต่อหญิง เท่ากับ ๑ : ๐.๗ อายุเฉลี่ย (มัธยฐาน) ๑๐ ปีต่ำสุด ๒ ปี สูงสุด ๕๔ ปี
๔. จากผู้ป่วยยืนยันทั้ง ๑๐ ราย ระยะเวลาระหว่างวันเริ่มป่วยถึงวันเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล (มัธยฐาน) ๕.๙ วัน (ระหว่าง ๓ – ๘ วัน) ระยะเวลาระหว่างวันเริ่มป่วยถึงเสียชีวิตเฉลี่ย (มัธยฐาน) ๙ วัน (ระหว่าง ๖-๑๗ วัน)	๔. จากผู้ป่วยยืนยัน ๑๒ ราย ระยะเวลาตั้งแต่วันเริ่มป่วยจนตรวจเอ็กซเรย์พบว่า เป็นปอดอักเสบเฉลี่ย ๗ วัน (๓-๑๗ วัน) ระยะเวลาป่วยนับตั้งแต่วันเริ่มป่วยจนถึงวันเสียชีวิตหรือออกจากโรงพยาบาลเฉลี่ย ๑๙ วัน (๘-๓๐ วัน)
๕. จากผู้ป่วยยืนยันทั้ง ๑๐ ราย ผู้ป่วยมีไข้ (๓๘.๕ – ๔๐.๐ °C) หายใจเร็วเฉลี่ย ๕๕ ครั้ง/นาที (ระหว่าง ๒๔ – ๗๐ ครั้ง/นาที) หายใจลำบาก บางรายพบอุจจาระร่วง ภาพถ่ายรังสีทรวงอกผิดปกติทุกราย ส่วนใหญ่พบ extensive infiltration bilaterally, lobar collapse, focal consolidation และ air bronchograms	๕. จากผู้ป่วยยืนยันทั้ง ๑๒ ราย มีไข้ (๓๘.๐ – ๔๐.๐) น้ำมูก เจ็บคอ ปวดกล้ามเนื้อ ไอมีเสมหะ บางรายพบอุจจาระร่วงภาพถ่ายรังสีทรวงอกเป็น interstitial infiltration บางรายเป็น patchy infiltration
๖. ผู้ป่วยมาจาก ๗ จังหวัดทั้งในชนบทและชานเมือง	๖. สำนักกระบาดวิทยาได้รับรายงานผู้ป่วยทั้งสิ้น ๖๑๐ ราย จาก ๖๖ จังหวัด
๗. จากผู้ป่วยยืนยันจำนวน ๑๐ ราย พบ ๔ ราย มีประวัติเลี้ยงไก่หรือเป็ด หรือสัมผัสสัตว์ปีกที่ป่วย แต่	๗. ลักษณะประวัติเสี่ยงของผู้ป่วยยืนยัน ๑๒ ราย พบว่า ผู้ป่วย ๙ ราย (๗๕%) มีการเลี้ยงไก่ในบ้านที่อยู่อาศัย,

ประเทศเวียดนาม	ประเทศไทย
ไม่มีส่วนร่วมในการทำลายสัตว์ปีกที่ป่วย	ผู้ป่วย ๘ ราย (๖๗%) มีการสัมผัสกับซากไก่ที่ตายและผู้ป่วย ๓ ราย (๒๕%) ทำการฆ่าและไก่ด้วยตนเอง ผู้ป่วยทุกรายมีการสัมผัสกับแหล่งรังโรคที่สงสัยอย่างต่อเนื่อง ไม่พบผู้ป่วยยืนยันที่เป็นคนงานในฟาร์มสัตว์ปีก ผู้กำจัดสัตว์ปีกในช่วงการระบาด หรือบุคลากรทางสาธารณสุข
๔. ระยะเวลาระหว่างวันสัมผัสจนถึงวันเริ่มป่วยเฉลี่ย (มัธยฐาน) ๓ วัน (ระหว่าง ๒ - ๔ วัน)	๔. ระยะเวลาระหว่างวันสัมผัสจนถึงวันเริ่มป่วยเฉลี่ย (มัธยฐาน) ๔ วัน (ระหว่าง ๒-๔ วัน)
๙. ยังไม่มีการยืนยันการแพร่เชื้อระหว่างคนสู่คน	๙. ไม่พบว่า มีผู้ป่วยยืนยันหรือสงสัยที่เป็นบุคลากรทางสาธารณสุขที่ดูแลผู้ป่วย

ที่มา : สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

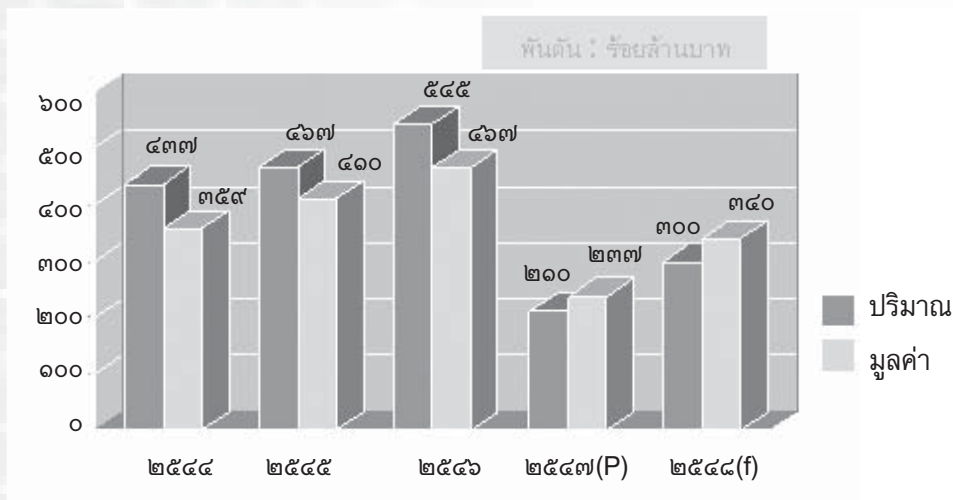
ผลกระทบของไข้อีดำอีขาวต่ออุตสาหกรรมผลิตเนื้อไก่ของไทยการส่งออกเนื้อไก่ของไทย

ปริมาณการส่งออกไก่ของไทย

การส่งออกรวมในปี ๒๕๔๗ ปริมาณ ๒๑๐,๐๐๐ ตัน มูลค่า ๒๓,๗๐๐ ล้านบาท เปรียบเทียบกับการส่งออกในปี ๒๕๔๖ ปริมาณ ๕๔๕,๐๐๐ ตัน มูลค่า ๔๖,๗๐๐ ล้านบาท (ปริมาณลดลง ๖๐%, มูลค่าลดลง ๕๐%)

แนวโน้มการส่งออกในปี ๒๕๔๘ คาดว่าไก่สดแช่แข็งจะยังไม่สามารถส่งออกได้ ไก่แปรรูปปรุงสุกคาดว่าจะส่งออกได้ในปริมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ตัน มูลค่า ๓๔,๐๐๐ ล้านบาท

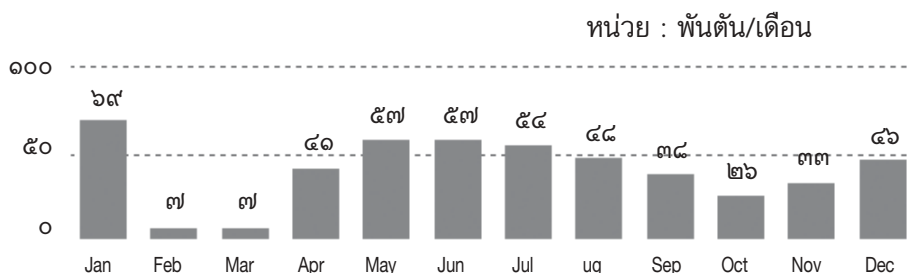
กราฟที่ ๑ การส่งออกเนื้อไก่ของไทย

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย

ผลกระทบต่อการบริโภคไก่ภายในประเทศ

กราฟที่ ๒ การบริโภคเนื้อไก่ภายในประเทศปี ๒๕๕๗

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย

- ๑) ๒๓ มกราคม ๕๗ ไทยประกาศมีโรคไข้หวัดนกระบาดภายในประเทศ
 - ๒) ๗ กุมภาพันธ์ ๕๗ ภาครัฐและเอกชนร่วมกันจัดงาน มหกรรมกินไก่ไทยปลอดภัย ๑๐๐% ขึ้นที่บริเวณท้องสนามหลวง และศาลากลางจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ
 - ๓) ๔ กรกฎาคม ๕๗ มีการระบาดของโรคไข้หวัดนกรอบที่ ๒ ในประเทศไทย
 - ๔) ๑๔ ตุลาคม ๕๗ มีข่าวเสียชีวิตเชื้อไข้หวัดนกจากการกินโครกไก่
- การระบาดของไข้หวัดนก โดยเฉพาะข่าวการเสียชีวิตผู้ป่วยจากไข้หวัดนก ในช่วงเดือนมกราคมนั้น ทำให้การบริโภคเนื้อไก่ในประเทศลดลงอย่างมาก การบริโภคมากขึ้นในช่วงเดือนเมษายน และดีขึ้นเป็นลำดับเกือบเท่าภาวะปกติในเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม จนกระทั่งมีรายงานความเป็นไปได้ในการติดเชื้อจากคนสู่คน จนถึงเรื่องการระบาดในเสือ ทำให้การบริโภคลดลงไปอีกประมาณ ๓๐% โดยสรุป การบริโภคจากภาวะปกติในปี ๒๕๕๖ การบริโภคเฉลี่ยที่ ๑๓ ก.ก. ต่อคนต่อปี มาอยู่ที่ ๔ กิโลกรัมต่อคนต่อปี

ปริมาณการนำเข้าเนื้อไก่ไทยของต่างประเทศ

ตารางที่ ๓ การนำเข้าเนื้อไก่ญี่ปุ่นปี ๕๖/๕๗

ปี	China	Thailand	USA	Brazil	Others	TOTAL
๒๕๕๖	๑๙๖,๖๘๔	๒๖๕,๘๖๙	๕๐,๘๕๐	๑๗๔,๙๔๒	๗,๓๕๐	๖๙๕,๖๙๕
๒๕๕๗	๑๒๘,๘๓๖	๑๑๐,๒๒๔	๓๐,๗๓๙	๒๙๕,๕๕๒	๑๓,๐๙๔	๕๗๘,๔๔๕

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย

ตารางที่ ๔ การนำเข้าเนื้อไก่ของ EU ปี ๕๖/๕๗

ปี	Brazil	Thai	Others	Total
๒๕๕๖	๑๖๓,๘๕๓	๑๕๙,๘๕๙	๔๖,๒๘๘	๓๗๐,๐๐๐
๒๕๕๗	๒๗๑,๖๓๖	๘๓,๐๒๗	๓๕,๓๓๗	๓๙๐,๐๐๐

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย

ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการผลิตไก่ของไทย

ตารางที่ ๕ ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการผลิตไก่ของไทย

ผลกระทบ	ความเสียหาย (ล้านบาท)
การผลิตอาหารสัตว์	๑๒,๔๓๐
การเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ และการผลิตลูกไก่เนื้อ	๔,๔๒๐
เกษตรกร ผู้เลี้ยงไก่เนื้อ	๒๗,๙๕๐
ผู้ประกอบการโรงงานชำแหละ	๒๔,๔๐๐
การส่งออก	๒๗,๕๐๐
ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมรวมทั้งสิ้น	๑๐๐,๗๐๐

ที่มา : สำนักงานนโยบายเศรษฐกิจมหภาคและระหว่างประเทศ

ผลกระทบทางเศรษฐกิจและการประเมินความเสียหาย

โดย สำนักงานนโยบายเศรษฐกิจมหภาคและระหว่างประเทศ

ในปีก่อนที่จะมีการระบาดของไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ประเทศไทยส่งออกไก่มีมูลค่า ๔๐.๖๙ พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๕ ของมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดขยายตัวขึ้นจากปีก่อนร้อยละ ๑๒.๖๔ ต่อปี โดยตลาดส่งออกใหญ่อันดับหนึ่ง คือ ญี่ปุ่น รองลงมา คือ สหภาพยุโรป แต่จากการระบาดของโรคไข้หวัดนกมีผลให้ทำลายสัตว์ปีกทั่วประเทศ โดยยอดสะสมของการทำลายสัตว์ปีกถึงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ มีจำนวน ๓๙,๑๙๕ ฟาร์ม หรือจำนวน ๒๖,๙๖๔,๓๖๓ ตัว สำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้ประเมินผลกระทบของโรคไข้หวัดนกในไก่ต่อเศรษฐกิจไทย โดยใช้แบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic Model) ได้ผลการประมาณการดังนี้ ทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (Real GDP Rate) ในปี ๒๕๔๗ ลดลงร้อยละ ๐.๒๒ ต่อปี, ทำให้การส่งออกสินค้ารวมในปี ๒๕๔๗ ลดลง ๒๒.๙ พันล้านบาท หรือขยายตัวลดลงร้อยละ ๐.๗ ต่อปี รัฐบาลใช้เงินชดเชยทำลายไก่ประมาณ ๓๐ ล้านตัว ชดเชย ตัวละ ๔๐ บาท เป็นเงิน ๑,๒๐๐ ล้านบาท และชดเชยแม่พันธุ์ไก่ให้เกษตรกรเป็นเงิน ๑,๐๐๐ ล้านบาท รวม ๒,๒๐๐ ล้านบาท

บทที่ ๑๓

การพัฒนาความรู้ทางด้านวิชาการ ในเรื่องโรคไข้หวัดนก

การพัฒนาความรู้ทางด้านวิชาการในเรื่องโรคไข้หวัดนก

๑. การใช้ความรู้ทางด้านวิชาการในเรื่องโรคไข้หวัดนกเพื่อกำหนดมาตรการ
๒. การพัฒนาห้องปฏิบัติการตรวจวินิจฉัยโรคไข้หวัดนก
๓. การศึกษาวิจัยเรื่องโรคไข้หวัดนก

๑. การใช้ความรู้ทางด้านวิชาการในเรื่องโรคไข้หวัดนกเพื่อกำหนดมาตรการ

๑.๑ คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก ได้แต่งตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการเพื่อกำหนดแนวทางการศึกษาโรคไข้หวัดนก เพื่อทำหน้าที่ศึกษารวบรวมข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกทั้งหมด

๑.๒ คณะอนุกรรมการด้านวิชาการเพื่อกำหนดแนวทางการศึกษาโรคไข้หวัดนก ได้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาเรื่องวัคซีนโรคไข้หวัดนก และได้นำเสนอแนวทางการควบคุมโรคและการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย เนื่องจากการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกมีข้อจำกัดหลายประการ จึงไม่สามารถนำมาใช้เสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เช่นเดียวกับวัคซีนป้องกันโรคสัตว์ปีกอื่นๆทั่วไป จึงจำเป็นต้องเลือกใช้เฉพาะในพื้นที่ที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถควบคุมและติดตามผลได้ รวมทั้งไม่เกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์ตามมาภายหลัง

๑.๓ ประชุมคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนกครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๗ วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ มีมติว่า จากการพิจารณาผลการศึกษาและข้อเท็จจริงทางด้านวิชาการรวมทั้งผลกระทบด้านต่างๆ โดยคำนึงถึงผลทางด้านสุขภาพของประชาชนเป็นหลักรวมทั้งด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรและสังคม จึงขอห้ามการใช้วัคซีนในไก่และสัตว์ปีก ระหว่างนี้ให้ทำการศึกษาทดลองการใช้วัคซีนในสัตว์ปีกหายาก และศึกษาทดลองเตรียมการเพื่อป้องกันการระบาดรุนแรง ให้มีการเข้มงวดและปฏิบัติกันอย่างจริงจังเกี่ยวกับมาตรการด้าน Bio-security มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกของกรมปศุสัตว์ การติดตามประเมินผล เพื่อปรับปรุงและพัฒนาเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง มีการหารือกับองค์กรระหว่างประเทศ และประเทศคู่ค้าอย่างใกล้ชิด

๑.๔ กรมปศุสัตว์ได้ทำหนังสือแจ้งไปยังประเทศคู่ค้า (เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป) เกี่ยวกับการห้ามใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกทุกชนิด

๑.๕ บทสรุปเรื่องการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนก โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี มีบัญชาให้มีการเตรียมความพร้อมด้านวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ในคน ส่วนวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกให้คณะกรรมการ

พิจารณาแก้ไขปัญหาโรคไข้อีดำดงนำไปพิจารณาให้ชัดเจนว่า จะใช้หรือไม่ใช้ ได้ข้อตกลงอย่างไร ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีจะเห็นชอบตามนั้น ทั้งนี้หากพิจารณาว่าจะใช้ ต้องพิจารณาใช้ในสัตว์ปีกที่ไม่ได้ผลิตเพื่อการค้าเท่านั้น รวมถึงการพิจารณาการศึกษาวัคซีนป้องกันโรคไข้อีดำดงชนิดเชื้อตาย

๒. การพัฒนาห้องปฏิบัติการตรวจวินิจฉัยโรคไข้อีดำดง

๒.๑ การพัฒนาวิธีการตรวจวินิจฉัย

กรมปศุสัตว์ได้พัฒนาการตรวจวินิจฉัยโรคไข้อีดำดงทางห้องปฏิบัติการ จำนวน ๔ แห่งทั่วประเทศ จากเดิมที่ต้องใช้เวลารอผลการตรวจ ๑๐ วัน นั้น ในปัจจุบันกรมปศุสัตว์ได้จัดซื้อเครื่องมือ Real time RT – PCR ที่สามารถทราบผลการตรวจได้ภายใน ๔ วัน

๒.๒ การปรับปรุงห้องปฏิบัติการ

อยู่ระหว่างการพัฒนาให้เป็นระดับ P.3 และกำลังดำเนินการจัดหาเครื่อง Isolator

๓. การศึกษาวิจัยเรื่องโรคไข้อีดำดง

๓.๑ โครงการที่กำลังศึกษาวิจัย

มีโครงการวิจัยที่กำลังดำเนินการอยู่กรมปศุสัตว์ทำร่วมกับมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่อง ๔ โครงการคือ

๓.๑.๑ โครงการพัฒนาวัคซีนป้องกันโรคไข้อีดำดงในประเทศไทย

ขณะนี้กำลังดำเนินการคัดเลือกสายพันธุ์ไข้อีดำดงที่จะมาผลิตวัคซีน และดำเนินการปรับปรุงห้องปฏิบัติการเพื่อรองรับการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

๓.๑.๒ โครงการสำรวจการติดเชื้อไวรัสไข้อีดำดง H๕N๑ ในสัตว์ชนิดต่างๆ

ดำเนินการโดยสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ ซึ่งผลการดำเนินงานในเบื้องต้นในจังหวัดสุโขทัย จำนวน ๓ จุด โดยทำในไก่พื้นเมืองและนกธรรมชาติ ๔๒ ตัวอย่าง สุกร ๗ ตัวอย่าง และแมว ๔ ตัวอย่าง ผลไม่พบเชื้อไวรัสไข้อีดำดง

๓.๑.๓ โครงการการศึกษาการติดเชื้อ Influenza A ไวรัสในสุกรเพื่อหาความเกี่ยวข้องการระบาดของเชื้อที่ก่อให้เกิดโรคไข้อีดำดงในคน

โดยสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติดำเนินการร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ผลการดำเนินงานเก็บตัวอย่างจากสุกร ๓๖ ตัวอย่าง พบเชื้อ Swine influenza virus ชนิด H1N1 ๒ ตัวอย่าง

๓.๑.๔ โครงการเฝ้าระวังการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้อีดำดงในไก่ในประเทศไทย

ดำเนินการโดย กรมปศุสัตว์ร่วมกับคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการ ทำการศึกษาด้านพันธุกรรมไวรัสไข้อีดำดงที่ตรวจพบในประเทศไทยช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา (ล่าสุดในเดือนมกราคม ๒๕๕๘) โดยทำการถอดรหัสพันธุกรรมไข้อีดำดงทั้งตัวไปแล้วมากกว่า ๔ สายพันธุ์ และศึกษาพันธุกรรมเป็นบางส่วนของ H5 และ N1 มากกว่า ๖๐ สายพันธุ์

สรุปผลการศึกษา พันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดนก H5N1 ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในส่วนของการเกาะติดกับเซลล์ที่ H gene ยังจำเพาะกับสัตว์ปีก และไม่มีการแลกเปลี่ยนส่วนผสมให้เกิดสายพันธุ์ใหม่แต่อย่างใด นอกจากนั้นในส่วนของ N gene ก็ยังไม่พบการกลายพันธุ์ที่ทำให้ดื้อต่อยา Tamiflu (Oseltamivir) ที่ใช้กันอยู่ในประเทศไทย

๓.๒ โครงการที่ศึกษาวิจัยแล้ว

การศึกษาความคงอยู่ ความคงทนของเชื้อไข้หวัดนก H5N1 ในสิ่งแวดล้อมและผลผลิตสัตว์ปีกและความไวต่อยาฆ่าเชื้อโรค

น.สพ.ดร.ทวีศักดิ์ ส่งเสริม ได้รายงานผลการวิจัยเกี่ยวกับความคงทนของเชื้อโรคไข้หวัดนกในสิ่งแวดล้อมและผลิตภัณฑ์สัตว์และความไวต่อยาฆ่าเชื้อโรค ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ไวรัสทั้งที่อยู่ในน้ำมูก น้ำลาย ลิ่งคัตหลัง หรือในอุจจาระ สามารถอยู่กลางแจ้งที่อุณหภูมิระหว่าง ๓๓-๓๕ องศาเซลเซียส ได้ไม่เกิน ๓๐ นาที แต่ถ้าอยู่ในที่ร่ม อุณหภูมิระหว่าง ๒๕-๓๕ องศาเซลเซียส เชื้ออาจอยู่ได้ตั้งแต่ ๑-๑๐ วัน และเมื่อนำเนื้อไก่ เนื้อเป็ด ขึ้นขนาดพอรับประทาน มาฉีดเชื้อโรคไข้หวัดนกขนาดที่ทำให้ไก่หรือเป็ดตายได้ภายใน ๒๔ ชั่วโมง แล้วนำมาปรุงอาหารโดยวิธีต่างๆ ไป เช่น ต้ม ทอด ผัดกระเพรา ผัดกระเทียมพริกไทย ปรากฏว่าเชื้อโรคไข้หวัดนกไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ เป็นต้น

การศึกษาความคงอยู่ ความคงทนของเชื้อไข้หวัดนก H5N1 ในสิ่งแวดล้อมและผลผลิตสัตว์ปีกและความไวต่อยาฆ่าเชื้อโรค

โดย การสนับสนุนจาก กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ศึกษาวิจัยโดย

รองศาสตราจารย์ น.สพ. ดร. ทวีศักดิ์ ส่งเสริม^๑, น.สพ. นำดี แซ่เฮง^๑, น.สพ. รุ่งโรจน์ แจ่มอัน^๑ และ น.สพ. นพดล มีมาก^๒

^๑ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

^๒ ศูนย์ชันสูตรโรคสัตว์ภาคตะวันตก จังหวัดราชบุรี กรมปศุสัตว์

วิธีการและผลการศึกษา

ศึกษาความคงอยู่ คงทนของเชื้อไข้หวัดนก ในสภาพสิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยใช้ปริมาณเชื้อไข้หวัดนกเท่ากับ ๒๐๐ ไมโครลิตร จากความเข้มข้น ๑๐๖.๓EID50/ml ในการทดลองแต่ละส่วน เก็บตัวอย่างโดย swab และฉีดไขฟักตามหลักของ Office International des Epizootics (OIE) ทุกการทดลองมีตัวควบคุมทั้งบวกและลบ แต่ละช่วงเวลานำตัวอย่างฉีดเข้าไขฟักจำนวน ๑๐ ฟอง และตรวจการตายของตัวอ่อนทุกวัน เป็นเวลา ๓ วัน ยืนยันการตายของตัวอ่อนโดยเชื้อไข้หวัดนกด้วยวิธี Hemagglutination test, และ Hemagglutination inhibition test ตัวอ่อนไขฟักฟองที่ไม่ตายภายใน ๓ วัน จะนำ allantoic fluid จากฟองนั้นๆ มาฉีดเข้าไขฟักอีก ๑ ชุด

๑. ความคงทนของเชื้อไข้หวัดนกใน allantoic fluid ที่ได้จากการฉีดไขฟัก

๑.๑ วางไว้กลางแดดที่อุณหภูมิ ๓๓-๓๕ °C	ผลการแยกเชื้อไวรัสเป็นลบเมื่อเวลาผ่านไป
เชื้อไวรัสไข้หวัดนกใน allantoic fluid ล้วน ๆ	๓๐ นาที
เชื้อไวรัสไข้หวัดนกในอุจจาระสด ๑ ml	๓๐ นาที
๑.๒ วางไว้ในที่ร่มที่อุณหภูมิ ๒๕-๓๓ °C	
เชื้อไวรัสไข้หวัดนกใน allantoic fluid ล้วน ๆ	๑๐ วัน
เชื้อไวรัสไข้หวัดนกในอุจจาระสด ๑ ml	๓ วัน

อุณหภูมิที่ศึกษา บันทึกจากกรมอุตุนิยมวิทยา ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เดือน กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน และตุลาคม ๒๕๔๗

๒. ความคงอยู่ของเชื้อไข้หวัดนกในเนื้อสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ปีก

วิธีการทดสอบ	ผลการแยกเชื้อไวรัสเมื่อเวลาผ่านไป
๒.๑ ตัวอย่างเนื้อไก่ที่ฉีดเชื้อด้วยขนาดดังกล่าว โดยการทำให้สุก โดยปรุงตามปกติ	ไม่พบเชื้อไข้หวัดนก เมื่อปรุงอาหารให้สุกด้วยวิธีทั่ว ๆ ไป
๒.๒ นำตัวอย่างไขมาฉีดเชื้อเข้าไปในไข่ <ul style="list-style-type: none"> - นำมาลวกด้วยน้ำเดือดเป็นเวลา ๒ นาที - นำทอดเป็นไข่ดาวที่ไข่แดงเป็นยางมะตูม - นำมาทอดเป็นไข่เจียว 	ทุกวิธีการปรุงอาหารจากไขดังกล่าว ให้ผลลบต่อการแยกเชื้อไวรัส
๒.๓ นำเชื้อผสมอุจจาระไก่และระบายที่เปลือกไข่ ตั้งทิ้งไว้จนแห้ง เก็บตัวอย่างจากเปลือกไข่และถอดไข่ที่ใส่ โดยการ swab	หลังจาก ๑ วันผ่านไป ไม่พบเชื้อไข้หวัดนกที่เปลือกไข่และถอดไข่

๓. เชื้อไข้หวัดนกในน้ำที่เก็บจากทุ่งนาข้าวที่เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งที่ป่วยด้วยไข้หวัดนก

วิธีการ	ผลการตรวจเชื้อไข้หวัดนก
เก็บตัวอย่างน้ำบริเวณที่เป็ดไล่ทุ่งตายในน้ำทุกวัน นับแต่เริ่มวันที่ทำลายเป็ดป่วยเป็นเวลา ๑๐ วัน	พบเชื้อไข้หวัดนกหลังทำลายเป็ดไป ๓ วัน หลังวันที่ ๓ ผลการแยกเชื้อไวรัสเป็นลบ

๔. ผลทดสอบความไวต่อยาฆ่าเชื้อโรคต่างๆ ที่ขายในท้องตลาด

ทดลองโดยผสมไวรัสขนาดดังกล่าวในอัตราส่วน ๒๐๐ ไมโครลิตร ต่ออุจจาระปริมาตร ๑ ลูกบาศก์เซนติเมตร ผสมน้ำยาฆ่าเชื้อโรคต่ออุจจาระที่มีเชื้อในอัตราส่วน ๑:๑ โดยปริมาตร โดยความเข้มข้นของน้ำยาฆ่าเชื้อยึดถือตามที่แนะนำไว้ในฉลาก แยกเชื้อไวรัสด้วยวิธีฉีดไขฟัก โดยเก็บตัวอย่างด้วยวิธี swab จากอุจจาระที่ผสม น้ำยาฆ่าเชื้อแล้ว เมื่อเวลาผ่านไป ๑, ๓, ๕, ๑๐, ๑๕, ๒๐, ๒๕, ๓๐ นาที นำตัวอย่างจากแต่ละจุดเวลาไปฉีดเข้าไขฟัก (allantoic sac) จำนวน ๑๐ ฟอง ในแต่ละช่วงเวลาจะพิจารณาว่าไขฟักทุกฟองต้องให้ผลการตรวจไวรัสเป็นลบทั้งหมด น้ำยา

ฆ่าเชื้อชนิดใดไม่สามารถทำลายเชื้อใช้หวัดนกได้ภายใน ๕ นาที จะมีการปรับความเข้มข้นของน้ำยาฆ่าเชื้อใหม่ โดยปรับให้มีความเข้มข้นสูงขึ้นและทดสอบต่อไปจนกว่าจะสามารถฆ่าไวรัสได้ หากปรับแล้ว ยังไม่ได้ผลจะถือว่าให้ผลในการทำลายเชื้อไม่ดีพอ นั่นคือผลการแยกเชื้อไวรัสใช้หวัดนกยังคงให้ผลบวก

ชื่อยาฆ่าเชื้อและขนาดที่แนะนำไว้ในฉลาก	ขนาดความเข้มข้นที่ใช้	เวลาที่ให้ผลการตรวจแยกไวรัสเป็นบวก (นาที)						
		๑	๓	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
Betadine (๑:๒๐๐)	๑:๕๐	+	+	+	+	+	+	+
Incosept IC ๒๒XA (๑:๕๐๐)	๑:๕๐๐	-	-	-	-	-	-	-
Proxitane AH (๑:๕๐๐)	๑:๒๕๐	+	-	-	-	-	-	-
Fam ๓๐ (๑:๔๐๐)	๑:๑๐๐	+	+	+	+	+	+	+
Acetone (๑:๑๐)	๑:๒.๕	+	+	+	+	+	+	+
Dettol (๑:๔๐)	๑:๒๐	-	-	-	-	-	-	-
Clorox (๑:๒๕)	๑:๖.๒๕	-	-	-	-	-	-	-
Poultryshield (๑:๔)	๑:๔	-	-	-	-	-	-	-
TexTrol (๑:๒๕๐)	๑:๒๕๐	-	-	-	-	-	-	-
Cyberseptic ๒๑ (๑:๑๐)	๑:๑๐	-	-	-	-	-	-	-
Axi (๑:๖๐)	๑:๑๐	+	+	+	+	+	+	+
GPC๘ (๑:๒๐๐)	๑:๑๐๐	-	-	-	-	-	-	-
Firstop (๑:๒๐๐)	๑:๒๐๐	-	-	-	-	-	-	-
Detergent pH=๑๐	pH ๑๐	+	-	-	-	-	-	-

รายละเอียดเกี่ยวกับยาฆ่าเชื้อชนิดต่าง ๆ

ชื่อการค้า

ส่วนประกอบ

Betadine

๑% povidone -iodine

Dettol

๔.๔% Chloroxylenol

Icosept IC ๒๒XA

๒๐% bardac๒๒ didecyl dimethyl ammonium chloride

๑๖% glutaraldehyde

๙% formaldehyde

Others

Proxitane AHC

๕% peracetic acid

๒๐% Hydrogen peroxide

๑๐% acetic acid

๑.๒% surfactant

FAM 30	{	๒๕.๕๐% Ethoxylate alcohol-iodine complex ๙.๕๒๓% Sulphuric acid ๙.๕๓๖% phosphoric acid
Acetone		๙๙.๕% acetone
Clorox	{	๖% sodium hypochloride ๙๔% other ingredients
Poultryshield		๖.๕% ammonium chloride
TexTrol	{	๑๒% ortho phenylphenol ๑๐% ortho Benzyl-para-chlorphenol ๔% para-tertiary amylphenol ๗๔% inert ingredient
Firststop	{	๓% octyl decyl demethyl ammonium chloride ๑๐% glutaraldehyde ๑.๒% didecyl decyl dimethyl ammonium chloride ๘% athyl demethyl besul ammonium chloride
GPC8	{	๑๒% glutaraldehyde ๔% didecyl demethyl ammonium chloride ๘% ethoxylated Nonyl phenol (8EO)

สรุป ส่วนใหญ่กลุ่มของ glutaraldehyde และ ammonium chloride จะให้ผลดีในการทำลายเชื้อไข้หวัดนก

บทที่ ๑๔

การดำเนินงานความร่วมมือกับต่างประเทศ และ องค์การระหว่างประเทศในเรื่องโรคไข้หวัดนก

การดำเนินงานความร่วมมือกับต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศในเรื่องโรคไข้หวัดนก

ความร่วมมือกับต่างประเทศในการควบคุมโรคระยะยาว
การช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านในการควบคุมโรคไข้หวัดนก

ความร่วมมือกับต่างประเทศในการควบคุมโรคระยะยาว

๑. ประชุมการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในเรื่อง Inception Workshop TCP/RAS/๓๐๐๖ Diagnostic Laboratory and Surveillance Network Co-ordination for Control and Prevention of Avian Influenza in Southeast Asia

กรมปศุสัตว์ร่วมกับ FAO จัดประชุมการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในเรื่อง Inception Workshop TCP/RAS/๓๐๐๖ Diagnostic Laboratory and Surveillance Network Co-ordination for Control and Prevention of Avian Influenza in Southeast Asia ระหว่างวันที่ ๒๔-๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ โดยผู้ร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้บริหารด้านสัตวแพทย์ และเจ้าหน้าที่ด้านเทคนิค จาก ๑๐ ประเทศ ได้แก่ ประเทศกัมพูชา ติมอร์ตะวันออก อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ ปาปัวนิวกินี ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และไทย ผู้เชี่ยวชาญนานาชาติ ผู้แทนจากองค์กรระหว่างประเทศ (FAO,OIE และWHO)

ผลการประชุม Inception Workshop TCP/RAS/๓๐๐๖ Diagnostic Laboratory and Surveillance Network Co-ordination for Control and Prevention of Avian Influenza in Southeast Asia ระหว่างวันที่ ๒๔-๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ สรุปได้ว่า

- ๑) ที่ประชุมทราบถึงความจำเป็นที่จะต้องประสานความร่วมมือระหว่างภูมิภาค ในด้านการรายงานสถานการณ์โรค ข้อเสนอแนะในการขึ้นสูตรและเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก
- ๒) ต้องมีการจัดตั้งเครือข่ายในระดับภูมิภาค เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นมาตรฐาน และความเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายด้านปศุสัตว์และสาธารณสุข
- ๓) เห็นชอบให้มีแนวทางการขึ้นสูตรและเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกให้เป็นไปในทางเดียวกัน
- ๔) เห็นชอบให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของเครือข่ายด้านการขึ้นสูตรและเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในภูมิภาค
- ๕) เห็นชอบให้ใช้วัคซีนในการควบคุมโรค โดยร่วมกับมาตรการอื่น เช่น การทำลายสัตว์ และให้ใช้วัคซีนเฉพาะพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคเพื่อลดการแพร่กระจายโรค

๒. ประชุมสัมมนาวิชาการเรื่องโรคไข้หวัดนก

ประชุมสัมมนาวิชาการเรื่องโรคไข้หวัดนก ระหว่างวันที่ ๓๐-๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ โดยผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ข้าราชการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณาจารย์จากมหาวิทยาลัย ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสัตว์ปีก เกษตรกรและเอกชนผู้เลี้ยงสัตว์ คณะวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในเรื่องโรคไข้หวัดนกในประเทศและต่างประเทศ (ประเทศจีน ๒ คน และประเทศเนเธอร์แลนด์ ๑ คน) โดยที่ประชุมได้นำเสนอสถานการณ์และมาตรการในการดำเนินการควบคุมโรคไข้หวัดนกของแต่ละประเทศ

๓. ประชุมเรื่องโรคไข้หวัดนกระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย ในระดับกระทรวง

ประชุมเรื่องโรคไข้หวัดนกระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย ในระดับกระทรวง เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๗ โดยมีวัตถุประสงค์ของการหารือเพื่อแจ้งภาวะโรคไข้หวัดนกที่เกิดขึ้น มาตรการที่ดำเนินการ และการแก้ปัญหาโรคไข้หวัดนก ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทั้ง ๒ ประเทศ

๔. การประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียน + ๓ เรื่องโรคไข้หวัดนก

การประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียน + ๓ เรื่องโรคไข้หวัดนก ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ณ โรงแรมดุสิตธานี โดยผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยรัฐมนตรีจากประเทศในอาเซียนและประเทศจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี รวม ๑๓ ประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนกในเอเชียและแสวงหาความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อมากกว่าผู้มนุษย์ และเสริมสร้างความเข้มแข็งในการเตรียมความพร้อมต่อการรับมือต่อโรคระบาดนี้ทั้งในระดับประเทศและภูมิภาค

๕. ประชุม ASEAN + ๓ Expert group meeting on emerging disease

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) จัดประชุม ASEAN + ๓ Expert group meeting on emerging disease ระหว่างวันที่ ๑๖-๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างผู้เชี่ยวชาญระดับโลก และนักวิจัยที่เกี่ยวข้องของกลุ่มประเทศอาเซียน

๖. ประชุม OIE/FAO Regional Conference on Avian Influenza Control

ประชุม OIE/FAO Regional Conference on Avian Influenza Control ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ณ เมืองโฮจิมิน ประเทศเวียดนาม โดยการประชุมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือกับ WHO Human Influenza Network ในด้านที่เกี่ยวกับการติดต่อระหว่างสัตว์และคน พัฒนางานวิจัยเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก และให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการสัตวแพทย์และทักษะใหม่ๆ แก่ประเทศสมาชิกเพื่อความช่วยเหลือในการควบคุมและกำจัดโรคไข้หวัดนก

การช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านในการควบคุมโรคไข้หวัดนก

โครงการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกในประเทศกัมพูชา

โรคไข้หวัดนก เป็นโรคระบาดที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากมีการระบาดอย่างกว้างขวางในภูมิภาคเอเชียรวมถึงประเทศไทย ซึ่งได้ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมาก ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ปีกในชนบทและการเลี้ยงสัตว์ปีกในระบบอุตสาหกรรม รวมทั้งเป็นปัญหาด้านสาธารณสุข สำหรับประเทศไทยนอกจากจะสูญเสียรายได้จากการส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ปัสะหลายหมื่นล้านบาทแล้ว โรคก็ยังลุกลามติดต่อไปยังคน โดยมีผู้เสียชีวิตจำนวน ๑๒ ราย

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมป้องกันและกำจัดโรคไข้หวัดนก จึงเห็นชอบให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาโรคนี้ขึ้นในลักษณะบูรณาการ ในแผนดังกล่าวมี ๖ ยุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งได้มีการกำหนดแผนงานมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมโรค จนปัจจุบัน นับว่าสถานการณ์โรคอยู่ในขั้นที่เราสามารถควบคุมได้ในระดับหนึ่ง ในขณะที่ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น เวียดนาม กัมพูชา มีรายงานการเกิดโรคนี้ในคนเป็นระยะ ซึ่งแนวโน้มการระบาดของโรคนั้นยังไม่เป็นที่น่าพอใจ แม้ว่าประเทศไทยจะมีระบบมาตรการควบคุมเฝ้าระวังที่ดีแล้ว แต่ก็อาจสามารถติดเชื้อที่ระบาดจากประเทศเพื่อนบ้านได้ตลอดเวลา ซึ่งหลาย ๆ ประเทศในภูมิภาคนี้ยังขาดองค์ความรู้รวมถึงทรัพยากรในการควบคุมโรค ซึ่งรวมถึงประเทศกัมพูชาด้วย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคในระดับภูมิภาค โดยให้การสนับสนุนช่วยเหลือแก่ประเทศกัมพูชาในการแนะนำถ่ายทอดเทคนิคในการตรวจวินิจฉัยโรคอันเป็นส่วนสำคัญต่อการเพิ่มความสามารถในการวินิจฉัยโรคและศักยภาพในการควบคุมป้องกันโรคนี้ ซึ่งจะเป็นการลดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคจากประเทศกัมพูชามายังประเทศไทยได้

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงจากการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกจากประเทศกัมพูชา ซึ่งเป็นประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย ด้านจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี และตราด
- ๒) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้านในด้านปศุสัตว์
- ๓) เพื่อให้เกิดความร่วมมือทางด้านวิชาการ การเฝ้าระวังและการควบคุมโรคไข้หวัดนก ซึ่งโรคนี้ที่มีความสำคัญยิ่งทางเศรษฐกิจในภูมิภาค

เป้าหมายการให้ความช่วยเหลือ

สนับสนุนให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศกัมพูชา เพื่อความพร้อมในการตรวจวินิจฉัยและการควบคุมโรคไข้หวัดนก ดังนี้

๑. จัดส่งเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจวินิจฉัยโรคไข้หวัดนก เพื่อให้คำแนะนำและเพิ่มทักษะในการตรวจหาเชื้อไวรัสไข้หวัดนกแก่เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการของประเทศกัมพูชา จำนวน ๒ คน ๑ ครั้ง ครั้งละ ๕ วัน
๒. ให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ในการตรวจวินิจฉัยโรคแก่ห้องปฏิบัติการ เช่น สารเคมี เครื่องแก้ว หลอดพลาสติก เตรียมและเก็บตัวอย่าง ฯลฯ
๓. ให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ในการควบคุมทำลายเชื้อโรค เช่น น้ำยาฆ่าเชื้อ ชุดป้องกันโรค อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำลายสัตว์ป่วยและเชื้อโรค ฯลฯ

ระยะเวลาดำเนินการ กรกฎาคม – กันยายน ๒๕๔๔

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ประเทศไทย มีความเสี่ยงในการระบาดลูกกลามของโรคไข้หวัดนกจากประเทศเพื่อนบ้านลดลงโดยมีประเทศกัมพูชา เป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังและควบคุมโรค
๒. เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศไทยและประเทศกัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการปศุสัตว์
๓. หน่วยงานและบุคลากรมีความร่วมมือทางด้านวิชาการ การเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก ระหว่างประเทศไทยและประเทศกัมพูชา

โครงการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกในประเทศอินโดนีเซีย

Under the supervision of the FAO Chief Veterinary Officer and working with TCEO in close collaboration with the Government of Indonesia other UN Agencies and the international community:

1. Travel to Indonesia to assume responsibility for establishing FAO ECTADs emergency response to the mounting HPAI emergency with FAO taking the lead in the animal-related component
2. Act as liaison between the AGAH AI task force in Rome, the Regional Office in Bangkok and the field in Indonesia [Indonesian Government, WHO, WFP, international community]
3. Establish a close and harmonious working relationship with the Indonesian authorities
4. Establish a close and harmonious working relationship with the other UN agencies and stakeholders
5. Supervise the work of and be aided by a FAO disease control consultant in setting up the surveillance and control program
6. With the assistance of the FAO Regional Office and the Thai Government establish a team of Thai veterinarian and others to train Indonesian animal health personnel in rapid village ('x-ray') surveillance procedures
7. Assist the Indonesian authorities to generate and document a new action plan to meet the current emergency
8. Assist the Indonesian authorities to implement the plan and mount in a timely manner a rapid village survey for clinical HPAI and consequent response
9. With the Indonesian authorities monitor development of the epidemic and assist in establishing determinants of disease occurrence
10. Take a proactive lead role in communications to the press and other media to ensure appropriate visibility of FAO's actions
11. Assist in developing future action plans

บทที่ ๑๕

การประชาสัมพันธ์และสร้างความมั่นคงแก่ผู้บริโภค

การประชาสัมพันธ์ และสร้างความมั่นคงแก่ผู้บริโภค

การประชาสัมพันธ์เรื่องโรคไข้หวัดนก โดยเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์
การประชาสัมพันธ์เรื่องโรคไข้หวัดนก โดยหน่วยงานอื่นๆ

การประชาสัมพันธ์เรื่องโรคไข้หวัดนก โดยเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์

เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ประชาสัมพันธ์เรื่องไข้หวัดนกและแนวทางการป้องกันโรคโดยไม่สร้างความตื่นตระหนกแก่เกษตรกรและประชาชน โดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น หอกระจายเสียงท้องถิ่น วิทยุระดับท้องถิ่น ในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- ชื่อนำเสนอสำหรับผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง
- ชื่อนำเสนอสำหรับฟาร์มไก่เนื้อ
- ชื่อนำเสนอสำหรับผู้รับซื้อสัตว์ปีก
- ชื่อนำเสนอสำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีกท้องถิ่น
- การเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก

การประชาสัมพันธ์เรื่องโรคไข้หวัดนก โดยหน่วยงานอื่นๆ

๑. มาตรการการสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยแก่ประชาชน โดยคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก มีมติให้กรมประชาสัมพันธ์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมั่นใจในการบริโภคเนื้อไก่และไข่ไก่ และให้เผยแพร่ภาพข่าวการทำลายสัตว์ปีกที่ถูกต้องเท่านั้น และคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก ได้สรุปแนวทางการประชาสัมพันธ์ ไว้เป็น ๓ ระดับคือ

๑) ระดับผู้เลี้ยงรายใหญ่ ให้ความรู้เรื่องมาตรการการป้องกันโรคในฟาร์ม มาตรการการนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่ และมาตรการการลงโทษผู้ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของทางราชการในการเลี้ยงสัตว์

๒) ระดับผู้เลี้ยงรายย่อย ให้ทำหนังสือประชาสัมพันธ์ถึงเกษตรกรโดยตรง ในเรื่องมาตรการการนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่ในฟาร์ม มาตรการการป้องกันโรคไข้หวัดนก และมาตรการการลงโทษผู้ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของทางราชการในการเลี้ยงสัตว์ ในลักษณะแผ่นพับ หรือเอกสารแจกให้เกษตรกร

๓) ระดับผู้บริโภค ให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการควบคุมโรคและลดการตื่นตระหนกในการระบาดของโรคไข้หวัดนก และข้อมูลด้านความปลอดภัยของผู้บริโภค เช่น ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก

๒. กระทรวงการต่างประเทศ ได้รายงานมาตรการต่างๆ ของประเทศไทยให้สถานทูต ๔๐ แห่ง โดยใช้เอกสารจากกรมปศุสัตว์ เพื่อนำไปเผยแพร่ให้ต่างประเทศมีความเชื่อมั่นในการควบคุมโรคของประเทศไทย และได้จัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจระดมการจัดทำข้อมูลโรคไข้หวัดนก และได้ส่งการให้กงสุลทั่วโลกติดตามข้อมูลอย่างใกล้ชิด

๓. กรมปศุสัตว์ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงสาธารณสุข ได้จัดนิทรรศการโครงการรณรงค์กระตุ้นการบริโภคภายในประเทศขึ้นในกรุงเทพและจังหวัดหลักๆ เป็นระยะเวลา ๑ เดือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนบริโภคเนื้อไก่ โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ว่าเนื้อไก่เป็นอาหารโปรตีนที่ราคาถูก แทนคำว่า การบริโภคเนื้อไก่ปลอดภัย เพื่อป้องกันความสับสนว่าเนื้อไก่ไม่ปลอดภัย

๔. การแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์โรคไข้อีดำดง โดยประธานคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้อีดำดง (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) ได้ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๐๔/๒๕๔๗ ในวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๗

๕. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ได้ทำการชักซ้อมแผนปฏิบัติการทำลายสัตว์ป่วย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในการแก้ไขปัญหาโรคไข้อีดำดง ที่ฟาร์มไก่ไข่ในอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) เป็นประธาน ในวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๗ เวลา ๑๕.๐๐ น.

๖. กระทรวงสาธารณสุขได้ผลิตเทปเกี่ยวกับโรคไข้อีดำดงและมอบให้กระทรวงมหาดไทยใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ เปิดเป็นเสียงตามสาย ให้ชาวบ้านตื่นตัว

๗. แผนการประชาสัมพันธ์โรคไข้อีดำดงของคณะกรรมการประชาสัมพันธ์โรคไข้อีดำดงในเดือนตุลาคม ๒๕๔๗ โดยได้มีการประชุมฉุกเฉินเรื่องโรคไข้อีดำดง และกรมประชาสัมพันธ์ได้สั่งให้มีการออกข่าวสารทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ และการเสนอข่าวต้องมีการประชาสัมพันธ์โรคไข้อีดำดงด้วย เช่น ช่อง ๑๑ ต้องมีสถานการณ์เรื่องโรคไข้อีดำดงทั้งวัน มีรายการคุยกันข่าวทุกวันในเดือนตุลาคม

๘. กรมประชาสัมพันธ์จัดแถลงข่าว Press Conference อย่างเป็นทางการในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ โดยได้มีการเชิญผู้สื่อข่าวจากต่างประเทศและในประเทศไทย เข้าร่วมประมาณ ๕๐-๖๐ คน และได้เชิญผู้บริหารที่เกี่ยวข้องไปร่วมให้ความรู้เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้ข่าวสารเป็นไปในทางเดียวกัน

๙. กระทรวงกลาโหมได้ส่ง spot ที่ได้รับจากกรมปศุสัตว์ให้กับรายการต่างๆ ในเครือข่าย ทั้งทางสถานีวิทยุ กรมการพลังงานทหาร ๓ ความถี่ สถานีวิทยุเครือข่ายกองทัพเรือ กองทัพอากาศ กองทัพบก และสถานีวิทยุของกองบัญชาการทหารสูงสุด รายการใจถึงใจ

๑๐. กรมประชาสัมพันธ์ได้มีการจัดกิจกรรมการบริโภคไก่/ไข่ ในวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน - ๔ ธันวาคม ๒๕๔๗ โดยใช้ชื่องานว่า “รวมพลคนกินไข่ สะอาดปลอดภัย กินไก่กินไข่ทุกวัน”

๑๑. โครงการเนื้อไก่ปลอดภัย ฉลองตรุษจีนปี ๒๕๔๘ ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๖-๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

โครงการเนื้อไก่ปลอดภัย ฉลองตรุษจีนปี ๒๕๔๘

รายละเอียดโครงการ

ในช่วงเทศกาลตรุษจีน ไก่ เป็ด จะเป็นส่วนประกอบหลักในพิธีไหว้บรรพบุรุษและไหว้เจ้า ทำให้เกษตรกรและประชาชนนำไก่-เป็ด ที่เลี้ยงไว้มาขายจำนวนมาก ซึ่งประชาชนส่วนหนึ่งจะซื้อไก่มาฆ่าจำหน่าย หรือฆ่าแล้วใช้ไหว้เจ้าเองทำให้มีโอกาสสัมผัสกับไก่ที่มีชีวิตและอาจมีโอกาเสี่ยงต่อการสัมผัสโรคได้ ประกอบกับขณะนี้ประเทศเวียดนาม กำลังมีการระบาดของโรคไข้อีดำดงอย่างรุนแรง และมีผู้เสียชีวิตไปแล้วหลายรายในช่วงสามสัปดาห์ที่

ผ่านมา กรมปศุสัตว์ร่วมกับสมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อการส่งออกไทยได้จัดทำโครงการเนื้อไก่ปลอดภัยฉลองตรุษจีนปี ๒๕๕๔ เพื่อจัดการผลิตเนื้อไก่ที่ใช้ในพิธีไหว้ตรุษจีนที่มีความสะอาดปลอดภัย มีการตรวจสอบโรค ก่อนนำมาจำหน่ายให้แก่ประชาชนโดยบรรจุถุงพลาสติกเป็นรายตัว เพื่อลดความเสี่ยงของประชาชนในการสัมผัสไก่ที่มีชีวิต และลดการแพร่กระจายของโรคสัตว์ จากการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก

วัตถุประสงค์

๑. สนับสนุนให้ประชาชนได้บริโภคเนื้อไก่ที่สะอาดปลอดภัย
๒. ลดการแพร่กระจายของโรคจากการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก
๓. ลดการสัมผัสโดยตรงของประชาชนกับไก่ที่มีชีวิต

ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๖-๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

วิธีดำเนินการ

๑. สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทยจัดทำสติกเกอร์มีข้อความว่า “เนื้อไก่ปลอดภัย ฉลองตรุษจีนปี ๒๕๕๔” เพื่อมอบให้ผู้ร่วมโครงการใช้ติดบนถุงพลาสติกบรรจุไก่ไหว้เจ้าเป็นรายตัว
 ๒. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเลือกซื้อไก่ไหว้เจ้าที่บรรจุในถุงพลาสติกและติดสติกเกอร์ของโครงการ
 ๓. ผู้ประกอบการที่สนใจเข้าร่วมโครงการสามารถสมัครและขอรับสติกเกอร์ ในส่วนภูมิภาคจากผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ส่วนกลาง (กทม.) ติดต่อได้ที่สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ โทรศัพท์ ๐-๒๕๖๓-๔๔๓๔ หรือ ๐-๒๖๕๓-๔๔๔๔ ต่อ ๓๑๑๓-๓๑๑๔ ได้ตั้งแต่วันที่ ๒๖-๓๐ มกราคม ๒๕๕๔ และรับสติกเกอร์ได้วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น เพียงแต่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของกรมปศุสัตว์ ดังนี้
๑. ต้องมีใบอนุญาตนำเข้าหรือเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักรกำกับถูกต้อง
 ๒. โรงฆ่าสัตว์ถูกสุขลักษณะ แยกส่วนสกปรก และส่วนสะอาดจากกัน
 ๓. ไม่วางซากสัตว์ปีกบนพื้น
 ๔. มีถังน้ำแข็งแช่ซากเพื่อลดอุณหภูมิซากก่อนบรรจุถุงพลาสติก

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สามารถควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกได้ในช่วงเทศกาลตรุษจีน
๒. ประชาชนได้บริโภคเนื้อไก่ที่มีความสะอาดและปลอดภัย
๓. โรงฆ่าสัตว์ปีกทั่วประเทศได้มีการปรับระบบการฆ่าสัตว์ให้ถูกสุขอนามัยมากขึ้น
๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถนำแนวคิดไปจัดระบบการผลิตเนื้อไก่สะอาดและปลอดภัยได้อย่างต่อเนื่องทุกจังหวัด

บทที่ ๑๖

แนวทางการพิจารณาการใช้วัคซีนป้องกัน โรคไข้หวัดนก

แนวทางการพิจารณาใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกในประเทศไทย

- แนวทางการควบคุมโรคไข้หวัดนกโดยใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนก
- ข้อดีและข้อเสียของการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนก โดยผู้เชี่ยวชาญเรื่องโรคไข้หวัดนก
- เงื่อนไขประเทศคู่ค้าต่อการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนก
- ข้อสรุป/คำสั่งการ ในการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย

สรุปประเด็นสำคัญ การประชุมกำหนดนโยบายเรื่องวัคซีนโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก

- ประเด็นสำคัญการประชุม โดยมีผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายแพทย์จรัส ตฤณวุฒิมงคล) เป็นประธาน เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เวลา ๐๙.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๓๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- มติการประชุม โดยมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร) เป็นประธาน ในวันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

แนวทางการพิจารณาใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกในประเทศไทย

๑. แนวทางการควบคุมโรคไข้หวัดนกโดยใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนก

๑.๑ องค์การระหว่างประเทศ (OIE/FAO)

OIE/FAO (OIE/FAO International Scientific Conference on Avian Influenza, OIE Paris, France, 7-8 April 2005) มีข้อเสนอแนะในการใช้วัคซีนไข้หวัดนกเพื่อควบคุมโรค โดยต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) การทำลายสัตว์ป่วย (Stamping out) และการให้ความรู้แก่เกษตรกร และต้องมีการเฝ้าติดตามฝูงที่ได้รับวัคซีน เพื่อให้แน่ใจถึงประสิทธิภาพ วิธีการใช้ และไม่มีการแพร่ของเชื้อไวรัสในฝูง โดยชนิดของวัคซีนควรจะใช้ตามมาตรฐานของ OIE และกลยุทธ์ในการทำวัคซีนตามข้อเสนอแนะของ FAO

๑.๒ องค์การและสมาคมวิชาชีพทางสัตวแพทย์ ในประเทศไทย

สรุปผลการสัมมนาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๓๗ โดยองค์การและสมาคมวิชาชีพ โดยพิจารณาถึงข้อดีและข้อเสียของการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย

ข้อสรุปของการสัมมนา ดังนี้ จากเหตุผลในเชิงลึกที่ศึกษาเชื้อที่ระบาดในประเทศไทย มีข้อควรคำนึงหลายประการ โดยเฉพาะการป้องกันการกลายพันธุ์ของเชื้อไวรัสไข้หวัดนก จนอาจนำไปสู่การเกิดการระบาดใหญ่ (pandemic) ของโรคไข้หวัดนก จึงเห็นว่าไม่สมควรให้ใช้วัคซีนในสัตว์ แต่อย่างไรก็ตามด้วยผลกระทบของการระบาดของไข้หวัดนกซึ่งส่งผลให้เกิดความสูญเสียผลผลิตสัตว์ปีกเป็นจำนวนมาก จึงเห็นว่าต้องมีแผนการศึกษาความเป็นไปได้ของการใช้วัคซีนและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยกำหนดพื้นที่การศึกษาและเงื่อนไขในการศึกษาให้ชัดเจน เช่น การเลือกวัคซีนที่จะใช้ การขึ้นทะเบียนผู้ผลิตและสัตว์ ความเป็นไปได้ในการติดตามผลการใช้วัคซีน การติดตามการติดเชื้อใน Sentinel birds การติดตามการเปลี่ยนแปลงของเชื้อไวรัสที่หลงเหลืออยู่ รวมทั้งกรอบเวลาของการใช้วัคซีน และเงื่อนไขอื่นๆ ตามข้อกำหนดของ OIE หรือประเทศคู่ค้า ตามความเหมาะสม ทั้งนี้การกำหนดรูปแบบ พื้นที่และเงื่อนไขของการศึกษานี้ เห็นสมควรให้ดำเนินการโดยผู้แทนของกลุ่มที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาคเอกชน ภาครัฐ โดยเฉพาะกรมปศุสัตว์ และสถาบันการศึกษา ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษานี้ จะนำมาประกอบการตัดสินใจในการควบคุมและกำจัดโรคต่อไป

๒. ข้อดีและข้อเสียของการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนก โดยผู้เชี่ยวชาญเรื่องโรคไข้หวัดนก

๒.๑ David swayne ผู้เชี่ยวชาญเรื่องโรคไข้หวัดนก ของ USDA, USA

Swayne DE (2003) ได้กล่าวถึงข้อดีของวัคซีนว่า ช่วยป้องกันไม่ให้สัตว์แสดงอาการป่วยหรือตายจากโรคได้ และลดการติดเชื้อและการแพร่ของเชื้อไข้หวัดนกสู่สิ่งแวดล้อม ส่วนข้อจำกัดของการใช้วัคซีนคือ ครอบคลุมการดำเนินการเฝ้าระวังทางซีรัม ซึ่งทำให้การควบคุมและกำจัดโรคไข้หวัดนกเป็นไปได้ยากขึ้น

๒.๒ Ilaria Capua ผู้เชี่ยวชาญเรื่องโรคไข้หวัดนกของ OIE

Capua I and Marangon S (2004) ได้กล่าวถึงการให้วัคซีนไข้หวัดนกในเอเชียว่า การที่ให้วัคซีนอย่างเดียวนั้นในพื้นที่ ไม่สามารถกำจัดโรคไข้หวัดนกได้ และถ้ามีการใช้ที่ไม่เหมาะสม มันอาจจะมีผลทำให้เกิดการระบาดใหญ่ได้ (pandemic) ทั้งนี้ได้ยกตัวอย่างในประเทศเม็กซิโก และประเทศปากีสถานที่มีการใช้วัคซีน ซึ่งเป็นแบบ homologous และ recombinant วัคซีน โดยไม่มีการเฝ้าติดตามการใช้ในพื้นที่พบว่า ไม่ประสบความสำเร็จในการกำจัดโรคไข้หวัดนกให้ออกไปได้ ทั้งนี้ได้แนะนำว่า ต้องมีการดำเนินการร่วมกับกลยุทธ์อื่นๆ โดยได้ยกตัวอย่างประเทศที่ประสบความสำเร็จในการควบคุมโรคได้แก่ประเทศอิตาลี ที่ใช้หลายๆ กลยุทธ์ร่วมกับการใช้วัคซีนในระบบ DIVA (Differentiating infected from vaccinated animal)

๒.๓ สรุปข้อดีและข้อจำกัดของการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกโดยทั่วไป โดยคณะกรรมการด้านวิชาการเพื่อกำหนดแนวทางการศึกษาวิจัยโรคไข้หวัดนก

ข้อดี

วัคซีนที่ผลิตจากเชื้อไวรัสที่มีสัดส่วนของพันธุกรรมที่เหมือนกับเชื้อที่เป็นสาเหตุของการระบาดของโรคสูง จะสามารถป้องกันการติดโรคและการป่วยตายของสัตว์ปีกจากโรคไข้หวัดนกได้ระดับหนึ่ง วัคซีนที่มีคุณสมบัติดังกล่าว จะสามารถลดการขับออกของเชื้อจากสัตว์ที่ได้รับเชื้อหรือสัตว์ป่วยได้จำนวนหนึ่ง ทำให้ลดโอกาสการแพร่ระบาดของโรคทั้งระหว่างสัตว์ปีกด้วยกัน และจากสัตว์ปีกสู่คนได้ระดับหนึ่งเช่นเดียวกัน

ข้อจำกัด

(๑) วัคซีนที่มีรายงานว่าสามารถกระตุ้นให้เกิดภูมิคุ้มกันโรคได้ดี ส่วนใหญ่เป็นผลการศึกษาภายใต้

สภาวะการทดลองที่ใช้ไก่ปลอดเชื้อ ซึ่งแตกต่างจากการใช้วัคซีนในสภาพพื้นที่ที่เป็นจริง และจากสัตว์ปีกผู้คนได้ระดับหนึ่งเช่นเดียวกัน

(๒) การฉีดวัคซีนให้กับสัตว์ปีกในพื้นที่ ความพิถีพิถันในเรื่องการใช้วัคซีน ปริมาณของวัคซีนที่ต้องใช้ และการคงคุณภาพของวัคซีนจากการเก็บรักษาจะแตกต่างจากสภาวะของการทดลอง ซึ่งอาจไม่มีประสิทธิภาพเท่ากับสภาวะการทดลอง

(๓) การฉีดวัคซีนจะรบกวนต่อระบบการ फैาระวังโรค โดยไม่สามารถแยกแยะได้ว่าสัตว์ตัวใดมีภูมิคุ้มกันที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสในพื้นที่ หรือเกิดจากการได้รับวัคซีน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การควบคุมและการกำจัดโรคโดยตรง

(๔) วัคซีนที่ผลิตจากเชื้อไวรัสไขหวัดนกที่มีสัดส่วนของพันธุกรรมที่เหมือนกันกับเชื้อไวรัสในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคน้อยกว่า ๙๐% วัคซีนนั้นจะไม่สามารถกระตุ้นให้เกิดการต้านทานโรคที่ดีได้ (Swayne et al. ๒๐๐๐)

๓. เจื่อนไขประเทศคู่ค้าต่อการใช้วัคซีนป้องกันโรคไขหวัดนก

๓.๑ สหภาพยุโรป (EU)

(๑) การใช้วัคซีนป้องกันโรคไขหวัดนกเป็นเรื่องละเอียดอ่อน แม้ EU จะอนุญาตแต่อาจไม่มีลูกค้ำสนใจ เนื่องจากขาดความมั่นใจจากผู้บริโภคและยังมีแหล่งป้อนสินค้าไก่จากอเมริกาใต้ เช่น ประเทศบราซิลได้อย่างต่อเนื่อง

(๒) ก่อนจะใช้วัคซีนไขหวัดนกควรส่งแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนให้ EU ศึกษา ก่อน

(๓) ประเทศอิตาลีใช้เวลา ๓ ปี หลังจากควบคุมโรคได้ในการฟื้นฟูแผนส่งออก

๓.๒ ประเทศญี่ปุ่น

(๑) ประเทศญี่ปุ่นไม่มีกฎหมายห้ามการใช้วัคซีน แต่นักวิชาการญี่ปุ่นเห็นว่าไม่ควรใช้วัคซีน

(๒) การกำหนดแนวทางในการควบคุมผลิตภัณฑ์นำเข้าจากประเทศที่มีการใช้วัคซีนแตกต่างจากประเทศที่ไม่มีการใช้ หากประเทศไทยจะใช้วัคซีนต้องแก้ไขปรับปรุง Health Requirement และจะระงับการนำเข้าไก่แปรรูปปรุงสุกจากไทยจนกว่าจะแก้ไขเสร็จ และต้องมีการตกลงและตรวจสอบกระบวนการผลิตทั้งหมดใหม่ ไม่ว่าจะมีการใช้วัคซีนในพื้นที่ใดๆ รวมทั้งไก่ที่ไม่ได้เลี้ยงเป็นอาหารก็ตาม

๔. ประสบการณ์การใช้วัคซีนในการป้องกันโรคไขหวัดนกของต่างประเทศ

๔.๑ ประเทศเม็กซิโก

มีการใช้วัคซีนชนิด inactivated emulsified (H5N1) และชนิด Recombinant Fowlpox-avian influenza (H5) ในไก่เนื้อ ไก่ไข่ และไก่พ่อแม่พันธุ์ โดยใช้มาตรการอื่นๆ ร่วมด้วย ผลพบว่า มีการติดเชื้อน้อยลง แต่ยังคงพบเชื้ออยู่ในพื้นที่ นอกจากนี้มีเอกสารวิชาการ โดย Lee et al. (๒๐๐๔) พบว่าเชื้อสามารถเปลี่ยนแปลงรหัสพันธุกรรมจนถึงขั้นที่มีการเปลี่ยนกรดอะมิโนของฮีแมกกลูตินิน ได้ถึง ๒๗ ตำแหน่ง ในช่วงเวลาไม่ถึง ๑๐ ปี ภายหลังเริ่มใช้วัคซีน และแสดงให้เห็นถึงอัตราการกลายพันธุ์ที่เร็วมากขึ้นเป็น ๒ เท่าจากการให้วัคซีน

๔.๒ ประเทศอิตาลี

ใช้วัคซีนชนิด inactivated-emulsified heterologous vaccine ชนิด H7N3 และชนิด H7N1 (แยกความแตกต่างจากการทำวัคซีนและการติดเชื้อธรรมชาติได้) ในไก่วงและไก่ไข่ โดยกำหนดระยะเวลาไว้ ๑-๒ ปี

โดยมีมาตรการอื่นๆ ร่วมด้วย ผลพบว่า มีการตรวจพบการคงอยู่ของเชื้อไวรัสในบางพื้นที่ จึงได้ทำลายสัตว์ปีกกลุ่มดังกล่าวทั้งหมด

๔.๓ ประเทศในทวีปเอเชีย ได้แก่ จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม

ประเทศดังกล่าวมีนโยบายในการใช้วัคซีนเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการควบคุมโรคไข้หวัดนก โดย ยังคงพบการระบาดของโรคไข้หวัดนกในทั้ง ๓ ประเทศ และยังคงพบรายงานผู้เสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดนกในประเทศอินโดนีเซีย และประเทศเวียดนาม

๕. ข้อเสนอ/คำสั่งการ ในการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย

๕.๑ คณะอนุกรรมการด้านวิชาการเพื่อกำหนดแนวทางการศึกษาวิจัยโรคไข้หวัดนก

ประชุมคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปัญหาสถานการณ์โรคไข้หวัดนก ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๗ วันพุธที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ คณะอนุกรรมการด้านวิชาการเพื่อกำหนดแนวทางการศึกษาวิจัยโรคไข้หวัดนก ได้เสนอแนวทางการควบคุมโรคและการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย ดังนี้

(๑) ประเด็นประกอบการพิจารณา

- (๑.๑) ข้อบ่งชี้ของวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกโดยทั่วไป
- (๑.๒) ข้อดี และข้อจำกัดของการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกโดยทั่วไป
- (๑.๓) ประสบการณ์การใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในต่างประเทศ
- (๑.๔) สถานการณ์ปัจจุบันของการเกิดโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยและเป้าหมายการควบคุมโรค
- (๑.๕) ระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกในประเทศไทย
- (๑.๖) ระดับของความปลอดภัยทางชีวภาพ และความสามารถในการปรับปรุง
- (๑.๗) ระดับความเสี่ยงต่อการระบาดของโรคไข้หวัดนกในแหล่งเลี้ยงสัตว์ปีก
- (๑.๘) ระดับความเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อโรคไข้หวัดนกจากสัตว์ปีกมายังคน
- (๑.๙) ระดับความสามารถในการควบคุมและติดตามการใช้วัคซีน

(๒) ผลการพิจารณาการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกมีข้อจำกัดหลายประการ จึงไม่สามารถนำมาใช้เสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเช่นเดียวกับวัคซีนป้องกันโรคสัตว์ปีกอื่นๆ ทั่วไป จึงจำเป็นต้องเลือกใช้วัคซีนเฉพาะพื้นที่ที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถควบคุมและติดตามผลได้ รวมทั้งไม่เกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์ตามมาในภายหลัง และคณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณา ผลสรุปว่า อาจจะพิจารณาใช้วัคซีนได้ในสัตว์ปีกกลุ่มนี้คือ นกในสวนสัตว์ นกเลี้ยงสวยงาม

(๓) วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกที่จะเลือกใช้

หากได้มีการพิจารณาตามแนวทางแล้วได้ข้อสรุปว่า จะใช้วัคซีนในสัตว์ปีก จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนด โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

(๔) ผลกระทบจากการลักลอบใช้วัคซีน

- ไม่สามารถติดตามผลที่เกิดขึ้นจากการใช้วัคซีนได้ ซึ่งอาจนำไปสู่การระบาดอย่างรุนแรง (pandemic) ทั้งในสัตว์และในคน

- หากเกิดการระบาดอย่างรุนแรงและต้องมีการใช้วัคซีนทั้งในคนและสัตว์ปีก จะทำให้ไม่สามารถทำนายชนิดของไวรัสที่จะนำมาทำวัคซีนที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมโรคได้

(๕) มาตรการการควบคุมและกำจัดโรคไขหวัดนกทดแทนการใช้วัคซีน

๕.๑ มาตรการสร้างเครือข่ายและเพิ่มศักยภาพการตรวจวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการและเฝ้าระวังโรคไขหวัดนก

๕.๒ มาตรการสร้างพื้นที่หรือระบบการผลิตปลอดโรคไขหวัดนก

๕.๓ มาตรการปรับระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกสำหรับเป็นอาหารเพื่อเพิ่มศักยภาพระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ

๕.๔ มาตรการการควบคุมโรคในระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกเพื่อสันตนาการ

๕.๕ มาตรการรณรงค์การสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

๕.๒ คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไขหวัดนก

ประชุมคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปัญหาสถานการณ์โรคไขหวัดนก ครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๗ วันพุธที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ ที่ประชุมมีมติ

(๑) ห้ามใช้วัคซีนไขหวัดนกในสัตว์ปีกทุกชนิด

(๒) ให้เร่งปรับปรุงระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ

(๓) ให้ศึกษาวิจัยและทดลองเกี่ยวกับเชื้อไวรัสไขหวัดนกและวัคซีน เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงของเชื้อและเพื่อหามาตรการในการรองรับเมื่อมีการระบาดรุนแรง การดำเนินการดังกล่าวจะต้องดำเนินการเฉพาะในห้องปฏิบัติการภายใต้การดำเนินการของส่วนราชการเท่านั้น

(๔) หากมีการศึกษาวิจัยและทดลองการใช้วัคซีนในพื้นที่สำหรับสัตว์ปีกสวยงามหรือไก่ชน จะต้องประสานงานและทำความเข้าใจกับองค์กรระหว่างประเทศ และประเทศผู้ค้าก่อนจะดำเนินการ

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๔๑๑/๓๖๕ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ เรื่องผลการพิจารณาการใช้วัคซีนป้องกันโรคไขหวัดนก ลงนามโดย รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) โดยมีเนื้อหาตามมติที่ประชุม

สรุปประเด็นสำคัญ การประชุมกำหนดนโยบายเรื่องวัคซีนโรคไขหวัดนกในสัตว์ปีก

▪ ประเด็นสำคัญการประชุม โดยมีผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายแพทย์จรัส ตฤณวุฒิมงคล) เป็นประธาน เมื่อวันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เวลา ๐๙.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๓๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สรุปได้ดังนี้

๑. ข้อมูลทางวิชาการในเรื่องวัคซีนไขหวัดนกเพิ่มเติม

๑.๑ จากผลงานวิจัยของ รศ.น.สพ.ดร.ทวีศักดิ์ ส่งเสริม อาจารย์ประจำคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมกับ Prof.Dr. Robert G. Webster แห่ง St. Jude Faculty ที่สหรัฐอเมริกา โดยนำเชื้อไขหวัดนกในเป็ดจากประเทศไทยไปฉีดให้กับเป็ดและไก่ พบว่าไก่แสดงอาการของไขหวัดนกรุนแรงและตาย ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ส่วนในเป็ดพบว่ามียอัตราการป่วยลดลงและไม่รุนแรง และยังพบอีกว่า เป็ดสามารถปล่อยเชื้อไขหวัดนกเป็นเวลา ๗-๑๐ วัน ก่อนจะแสดงอาการป่วยอย่างชัดเจน และการทดสอบประสิทธิภาพของวัคซีนชนิด H5N3

พบว่าได้ผลดีในการป้องกันโรค และเมื่อฉีดเชื้อโรคไขหวัดนกทับลงไปพบว่า ใน ๓ วันแรก เบ็ดยังสามารถแพร่เชื้อไขหวัดนกได้

๑.๒ น.พ.จรัล ตฤณวุฒิมพงษ์ ได้ให้ข้อสังเกตว่า มีการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการเกิดโรคไขหวัดนกในคนในประเทศเวียดนาม โดยเชื้อโรคทำให้ติดคนได้ง่ายขึ้นแต่ความรุนแรงของโรคลดลง โดยทำให้อัตราป่วยตายลดลง

๑.๓ งานวิจัยของศูนย์วิจัยและพัฒนาการทางสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง โดยทำการสุ่มตรวจระดับภูมิคุ้มกันต่อการติดเชื้อไวรัสไขหวัดนกในเบ็ดไล่ทุ่งในภาคเหนือตอนล่างพบระดับภูมิคุ้มกันต่อการติดเชื้อโรคไขหวัดนกมากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์โดยมีข้อสันนิษฐานว่าน่าจะเกิดจากการติดเชื้อจากธรรมชาติมากกว่าการได้รับวัคซีนเนื่องจาก

๑.๓.๑ เมื่อดูจากรูปแบบของระดับภูมิคุ้มกันที่พบในเบ็ดในฝูง มีระดับที่ไม่สม่ำเสมอ

๑.๓.๒ วัคซีนมีราคาค่อนข้างสูง (ประมาณ ๓ บาทหรือมากกว่า ต่อการฉีด ๑ ครั้ง) ซึ่งไม่คุ้มค่าที่จะลงทุนฉีดให้กับเบ็ดไล่ทุ่งที่มีจำนวนมากในฝูง

๒. ประเด็นข้อพิจารณาในการทำวัคซีน โดยนักวิชาการ และตัวแทนภาคเอกชน

๒.๑ การใช้วัคซีนในเบ็ดมีความเสี่ยงสูง เพราะเบ็ดสามารถเป็นพาหะนำเชื้อโรคได้โดยไม่แสดงอาการ จึงต้องมีการติดตามผลหลังการฉีดวัคซีนอย่างใกล้ชิด

๒.๒ การประชาสัมพันธ์การใช้วัคซีนที่ถูกวิธีแก่เกษตรกรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้ามีการอนุญาตให้ใช้เพื่อป้องกันโรคแต่ทำไม่ถูกวิธี จะมีผลให้โรคกระจายมากยิ่งขึ้น

๒.๓ การจะใช้วัคซีนต้องคำนึงถึงผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการส่งออกสินค้าสัตว์ปีก เพราะผู้บริโภคจะเป็นผู้ตัดสินใจเนื่องจากประเทศคู่ค้าจะกำหนดผลการระบุว่าสินค้านั้นๆ มาจากประเทศที่ใช้วัคซีนโรคไขหวัดนก

๒.๔ ผลการใช้วัคซีนในประเทศเม็กซิโกและสาธารณรัฐประชาชนจีนจะเห็นว่าโรคยังคงมีการระบาด

๒.๕ วัคซีนที่ผลิตจากที่ต่างๆ นั้นสามารถใช้ได้ดีในท้องปฏิบัติการใช้แต่ยังไม่มีการใช้ในภาคสนาม และควรมีการทดลองทำในเบ็ดและไก่พื้นเมือง เนื่องจากสัตว์ปีกที่เลี้ยงในพื้นที่มีปัจจัยหลายอย่างที่จะเกิดการสร้างภูมิคุ้มกันโรค เช่น สารเคมีในนาข้าว เชื้อรา พยาธิ หรือโรคไวรัสอื่นๆ ที่เกิดภูมิคุ้มกันได้ ดังนั้น เมื่อฉีดวัคซีนในสัตว์ปีกดังกล่าวทำให้ไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันจนถึงระดับที่ป้องกันเชื้อโรคได้ มีผลให้เชื้อไวรัสแพร่ต่อไปได้

๓. ประเด็นข้อพิจารณาในการใช้วัคซีน โดยผู้แทนของ FAO

๓.๑ FAO แนะนำให้แต่ละประเทศ พิจารณาการใช้วัคซีนได้ดังนี้

๑) FAO ยืนยันว่าการใช้วัคซีนเป็นแค่เครื่องมือเสริม (Supplement tool) อีกอันหนึ่งคู่ไปกับการควบคุมโรคทั้งหมด ถ้าประเทศไทยจะเสนอให้มีการใช้วัคซีน ต้องมีระบบการควบคุมโรคที่มีประสิทธิภาพและมีการปรับปรุงระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ

๒) ถ้ามีความเสี่ยงสูงเนื่องจากเป็นโรคประจำถิ่น และมีปริมาณไวรัสในสิ่งแวดล้อมมาก แล้วไม่สามารถปรับปรุงระบบความปลอดภัยทางชีวภาพได้

๓) มีความเสี่ยงสูงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่นในกรณีที่มีนกอพยพมาก หรือมีการนำเข้านก แล้วไม่สามารถปรับปรุงระบบความปลอดภัยทางชีวภาพได้

๔) ในกรณีที่มีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อในไก่แล้วมีการติดเชื้อในคน เนื่องจากมีปริมาณเชื้อไวรัสในพื้นที่สูง จึงต้องพิจารณาในการใช้วัคซีนเพื่อลดความเสี่ยงในคนแต่ไม่ใช่ความเสี่ยงที่เกิดจากความประมาท

๕) ต้องให้แน่ใจว่ามีโปรแกรมติดตามผลหลังจากการใช้วัคซีน เพื่อดูประสิทธิภาพของวัคซีน และตรวจสอบว่ามีไวรัสหลงเหลืออยู่หรือไม่

๖) พิจารณานิตของสัตว์ปีกที่จะใช้ในพื้นที่จริงยังไม่แน่นอน ซึ่งการฉีดวัคซีนเปรียบเสมือนกับการพนันขั้นต่อ แต่ถ้าไม่มีทางเลือกก็อาจพิจารณาใช้วัคซีนเหมือนในประเทศเวียดนาม

๗) ต้องมีแผนในการกำหนดระยะเวลาของการหยุดใช้วัคซีน หรือในการพิจารณาการใช้วัคซีน โดยถ้ายังไม่สามารถหาแผนการหยุดใช้วัคซีนได้ ก็ต้องมีการพิจารณาการใช้ในทุก ๑ หรือ ๒ ปี

๓.๒ ข้อคิดเห็นของผู้แทนจาก FAO (สพ.ญ.ดร.วันทนี กัลป์ประวิทย์)

๓.๒.๑ การที่ประเทศไทยจะพิจารณาใช้วัคซีนต้องมีการทบทวนระดับความเสี่ยงของการเกิดโรคไขหวัดนกในประเทศไทยก่อน ดังนี้

๑) ลักษณะของการระบาดของโรคไขหวัดนกในประเทศไทยในปัจจุบันเป็นอย่างไร โดยเมื่อดูจากข้อมูลพบว่าเป็นการระบาดแบบประปรายในกลุ่มการเลี้ยงแบบหลังบ้าน และการแผ่ขยายของการระบาดในแต่ละจุดไม่มาก และเมื่อมีการสอบสวนเพื่อหาแหล่งของโรคและควบคุมโรคได้

๒) มีความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องหรือไม่ โดยพิจารณาจากการนำเข้าสัตว์ปีกแล้วไม่มีความเสี่ยง แต่ในนกอพยพนั้นมีข้อมูลชัดเจนเพียงใดว่ามีความเสี่ยงเช่นนั้นหรือไม่ และไก่ที่อยู่ในบริเวณรอบๆ นกอพยพนั้นมีระบบความปลอดภัยทางชีวภาพดีหรือยัง

๓) ตัวประชากรกลุ่มเสี่ยง (Population at risk) ของประเทศไทย จากข้อมูลพบว่าประชากรกลุ่มเสี่ยงในสัตว์ปีกได้แก่สัตว์ปีกที่เลี้ยงแบบหลังบ้าน (backyard) และฟาร์มขนาดเล็ก (small scale) ซึ่งเป็นเพียง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของสัตว์ปีกทั่วประเทศ แต่ถ้าดูจากจำนวนผู้เลี้ยงมีมากกว่า ๙๐ เปอร์เซ็นต์ของประเทศ ส่วนประชากรกลุ่มเสี่ยงในคนนั้นต้องมีการวิเคราะห์ว่ามาจากสาเหตุอะไร เกิดจากการเดินผ่านสิ่งแวดล้อมแล้วติดโรคได้ทันทีหรือเกิดจากความประมาท แต่ถ้าเกิดจากความประมาทนั้นได้มีการทำการประชาสัมพันธ์ได้ดีแค่ไหน

๔.๒.๒ การพิจารณาในแง่ของการใช้วัคซีน

๑) ความสามารถในการทำวัคซีนให้มีความครอบคลุมสูงๆ เป็นไปได้หรือไม่ ตามข้อเสนอแล้วต้องมีภูมิคุ้มกันระดับฝูง (flock immunity) ไม่ต่ำกว่า ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย และการใช้วัคซีนนั้นไม่ได้ใช้เพียงครั้งเดียวแต่ต้องใช้อย่างต่อเนื่อง

๒) ความมีวินัยของเกษตรกรในการใช้วัคซีน โดยข้อมูลที่ได้จากผู้ประกอบการใช้วัคซีนในบางฟาร์ม ในปัจจุบัน ใช้ในลักษณะของการรักษาไม่ใช่ป้องกัน คือกำจัดตัวป่วยแล้วใช้วัคซีนในตัวที่เหลือ ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องตามคำแนะนำของ FAO

๓) ความสามารถในการติดตามการใช้ ซึ่งจะไม่สามารถใช้การเฝ้าระวังด้วยอาการทางคลินิกได้ แต่ต้องใช้การตรวจทางห้องปฏิบัติการแทน ดังนั้นจะต้องมาดูความพร้อมและปริมาณของห้องปฏิบัติการในการจะรองรับจำนวนตัวอย่าง

๔) การทำ Public awareness นั้น มากน้อยเพียงไร ไม่ใช่ฉีดวัคซีนแล้วปล่อยให้ Public awareness เหมือนเดิม ต่อให้มีสัตว์ปีกติดเชื้อเพียงตัวเดียวถ้ายังประมาทก็ยังสามารถติดเชื้อและตายได้เหมือนกัน

๕) ต้องมีการมองภาพรวมทั้งหมดของ cost effective ในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งในเรื่องการฉีดวัคซีนและการติดตามว่าผลที่เกิดขึ้นจะมีเท่าไร ซึ่งจากตัวอย่างของประเทศที่มีการใช้วัคซีนที่ผ่านมา มีเพียงประเทศเดียวที่ได้ผลคือฮ่องกง การที่ประเทศฮ่องกงต้องใช้วัคซีนเนื่องจากมีความเสี่ยงจากการนำเข้าไก่จากประเทศจีน ทั้งนี้ประเทศฮ่องกงมีการปรับระบบความปลอดภัยทางชีวภาพที่เข้มงวดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงพบโรคในบางจุด ส่วนในประเทศจีนนั้นมีการใช้วัคซีน ซึ่งในปัจจุบันมีรายงานว่าพบผู้ป่วยเป็นโรคไข้หวัดนก ๑ คน และกำลังรอผลตรวจยืนยันอีก ๒ คน ส่วนประเทศเวียดนามมีการเริ่มใช้วัคซีน ไม่มีปัญหาในการใช้ครั้งแรกแต่มีปัญหาในเรื่องของการ maintain ในการใช้วัคซีนในระดับ Mass immunity ในครั้งต่อไป ส่วนประเทศอินโดนีเซียพบปัญหาในการฉีดวัคซีนให้ครอบครัวและไม่มีการควบคุมโรคร่วมด้วย โดยพบว่ามีเปอร์เซ็นต์ครอบครัวในช่วงตั้งแต่ ๙-๙๐ เปอร์เซ็นต์ โดยไม่ได้มีมาตรการอื่นๆ ร่วมด้วย

■ **มติการประชุม โดยมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร) เป็นประธาน ในวันพุธที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล มีรายละเอียดดังนี้**

จากสถานการณ์ของโรคไข้หวัดนกในปัจจุบันที่สามารถควบคุมให้อยู่ในวงจำกัดได้ แสดงว่ามาตรการต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปนั้นได้ผล กอปรกับเมื่อพิจารณาประสบการณ์จากการใช้วัคซีนในการควบคุมโรคของต่างประเทศที่ไม่สามารถหยุดการระบาดของโรคได้ รัฐบาลจึงมีนโยบายไม่อนุญาตให้ใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก และการดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย มีมติให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการการดำเนินงานและสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังโรคทุกระดับ
๒. ใช้มาตรการในการป้องกันควบคุมโรคอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการ ประกอบด้วยการเฝ้าระวังโรคโดยการ X-Ray พื้นที่การทำความสะดวกและทำลายเชื้อโรคในพื้นที่พบโรคและพื้นที่เสี่ยง การลดความเสี่ยงในการสัมผัสเชื้อโรคระหว่างสัตว์ปีกของเกษตรกรกับเกษตรกรชาติโดยการปรับระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกให้มีความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) เป็นต้น
๓. ให้มีระบบการติดตามเข้มงวดการนำเข้าสัตว์ปีกจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศที่มีความเสี่ยง ทั้งนี้ให้มีการตรวจวินิจฉัยโรคและระบบการกักกันโรคอย่างมีประสิทธิภาพ
๔. ในการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกให้ยึดหลักการที่เน้นความปลอดภัยของประชาชนเป็นหลักและเกษตรกรจะต้องมีชีวิตที่ปลอดภัยจากการเลี้ยงสัตว์ปีก ทั้งนี้เกษตรกรจะต้องได้รับการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ด้านผลกระทบจากโรคไข้หวัดนกอย่างยั่งยืน

บทที่ ๑๗

การแก้ไขกฎหมาย ระเบียบและกฎกระทรวง ฯลฯ

กฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

๑. พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒
๒. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวก ไก่ พ.ศ. ๒๕๓๗
๓. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวก เป็ดและห่าน พ.ศ. ๒๕๓๙
๔. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกนกและไซสำหรับใช้ทำพันธุ์ พ.ศ. ๒๕๔๗
๕. กฎกระทรวงว่าด้วยโรคสัตว์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๗
๖. กฎกระทรวง กำหนดการควบคุมการนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘
๗. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๙๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๙๙
๘. ระเบียบว่าด้วยการอนุญาต การตรวจโรคและการทำลายเชื้อโรคการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๖
๙. ระเบียบว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. ๒๕๕๗
๑๐. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องกำหนดเขตปลอดโรคระบาดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๙๙

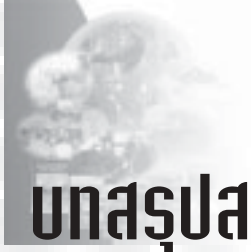
กฎหมายที่อยู่ระหว่างขั้นตอนพิจารณาร่างกฎหมาย

๑. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๙๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวก นก ไก่ เป็ด ห่าน และไซสำหรับใช้ทำพันธุ์ พ.ศ....
๒. ร่างกฎกระทรวงกำหนดการควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์ พ.ศ....
๓. ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดท้องที่ควบคุมการค้าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์จำพวก ไก่ เป็ด ห่าน พ.ศ.... ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติควบคุมการค้าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๕

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จำนวน ๕ ฉบับ ประกอบด้วย

๑. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ให้เข้มงวดมาตรการการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔
๒. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงในพื้นที่พบเชื้อโรคไข้หวัดนก ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔
๓. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ให้เข้มงวดตรวจสอบการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔
๔. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ห้ามจำหน่าย จ่าย แจก ซื้อง่าย เคลื่อนย้าย ซ้ำแหวะ หรือกระทำการอื่นใดกับสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔
๕. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนกในไก่นก ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๔

บทที่ ๑๘

บทสรุปสถานการณ์และการควบคุมโรคไข้อีดำอีขาว

๑. สถานการณ์โรคไข้อีดำอีขาว

การระบาดของโรคไข้อีดำอีขาวในประเทศไทยตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ จนถึงเมษายน ๒๕๕๔ แยกได้เป็น ๓ ช่วงเวลา ได้แก่การระบาดรอบที่ ๑ (๒๓ มกราคม - ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗) การระบาดรอบที่ ๒ (๓ กรกฎาคม ๒๕๔๗ - ๑๒ เมษายน ๒๕๕๔) และการระบาดรอบที่ ๓ (วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ - ปัจจุบัน (๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔)) ซึ่งการระบาดในแต่ละรอบสรุปสถานการณ์ได้ดังนี้

การระบาดของโรคไข้อีดำอีขาวรอบที่ ๑ (๒๓ มกราคม - ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗)

พบโรคไข้อีดำอีขาวชนิดสายพันธุ์ H5N1 ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๗ ในฟาร์มไก่ไข่ ที่อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี และพบโรคไข้อีดำอีขาวครั้งสุดท้ายในรอบแรก เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ที่ฟาร์มไก่ในภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สรุปสถานการณ์การระบาดในครั้งนีพบว่า มีโรคไข้อีดำอีขาวทั้งหมด ๑๙๐ ครั้ง ใน ๑๔๑ ตำบล ๘๙ อำเภอ ๕๒ จังหวัด (รูปที่ ๑) พื้นที่ที่พบโรคมากที่สุดได้แก่ภาคเหนือตอนล่าง (สสอ.๖) ๕๕ ครั้ง (๒๘.๙๕%) รองลงมาได้แก่ภาคตะวันออก (สสอ.๒) ๓๗ ครั้ง (๑๙.๔๗%) และภาคกลาง(สสอ.๑) ๒๔ ครั้ง (๑๒.๖๓%) พื้นที่ที่ไม่พบการเกิดโรคได้แก่ภาคใต้ตอนล่าง (สสอ.๙) และชนิดสัตว์ปีกที่ให้ผลบวกต่อเชื้อไวรัสไข้อีดำอีขาว เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไก่พื้นเมือง ๖๓.๖๕% ไก่เนื้อ ๑๑.๕๕% ไก่ไข่ ๑๐.๕๓% เป็ด ๖.๓๒% นกกระทา ๔.๗๕% และสัตว์ปีกอื่น ๆ ๓.๑๕%

การระบาดของโรคไข้อีดำอีขาวรอบที่ ๒ (๓ กรกฎาคม ๒๕๔๗ - ๑๒ เมษายน ๒๕๕๔)

พบโรคไข้อีดำอีขาวครั้งแรกในการระบาดรอบที่สองเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ที่ฟาร์มไก่ไข่ ในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และพบโรคไข้อีดำอีขาวครั้งสุดท้ายในรอบที่สอง เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๔ ในไก่ชนที่ตำบลท้ายตลาด อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

สรุปผลการพบโรคไข้อีดำอีขาวในรอบสอง โดยพบโรคไข้อีดำอีขาวทั้งหมด ๑,๕๓๙ ครั้ง ใน ๗๔๘ ตำบล ๒๖๔ อำเภอ ๕๑ จังหวัด (รูปที่ ๒) พื้นที่ที่พบโรคไข้อีดำอีขาวมากที่สุดได้แก่ภาคเหนือตอนล่าง (สสอ.๖) จำนวน ๖๓๑ ครั้ง (๔๑.๐%) รองลงมาได้แก่ภาคกลาง (สสอ.๑) จำนวน ๕๙๔ ครั้ง (๓๘.๖๐%) ส่วนพื้นที่ภาคเหนือพบโรคน้อยที่สุด จำนวน ๓ ครั้ง (๐.๒๐%) และชนิดสัตว์ปีกที่ให้ผลบวกต่อเชื้อไวรัสไข้อีดำอีขาว เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไก่พื้นเมือง ๕๗.๖๑% เป็ด ๒๔.๘๑% ไก่เนื้อ ๕.๓๒% ไก่ไข่ ๔.๗๑% นกกระทา ๒.๐๒% และสัตว์ปีกอื่น ๆ ๑.๕๓%

การระบาดของโรคไข้อีดำอีขาวรอบที่ ๓ (วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ - ปัจจุบัน (๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔))

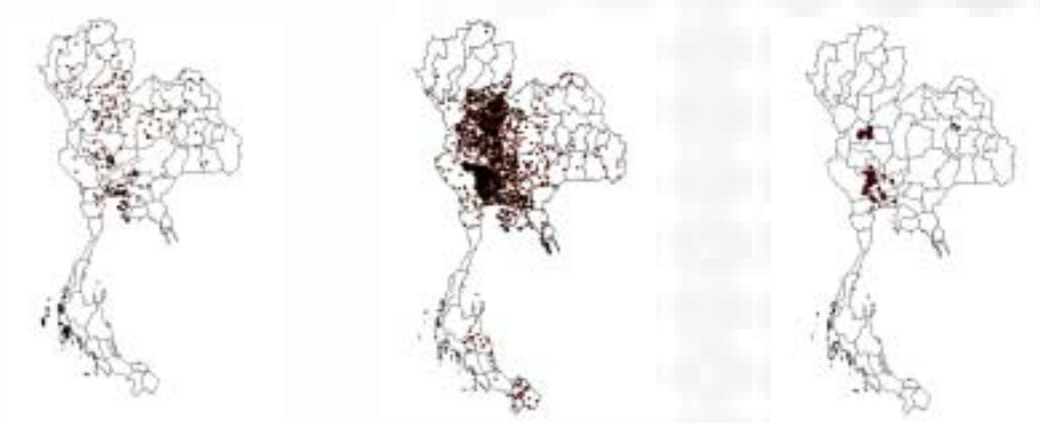
การเกิดโรคไข้อีดำอีขาวครั้งแรกในรอบที่สาม พบโรคไข้อีดำอีขาวเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ที่ฟาร์มนกกระทา หมู่ ๑ ตำบลศาลาขาว อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

พบโรคไข้หวัดนกทั้งหมด ๗๕ ครั้ง ใน ๕๕ ตำบล ๒๗ อำเภอ ๑๑ จังหวัด (รูปที่ ๓) พื้นที่ที่พบโรคไข้หวัดนกมากที่สุดได้แก่ภาคกลาง (สสอ.๑) จำนวน ๓๗ ครั้ง (๔๙.๓๔%) รองลงมาได้แก่ ภาคเหนือตอนล่าง (สสอ.๖) ๒๕ ครั้ง (๓๓.๓๔%) ภาคตะวันตก (สสอ.๗) จำนวน ๑๑ ครั้ง (๑๔.๖๗%) ภาคตะวันออก (สสอ.๒) จำนวน ๒ ครั้ง (๒.๖๗%) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สสอ.๔) จำนวน ๒ ครั้ง (๒.๖๗%) และชนิดสัตว์ปีกที่ให้ผลบวกต่อเชื้อไวรัสไข้หวัดนกเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไก่พื้นเมือง ๗๖.๓๒% นกกระทา ๗.๘๙% เป็ด ๖.๕๔% ไก่เนื้อ ๕.๒๖% ไก่ไข่ ๒.๖๓% และสัตว์ปีกอื่น ๆ ๑.๓๒%

ตาราง แสดงจำนวนการระบาดของโรคไข้หวัดนก

สสอ.	รอบที่ ๑				รอบที่ ๒				รอบที่ ๓			
	ราย	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ราย	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ราย	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
๑	๒๔	๑๔	๑๓	๗	๕๙๔	๒๗๒	๗๖	๑๐	๓๗	๓๐	๑๔	๖
๒	๓๗	๑๕	๙	๔	๑๑๒	๗๖	๓๕	๙	๑	๑	๑	๑
๓	๑๑	๑๑	๗	๕	๗๓	๕๐	๒๔	๗	-	-	-	-
๔	๒๑	๑๒	๙	๖	๑๖	๑๒	๑๐	๔	๒	๒	๒	๑
๕	๒๒	๒๑	๑๕	๖	๓	๓	๓	๒	-	-	-	-
๖	๕๕	๔๕	๒๒	๘	๖๓๑	๒๙๖	๗๓	๙	๒๕	๑๔	๖	๑
๗	๑๕	๑๔	๑๐	๕	๘๐	๕๑	๒๑	๕	๑๐	๘	๔	๒
๘	๕	๕	๔	๑	๑๓	๑๐	๖	๑	-	-	-	-
๙	-	-	-	-	๑๗	๑๔	๑๒	๔	-	-	-	-
รวม	๑๙๐	๑๔๑	๘๙	๔๒	๑,๕๓๙	๗๘๘	๒๖๔	๕๑	๗๕	๕๕	๒๗	๑๑

ที่มา : ศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

รูปที่ ๑ การระบาดรอบที่ ๑

รูปที่ ๒ การระบาดรอบที่ ๒

รูปที่ ๓ การระบาดรอบที่ ๓

๒. คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานแก้ไขปัญหาโรคไขหวัดนก

จากสถานการณ์ของโรคไขหวัดนกที่ผ่านมามีมาตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๗ จนถึงปัจจุบัน (๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘) ประเทศไทยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และศูนย์ปฏิบัติการขึ้นมาดำเนินการเพื่อควบคุมและป้องกันโรคไขหวัดนกระดับประเทศ โดยประกอบด้วย

๑. คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขวิกฤตสถานการณ์ไขหวัดนกในไก่

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๑/๒๕๕๗ วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) เป็นประธาน

๒. ศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ ๓๔/๒๕๕๗ วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) เป็นประธาน ทั้งนี้ ศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก ได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมา ๔ ชุด ได้แก่

๒.๑ คณะทำงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีกภายในประเทศ

คำสั่งศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีกที่ ๑/๒๕๕๗ วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเนวิน ชิดชอบ) เป็นประธาน

๒.๒ คณะทำงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีกที่มีผลกระทบระหว่างประเทศ

คำสั่งศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีกที่ ๒/๒๕๕๗ วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายวิระชัย วีระเมธีกุล) เป็นประธาน

๒.๓ คณะทำงานประสานงานเฉพาะกิจเพื่อติดตามการแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก

คำสั่งศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีกที่ ๓/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีนายอำพน กิตติอำพน ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็นประธาน

๒.๔ คณะทำงานช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกรและผู้ประกอบการสัตว์ปีกที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดสัตว์ปีก

คำสั่งศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีกที่ ๓/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีหัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอภิชาติ พงษ์ศรีหุดุ่ยชัย) เป็นประธาน

๓. คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไขหวัดนก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๕/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) เป็นประธาน ให้มีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๙๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ เรื่องปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไขหวัดนก โดยมี รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) เป็นประธาน ให้มีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

๓.๑ คณะอนุกรรมการแก้ไขสถานการณ์โรคไขหวัดนก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๓/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีนายยุคล ลิ้มแหลมทอง อธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นประธาน

๓.๒ คณะอนุกรรมการด้านวิชาการเพื่อกำหนดแนวทางการศึกษาวิจัยโรคไข้หวัดนก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยมี
รศ.น.สพ.สงคราม เหลืองทองคำ นายกสัตตแพทย์สภา เป็นประธาน

๓.๓ คณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์การเลี้ยงไก่และสัตว์ปีกและการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูป

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๖/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยมี
นายบรรพต หงษ์ทอง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน

๓.๔ คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์โรคไข้หวัดนก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๐๔/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยมี
นายดุขฎิ สินเจิมลิริ รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ เป็นประธาน

๓.๕ ศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๙๓/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยมีนายแพทย์
จรัล ตฤณวุฒิมิพงษ์ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ

๔. คณะกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุมแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๖๖/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุมแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายพินิจ จารุสมบัติ) เป็นประธาน

๕. คณะกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุมแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก

กรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุมแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายสุริยะ จรุงเรืองกิจ) เป็นประธาน

๓. มาตรการเฝ้าระวังและสอบสวนโรคไข้หวัดนก

การเฝ้าระวังเชิงรับ

การเฝ้าระวังเชิงรับ (Passive surveillance) เป็นการเฝ้าระวังโดยการกำหนดให้เจ้าของสัตว์หรือเจ้าหน้าที่เมื่อพบโรคหรือปัญหาที่อยู่ในข่ายการเฝ้าระวัง (ตาม พรบ. โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙) ให้ทำการแจ้งโรคและทำการบันทึกตามแบบฟอร์มรายงานแล้วรวบรวมส่งหน่วยงานที่รับผิดชอบ

การเฝ้าระวังเชิงรุก

การเฝ้าระวังเชิงรุก (Active surveillance) เป็นการเฝ้าระวังโดยเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์/เครือข่ายการเฝ้าระวังเข้าไปติดตามค้นหาโรคหรือปัญหาที่ทำการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา เมื่อพบโรคหรือปัญหาที่ทำการเฝ้าระวังก็ทำการบันทึกเก็บรวบรวมข้อมูลทันที การเฝ้าระวังแบบนี้ ได้ข้อมูลค่อนข้างครบถ้วนโดยวิธีการที่ใช้ในการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกแบ่งเป็น ๒ วิธีการคือ การเฝ้าระวังเชิงรุกด้วยอาการทางคลินิก และการเฝ้าระวังเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการโดยวิธีการสุ่มตรวจอุจจาระหรือสุ่มตรวจซีรัม

ตาราง สรุปผลการดำเนินการโครงการเฝ้าระวังเชิงรุก

โครงการ	เก็บตัวอย่าง	ให้ผลบวก
ไก่อานามัยครั้งที่ ๑ (๒๔ - ๓๑ ม.ค. ๕๗)	๗๕,๖๒๕ ตัวอย่าง	๑๖๑ ราย ใน ๗๑ ตำบล ๕๐ จังหวัด
ไก่อานามัยครั้งที่ ๒ (๑๑ ก.พ. - ๔ มี.ค.๕๗)	๑๒,๐๐๐ ตัวอย่าง	๑๔ ราย (โดย ๑๗ ราย เป็นพื้นที่ๆเคยมีการระบาดของโรค แต่ ๑ รายพบในจังหวัดที่ยังไม่เคยเกิดโรคมามาก่อน คือจังหวัดร้อยเอ็ด)
x-ray (๑-๓๑ ตุลาคม ๕๗)	๑๕๐,๖๔๔ ตัวอย่าง	๗๒๔ ราย ใน ๕๕๗ ตำบล ๑๔๔ อำเภอ ๕๕ จังหวัด
x-ray (๑-๒๙ กุมภาพันธ์ ๕๘)	๖๖,๕๔๘ ตัวอย่าง	๗๒ ราย ใน ๓๗ ตำบล ๒๒ อำเภอ ๑๐ จังหวัด
x-ray (๑-๓๑ กรกฎาคม ๕๘)	๔๔,๙๔๕ ตัวอย่าง	๒๐ ราย ใน ๑๗ ตำบล ๗ อำเภอ ๓ จังหวัด

ที่มา : ศูนย์ควบคุมโรคใช้วัตุนก สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์

๔. มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์สัตว์ปีก

๔.๑ การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและกักกันโรค รอบจุดเกิดโรค

๔.๑.๑ การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและกักกันโรค รอบจุดเกิดโรค ในระยะแรก

กรมปศุสัตว์ใช้พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๙๙ ในการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก ในช่วงแรกที่มีการระบาดของโรคในเดือนมกราคม ๒๕๕๗ กรมปศุสัตว์ประกาศให้ทุกจังหวัดของประเทศไทยเป็นเขตที่มีโรคระบาดหรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด และห้ามการเคลื่อนย้ายสัตว์ภายในรัศมี ๕๐ กิโลเมตรจากจุดเกิดโรคเป็นเวลา ๓๐ วัน

ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ได้มีการประกาศเปลี่ยนแปลงการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกเป็นห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกในรัศมี ๕ กิโลเมตรจากจุดเกิดโรค เป็นเวลา ๒๐ วัน

๔.๑.๒ การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและกักกันโรครอบจุดเกิดโรคในปัจจุบัน (ข้อมูล ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘)

ใช้มาตรการควบคุมโรคตามที่กำหนดโดยองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (O.I.E.) ได้แก่ การทำลายสัตว์ป่วยที่ติดเชื้อและเป็นพาหะตามลักษณะนิยามทางอาการ ห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกในรัศมี ๑๐ กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรค เป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน

๔.๒ การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกทั้งภายในจังหวัด ภายในโซนเลี้ยงสัตว์ปีกและระหว่างโซนเลี้ยงสัตว์ปีก

การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกทั้งภายในจังหวัด ภายในโซนเลี้ยงสัตว์ปีกและระหว่างโซนเลี้ยงสัตว์ปีกซึ่งแบ่งเป็น ๕ โซน (มีจุดตรวจ ๒๔ ชั่วโมง อยู่ระหว่างโซน ๓๒ จุด และด่านกักกันสัตว์ทั้งประเทศจำนวน ๖๙ ด่าน) และตามแนวชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน สัตว์ปีกที่จะเคลื่อนย้ายต้องผ่านการตรวจสอบโรคก่อนเท่านั้น โดยใช้กำลังเจ้าหน้าที่สารวัตรด่านกักกันสัตว์ของกรมปศุสัตว์และเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ตั้งจุดตรวจควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกในทุกเส้นทางต้องมีใบอนุญาตเคลื่อนย้ายของกรมปศุสัตว์ รวมถึงการตรวจสอบแหล่งฆ่าสัตว์ปีกทั้งโรงฆ่าสัตว์และแหล่งฆ่ารายย่อยต้องมีใบอนุญาตเคลื่อนย้ายทั้งสิ้น หากไม่มีใบอนุญาตเคลื่อนย้ายให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

๕. มาตรการการควบคุมโรงฆ่าและโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ปีก

กรมปศุสัตว์ได้จัดทำมาตรการควบคุมโรงฆ่าและโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ปีกโดยมีจำนวนโรงฆ่าสัตว์ปีกที่ได้มาตรฐานดังนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๘) ดังนี้

ตาราง แสดงจำนวนโรงฆ่าสัตว์ปีก (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๘)

สสอ.	จำนวน(โรง)	ชนิดโรงฆ่าสัตว์							
		ไก่	เป็ด	ห่าน	ไก่-เป็ด	ไก่-ห่าน	เป็ด-ห่าน	ไก่-เป็ด-ห่าน	ไม่ระบุ
สสอ.๑	๒๓๘	๒๑๙	๕	๑	๔	๑	๐	๐	๘
สสอ.๒	๒๖๓	๒๓๘	๒๑	๐	๔	๐	๐	๐	๐
สสอ.๓	๔๓๙	๔๐๐	๖	๐	๑๐	๐	๐	๐	๒๓
สสอ.๔	๔๙๓	๔๓๔	๑๕	๐	๓๐	๐	๑	๐	๑๓
สสอ.๕	๔๐๔	๓๗๙	๐	๐	๗	๓	๐	๐	๑๕
สสอ.๖	๑๗๔	๑๗๓	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
สสอ.๗	๒๗๒	๒๓๕	๒๒	๐	๘	๐	๒	๐	๕
สสอ.๘	๑๘๐	๑๗๗	๐	๐	๓	๐	๐	๐	๐
สสอ.๙	๒๓๙	๒๓๓	๐	๐	๖	๐	๐	๐	๐
รวม	๒,๗๐๒	๒,๔๘๘	๖๙	๑	๗๒	๔	๓	๐	๖๕

ที่มา : สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์

๖. มาตรการทำลายสัตว์ ซากสัตว์ และการกำจัดซากเชื้กับเกษตรกร

๖.๑ มาตรการการทำลายสัตว์

กรมปศุสัตว์มีนโยบายทำลายสัตว์โดยสัตว์จะถูกทำลายทันทีถ้าได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคไข้หวัดนก รวมทั้งสัตว์ที่อยู่ในพื้นที่ในรัศมีที่กำหนดและมีการทำลายเชื้อโรคทันทีภายใน ๒๔ ชั่วโมง และในการระบาดรอบที่สองนั้นให้มีการทำลายสัตว์ปีกที่สงสัยว่าเป็นโรคไข้หวัดนกทันทีโดยไม่ต้องรอผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

๖.๒ มาตรการทำลายสัตว์ที่ผ่านมา

ในช่วงแรกระหว่างวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๗ – วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มีการทำลายสัตว์ในจุดที่เกิดโรคและสัตว์ที่อยู่ในรัศมี ๕ กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรค

ต่อมาระหว่างวันที่ ๑๑ - ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ รัศมีการทำลายสัตว์ลดลงเหลือ ๑ กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรค เนื่องจากความรุนแรงของการระบาดลดลง

๖.๓ มาตรการทำลายสัตว์ในปัจจุบัน

ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา จะพบการป่วยตายพบในสัตว์ปีกของผู้เลี้ยงรายย่อยเท่านั้น เช่นในไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงหลังบ้านจึงกำหนดให้ทำลายเฉพาะสัตว์ปีกที่จุดเกิดโรคโดยไม่ต้องรอผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และเก็บตัวอย่างอุจจาระจากสัตว์ปีกในรัศมี ๕ กิโลเมตร ตรวจหาเชื้อไวรัส

๖.๔ ผลการทำลายสัตว์ปีก

สรุปยอดรวมการทำลายสัตว์ปีกในรอบแรก (ตั้งแต่วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ – ๒๙ เมษายน ๒๕๒๗) รวม ๖๐,๘๑๑,๐๘๑ ตัว รอบสอง (๓ กรกฎาคม ๒๕๔๗ - ๑๒ เมษายน ๒๕๔๘) รวม ๓,๒๓๒,๒๗๗ ตัว รอบสาม (๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ – ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘) รวม ๔๑๗,๑๘๖ ตัว

๖.๕ การชดเชยและช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ แนวทางการชดเชยและช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก เมื่อ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๗ และ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ โดยขยายการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่ได้รับความเสียหาย นับตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๖

ในระยะแรก จะจ่ายเป็นเงินค่าชดเชยและเงินช่วยเหลือตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๗ ให้แก่เกษตรกร โดยขณะนี้จังหวัดต่างๆได้ตรวจสอบหลักฐาน และได้ส่งเรื่องเข้ามาเพื่อขอเงินชดเชยเป็นเงิน ๕,๓๒๔.๓๐ ล้านบาท (๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๘)

ระยะที่สองจนถึงปัจจุบัน (๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗) จะให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรเป็นค่าชดใช้จากการทำลายสัตว์ ที่เป็นโรคระบาดหรือสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดในอัตราร้อยละ ๗๕ ของราคาสัตว์ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาด โดยขณะนี้ได้ดำเนินการไปแล้วเป็นเงิน ๑๙๕,๑๒๙,๖๒๐.๕๔ บาท

๗. มาตรการทำลายเชื้อโรค

มาตรการหลัก

ทำลายเชื้อโรคในฟาร์มที่เกิดโรคหรือควบคุมให้เกษตรกรดำเนินการทำลายเชื้อโรค ดังนี้ ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในโรงเรือน โรงเรือน ถาดไข่ ไข่ และติดตามการทำลายเชื้อโรคในพื้นที่เสี่ยงต่อโรคระบาด เช่น โรงฆ่าสัตว์ สถานที่รับซื้อสัตว์ปีก

มาตรการเสริม

กิจกรรมสัปดาห์รณรงค์ทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคในฟาร์มและสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีก กำหนดให้มีกิจกรรมรณรงค์ทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคในฟาร์มและสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีก โดยกำหนดเป็นกิจกรรมสัปดาห์รณรงค์ “ฟาร์มสะอาด ปราศจากไขหวัดนก” พร้อมกันทั่วประเทศ โดยดำเนินการมาแล้ว ๔ ครั้ง

- ครั้งที่ ๑ ดำเนินการในระหว่างวันที่ ๑ – ๗ มีนาคม ๒๕๔๗
- ครั้งที่ ๒ ดำเนินการในช่วงระหว่างวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน - ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๗
- ครั้งที่ ๓ ดำเนินการในช่วงระหว่างวันที่ ๑-๗ สิงหาคม ๒๕๔๘
- ครั้งที่ ๔ ดำเนินการในช่วงระหว่างวันที่ ๑๗ – ๒๓ ตุลาคม ๒๕๔๘ ทุกพื้นที่ใน ๒๑ จังหวัด เสี่ยงและได้ขยายเวลาไปจนกระทั่งถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

๘. มาตรการปรับปรุงและพัฒนาระบบการเลี้ยงสัตว์ปีก

กรมปศุสัตว์ได้มีมาตรการในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการเลี้ยงสัตว์ปีก เพื่อให้เข้าสู่ระบบมาตรฐาน โดยมีข้อมูลจำนวนฟาร์มที่ได้มาตรฐานตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ – ๒๕๔๘ ตามตาราง

ตาราง แสดงจำนวนฟาร์มมาตรฐานแบ่งตามชนิดสัตว์ปีกในประเทศไทย ตั้งแต่ ปี ๒๕๔๓-๒๕๔๘

ชนิดสัตว์ปีก	จำนวนที่ขอยื่น	จำนวนที่ผ่านเกณฑ์	จำนวนที่ยกเลิก	จำนวนฟาร์มมาตรฐาน
ไก่เนื้อ	๑๘,๑๕๘	๑๒,๙๖๓	๒,๐๔๓	๑๐,๙๒๐
ไก่พื้นถิ่น	๒๓๔	๑๔๒	๗	๑๓๕
สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก	๙๘	๖๑	-	๖๑
ไก่ไข่	๑,๖๔๔	๑,๐๐๗	-	๑,๐๐๗
เป็ดเนื้อ	๒,๑๓๒	๑,๓๗๑	-	๑,๓๗๑
เป็ดพื้นถิ่น	๑๗	๑๕	-	๑๕
รวม	๒๒,๒๘๓	๑๕,๕๕๙	๒,๐๕๐	๑๓,๕๐๙

ที่มา : สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์

มาตรการปรับปรุงระบบการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง

กรมปศุสัตว์ได้หารือร่วมกับเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง เพื่อจัดระบบการเลี้ยงเป็ดให้อยู่ในฟาร์มหรือโรงเรือนที่สามารถป้องกันโรคได้ โดยได้จัดทำข้อตกลงร่วมกันเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๘ โดยให้ปรับระบบให้เรียบร้อยภายในวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ ต่อมา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยนายแพทย์จรัส ตฤณวุฒิพงษ์ ได้จัดประชุมร่วมกับเกษตรกร เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ ได้ผลสรุปให้เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์เพื่อรวมตัวกันในการประกอบการเลี้ยงเป็ดในฟาร์มหรือโรงเรือน ทั้งการผลิตอาหารสัตว์ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เวชภัณฑ์ ตลอดจนการตลาด และภาครัฐจะช่วยในด้านการหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้กู้ยืม

มาตรการปรับปรุงระบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองและไก่ชน

กรมปศุสัตว์ได้ออกมาตรการเพื่อควบคุมโรคไข้หวัดนกในไก่ชน โดยมีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่อง มาตรการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนกในไก่ชน ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘

๙. มาตรการการช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกรและผู้ประกอบการสัตว์ปีกที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดสัตว์ปีก

รัฐบาลโดยหลายๆ หน่วยงานได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกรและผู้ประกอบการสัตว์ปีกที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดสัตว์ปีกในหลายๆ ด้าน เช่น การเร่งรัดให้ประเทศคู่ค้าเข้ามาตรวจรับรองโรงงานผลิตและแปรรูปสัตว์ปีก เช่น ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศรัสเซีย และสหภาพยุโรป (EU)

การให้ความช่วยเหลือจากสถาบันการเงินเพื่อการฟื้นฟูเกษตรกร และผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้หวัดนก โดยธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ได้ร่วมกันกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน

มาตรการในปัจจุบัน (ข้อมูล ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘)

ในการประชุม เรื่องขอความช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โรคไข้หวัดนก ในวันศุกร์ที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ณ กรมบัญชีกลาง โดยผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

กระทรวงการคลัง ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารออมสิน SME Bank สมาคมธนาคารไทย และกรมปศุสัตว์ โดยที่ประชุมมีข้อสรุปและมติดังนี้

๑. มอบหมายให้ SME Bank รับประเด็นการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร โดยเชิญ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารออมสิน มากำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือตามประเภทของเกษตรกร

๒. มอบให้กรมปศุสัตว์ไปพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกทั้งระบบเข้าสู่ระบบการเลี้ยงแบบโรงเรือนปิดทั้งระบบ

๓. มอบหมายให้กระทรวงการคลังดำเนินการประสานต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนี้

๓.๑ ขยายเวลาของมาตรการให้ความช่วยเหลือออกไปอีก เช่นเดียวกับกรณีพิบัติ

๓.๒ ให้ความช่วยเหลือทั้งเกษตรกรที่สัตว์เลี้ยงถูกทำลายและเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกอื่นที่ต้องการเลี้ยงสัตว์ปีกเข้าสู่ระบบโรงเรือนปิด

๓.๓ วงเงินให้การสนับสนุนของธนาคารแห่งประเทศไทย หากไม่พอขอให้พิจารณาขยายวงเงินเพิ่มเติม

๑๐. ยุทธศาสตร์แก้ปัญหาโรคไข้หวัดนก (พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๐)

ตามที่รัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๐) ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๘ ตามที่คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนกเสนอในวงเงินงบประมาณ ๔,๐๒๖ ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาการจัดการจัดระบบปศุสัตว์ที่ปลอดภัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเฝ้าระวังและควบคุมเมื่อเกิดการระบาดของโรค

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างและจัดการความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างเสริมศักยภาพขององค์กรและบุคลากร

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของเอกชนธุรกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาระบบการจัดการเชิงบูรณาการ

๑๑. ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ (พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๐)

จากการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในอดีตที่ทำให้มีคนตายเป็นจำนวนมาก และมีความกลัวต่อการ กลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดใหญ่ โดยเริ่มจากการพบเชื้อสายพันธุ์ใหม่ในสัตว์ติดต่อมาสู่คนจนถึงเชื้อกลายพันธุ์สามารถทำให้เกิดการระบาดจากคนสู่คนและมีการระบาดแพร่กระจายระหว่างประเทศ (Pandemic) และเป็นสาเหตุที่ทำให้มีคนตายทั่วโลกเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ขึ้นมา ประเด็นสำคัญคือต้องตรวจพบและควบคุมเร็วที่สุด มีการเตรียมความพร้อมยาต้านไวรัสสามารถใช้ได้ทันทีและมีการผลิตอย่างต่อเนื่อง มีการเตรียมความพร้อมด้านการวิจัยและผลิตวัคซีนในประเทศไทย เตรียมความพร้อมสถานพยาบาล เพื่อรองรับผู้ป่วย รวมทั้งเตรียมการในเรื่องกลไกการจัดการทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการระบาด

๑๒. ผลกระทบของโรคไข้หวัดนก

๑๒.๑ ผลกระทบของโรคไข้หวัดนกต่อระบบสาธารณสุข

ในการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกชนิด H5N1 ในหลายๆ ประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศในแถบทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบการติดต่อของโรคในคน ใน ๕ ประเทศ คือ ไทย เวียดนาม กัมพูชา อินโดนีเซีย และจีน โดยพบจำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตตั้งแต่วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๖ ถึงปัจจุบัน (๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘) มีผู้ป่วยทั้งสิ้น ๑๓๓ ราย และเสียชีวิต ๖๘ ราย

๑๒.๒ ผลกระทบของไข้หวัดนกต่ออุตสาหกรรมการผลิตเนื้อไก่ของไทยและการส่งออกเนื้อไก่ของไทย

ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการผลิตไก่ของไทยรวมทั้งสิ้น ๑๐๐,๗๐๐ ล้านบาท แยกเป็นการผลิตอาหารสัตว์เสียหาย ๑๒,๔๓๐ ล้านบาท การเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ และการผลิตลูกไก่เนื้อ ๔,๔๒๐ ล้านบาท เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ ๒๗,๙๕๐ ล้านบาท ผู้ประกอบการโรงงานชำแหละ ๒๘,๔๐๐ ล้านบาท และการส่งออก ๒๗,๕๐๐ ล้านบาท

๑๓. การพัฒนาความรู้ทางด้านวิชาการเรื่องโรคไข้หวัดนก

การพัฒนาห้องปฏิบัติการตรวจวินิจฉัยโรคไข้หวัดนก

กรมปศุสัตว์ได้พัฒนาการตรวจวินิจฉัยโรคไข้หวัดนกทางห้องปฏิบัติการ จำนวน ๘ แห่ง ทั่วประเทศจากเดิมที่ต้องใช้เวลารอผลการตรวจ ๑๐ วันนั้น ในปัจจุบันกรมปศุสัตว์ได้จัดซื้อเครื่องมือ Real time RT – PCR ที่สามารถทราบผลการตรวจได้ภายใน ๔ วัน และอยู่ระหว่างการปรับปรุงห้องปฏิบัติการโดยพัฒนาให้เป็นระดับ P.๓

การศึกษาวินิจฉัยโรคไข้หวัดนก

- โครงการพัฒนาวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย
- โครงการสำรวจการติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนก H๕N๑ ในสัตว์ชนิดต่างๆ
- โครงการการศึกษาการติดเชื้อ Influenza A ไวรัสในสุกรเพื่อหาความเกี่ยวข้องการระบาดของเชื้อที่ก่อให้เกิดโรคไข้หวัดนกในคน
- โครงการเฝ้าระวังการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนกในไก่ในประเทศไทย
- การศึกษาความคงอยู่ ความคงทนของเชื้อไข้หวัดนก H5N1 ในสิ่งแวดล้อมและผลผลิตสัตว์ปีกและความไวต่อยาฆ่าเชื้อโรค

๑๔. การดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศ และองค์ระหว่างประเทศในเรื่องโรคไข้หวัดนก

๑. ประชุมการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในเรื่อง Inception Workshop TCP/RAS/๓๐๐๖ Diagnostic Laboratory and Surveillance Network Co-ordination for Control and Prevention of Avian Influenza in Southeast Asia
๒. ประชุมเรื่องโรคไข้หวัดนกระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย ในระดับกระทรวง
๓. การประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียน + ๓ เรื่องโรคไข้หวัดนก
๔. ประชุม ASEAN +๓ Expert group meeting on emerging disease
๕. ประชุม OIE/FAO Regional Conference on Avian Influenza Control
๖. โครงการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกในประเทศกัมพูชา

๑๕. การประชาสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจแก่ผู้บริโภค

การประชาสัมพันธ์เรื่องโรคไข้วัดนก โดยเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์

เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ประชาสัมพันธ์เรื่องไข้วัดนกและแนวทางการป้องกันโรค โดยไม่สร้างความตื่นตระหนกแก่เกษตรกรและประชาชนโดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น หอกระจายเสียงท้องถิ่น วิทยุระดับท้องถิ่น ในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง
- ข้อเสนอแนะสำหรับฟาร์มไก่เนื้อ
- ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับซื้อสัตว์ปีก
- ข้อเสนอแนะสำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีกท้องถิ่น
- การเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก

การประชาสัมพันธ์เรื่องโรคไข้วัดนก โดยหน่วยงานอื่นๆ

หลายๆ หน่วยงานได้ร่วมมือกันประชาสัมพันธ์ในเรื่องโรคไข้วัดนก เช่น กรมประชาสัมพันธ์ได้มีการจัดกิจกรรมการบริโภคไก่/ไข่ ในวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน – ๘ ธันวาคม ๒๕๔๗ โดยใช้ชื่องานว่า “รวมพลคนกินไข่ สะอาดปลอดภัย กินไก่กินไข่ทุกวัน”

โครงการเนื้อไก่ปลอดภัย ฉลองตรุษจีนปี ๒๕๔๘ ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๖-๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

๑๖. แนวทางการพิจารณาการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้วัดนก

ข้อสรุป/คำสั่งการ ในการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้วัดนกในประเทศไทย

■ หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๔๑๑/๓๖๕ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ เรื่องผลการพิจารณาการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้วัดนก ลงนามโดย รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) โดยมีเนื้อหาตามมติที่ประชุม

(๑) ห้ามใช้วัคซีนไข้วัดนกในสัตว์ปีกทุกชนิด

(๒) ให้เร่งปรับปรุงระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ

(๓) ให้ศึกษาวิจัยและทดลองเกี่ยวกับเชื้อไวรัสไข้วัดนกและวัคซีน เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงของเชื้อ และเพื่อหามาตรการในการรองรับเมื่อมีการระบาดรุนแรง การดำเนินการดังกล่าวจะต้องดำเนินการเฉพาะในห้องปฏิบัติการภายใต้การดำเนินการของส่วนราชการเท่านั้น

(๔) หากมีการศึกษาวิจัยและทดลองการใช้วัคซีนในพื้นที่สำหรับสัตว์ปีกสวยงามหรือไก่ชน จะต้องประสานงานและทำความเข้าใจกับองค์กรระหว่างประเทศ และประเทศผู้ค้าก่อนจะดำเนินการ

■ มติการประชุม โดยมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร) เป็นประธาน ในวันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล มีรายละเอียดดังนี้

จากสถานการณ์ของโรคไข้วัดนกในปัจจุบันที่สามารถควบคุมให้อยู่ในวงจำกัดได้ แสดงว่ามาตรการต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปนั้นได้ผล กอปรกับเมื่อพิจารณาประสบการณ์จากการใช้วัคซีนในการควบคุมโรคของต่างประเทศที่ไม่สามารถหยุดการระบาดของโรคได้ รัฐบาลจึงมีนโยบายไม่อนุญาตให้ใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้วัดนกในสัตว์ปีก และการดำเนินการแก้ไขปัญหาระบาดของโรคไข้วัดนกในประเทศไทย มีมติให้ดำเนินการดังนี้

๑. ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการการดำเนินงานและสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังโรคทุกระดับ
๒. ใช้มาตรการในการป้องกันควบคุมโรคอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการ ประกอบด้วย การเฝ้าระวังโรคโดยการ X-Ray พื้นที่การทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคในพื้นที่พบโรคและพื้นที่เสี่ยง การลดความเสี่ยงในการสัมผัสเชื้อโรคระหว่างสัตว์ปีกของเกษตรกรกับนกธรรมชาติ โดยการปรับระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกให้มีความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) เป็นต้น
๓. ให้มีระบบการติดตามเข้มงวดการนำเข้าสัตว์ปีกจากต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีความเสี่ยง ทั้งนี้ให้มีการตรวจวินิจฉัยโรคและระบบการกักกันโรคอย่างมีประสิทธิภาพ
๔. ในการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกให้ยึดหลักการที่เน้นความปลอดภัยของประชาชนเป็นหลักและเกษตรกรจะต้องมีชีวิตที่ปลอดภัยจากการเลี้ยงสัตว์ปีก ทั้งนี้เกษตรกรจะต้องได้รับการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาด้านผลกระทบจากโรคไข้หวัดนกอย่างยั่งยืน

๑๗. การแก้ไขกฎหมาย ระเบียบและกฎกระทรวง ฯลฯ

- กฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน
๑. พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒
 ๒. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวก ไก่ พ.ศ. ๒๕๓๗
 ๓. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวก เป็ดและห่าน พ.ศ. ๒๕๓๙
 ๔. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกนกและไซสำหรับใช้ทำพันธุ์ พ.ศ. ๒๕๔๗
 ๕. กฎกระทรวงว่าด้วยโรคสัตว์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๗
 ๖. กฎกระทรวง กำหนดการควบคุมการนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘
 ๗. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙
 ๘. ระเบียบว่าด้วยการอนุญาต การตรวจโรคและการทำลายเชื้อโรค การเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๖
 ๙. ระเบียบว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. ๒๕๔๗
 ๑๐. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเขตปลอดโรคระบาดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙
- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จำนวน ๕ ฉบับ ประกอบด้วย
๑. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ให้เข้มงวดมาตรการการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

๒. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงในพื้นที่พบเชื้อโรคไข้อีดำอีแดง ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๘
๓. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ให้เข้มงวดตรวจสอบการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๘
๔. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ห้ามจำหน่าย จ่าย แจก ซื้อมา ขาย เคลื่อนย้าย ซ้ำแผละ หรือกระทำการอื่นใดกับสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๘
๕. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรการควบคุมและป้องกันโรคไข้อีดำอีแดงในไก่ชน ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘

กิตติกรรมประกาศ

.....

ขอขอบคุณ สพ.ญ.ศิริกาญจน์ โชติประศาสน์อินทาระ, สพ.ญ.ฉันทณี บุรณะไทย, น.สพ.ถนอม น้อยหอม, น.สพ.สมภาพ ศิริมงคลรัตน์, น.สพ.พรพิรุณ ชินสอน ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ขอขอบคุณ สพ.ญ.นลินี หงษ์ชุมพล, น.สพ.ปรีชา เลี้ยงพันธุ์สกุล, นางสาวทราวดี สีละสัมพันธ์, นางสาวรัตนภรณ์ อมรชาติ, นางสาวกนกกาญจน์ หว่ามสุข, นางปวีณา พึ่งเจียม, นายอลงกรณ์ ทองตุล่ำ, นายสิทธิพร สอนศรี ที่ช่วยค้นหาข้อมูลและจัดเตรียม เอกสารเข้าเล่ม และขอบคุณ น.สพ.นิรันดร เอื้องตระกูลสุข ที่ให้การสนับสนุนในการดำเนินงาน

บรรณานุกรม

- พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๒
- รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก ครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๗ วันที่พุธที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ ณ ห้องประชุม ๓๐๑ ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล
- สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ www.dld.go.th
- ศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์ www.dld.go.th
- Alexander,D J.2000 A review of Avian influenza in different bird species. Veterinary Microbiology. 3-13
- Capua, I. and Mutinelli, F. 2001. A colour atlas and text on Avian Influenza. Italy. P 1-17.
- Capua, I., Alexander, D.J. 2004. Avian influenza: recent developments. Avian Pathology; 33:393-404.
- Capua I and Marangon S. Vaccination for avian influenza in Asia. Vaccine 22, 2004, pp 4137-4138.
- FAO. Update of the Avian Influenza Situation. FAOAIDEnews. Available online at www.fao.org on 7th November ๒๐๐๕.
- Grose C. and Chokephaibulkit K 2004 Avian influenza virus infection of children in Vietnam and Thailand. Pediatr Infect Dis J.23(8): 793-4
- Keawcharoen, J., Orveerakul, K, Kuiken,T., Fouchier,R.A.M.,Amornsinsin, A.Payungporn,S.,Noppornpanth, S., Wattanodorn,S., Theamboonlers, A., Tantilertcharoen, R.,Pattanarangsang, R., Arya, N.,Ratanakorn, P., Osterhaus, A.D.M.E. and Pooworawan, Y.2004 Avian influenza in Tiger and Leopards.Emerging Infectious Diseases.10(12)
- Kuiken T, Rimmelzwaan G, van Riel D, van Amerongen G, Baars M,Fouchier R and Osterhaus A 2004 Avian H5N1 influenza in cats Science 306(5694) : 241
- Office International des Epizooties (OIE). 2005. Update on avian influenza in animals in Asia. Alerts-Disease Information. (cited 2005 Mar 12). Available from http://www.oie.int/download/AVIAN%20INFLUENZA/A_AI-Asia.htm
- OIE/FAO. International Scientific Conference on Avian Influenza, OIE Paris, France, 7-8 April 2005. Available online at www.fao.org on 4th November 2005.
- Swayne, D.E. 2000. Understanding the ecology and epidemiology of avian influenza virus: Emerging Disease of Animals. Washington DC, USA. P101-130.
- Swayne, D.E. and Suarez, D.L. 2000. Highly pathogenic avian influenza. Rev Sci Tech Off Int Epiz. 19: 463-482.
- Swayne, D.E. and Halvorson, D.A. 2003 Influenza : Diseasea of Poultry. 11th ed. Edited by Saif, Y.M.Blackwell Publishing Company U.S.A. 135-160

Swayne DE. Vaccine for List A Poultry Diseases: Emphasis on Avian Influenza. Dev Biol. Basel, Karger, 2003, vol 114, pp 201-212.

World Health Organization (WHO). 2005. Confirmed Human Cases of Avian Influenza A (H5N1). Communicable disease surveillance and response (CSR). (cited 2005 January 28). Available from http://www.who.int/csr/disease/avian_influenza/country/en/index.html

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติ โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๙๙

แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๘๒

รวบรวมโดย กองควบคุมโรคระบาด

พระราชบัญญัติ
โรคระบาดสัตว์
พ.ศ. ๒๕๕๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำ และยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติโรคระบาดปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๗๔
- (๒) พระราชบัญญัติโรคระบาดปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๔๗๔ และ
- (๓) พระราชบัญญัติโรคระบาดปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๗

ในกรณีที่มีบทกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับอื่น ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับแทน

มาตรา ๔ ให้พระราชบัญญัตินี้

“สัตว์” หมายความว่า

* (๑) ช้าง ม้า โค กระบือ ลา ล่อ แพะ แกะ สุกร สุนัข แมว กระจง ลิง ชะนี และให้หมายความรวมถึง น้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์ และเอ็มบริโอ (ตัวอ่อนของสัตว์ที่ยังไม่เจริญเติบโตจนถึงขั้นที่มีอวัยวะครบบริบูรณ์) ของ สัตว์เหล่านี้ด้วย

(๒) สัตว์ปีก จำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน และให้หมายความรวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย และ

(๓) สัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

* ความเดิมในมาตรา ๔ คำว่าสัตว์ (๑) ถูกยกเลิก และให้ใช้ความที่พิมพ์ไว้แทน โดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒

“ซากสัตว์” หมายความว่า ร่างกายหรือส่วนของร่างกายสัตว์ที่ตายแล้ว และยังไม่ได้แปรสภาพเป็นอาหารสุกหรือสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูป และให้หมายความรวมถึง งา เขา และขน ที่ได้ตัดออกจากสัตว์ขณะมีชีวิตและยังไม่ได้แปรสภาพเป็นสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูปด้วย

“โรคระบาด” หมายความว่า โรคโครินเดอร์เพลสต์ โรคเฮโมรายิกเซพติซีเมีย โรคแอนแทรกซ์ โรคเซอร่าโรคสารติก โรคมงคล่อพิษ โรคปากและเท้าเปื่อย โรคคหิวาต์สุกร และโรคอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เจ้าของ” หมายความว่า ผู้ครอบครอง ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เมื่อไม่ปรากฏเจ้าของ ให้หมายความรวมถึงผู้เลี้ยงและผู้ควบคุมด้วย

“ท่าเข้า” หมายความว่า ที่สำหรับนำสัตว์และซากสัตว์เข้าในราชอาณาจักร

“ท่าออก” หมายความว่า ที่สำหรับนำสัตว์และซากสัตว์ออกนอกราชอาณาจักร

“ด่านกักสัตว์” หมายความว่า ที่สำหรับกักสัตว์หรือซากสัตว์เพื่อตรวจโรคระบาดสัตว์

“การค้า” หมายความว่า การค้าในลักษณะคนกลาง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง

“สารวัตร” หมายความว่า สารวัตรของกรมปศุสัตว์ หรือผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้ง

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นนายทะเบียน

“สัตวแพทย์” หมายความว่า สัตวแพทย์ของกรมปศุสัตว์ หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมปศุสัตว์

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับในกรณีเกี่ยวกับสัตว์ของกระทรวงกลาโหม และส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖ สำหรับสุนัข แมว กระจ่าง ลิง ชะนี รวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์สัตว์เหล่านี้ และสัตว์ปีก จำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ ให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเฉพาะการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร หรือการอย่างอื่น ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ นายทะเบียน และสัตวแพทย์ และออกกฎกระทรวงวางระเบียบการขอและการออกใบอนุญาต กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือยกเว้นค่าธรรมเนียมเฉพาะกรณี และกำหนดการอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การป้องกันโรคระบาด

มาตรา ๘ ในท้องที่ที่ยังมิได้ประกาศเป็นเขตปลอดโรคระบาดตามหมวด ๒ หรือในท้องที่ที่ยังมิได้ประกาศเป็นเขตโรคระบาด เขตสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือเขตโรคระบาดชั่วคราวตามหมวด ๓ ถ้ามีสัตว์ป่วยหรือตายโดยรู้ว่าเป็นโรคระบาด หรือมีสัตว์ป่วยหรือตายโดยปัจจุบันอันไม่อาจคิดเห็นได้ว่าป่วยหรือตายโดยเหตุใด หรือในหมู่บ้านเดียวกัน หรือในบริเวณใกล้เคียงกันมีสัตว์ตั้งแต่สองตัวขึ้นไปป่วยหรือตาย มีอาการคล้ายคลึงกันในระยะ

เวลาห่างกันไม่เกินเจ็ดวัน ให้เจ้าของแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์ท้องที่ภายในเวลาสี่สิบสี่ ชั่วโมงนับแต่เวลาที่สัตว์ป่วยหรือตาย

ในกรณีที่สัตว์ป่วยตามวรรคก่อน ให้เจ้าของควบคุมสัตว์ป่วยทั้งหมดไว้ภายในบริเวณที่สัตว์อยู่ และห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้ายสัตว์ป่วยไปจากบริเวณนั้น ในกรณีที่สัตว์ตายตามวรรคก่อน ให้เจ้าของควบคุมซากสัตว์นั้นให้คงอยู่ ณ ที่ที่สัตว์นั้นตาย และห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้าย ซ้ำแหวะหรือกระทำอย่างใดแก่ซากสัตว์นั้น ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์ไม่อาจมาตรวจซากสัตว์นั้นภายในเวลาสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่สัตว์นั้นตายให้เจ้าของฝังซากสัตว์นั้นใต้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตร สำหรับซากสัตว์ใหญ่ให้พูนดินกลบหลุมเหนือระดับผิวดินไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตรอีกด้วย

มาตรา ๙ เมื่อได้มีการแจ้งตามมาตรา ๘ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือสารวัตร มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของจัดการดังต่อไปนี้

(๑) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยไว้ในเขตและตามวิธีการที่กำหนดให้

(๒) ให้ฝัง หรือเผาซากสัตว์นั้น ณ ที่ที่กำหนดให้ ถ้าการฝังหรือเผา ไม่อาจทำได้ ให้สั่งทำลายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร หรือ

(๓) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง หรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยหรือตายไว้ในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้

มาตรา ๑๐ เมื่อได้มีการแจ้งตามมาตรา ๘ หรือตรวจพบ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจเข้าตรวจสัตว์หรือซากสัตว์นั้น และให้มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของจัดการดังต่อไปนี้

(๑) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยไว้ในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือให้ได้รับการรักษาตามที่เห็นสมควร

(๒) ให้ฝัง หรือเผาซากสัตว์นั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ณ ที่ที่กำหนดให้ ถ้าการฝังหรือเผาไม่อาจทำได้อีกให้ทำลายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร

(๓) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง หรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วย หรือสงสัยว่าป่วย หรือตายไว้ในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือให้ได้รับการป้องกันโรคระบาดตามที่เห็นสมควร

(๔) ให้ทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด หรือสัตว์ หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหนะของโรคระบาด ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี ในการนี้ให้เจ้าของได้รับค่าชดใช้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของราคาสัตว์ ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาด เว้นแต่ในกรณีที่เจ้าของได้จงใจกระทำความผิดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

(๕) ให้กำจัดเชื้อโรคที่อาหารสัตว์ หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหนะของโรคระบาด ตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือ

(๖) ให้ทำความสะอาด และทำลายเชื้อโรคระบาด หรือพาหนะของโรคระบาดในที่ดิน อาคาร ยานพาหนะ หรือสิ่งของ ตามวิธีการที่กำหนดให้

หมวด ๒

เขตปลอดโรคระบาด

มาตรา ๑๑ เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดโรคระบาดสำหรับสัตว์ชนิดใดในท้องที่ใด ก็ให้มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดท้องที่นั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วนเป็นเขตปลอดโรคระบาด ประกาศนี้ให้ระบุนชนิดของสัตว์และโรคระบาดไว้ด้วย

มาตรา ๑๒ เมื่อได้ประกาศเขตปลอดโรคระบาดตามมาตรา ๑๑ แล้วห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์เข้าไป หรือผ่านเขตนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีหรือสัตวแพทย์ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

มาตรา ๑๓ ภายในเขตปลอดโรคระบาด ให้เจ้าของสัตว์มีหน้าที่ปฏิบัติตามมาตรา ๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และสารวัตรมีอำนาจตามมาตรา ๙ และให้สัตวแพทย์มีอำนาจตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๔

มาตรา ๑๔ ภายในเขตปลอดโรคระบาด ถ้าปรากฏว่ามีโรคระบาด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีโรคระบาด ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือสัตวแพทย์จะประกาศเขตโรคระบาด เขตสงสัยว่ามีโรคระบาดหรือเขตโรคระบาดชั่วคราวแล้วแต่กรณีตามหมวด ๓ ก็ได้

หมวด ๓

เขตโรคระบาด

มาตรา ๑๕ ในเขตท้องที่จังหวัดใด มี หรือสงสัยว่ามีโรคระบาด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น มีอำนาจประกาศกำหนดเขตท้องที่จังหวัดนั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วน เป็นเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดแล้วแต่กรณี ประกาศนี้ให้ระบุนชนิดของสัตว์และโรคระบาดไว้ด้วย และให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ บ้านกำนัน บ้านผู้ใหญ่บ้าน และที่ชุมนุมชน ภายในเขตนั้น

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่สัตวแพทย์เห็นว่า โรคระบาดที่ตรวจพบในท้องที่ของตน หรือท้องที่อื่น ที่ติดต่อกับท้องที่ของตน หรือท้องที่อื่น ที่ติดต่อกับท้องที่ของตนจะระบาดออกไป ให้สัตวแพทย์มีอำนาจประกาศเป็นหนังสือกำหนดเขตโรคระบาดชั่วคราว มีรัศมีไม่เกินห้ากิโลเมตร จากที่ที่ตรวจพบโรคระบาดนั้น ประกาศนี้ให้ระบุนชนิดของสัตว์และโรคระบาดไว้ด้วย และให้ปิดไว้ ณ บ้านกำนัน บ้านผู้ใหญ่บ้าน และที่ชุมนุมชนภายในเขตนั้น และให้ใช้บังคับได้สามสิบวันนับแต่วันประกาศ

มาตรา ๑๗ เมื่อได้มีประกาศกำหนดเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดตามมาตรา ๑๕ หรือประกาศกำหนดเขตโรคระบาดชั่วคราวตามมาตรา ๑๖ แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ภายในเขตนั้น หรือเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ เข้าในหรือออกนอกเขตนั้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์

มาตรา ๑๘ ภายในเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดตามมาตรา ๑๕ หรือเขตโรคระบาดชั่วคราวตามมาตรา ๑๖ ให้สัตวแพทย์มีอำนาจตามมาตรา ๑๐ และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) ออกประกาศ หรือสั่งเป็นหนังสือให้บรรดาเจ้าของแจ้งจำนวนสัตว์บางชนิด และถ้าเห็นสมควรจะให้นำสัตว์นั้นมาให้ได้รับการตรวจ หรือป้องกันโรคระบาดก็ได้

(๒) สั่งให้เจ้าของสัตว์ที่ได้ผ่านการตรวจหรือป้องกันโรคระบาดแล้วนำสัตว์นั้นมาประทับเครื่องหมายที่ตัวสัตว์ หรือ

(๓) สั่งกักยานพาหนะที่บรรทุกสัตว์หรือซากสัตว์เพื่อตรวจโรคระบาด และถ้าเห็นสมควรจะสั่งกักสัตว์ หรือซากสัตว์นั้นเพื่อคุมไว้สังเกตตามความจำเป็นก็ได้

มาตรา ๑๙ ภายในเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดตามมาตรา ๑๕ หรือเขตโรคระบาดชั่วคราวตามมาตรา ๑๖ ถ้ามีสัตว์ป่วยหรือตาย ให้เจ้าของแจ้งต่อนักงานเจ้าหน้าที่ สारวตกร หรือสัตวแพทยภายในเวลาสิบสองชั่วโมง นับแต่เวลาที่สัตว์ป่วยหรือตาย และให้นำความมาตรา ๔ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ ในเขตท้องที่จังหวัดใด ซึ่งได้ประกาศเป็นเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ถ้าปรากฏว่าโรคระบาดนั้นได้สงบลงหรือปรากฏว่าไม่มีโรคระบาดโดยเด็ดขาด แล้วแต่กรณีให้ผู้ว่าราชการจังหวัดถอนประกาศเช่นนั้นเสีย

หมวด ๔

การควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้บุคคลใดทำการค้า ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุนกร หรือสัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือทำการค้าซากสัตว์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

***มาตรา ๒๑ ทวิ** ห้ามมิให้บุคคลใดขาย จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน หรือมีไว้เพื่อขายซึ่งน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์หรือเอ็มบริโอของ ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุนกร หรือสัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

****มาตรา ๒๒** ใบอนุญาตตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๑ ทวิ ให้ใช้ได้จนถึงวันสิ้นปีปฏิทินแห่งปีที่ออกใบอนุญาต

มาตรา ๒๓ ผู้ทำการค้าสัตว์หรือซากสัตว์ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

*****มาตรา ๒๔** ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๑ ทวิ ฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ให้สัตวแพทย์มีอำนาจยึดใบอนุญาตของผู้นั้นไว้เพื่อเสนอนายทะเบียน ถ้านายทะเบียนเห็นสมควรจะสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสียก็ได้

ผู้ถูกยึด พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีหรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ถูกยึด พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาต แล้วแต่กรณี

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีหรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมายให้เป็นที่สิ้นสุด

หมวด ๕

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๒๕ ถ้ามีสัตว์ที่ไม่ปรากฏเจ้าของ ป่วย หรือตายในที่ดินของบุคคลใด ให้เจ้าของที่ดินนั้นมีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เช่นเดียวกับเจ้าของสัตว์นั้น และเมื่อปรากฏเจ้าของสัตว์ในภายหลัง เจ้าของที่ดินมีสิทธิเรียกร้องค่าใช้จ่ายเท่าที่จ่ายจริงจากเจ้าของสัตว์ได้

* มาตรา ๒๑ ทวิ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

** ความเดิมถูกยกเลิกและให้ใช้ความที่พิมพ์ไว้แทนโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

*** ความเดิมถูกยกเลิกและให้ใช้ความที่พิมพ์ไว้แทนโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๒๖ ถ้ามีสัตว์ที่ไม่ปรากฏเจ้าของ ป่วย หรือตายโดยโรคระบาดในที่สาธารณะ หรือที่ดินที่ไม่ปรากฏเจ้าของ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์มีอำนาจกักสัตว์หรือซากสัตว์นั้นไว้ ณ ที่ที่เห็นสมควรภายในบริเวณที่นั้นได้ สำหรับซากสัตว์นั้นเมื่อเห็นสมควรจะฝังเสียก็ได้ ในกรณีจำเป็น เพื่อป้องกันมิให้โรคระบาดแพร่หลาย สัตวแพทย์จะทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ หรือฝังซากสัตว์นั้นภายในบริเวณที่นั้นก็ได้

เมื่อปรากฏเจ้าของในภายหลัง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์ มีสิทธิเรียกค่าใช้จ่ายเท่าที่จ่ายจริงจากเจ้าของสัตว์ได้

***มาตรา ๒๗** สำหรับสัตว์ที่เจ้าของนำไปมา หรือขนส่งโดยยานพาหนะหากปรากฏว่าเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจสั่งกักสัตว์นั้นไว้ ณ ที่ที่เห็นสมควรตามความจำเป็นได้

ค่าใช้จ่ายในการนี้ให้เจ้าของสัตว์เป็นผู้ออก

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้บุคคลใดซุกซกซากสัตว์ที่ฝังไว้แล้วตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์

มาตรา ๒๙ เมื่อปรากฏว่ามีโรคระบาด หรือพาหะของโรคระบาด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือพาหะของโรคระบาดในยานพาหนะ อาคาร หรือสถานที่อื่นใด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจเรียกตรวจยานพาหนะ หรือเข้าไปในอาคาร หรือสถานที่นั้น และให้เจ้าของยานพาหนะ อาคาร หรือสถานที่นั้น ให้ความสะดวกแก่สัตวแพทย์ตามสมควร

การเข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ตามวรรคก่อน ให้กระทำได้ระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก

มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๑) กำหนดท่าเข้าและท่าออก

(๒) ห้ามการนำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งสัตว์ หรือซากสัตว์จากท้องที่ภายนอกราชอาณาจักร ในกรณีปรากฏว่า ท้องที่นั้นมี หรือสงสัยว่ามีโรคระบาด และ

(๓) วางระเบียบการยึด ทำลาย หรือส่งกลับซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์ โดยไม่มีค่าชดใช้ในกรณี

ก. นำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือ

ข. นำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักรโดยถูกต้องตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ เมื่อสัตว์นั้นเป็นโรคระบาด หรือสัตว์ หรือซากสัตว์นั้นเป็นพาหะของโรคระบาดในขณะนั้น หรือภายหลังจากนำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักร

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้บุคคลใดนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งสัตว์ หรือซากสัตว์ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

อธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย จะกำหนดเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรไว้ในใบอนุญาตก็ได้

การนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร ซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์ตามมาตรา นี้ให้นำเข้า นำออก หรือนำผ่านท่าเข้า หรือท่าออก แล้วแต่กรณี เว้นแต่อธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย จะสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๓๒ ผู้ใดนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร ซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์ ต้องปฏิบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

* ความเดิมถูกยกเลิกและให้ใช้ความที่พิมพ์ไว้แทน โดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

* **มาตรา ๓๓** ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๑) แต่งตั้งสารวัตรเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) กำหนดด่านกักสัตว์และสถานีขนส่งสัตว์

(๓) วางระเบียบการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด หรือการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด

และ

(๔) วางระเบียบการตรวจโรคและทำลายเชื้อโรคจากสัตว์หรือซากสัตว์ที่มีการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร หรือเคลื่อนย้ายภายในราชอาณาจักร

* **มาตรา ๓๔** ผู้ได้นำช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุนัข หรือน้ำเชื้อ สำหรับผสมพันธุ์หรือเอ็มบริโอของสัตว์เหล่านี้ หรือสัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือซากสัตว์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด ต้องได้รับใบอนุญาตจากสัตวแพทย์ประจำท้องที่

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง สัตวแพทย์จะกำหนดเงื่อนไขตามที่จำเป็นไว้ในใบอนุญาตเกี่ยวกับการใช้เส้นทางและยานพาหนะในการนำสัตว์ไปและสถานีขนส่งสัตว์และการผ่านด่านกักสัตว์ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดก็ได้ เว้นแต่เป็นการนำสัตว์ไปเลี้ยงหรือใช้งานชั่วคราว

มาตรา ๓๕ ผู้ได้นำสัตว์ผ่านด่านกักสัตว์ ต้องปฏิบัติการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๖ ผู้ใดส่งสัตว์ หรือซากสัตว์ไปจำหน่ายต่างประเทศ ต้องปฏิบัติการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๗ ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บเฉพาะค่าที่พักรักษาหรือซากสัตว์ที่ส่งไปต่างประเทศ ให้กันไว้เป็นทุนเพื่อใช้จ่ายในการควบคุมการส่งสัตว์หรือซากสัตว์ไปจำหน่ายต่างประเทศเป็นจำนวนร้อยละห้าสิบของเงินที่เก็บได้ทั้งสิ้นเหลือเท่าใดให้นำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน

****มาตรา ๓๘** ให้สารวัตรมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจยึดสัตว์ ซากสัตว์หรือสิ่งของใดๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ไว้เพื่อส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา หรือเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๕๐

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

*****มาตรา ๓๙** ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

*****มาตรา ๔๐** ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔ วรรคสองหรือฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือสารวัตร ตามมาตรา ๙ หรือฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ หรือเจ้าของยานพาหนะ อาคารหรือสถานที่ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกให้แก่สัตวแพทย์ตามสมควร ตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองเดือน หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

*****มาตรา ๔๑** ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งสัตวแพทย์ตามมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๔ หรือฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

* ความเดิมถูกยกเลิก และให้ใช้ความที่พิมพ์ไว้แทน โดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

** ความเดิมถูกยกเลิกและให้ใช้ความที่พิมพ์ไว้แทน โดยมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

*** ความเดิมถูกยกเลิกและให้ใช้ความที่พิมพ์ไว้แทน โดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

***มาตรา ๔๒** ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๗ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๑ ทวิ หรือมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๓

ในกรณีไม่ปฏิบัติตามการตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๙

ในกรณีไม่ปฏิบัติตามการตามมาตรา ๔ วรรคสอง หรือฝ่าฝืนคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือสารวัตรตามมาตรา ๙ ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๐

ในกรณีฝ่าฝืนคำสั่งสัตวแพทย์ตามมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๐

****มาตรา ๔๔** เจ้าของที่ดินผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

*****มาตรา ๔๕** (ถูกยกเลิกทั้งหมด)

******มาตรา ๔๖** ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๐(๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

******มาตรา ๔๗** ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

******มาตรา ๔๘** ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองเดือน หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

******มาตรา ๔๙** ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

******มาตรา ๕๐** ผู้ใดใช้เครื่องหมายปลอมหรือแปลงประทับที่ตัวสัตว์เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเครื่องหมายรอยประทับที่ตัวสัตว์ เพื่อให้เข้าใจว่าเป็นเครื่องหมายของเจ้าพนักงาน หรือทำลาย หรือแก้ไขเครื่องหมายใดๆ ที่เจ้าพนักงานทำไว้แก่ซากสัตว์ หรือภาชนะ หรือสิ่งห่อหุ้มซากสัตว์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

* ความเดิมถูกยกเลิกและให้ใช้ความที่พิมพ์ไว้แทน โดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

** ความเดิมถูกยกเลิกและให้ใช้ความที่พิมพ์ไว้แทน โดยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

*** มาตรา ๔๕ ถูกยกเลิกทั้งหมด โดยมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

**** ความเดิมถูกยกเลิกและให้ใช้ความที่พิมพ์ไว้แทน โดยมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

***มาตรา ๕๑** บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีโทษปรับสถานเดียว ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย มีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้คดีนั้นเป็นอันเลิกกัน

****มาตรา ๕๒** ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งจ่ายเงินสินบนและรางวัลตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป.พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๗๔ หน้า ๑๐๖๓-๑๐๘๙ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๔๙๙)

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์และสัตว์พาหนะเท่าที่ใช้อยู่ในเวลานี้ มีหลายฉบับด้วยกัน ไม่สะดวกแก่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และเป็นภาระแก่ราษฎรที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย จึงเห็นสมควรรวบรวมไว้ในฉบับเดียวกันให้เหมาะสมและสอดคล้องแก่เหตุการณ์และวิวัฒนาการของประเทศในปัจจุบันนี้

* มาตรา ๕๑ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

** มาตรา ๕๒ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

อัตราค่าธรรมเนียม

ลำดับ	รายการ	บาท	หมายเหตุ
๑	ใบอนุญาตให้นำสัตว์เข้าในราชอาณาจักร		
	ช้าง	เชือกละ	๒๕๐
	ม้า โค กระบือ ลา ล่อ สุนัข แมว		
	ลิง ชะนี	ตัวละ	๑๐๐
	แพะ แกะ สุกร กระต่าย	ตัวละ	๕๐
	นกกระจอกเทศ นกอีมู	ตัวละ	๒๐๐
	ไก่ เป็ด ห่าน และสัตว์ปีกชนิดอื่น	ตัวละ	๕
	สัตว์ชนิดอื่น	ตัวละ	๑๐๐
	น้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์	โด้สละ	๑๐
	เอ็มบริโอ	ตัวละ	๑๐๐
	ไข่นกกระจอกเทศ ไข่นกอีมู		
	สำหรับใช้ทำพันธุ์	ฟองละ	๕๐
ไข่นกสัตว์ปีกชนิดอื่นสำหรับใช้ทำพันธุ์	ฟองละ	๕๐	
๒	ใบอนุญาตให้นำสัตว์ออกนอกราชอาณาจักร		
	ช้าง	เชือกละ	๕๐,๐๐๐
	ม้า โค กระบือ ลา ล่อ สุนัข		
	แมว ลิง ชะนี	ตัวละ	๕๐
	แพะ แกะ สุกร	ตัวละ	๒๕
	กระต่าย	ตัวละ	๑๐
	สัตว์ชนิดอื่น	ตัวละ	๕๐๐

* อัตราค่าธรรมเนียมเดิมถูกยกเลิก และให้ใช้ความที่พิมพ์ไว้แทนโดยมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒

ลำดับ	รายการ	บาท	หมายเหตุ
๓	ใบอนุญาตให้นำสัตว์ผ่านราชอาณาจักร ข้าง เชือกละ ๒,๐๐๐ ม้า โค กระบือ ลา ล่อ ตัวละ ๑๐๐ แพะ แกะ สุนัข ลิง ชะนี ตัวละ ๕๐ แมว กระต่าย ตัวละ ๒๐ สัตว์ชนิดอื่น ตัวละ ๑๐๐ น้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์ โดัสละ ๕ เอ็มบริโอ ตัวละ ๒๐ ไข่นกกระทาเทศ ไข่นกอีมู สำหรับใช้ทำพันธุ์ ฟองละ ๕๐ ไข่นกกระทาชนิดอื่นสำหรับใช้ทำพันธุ์ ฟองละ ๕๐		
๔	ใบอนุญาตให้นำซากสัตว์เข้าในราชอาณาจักร กิโลกรัมละ	๒๐	ค่าธรรมเนียมลำดับ ๔ ที่ ๕ และที่ ๖ ถ้าเศษของ ๑ กิโลกรัม ตั้งแต่ ๕๐๐ กรัม ขึ้นไป คิดเป็น ๑ กิโลกรัม ถ้าไม่ถึง ๕๐๐ กรัม ให้ปัดทิ้ง
๕	ใบอนุญาตให้นำซากสัตว์ออกนอก ราชอาณาจักร กิโลกรัมละ	๑	
๖	ใบอนุญาตให้นำซากสัตว์ผ่าน ราชอาณาจักร กิโลกรัมละ	๑	
๗	ใบอนุญาตให้ทำการค้า ข้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุนัข และสัตว์ชนิดอื่น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (๑) ส่งต่างประเทศ ฉบับละ ๒,๐๐๐ (๒) ทั่วราชอาณาจักร ฉบับละ ๔๐๐ (๓) ภายในจังหวัด ฉบับละ ๑๐๐		
๘	ใบอนุญาตให้ขายน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์ หรือเอ็มบริโอ (๑) ส่งต่างประเทศ ฉบับละ ๔๐๐ (๒) ทั่วราชอาณาจักร ฉบับละ ๒๐๐		
๙	ใบอนุญาตให้ทำการค้าซากสัตว์ (๑) ส่งต่างประเทศ ฉบับละ ๔๐๐ (๒) ทั่วราชอาณาจักร ฉบับละ ๑๐๐ (๓) ภายในจังหวัด ฉบับละ ๒๐		
๑๐	ใบแทนใบอนุญาตให้ทำการค้าสัตว์ ใบอนุญาตให้ขายน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์หรือเอ็มบริโอ		

ลำดับ	รายการ	บาท	หมายเหตุ
	หรือ ใบอนุญาตให้ทำการค้าซากสัตว์	ฉบับละ	
๑๑	ค่าทำลายเชื้อโรคผ่านด่านกักสัตว์	ตัวละ	
๑๒	ค่าพักสัตว์ที่ส่งไปต่างประเทศ		
	โค กระบือ	ตัวละ	๕๐
	สุกร	ตัวละ	๓๐
	แพะ แกะ	ตัวละ	๒๐
๑๓	ค่าที่พักซากสัตว์ที่ส่งไปต่างประเทศ		
	ซากโค กระบือ สุกร	กิโลกรัมละ	๒
	แพะ แกะ	กิโลกรัมละ	๑
			ถ้าเศษของ ๑ กิโลกรัม ตั้งแต่ ๕๐๐ กรัมขึ้นไป คิดเป็น ๑ กิโลกรัม ถ้าไม่ถึง ๕๐๐ กรัม ให้ปัดทิ้ง

หมายเหตุ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๖ ตอนที่ ๓๐ ก หน้า ๓๔-๔๒ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๒

พระราชกฤษฎีกา

ให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕

แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๙๙

บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกไก่

พ.ศ. ๒๕๓๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

เป็นปีที่ ๔๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๙๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกไก่ รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๙๙ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๙๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกไก่ พ.ศ. ๒๕๓๗”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๙๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกไก่ รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากโรคที่เกิดกับสัตว์ปีกจำพวกไก่ รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์บางโรค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรคนิวคาสเซิล (Newcastle Disease) และโรคเอเวียนอินฟลูเอนซา (Avian Influenza) เมื่อเกิดขึ้นกับสัตว์ปีกจำพวกไก่ รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์แล้ว จะระบาดและแพร่ออกไปอย่างรวดเร็วและรุนแรงเป็นเหตุให้ไก่ล้มตายเป็นจำนวนมาก และทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมากทั้งกิจการเลี้ยงไก่ภายในประเทศและการค้าเนื้อไก่กับต่างประเทศ และโดยที่มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๙๙ บัญญัติให้พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกไก่ รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์เฉพาะการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรเท่านั้น ดังนั้นเพื่อควบคุม ป้องกัน และกำจัดโรคระบาดดังกล่าวซึ่งเกิดขึ้นภายในราชอาณาจักร สมควรนำเอาบทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๙๙ มาใช้บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกไก่ รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย แต่เนื่องจากการนำเอาบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับในกรณีนี้ต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

ให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕

แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙

บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกนกและไซสำหรับใช้ทำพันธุ์

พ.ศ. ๒๕๕๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗

เป็นปีที่ ๕๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกนกและไซสำหรับใช้ทำพันธุ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกนกและไซสำหรับใช้ทำพันธุ์ พ.ศ. ๒๕๕๗”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกนกและไซสำหรับใช้ทำพันธุ์

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกานี้คือ เนื่องจากได้เกิดโรคระบาดชนิดโรคไข้หวัดนก (bird flu หรือ avian influenza) ระบาดในสัตว์ปีกจำพวกนกและไซสำหรับใช้ทำพันธุ์ ทำให้มีผลกระทบต่อธุรกิจการเลี้ยงสัตว์ปีกภายในประเทศ และธุรกิจการส่งออกสัตว์ปีกไปต่างประเทศ และโดยที่มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ บัญญัติให้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกนกและไซสำหรับใช้ทำพันธุ์ เฉพาะการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร หรือการอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ดังนั้นเพื่อควบคุม ป้องกัน และกำจัดโรคระบาดดังกล่าว สมควรนำบทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาใช้บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกนกและไซสำหรับใช้ทำพันธุ์จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

ให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕

แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙

บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกเป็ดและห่าน

พ.ศ. ๒๕๖๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการให้ใช้บทบัญญัติ หมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกเป็ดและห่าน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๖๔ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติ หมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกเป็ดและห่าน พ.ศ. ๒๕๖๙”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติ หมวด ๑ หมวด ๒ และหมวด ๓ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ บังคับแก่เป็ดและห่าน พ.ศ. ๒๕๖๐”

มาตรา ๔ ให้ใช้บทบัญญัติ หมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกเป็ดและห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติหมวด ๑ หมวด ๒ และหมวด ๓ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ บังคับแก่เป็ดและห่าน พ.ศ. ๒๕๖๐ มีได้กำหนดให้นำหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาใช้บังคับด้วย แต่ในทางปฏิบัติเมื่อมีโรคระบาดสัตว์เกิดขึ้น สัตวแพทย์จำเป็นจะต้องนำบทบัญญัติในหมวด ๕ ดังกล่าวมาใช้ปฏิบัติแก่สัตว์ปีกจำพวกเป็ดและห่านด้วย ทั้งในกรณีสัตว์ปีกจำพวกดังกล่าวเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด ดังนั้นสมควรกำหนดให้นำเอาบทบัญญัติหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาใช้บังคับเพิ่มเติมแก่สัตว์ปีกจำพวกเป็ดและห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย แต่เนื่องจากมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ บัญญัติว่า การนำเอาบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับแก่สัตว์ปีกจำพวกเป็ดและห่านนี้ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

กฎกระทรวง
ว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๕๕๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อ ๒ ให้เพิ่มโรคดังต่อไปนี้เป็นโรคระบาดตามมาตรา ๔

- (๑) กาฬโรคเบ็ด (duck plague หรือ duck virus enteritis)
- (๒) กาฬโรคแอฟริกาในม้า (African horse sickness)
- (๓) โรคไข้หวัดนก (bird flu หรือ avian influenza)
- (๔) โรคไข้หวัดใหญ่ม้า (เหตุไวรัสไทป์เอ) (equine influenza (virus type A))
- (๕) โรคไข้เห็บม้า (equine piroplasmiasis)
- (๖) โรคเคอเซวี (KHV disease หรือ koi herpesvirus disease)
- (๗) โรคเครฟิชเพลก (crayfish plague)
- (๘) โรคเซปติซีเมียคิวทาเนียสอัลเซอเรทิฟ (septicaemia cutaneous ulcerative disease)
- (๙) โรคแซลมอนเนลลา (salmonellosis)
- (๑๐) โรคดูริน (dourine)
- (๑๑) โรคตัวแดงดวงขาว (white spot disease)
- (๑๒) โรคทริคิเนลลา (trichinosis)
- (๑๓) โรคทีเอส (TS หรือ Taura syndrome)
- (๑๔) โรคเททระฮีดรัลแบคูลิโอไวรัส (tetrahedral baculovirus)
- (๑๕) โรคนิวคาสเซิล (Newcastle disease)
- (๑๖) โรคโนดาไวรัส (nodavirus disease)
- (๑๗) โรคบรูเซลลา (brucellosis)
- (๑๘) โรคบีเคดี (BKD หรือ bacterial kidney disease)
- (๑๙) โรคโบนาเมีย (bonamiosis)

- (๒๐) โรคปากอักเสบพุพอง (vesicular stomatitis)
- (๒๑) โรคฝีดาษจระเข้ (poxvirus in crocodile)
- (๒๒) โรคฝีดาษม้า (horse pox)
- (๒๓) โรคพิษสุนัขบ้า (rabies)
- (๒๔) โรคเพอร์คินซีส (perkinsosis)
- (๒๕) โรคโพรงจมูกและปอดอักเสบในม้า (equine rhinopneumonitis)
- (๒๖) โรคมดลูกอักเสบติดต่อในม้า (contagious equine metritis)
- (๒๗) โรคมาร์ทีเลียส (marteiliosis)
- (๒๘) โรคไมโครไซทอส (mikrocytosis)
- (๒๙) โรคเรื้อนม้า (horse mange)
- (๓๐) โรคเลปโทสไปรา (leptospirosis)
- (๓๑) โรคโลหิตจางติดเชื้อในม้า (equine infectious anaemia)
- (๓๒) โรควัวบ้า (mad cow disease หรือ bovine spongiform encephalopathy)
- (๓๓) โรควีเอชเอส (VHS หรือ viral haemorrhagic septicaemia)
- (๓๔) โรคสเตรปโทคอกคัสในสัตว์น้ำ (streptococcosis in aquatic animal)
- (๓๕) โรคสมองและไขสันหลังอักเสบในม้า (equine encephalomyelitis)
- (๓๖) โรคสมองและไขสันหลังอักเสบเวเนซุเอลาในม้า (Venezuelan equine encephalomyelitis)
- (๓๗) โรคสมองอักเสบญี่ปุ่น (Japanese encephalitis)
- (๓๘) โรคสมองอักเสบนิปาห์ (Nipah encephalitis)
- (๓๙) โรคหลอดเลือดแดงอักเสบติดเชื้อในม้า (infectious arteritis of horse)
- (๔๐) โรคหัวเหลือง (yellowhead disease)
- (๔๑) โรคอาร์เอสไอวี (RSIV disease หรือ Red Sea bream iridoviral disease)
- (๔๒) โรคอียูเอส (EUS หรือ epizootic ulcerative syndrome)
- (๔๓) โรคอีเอชเอ็นวี (EHNVD disease หรือ epizootic haematopoietic necrosis virus disease)
- (๔๔) โรคเอชพีวี (HPV disease หรือ hepatopancreatic parvovirus disease)
- (๔๕) โรคเอ็มบีวี (MBV disease หรือ Penaeus monodon-type baculovirus disease)
- (๔๖) โรคเอ็มเอสเอกซ์ (MSX disease หรือ multinucleate sphere x disease)
- (๔๗) โรคเอสวีซีวี (SVCV disease หรือ spring viraemia of carp virus disease)
- (๔๘) โรคโอเอ็มวี (OMV disease หรือ Oncorhynchus masou virus disease)
- (๔๙) โรคไอริโดไวรัส (iridovirus disease)
- (๕๐) โรคไอเอชเอชเอ็นวี (IHNNVD disease หรือ infectious hypodermal and haematopoietic necrosis virus disease)

- (๕๑) โรคไอเอชเอ็นวี (IHN disease infectious haematopoietic necrosis virus disease)
- (๕๒) วัณโรค (tuberculosis)

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

เนวิน ชิดชอบ

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กฎกระทรวง

กำหนดการควบคุมการนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด

พ.ศ. ๒๕๕๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

- (๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๑ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙
- (๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๖ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๒ ผู้ใดประสงค์จะนำสัตว์ดังต่อไปนี้ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด ให้ยื่นคำขอต่อสัตวแพทย์ประจำท้องที่

- (๑) ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร หรือน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์หรือเอ็มบริโอของสัตว์เหล่านี้
- (๒) กวาง นากหญ้า หมูป่า
- (๓) นก ไก่ เป็ด ห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์

ข้อ ๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๒ แล้ว ให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่พิจารณาอนุญาตหลังจากได้มีการตรวจและทำลายเชื้อโรคระบาดตามระเบียบของกรมปศุสัตว์แล้ว

ข้อ ๔ คำขอรับใบอนุญาตและใบอนุญาตตามกฎหมายนี้ให้เป็นไปตามแบบที่กรมปศุสัตว์กำหนด

ข้อ ๕ บรรดาใบอนุญาตที่ออกให้ตามกฎหมายนี้ ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๖ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้ใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔

อดิศร เพียงเกษ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ :-เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากในสภาวะการณ์ปัจจุบันโรคไข้หวัดนก (bird flu หรือ avian influenza) เป็นโรคระบาดที่ทำให้สัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน ตายเป็นจำนวนมากและสามารถติดต่อมาสู่คนได้ นอกจากนี้ยังมีโรคระบาดที่เกิดกับสัตว์ปีก ได้แก่ กาฬโรคเป็ด (duck plague หรือ duck virus enteritis) โรคแซลมอนเนลลา (salmonellosis) และโรคนิวคาสเซิล (Newcastle disease) ซึ่งโรคระบาดดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศและมีผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรค สมควรควบคุมการนำสัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ หรือซากสัตว์ดังกล่าวไปยังท้องที่ต่างจังหวัด ประกอบกับได้มีการกำหนดการควบคุมการนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัดไว้ในกฎกระทรวงหลายฉบับ สมควรปรับปรุงเป็นฉบับเดียวกันเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและอ้างอิงของพนักงานเจ้าหน้าที่และประชาชนทั่วไป จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙)

ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์

พ.ศ. ๒๕๕๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๑๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ค่าชดใช้ในการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดให้จ่ายร้อยละ เจ็ดสิบห้าของราคาสัตว์ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องถิ่นก่อนเกิดโรคระบาด

ข้อ ๒ ในการประเมินราคาสัตว์ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องถิ่นก่อนเกิดโรคระบาด ให้สัตวแพทย์หนึ่งคน และ พนักงานฝ่ายปกครองท้องถิ่นหรือพนักงานท้องถิ่นซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งอย่างน้อยสองคนเป็นกรรมการประเมิน

ข้อ ๓ ถ้าเจ้าของสัตว์ไม่พอใจในราคาสัตว์ที่กรรมการประเมิน ให้เจ้าของสัตว์มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมาย

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายให้เป็นที่สิ้นสุด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

จอมพล พ. ชูณหะวัณ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้สัตวแพทย์มีอำนาจทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด หรือสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยอนุมัติของรัฐมนตรีในการนี้ให้เจ้าของได้รับค่าชดใช้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของราคาสัตว์ ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องถิ่นก่อนเกิดโรคระบาดฯ ฉะนั้น จึงออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดค่าชดใช้ราคาสัตว์ที่ส่งทำลาย

ระเบียบกรมปศุสัตว์

ว่าด้วย การอนุญาต การตรวจโรคและการทำลายเชื้อโรค ในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๖

เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาต การตรวจโรค และการทำลายเชื้อโรคในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันภายใต้กรอบโครงสร้างใหม่ ของการปฏิรูประบบราชการรวมทั้งเป็นการวางระเบียบการควบคุมและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อร้ายแรงที่กำหนดยกเว้นในมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๗ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๓ (๔) พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายประกอบมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม อธิบดีกรมปศุสัตว์จึงวางระเบียบให้ถือปฏิบัติไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการอนุญาต การตรวจโรคและการทำลายเชื้อโรคในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการอนุญาต การตรวจโรคและการทำลายเชื้อโรคในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“สัตว์แพทย์ประจำท้องที่” หมายความว่า สัตว์แพทย์ของกรมปศุสัตว์ ซึ่งปฏิบัติงานในลักษณะประจำในท้องที่ที่ตนเองรับผิดชอบ

“สัตว์แพทย์” หมายความว่า สัตว์แพทย์ของกรมปศุสัตว์

“เครื่องหมายที่ตัวสัตว์” หมายความว่า เครื่องหมายใดๆ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือสารวัตร หรือสัตวแพทย์ หรือสัตวแพทย์ประจำท้องที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ ได้ทำไว้ที่ตัวสัตว์อันมีลักษณะคงทน ถาวร ไม่หลุดหรือลอกออกจากตัวสัตว์ได้ง่าย ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการจำแนกสัตว์แต่ละตัว

“สัตว์” หมายความว่า สัตว์ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

“ซากสัตว์” หมายความว่า ซากสัตว์ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

“โรคระบาดสัตว์” หมายความว่า โรคระบาดตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

“การตรวจโรคระบาด” หมายความว่า การตรวจสุขภาพสัตว์และสุขศาสตร์ซากสัตว์ทั้งทางกายภาพและหรือทางห้องปฏิบัติการเพื่อค้นหาหรือทราบโรคระบาด

“การทำลายเชื้อโรคระบาด” หมายความว่า การกระทำใดๆ เพื่อให้ปราศจากเชื้อโรคระบาด เช่น การใช้สารเคมีภัณฑ์หรือความร้อนกับวัสดุอุปกรณ์ที่สัมผัสกับตัวสัตว์ หรือซากสัตว์ ยานพาหนะบรรทุกสัตว์ รวมตลอดถึงการกระทำที่ตัวสัตว์ หรือซากสัตว์ด้วย

ข้อ ๕ ให้ผู้อำนวยการสำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

**การอนุญาตให้นำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด
ซึ่งมิใช่การอนุญาตตามหมวด ๒ หมวด ๓ หรือหมวด ๔ ของระเบียบนี้**

ข้อ ๖ ผู้ใดประสงค์จะนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อสัตวแพทย์ประจำท้องที่ที่สัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวอยู่ในพื้นที่นั้น

ข้อ ๗ ให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ผู้รับคำขอเป็นผู้พิจารณาคำขอและตรวจสอบแหล่งที่มาของสัตว์หรือซากสัตว์อย่างละเอียด โดยจะต้องไม่เป็นสัตว์หรือซากสัตว์ที่มาจากท้องที่ที่มีการระบาดของโรคระบาด หรือสงสัยว่ามีโรคระบาดและผู้ยื่นคำขอต้องไม่เคยมีประวัติการรายงานว่ามีความบกพร่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเงื่อนไขใบอนุญาต หรือการตอบรับสัตว์หรือซากสัตว์จากสัตวแพทย์ประจำท้องที่ปลายทางในการนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปครั้งก่อนๆ แล้วให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ทำการตรวจโรคระบาดหรือทำการทำลายเชื้อโรคระบาด เมื่อสัตว์หรือซากสัตว์ไม่มีพยาธิสภาพของโรคระบาดแล้ว ในกรณีที่เป็นสัตว์ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ให้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อยให้แก่ โค กระบือ แพะ แกะ และสุกรทุกตัว ส่วนวัคซีนชนิดอื่นให้ฉีดตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด หรือผู้รับคำขอจะพิจารณาฉีดวัคซีนชนิดอื่นตามที่เห็นสมควรให้แก่สัตว์ก็ได้ เมื่อได้ฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์แล้ว ให้สัตวแพทย์ผู้จัดทำหลักฐานการฉีดวัคซีนตามแบบที่กรมปศุสัตว์กำหนด

สัตว์และลูกสัตว์ต่อไปนี้จะต้องได้รับการฉีดวัคซีนชนิดใด และทำเครื่องหมายที่ตัวสัตว์ตามข้อ ๗ (๓) หรือไม่ ให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ผู้รับคำขอเป็นผู้พิจารณาตามที่เห็นสมควรคือ

- (ก) ลูกสุกรซึ่งมีน้ำหนักตัวไม่เกิน ๑๕ กิโลกรัม
- (ข) ลูกหมูซึ่งมีน้ำหนักตัวเกินกว่า ๔๐ กิโลกรัม
- (ค) ลูกโค หรือลูกกระบือซึ่งมีอายุไม่เกิน ๔ เดือน
- (ง) ลูกแพะ หรือลูกแกะซึ่งมีอายุไม่เกิน ๒ เดือน

(๒) สัตว์ตามข้อ ๗(๑) หากได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย และหรือวัคซีนชนิดอื่นมาแล้ว เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบวันและไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับถัดจากวันที่ได้รับการฉีดวัคซีนเป็นต้นมา จะไม่ฉีดวัคซีนชนิดดังกล่าวข้างต้นให้กับสัตว์นั้นอีกก็ได้ แต่ทั้งนี้สัตว์นั้นจะต้องมีหลักฐานการได้รับการฉีดวัคซีน หรือสัตวแพทย์ผู้รับคำขอสามารถตรวจสอบประวัติการฉีดวัคซีนได้ แล้วออกหนังสือรับรองการฉีดวัคซีนให้กับเจ้าของสัตว์นั้น พร้อมทั้งดำเนินการทำเครื่องหมายที่ตัวสัตว์ตามข้อ ๗(๓) แล้วให้ดำเนินการพิจารณาออกใบอนุญาตให้นำสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัดต่อไปตามที่กำหนดในข้อ ๔

(๓) ให้ทำเครื่องหมายที่ตัวสัตว์ตามแบบ วิธีการ และตำแหน่งที่ตัวสัตว์ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด ทั้งนี้เครื่องหมายดังกล่าวจะต้องมองเห็นได้ชัดเจน

(๔) เมื่อสัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดตาม ข้อ ๗(๑) และทำเครื่องหมายตามข้อ ๗(๓)แล้วให้เลี้ยงสัตว์นั้นไว้ที่เดิมเพื่อดูอาการของโรคระบาดต่อไปเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบวันนับถัดจากวันที่ฉีดวัคซีนเป็นต้นไป ถ้าสัตว์ยังคงมีสุขภาพสมบูรณ์เป็นปกติ จึงให้ดำเนินการพิจารณาออกใบอนุญาตให้นำสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัดต่อไปได้ตามที่กำหนดในข้อ ๔

(๕) สำหรับสัตว์ชนิดอื่นที่ไม่ใช่โค กระบือ แพะ แกะ และสุกรตามข้อ ๗(๑) จะต้องฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดชนิดใดหรือไม่ ให้เป็นไปตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

ข้อ ๘ สัตวแพทย์ประจำท้องที่ผู้รับคำขอเมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๗ แล้วให้พิจารณาออกใบอนุญาตให้นำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัดให้กับผู้ขอรับใบอนุญาตโดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ก่อนออกใบอนุญาต ให้แจ้งการขออนุญาตนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัดไปให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ปลายทางซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์นั้นจะเคลื่อนย้ายไปทราบโดยวิธีด่วนที่สุด

การแจ้งตามความในวรรคก่อน ให้ระบุรายละเอียดสถานที่ปลายทางที่นำสัตว์ หรือซากสัตว์ไปให้ชัดเจน เพื่อให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ปลายทางหรือสัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายสามารถทราบรายละเอียด และเดินทางไปยังจุดที่สัตว์หรือซากสัตว์จะไปถึงได้ถูกต้อง

(๒) ให้ผู้ออกใบอนุญาตกำหนดจำนวนวันที่ให้ใช้ใบอนุญาตให้เหมาะสม กับระยะทางของการเดินทางที่จะนำสัตว์หรือซากสัตว์นั้นไปถึงปลายทาง แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสี่สิบแปดชั่วโมงนับจากวันออกใบอนุญาตเป็นต้นไป

(๓) กรณีที่ต้องใช้ยานพาหนะขนส่งสัตว์หรือซากสัตว์จำนวนหลายคนให้ออกใบอนุญาตเป็นรายคัน

(๔) ให้ผู้ออกใบอนุญาต หรือสัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมาย ไปทำการตรวจโรคระบาดสัตว์หรือซากสัตว์ที่ได้รับอนุญาต หากไม่พบโรคระบาดให้ควบคุมการนำสัตว์หรือซากสัตว์ขึ้นยานพาหนะให้เรียบร้อยพร้อมทั้งให้ดำเนินการทำลายเชื้อโรคระบาดก่อนที่จะมอบใบอนุญาตให้นำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัดให้กับผู้ขอรับใบอนุญาต

ข้อ ๙ เมื่อสัตวแพทย์ประจำท้องที่ปลายทางหรือสัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายได้รับแจ้งตามข้อ ๘(๑) แล้วให้เดินทางไปตรวจตามกำหนดที่สัตว์หรือซากสัตว์เคลื่อนย้ายมาถึง และให้บันทึกรายการในใบตอบรับสัตว์หรือซากสัตว์แล้วส่งคืนสัตวแพทย์ประจำท้องที่ต้นทางโดยด่วน หากตรวจพบสัตว์หรือซากสัตว์เป็นโรคระบาด หรือพาหะของโรคระบาด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดให้รายงานปลุสัตว์จังหวัด ผู้อำนวยการสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยท้องที่ต้นทาง และผู้อำนวยการสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยท้องที่ปลายทางทราบโดยวิธีด่วนที่สุด

ในวันที่สัตว์หรือซากสัตว์มาถึงตามกำหนดที่ได้รับแจ้งจากสัตวแพทย์ประจำท้องที่ต้นทาง แต่สัตวแพทย์ประจำท้องที่ปลายทางหรือสัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายตรวจไม่พบสัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าว จนเวลาล่วงเข้าไปในวันถัดไปอีกหนึ่งวันก็ยังไม่สามารถตรวจพบสัตว์หรือซากสัตว์นั้นได้ ก็ให้สอบสวนหาสาเหตุและข้อเท็จจริง พร้อมทั้งให้ติดต่อขอสำเนาหลักฐานใบอนุญาตให้นำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัดจากสัตวแพทย์ประจำท้องที่ต้นทาง หากพบว่ามีกรกระทำผิดฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตให้ดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน เพื่อทำการสอบสวน แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่สัตวแพทย์พบว่าสัตว์หรือซากสัตว์ที่ได้รับอนุญาตให้นำไปยังท้องที่ต่างจังหวัด ในขณะที่เดินทางหรือถึงท้องที่ปลายทางแล้ว เกิดเป็นโรคระบาด หรือเป็นพาหะของโรคระบาด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาดให้สัตวแพทย์ดำเนินการตามมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ แล้วแต่กรณี และหากสัตว์หรือซากสัตว์นั้นจะต้องถูกทำลายตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ ให้สัตวแพทย์ผู้ตรวจพบทำบันทึกสั่งกักสัตว์ หรือซากสัตว์นั้นไว้ เพื่อดำเนินการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ ตามระเบียบการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าว และข้อกำหนดในกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และถ้ามีการขอเบิกจ่ายเงินค่าทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และทำเรื่องเบิกจ่ายเงินต่อไป เว้นแต่เจ้าของสัตว์ได้ตั้งใจกระทำความผิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

ข้อ ๑๑ สัตว์แพทย์ประจำท้องที่ผู้ใดจะเป็นผู้ออกใบอนุญาตให้นำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด ตามความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สำหรับในเขตท้องที่ใด และกรณีใดนั้น ให้เป็นไปตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

หมวด ๒

การเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายใน เข้าใน หรือออกนอกเขตโรคระบาด เขตสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือเขตโรคระบาดชั่วคราว

ข้อ ๑๒ ผู้ประสงค์จะเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในเขตพื้นที่ที่มีประกาศเป็นเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือเขตโรคระบาดชั่วคราว หรือออกนอกเขตดังกล่าวไปยังเขตพื้นที่ที่ไม่มีประกาศเป็นเขตโรคระบาด เขตสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือเขตโรคระบาดชั่วคราว ซึ่งอยู่ในเขตจังหวัดเดียวกัน หรือต่างจังหวัดให้ผู้นั้นยื่นคำขอต่อสัตวแพทย์ประจำท้องที่นั้นหรือสัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมโรคระบาด

เมื่อได้รับคำขอมตามวรรคก่อนแล้วให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่หรือสัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมโรคระบาดดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีการขออนุญาตเคลื่อนย้ายซากสัตว์ เมื่อเห็นว่าไม่มีพยาธิสภาพของโรคระบาด ไม่ใช่ซากสัตว์ที่มาจากแหล่งที่เกิดโรคระบาด เมื่อได้ดำเนินการทำลายเชื้อโรคระบาดแล้วให้สัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมโรคระบาด หรือสัตวแพทย์ประจำท้องที่นั้นพิจารณาออกหนังสืออนุญาตหรือใบอนุญาต

(๒) กรณีการขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ ให้ดำเนินการตามข้อ ๗ ของระเบียบนี้โดยอนุโลม แต่ให้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดชนิดเดียวกันกับโรคระบาดที่ระบุในประกาศและให้กักสัตว์ไว้ดูอาการเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบเอ็ดวันนับถัดจากวันที่ฉีดวัคซีนเป็นต้นไป แล้วให้สัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมโรคระบาด หรือสัตวแพทย์ประจำท้องที่นั้นพิจารณาออกหนังสืออนุญาตหรือใบอนุญาต

(๓) กรณีการขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์จากพื้นที่อำเภอชายแดนที่มีประกาศเป็นเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบโรคระบาดที่อาจมาจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย เมื่อตรวจสอบแล้วไม่พบว่ามีการเกิดโรคระบาดเกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวให้สัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมโรคระบาดหรือสัตวแพทย์ประจำท้องที่พิจารณาออกหนังสืออนุญาตหรือใบอนุญาตโดยดำเนินการตามข้อ ๗ และข้อ ๘ โดยอนุโลม

(๔) กรณีการขอใบอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัดให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ปลายทางหรือสัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการตามข้อ ๙

ข้อ ๑๓ ผู้ใดประสงค์จะเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์จากท้องที่ซึ่งไม่มีประกาศเป็นเขตโรคระบาด เขตสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือเขตโรคระบาดชั่วคราว เข้าในเขตท้องที่ซึ่งมีประกาศเป็นเขตโรคระบาด เขตสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือเขตโรคระบาดชั่วคราว ให้ผู้นั้นยื่นคำขออนุญาตตามความในข้อ ๖ และให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่นั้นดำเนินการตามความในข้อ ๗ ของระเบียบนี้โดยอนุโลม แต่กรณีเป็นสัตว์ให้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดชนิดเดียวกันกับโรคระบาดที่ระบุในประกาศ และให้กักสัตว์ไว้ดูอาการเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบเอ็ดวันนับถัดจากวันที่ฉีดวัคซีนเป็นต้นไป แล้วให้พิจารณาออกใบอนุญาตให้เคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ โดยดำเนินการตามความในข้อ ๘ และให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ปลายทางหรือสัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการตามความในข้อ ๙ ของระเบียบนี้โดยอนุโลม ยกเว้น

สัตว์ที่จะเข้าเขตอำเภอยาขแดนที่มีประกาศเป็นเขตสงสัยว่ามีโรครระบาด เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบโรครระบาดที่อาจมาจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย และไม่พบว่ามีโรครระบาดเกิดขึ้น ให้ดำเนินการตามข้อ ๖ และ ๗ แล้วให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่พิจารณาออกหนังสืออนุญาตให้เคลื่อนย้ายสัตว์ โดยให้ดำเนินการตามความในข้อ ๘ และให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ปลายทางหรือสัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการตามความในข้อ ๙ ของระเบียบนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่สัตวแพทย์พบว่าสัตว์หรือซากสัตว์ที่ได้รับอนุญาตให้เคลื่อนย้ายตามหมวดนี้ ในขณะที่เดินทางหรือถึงท้องที่ปลายทางแล้ว เกิดเป็นโรครระบาด หรือเป็นพาหะของโรครระบาด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรครระบาด ให้สัตวแพทย์ดำเนินการตามมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติโรครระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ แล้วแต่กรณี และหากสัตว์หรือซากสัตว์นั้นจะต้องถูกทำลายตามกฎหมายว่าด้วยโรครระบาดสัตว์ ให้สัตวแพทย์ผู้ตรวจพบทำบันทึกสั่งกักสัตว์หรือซากสัตว์นั้นไว้ เพื่อดำเนินการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ ตามระเบียบการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าว และข้อกำหนดในกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และถ้ามีการขอเบิกจ่ายเงินค่าทำลายสัตว์ หรือซากสัตว์ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และทำเรื่องเบิกจ่ายเงินต่อไป เว้นแต่เจ้าของสัตว์ หรือซากสัตว์นั้นได้แจ้งใจระทำความผิดต่อบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยโรครระบาดสัตว์

หมวด ๓

การเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์เข้าในหรือผ่านเขตปลอดโรครระบาด

ข้อ ๑๕ ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตเคลื่อนย้ายโค กระบือ แพะ แกะ สุกร หรือซากสัตว์ของสัตว์ดังกล่าวเข้าในหรือผ่านเขตปลอดโรครระบาด ให้ผู้นั้นยื่นคำขอต่อสัตวแพทย์ประจำท้องที่ซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวอยู่ในพื้นที่นั้น

ข้อ ๑๖ เมื่อได้รับคำขอแล้วให้ผู้รับคำขอพิจารณาดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) การขออนุญาตนำซากสัตว์ประเภทเนื้อ ซึ่งประสงค์จะนำไปเพื่อการบริโภค

(ก) จะต้องเป็นซากสัตว์ที่ได้จากสัตว์ซึ่งไม่ใช่มาจากแหล่งที่มีโรครระบาด

(ข) จะต้องเป็นซากสัตว์ที่ผ่านกระบวนการฆ่าจากโรงฆ่าสัตว์ที่ได้รับการรับรองจากสัตวแพทย์ซึ่งอธิบดีกรมปศุสัตว์มอบหมาย

(ค) จะต้องเป็นซากสัตว์ที่สัตวแพทย์ซึ่งอธิบดีกรมปศุสัตว์มอบหมายได้ตรวจแล้วเห็นว่าซากสัตว์นั้นไม่มีเชื้อโรครระบาดหรือเป็นพาหะของโรครระบาดและออกหนังสือรับรองคุณภาพของซากสัตว์ จำนวนของซากสัตว์มอบให้เจ้าของซากสัตว์ไว้เป็นหลักฐาน

(ง) สถานที่ตัดแต่ง บรรจุหีบห่อ และเก็บรักษาซากสัตว์ต้องได้รับการรับรองจากสัตวแพทย์ซึ่งอธิบดีกรมปศุสัตว์มอบหมาย

(๒) การขออนุญาตนำซากสัตว์ประเภทอื่นๆ ในส่วนที่ไม่ได้กำหนดให้ดำเนินการตามข้อ ๑๖ (๑) โดยอนุโลม

(๓) การขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์

(ก) ต้องเป็นสัตว์ที่มีลักษณะดี เหมาะสมสำหรับใช้ปรับปรุงและขยายพันธุ์อย่างแท้จริงหรือตามที่อธิบดีกรมปศุสัตว์หรือสัตวแพทย์ซึ่งอธิบดีกรมปศุสัตว์มอบหมายจะอนุญาตตามที่เห็นสมควร

(ข) จะต้องให้ปลุสสัตว์จังหวัดท้องที่ปลายทางที่นำสัตว์ไป รับรองสถานที่เพื่อใช้กักสัตว์ตามข้อ ๑๔ และให้นำหนังสือรับรองสถานที่กักกันสัตว์นั้นมาประกอบการขออนุญาตด้วย

(ค) บริเวณที่มาของสัตว์ ในรัศมีสี่สิบกิโลเมตรต้องไม่มีโรคระบาดชนิดเดียวกันกับโรคที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศเป็นเขตปลอดโรคระบาดตลอดเวลาสามเดือนที่ผ่านมา

(ง) การขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์เพื่อการค้า ผู้รับคำขอต้องบันทึกหมายเลขและสถานที่ที่นายทะเบียนออกใบอนุญาตเพื่อทำการค้าสัตว์ของผู้ขออนุญาตไว้ในใบคำขออนุญาตด้วย

(จ) ให้ดำเนินการตามข้อ ๗ ของระเบียบนี้โดยอนุโลม เว้นแต่ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการกักสัตว์ ให้กักสัตว์ไว้ดูอาการของโรคระบาด ณ สถานที่กักกันสัตว์ของกรมปลุสสัตว์หรือสถานที่กักกันสัตว์ที่กรมปลุสสัตว์รับรองเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่สิบเอ็ดวัน

(ฉ) ในวันถัดจากวันที่นำสัตว์เข้ากัก ณ สถานที่กักกันสัตว์ ให้ผู้รับคำขอส่งสำเนาคำขออนุญาต หนังสือรับรองสถานที่กักกันสัตว์ที่กรมปลุสสัตว์รับรอง และรายงานวันที่ครบกำหนดในการกักสัตว์ให้อธิบดีกรมปลุสสัตว์ หรือสัตวแพทย์ ซึ่งอธิบดีกรมปลุสสัตว์มอบหมายทราบโดยวิธีด่วนที่สุด

(ช) ให้สัตวแพทย์ผู้มีหน้าที่ตรวจโรคระบาด บันทึกผลการตรวจโรคระบาดและอาการของสัตว์ที่กักไว้เป็นหลักฐานอย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะเคลื่อนย้ายสัตว์จากสถานที่กักกันสัตว์นั้นไปหมด

ข้อ ๑๗ สัตว์หรือซากสัตว์ซึ่งยื่นคำขอตามข้อ ๑๕ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๖ แล้ว เห็นว่าไม่มีพยาธิสภาพของโรคระบาดและเห็นสมควรอนุญาตให้เคลื่อนย้ายได้ให้รายงานผลการปฏิบัติพร้อมเสนอความเห็นไปให้อธิบดีกรมปลุสสัตว์ หรือสัตวแพทย์ซึ่งอธิบดีกรมปลุสสัตว์มอบหมายทราบโดยวิธีด่วนที่สุดเพื่อพิจารณาอนุญาตให้เคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์เข้าในหรือผ่านเขตปลอดโรคระบาด

การอนุญาตให้เคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคแรกให้ผู้รับอนุญาตดำเนินการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ให้หมดภายในระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับทราบการอนุญาตเป็นต้นไป แต่ทั้งนี้ในระหว่างการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์จะต้องไม่มีการนำสัตว์หรือซากสัตว์อื่น ๆ เข้าหรือออกจากสถานที่กักกันสัตว์หรือซากสัตว์นั้น

ข้อ ๑๘ สัตว์ที่เคลื่อนย้ายตามความในหมวดนี้ เมื่อถึงปลายทางให้ปลุสสัตว์จังหวัดท้องที่ปลายทางดำเนินการกักสัตว์ไว้เป็นเอกเทศในสถานที่กักกันสัตว์ปลายทางที่ปลุสสัตว์จังหวัดรับรอง เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามวันนับถัดจากวันที่สัตว์มาถึง

ข้อ ๑๙ ในกรณีที่สัตวแพทย์พบว่าสัตว์หรือซากสัตว์ที่ได้รับอนุญาตให้เคลื่อนย้ายตามหมวดนี้ในขณะที่เดินทางหรือถึงท้องที่ปลายทางแล้ว เกิดเป็นโรคระบาด หรือเป็นพาหะของโรคระบาด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด ให้สัตวแพทย์ดำเนินการตามมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ แล้วแต่กรณี และหากสัตว์หรือซากสัตว์นั้นจะต้องถูกทำลายตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ ให้สัตวแพทย์ผู้ตรวจพบทำบันทึกสั่งกักสัตว์ หรือซากสัตว์นั้นไว้ เพื่อดำเนินการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ ตามระเบียบการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าว และข้อกำหนดในกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และถ้ามีการขอเบิกจ่ายเงินค่าทำลายสัตว์ หรือซากสัตว์ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และทำเรื่องเบิกจ่ายเงินต่อไป เว้นแต่เจ้าของสัตว์ได้แจ้งใจกระทำความผิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

ข้อ ๒๐ กรณีการขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ ในส่วนที่ไม่ได้กำหนดในหมวดนี้ให้นำความในหมวด ๑ มาปฏิบัติโดยอนุโลม

หมวด ๔**การเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในหรือระหว่างเขตปลอดโรคระบาด**

ข้อ ๒๑ การขอและการอนุญาตให้นำสัตว์หรือซากสัตว์จากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่งภายในเขตปลอดโรคระบาด ให้ปฏิบัติตามความในหมวด ๑ ของระเบียบนี้โดยอนุโลม แต่ในข้อที่เกี่ยวกับการกักสัตว์ และการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดให้แก่สัตว์นั้น ให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ผู้รับคำขอเป็นผู้พิจารณาตามที่เห็นสมควร

สำหรับการนำสัตว์จากท้องที่จังหวัดชุมพรและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไปยังท้องที่จังหวัดอื่นซึ่งอยู่ในพื้นที่ของสำนักสัตวศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ ๘ และ ๙ ให้ปฏิบัติตามความในหมวด ๑ ของระเบียบนี้โดยอนุโลม แต่ในข้อที่เกี่ยวกับการกักสัตว์ไว้ดูอาการของโรคระบาด ให้ดำเนินการกักสัตว์เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

ถ้าเป็นโค กระบือ และสุกร ซึ่งจะนำไปเพื่อการค้าให้พิจารณาเฉพาะโค กระบือ และสุกรจากฟาร์มที่ได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์แล้วเท่านั้น

ข้อ ๒๒ การขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์จากเขตที่มีประกาศเป็นเขตปลอดโรคระบาดแห่งหนึ่งเข้าไปหรือผ่านเขตพื้นที่ที่มีประกาศเป็นเขตปลอดโรคระบาดอีกแห่งหนึ่งโดยต้องเดินทางผ่านเขตพื้นที่ที่ยังไม่ได้ประกาศเป็นเขตปลอดโรคระบาด ให้ดำเนินการตามที่กำหนดในหมวด ๓ ของระเบียบนี้โดยอนุโลม

หมวด ๕**การทำลายเชื้อโรคระบาด การกำหนดเงื่อนไขใบอนุญาตให้นำ****หรือเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด และการนำสัตว์ผ่านด่านกักสัตว์**

ข้อ ๒๓ เมื่อสัตว์หรือซากสัตว์ได้รับอนุญาตให้นำหรือเคลื่อนย้ายได้ตามหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ หรือหมวด ๔ แล้ว ให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่หรือสัตวแพทย์ ผู้อนุญาตสั่งให้ผู้รับอนุญาตจัดการให้สัตว์หรือซากสัตว์และสิ่งของต่างๆ ซึ่งเกี่ยวกับการนำหรือเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์รวมตลอดถึงยานพาหนะที่จะใช้บรรทุกสัตว์หรือซากสัตว์ได้รับการทำลายเชื้อโรคระบาดตามกระบวนการดังต่อไปนี้

(๑) ให้ชำระล้างยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการนำหรือเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ให้สะอาดก่อนที่จะใช้บรรทุกสัตว์หรือซากสัตว์

(๒) เมื่อนำสัตว์ขึ้นยานพาหนะแล้ว ให้ฉีดพ่นด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่ตัวสัตว์ ยานพาหนะ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบรรทุกสัตว์ เช่น วัสดุรองพื้น หรือวัสดุที่สัมผัสกับตัวสัตว์

(๓) ถ้าเป็นซากสัตว์ประเภท กระตู่ กวาง เขา ชน หนั่ง กีบ หนั่งแห้ง ให้ทำลายเชื้อโรคระบาดด้วยวิธีรมยาฆ่าเชื้อ โดยใช้ด่างทับทิม ๗.๕ กรัม ผลม่น้ำยาฟอร์มาลิน ๑๕ ซี.ซี. ต่อเนื้อที่หนึ่งลูกบาศก์เมตรเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง

ข้อ ๒๔ ในการออกใบอนุญาตให้นำหรือเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ตามระเบียบนี้ให้ผู้อนุญาตกำหนดเงื่อนไขดังต่อไปนี้ไว้ในใบอนุญาตด้วย คือ

(๑) การใช้เส้นทางให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ขอรับใบอนุญาตโดยให้ระบุหมายเลขของทางหลวงแผ่นดินตามที่กรมทางหลวงกำหนด และให้ระบุชนิดและหมายเลขทะเบียนยานพาหนะที่ใช้บรรทุกสัตว์หรือซากสัตว์นั้น กรณีที่จะต้องกำหนดเป็นอย่างอื่นให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ออกใบอนุญาต

(๒) กรณีเป็นการลำเลียงโดยรถไฟให้กำหนดสถานีขนส่งสัตว์หรือซากสัตว์ และสถานีนำสัตว์หรือซากสัตว์ลงโดยให้เป็นไปตามที่กรมปศุสัตว์ประกาศกำหนด

(๓) ถ้าเส้นทางตามข้อ ๒๔(๑) ต้องผ่านด่านกักสัตว์ ภายใต้บังคับกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้อนุญาตจะกำหนดเงื่อนไขให้ผ่านด่านกักสัตว์ด่านใดด่านหนึ่ง หรือหลายด่านก็ได้

(๔) ให้หัวหน้าด่านกักกันสัตว์ซึ่งมีผู้นำสัตว์ผ่าน มีหน้าที่ตรวจสอบเอกสารต่างๆ ให้ตรงตามที่ได้รับอนุญาต ตามระเบียบนี้ รวมทั้งตรวจสอบจำนวนสัตว์ ความถูกต้องของสัตว์ที่ได้รับอนุญาตและทำการตรวจโรคระบาด เมื่อเห็นว่าสัตว์สมบูรณ์เป็นปกติ และจะต้องเดินทางต่อไปก็ให้สลักหลังใบอนุญาต แล้วมอบให้ผู้อนุญาตเพื่อแสดงว่า สัตว์ของตนได้รับอนุญาตให้นำหรือเคลื่อนย้ายไปได้

ในกรณีล่าเสี่ยงสัตว์โดยยานพาหนะรวดเร็วถึงปลายทาง ให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ต้นทางที่จะล่าเสี่ยง สัตว์นั้น เป็นผู้มิหน้าที่ต่างๆ ตามที่กำหนดในวรรคก่อน

ในกรณีที่พบว่าสัตว์เป็นโรคระบาดหรือพาหะของโรคระบาด ซึ่งจะต้องถูกทำลายตามความในข้อ ๑๐ ของ ระเบียบนี้ ก็ให้ดำเนินการทำลายสัตว์นั้นตามที่กำหนดในระเบียบดังกล่าวต่อไป

(๕) ในกรณีที่มีการทำลายเชื้อโรคผ่านด่านกักสัตว์ ให้ผู้ทำลายเชื้อโรคผ่านด่านกักสัตว์ เก็บหรือไม่ต้องเก็บ ค่าธรรมเนียมค่าทำลายเชื้อโรคผ่านด่านกักสัตว์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๖

การรายงาน

ข้อ ๒๕ ให้ผู้มีหน้าที่ออกใบอนุญาตให้นำหรือเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ตามระเบียบนี้ ทำรายงานการ ปฏิบัติงานเพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาทราบ ดังนี้

(๑) ให้ด่านกักกันสัตว์ส่งรายงานการอนุญาตให้นำหรือเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ในแต่ละเดือน โดยให้ เรียงลำดับตามหมายเลขของใบอนุญาตตามแบบ ร.๓ หรือแบบ ร.๔ แล้วแต่กรณีไปให้สำนักควบคุม ป้องกัน และ บำบัดโรคสัตว์ทราบภายในวันที่ ๕ ของเดือนถัดไป

(๒) ให้ปลุสัตว์จังหวัดส่งรายงานตามแบบที่กรมปลุสัตว์กำหนดเกี่ยวกับการอนุญาตให้นำหรือเคลื่อนย้าย สัตว์หรือซากสัตว์ในเขตท้องที่จังหวัดของตนในแต่ละเดือนไปให้สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ทราบ ภายในวันที่ ๕ ของเดือนถัดไป

(๓) ให้สัตวแพทย์ซึ่งอธิบดีกรมปลุสัตว์มอบหมายให้เป็นผู้ออกหนังสืออนุญาตตามหมวด ๓ รายงานการ ออกหนังสืออนุญาตให้เคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์เข้าในหรือผ่านเขตปลอดโรคระบาดให้กรมปลุสัตว์ทราบภายใน วันที่ ๕ ของเดือนถัดไป

หมวด ๗

แบบคำขอ แบบใบอนุญาตและแบบเอกสารต่างๆ ตามระเบียบนี้

ข้อ ๒๖ แบบคำขอให้ใช้เอกสารตามแบบที่กรมปลุสัตว์กำหนดส่วนแบบใบอนุญาตให้นำหรือเคลื่อนย้าย สัตว์หรือซากสัตว์ตามระเบียบนี้ ให้ใช้แบบพิมพ์ของกรมปลุสัตว์

สำหรับหนังสือรับรองคุณภาพซากสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ สถานที่ตัดแต่ง บรรจุหีบห่อ และเก็บรักษาซากสัตว์ และหนังสือรับรองสถานกักกันสัตว์ ให้ใช้เอกสารตามแบบที่แนบท้ายระเบียบนี้

หมวด ๘
บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๗ การใดซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินการตามระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการอนุญาต การตรวจโรค และการทำลายเชื้อโรคในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๔ อยู่ ก็ให้ดำเนินการตามระเบียบดังกล่าวจนเสร็จการแต่ถ้าการนั้นสามารถดำเนินการตามระเบียบนี้ได้โดยไม่เกิดความเสียหาย ก็ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๖
ยุคล ลี้มแหลมทอง
อธิบดีกรมปศุสัตว์

ระเบียบกรมปศุสัตว์
ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์
หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด
พ.ศ. ๒๕๔๗

เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์ หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลในการควบคุมโรคระบาดรวมทั้งเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในเรื่องความปลอดภัยด้านอาหาร ตลอดจนเป็นการลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐(๔) ประกอบมาตรา ๓๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบดีกรมปศุสัตว์จึงวางระเบียบการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. ๒๕๔๗”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดและการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. ๒๕๓๔

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“สัตว์” หมายความว่า สัตว์ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

“ซากสัตว์” หมายความว่า ซากสัตว์ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

“โรคระบาด” หมายความว่า โรคระบาดตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

“สัตว์ที่เป็นโรคระบาด” หมายความว่า สัตว์ที่ได้รับเชื้อโรคระบาดทั้งที่แสดงอาการและไม่แสดงอาการ

“สัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด” หมายความว่า สัตว์ใดที่อยู่ร่วมฝูงหรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่เป็นโรคระบาดอันอาจติดเชื้อโรคหรือสัตว์ใดที่มีเหตุอันเชื่อได้ว่าได้รับเชื้อจากการแพร่ของเชื้อโรคระบาดไปยังบริเวณที่สัตว์นั้นอยู่ และสัตว์นั้นสามารถแพร่เชื้อโรคระบาดและระบาดไปยังสัตว์อื่นได้

“ซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด” หมายความว่า ซากสัตว์ที่มาจากสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด หรือซากสัตว์ที่มีเหตุอันเชื่อได้ว่าผ่านการสัมผัสกับซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด

“สัตว์แพทย์” หมายความว่า สัตว์แพทย์ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

ข้อ ๕ ในการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด หรือการทำลายสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดตามระเบียบนี้ ให้ผู้สั่งทำลายสัตว์ดำเนินการเพื่อให้เจ้าของสัตว์ได้รับค่าชดเชยราคาสัตว์ในอัตราตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่เจ้าของสัตว์ได้จงใจกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ เจ้าของสัตว์จะไม่ได้รับค่าชดเชยราคาสัตว์ที่ถูกสั่งทำลาย และในกรณีเช่นนี้ ผู้สั่งทำลายสัตว์ไม่ต้องดำเนินการเพื่อให้เจ้าของสัตว์ได้รับค่าชดเชยราคาสัตว์ตามวรรคหนึ่งแต่อย่างใด

ข้อ ๖ ให้ผู้อำนวยการสำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑ การทำลายสัตว์

ข้อ ๗ ภายใต้บังคับข้อ ๕ และข้อ ๘ ของระเบียบนี้ เมื่อได้มีการตรวจพิสูจน์ตามหลักวิชาการสัตว์แพทย์แล้ว ปรากฏผลเป็นที่แน่ชัดว่าสัตว์ใด เป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาดแล้วแต่กรณี ให้สัตวแพทย์ตามข้อ ๘ หรือผู้รักษาราชการแทน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งที่เป็นสัตวแพทย์แห่งท้องที่ที่พบสัตว์นั้นมีคำสั่งเป็นหนังสือให้ทำลายสัตว์ และให้ดำเนินการทำลายสัตว์ ณ จุดที่พบโรคระบาดสัตว์ หรือสถานที่อื่นใดที่สัตวแพทย์เห็นสมควร

ข้อ ๘ ให้สัตวแพทย์ในตำแหน่งต่อไปนี้ มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ตามชนิดของสัตว์ต่อเจ้าของสัตว์รายหนึ่งๆ ได้ไม่เกินจำนวนดังนี้

(๑) ผู้อำนวยการสำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ทั่วราชอาณาจักร

(ก) โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ม้า ลา ล่อ ชนิดใดชนิดหนึ่งหรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๑,๐๐๐ ตัว

(ข) ไก่ เป็ด ห่าน ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัว

(ค) สุนัข แมว ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๕๐๐ ตัว

(๒) ผู้อำนวยการสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ในพื้นที่ที่สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยรับผิดชอบ

(ก) โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ม้า ลา ล่อ ชนิดใดชนิดหนึ่งหรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๕๐๐ ตัว

(ข) ไก่ เป็ด ห่าน ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ ตัว

(ค) สุนัข แมว ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๒๐๐ ตัว

(๓) ปศุสัตว์จังหวัด มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ

(ก) โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ม้า ลา ล่อ ชนิดใดชนิดหนึ่งหรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๑๐๐ ตัว

(ข) ไก่ เป็ด ห่าน ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ ตัว

(ค) สุนัข แมว ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๑๐๐ ตัว

(๔) หัวหน้าด่านกักกันสัตว์ มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ในด่านกักกันสัตว์ หรือสถานที่กักกันสัตว์ที่ด่านกักกันสัตว์รับผิดชอบ

(ก) โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ม้า ลา ล่อ ชนิดใดชนิดหนึ่งหรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๕๐ ตัว

(ข) ไก่ เป็ด ห่าน ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ ตัว

(ค) สุนัข แมว ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๒๐ ตัว

การสั่งทำลายสัตว์จำนวนที่เกินกว่าอำนาจของปศุสัตว์จังหวัด ให้เป็นอำนาจของผู้บัญชาการสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย

การสั่งทำลายสัตว์จำนวนที่เกินกว่าอำนาจของหัวหน้าด่านกักกันสัตว์และผู้บัญชาการสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย ให้เป็นอำนาจของผู้บัญชาการสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

การสั่งทำลายสัตว์ชนิดอื่นตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ และหรือจำนวนที่เกินกว่าอำนาจของผู้บัญชาการสำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมปศุสัตว์

ข้อ ๙ ในการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดให้ใช้วิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) ใช้สารเคมีให้สัตว์กินหรือฉีดหรือสูดดมเข้าร่างกายสัตว์เพื่อให้สัตว์นั้นตายโดยไม่ทรมาน
 - (๒) ทำลายสัตว์ด้วยปืนชนิดยิงสัตว์โดยเฉพาะ ยิงสัตว์นั้นให้ตาย
 - (๓) ทำลายสัตว์ด้วยอาวุธปืนตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนและสิ่งเทียมอาวุธปืน
 - (๔) ทำลายสัตว์ด้วยวิธีอื่นตามที่อธิบดีกรมปศุสัตว์กำหนด
- ข้อ ๑๐ ซากสัตว์ซึ่งได้จากการทำลายในข้อ ๙ ให้ผู้ทำลายสัตว์ดำเนินการทำลายซากสัตว์นั้นตามวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๒

หมวด ๒

การทำลายซากสัตว์

ข้อ ๑๑ ซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด ให้สัตวแพทย์ตามข้อ ๘ หรือผู้รักษาราชการแทน หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ที่เป็นสัตวแพทย์แห่งท้องที่ที่พบซากสัตว์นั้น มีคำสั่งเป็นหนังสือให้ทำลายซากสัตว์นั้น

ข้อ ๑๒ ให้ทำลายสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด ตามลักษณะของซากสัตว์นั้น ดังนี้

(๑) ซากสัตว์ซึ่งมีลักษณะยังเป็นตัวสัตว์ทั้งตัวอยู่

(ก) ให้ผู้สั่งทำลายซากสัตว์มีคำสั่งให้ฝังซากสัตว์ไว้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร ถ้าเป็นซากสัตว์ใหญ่ให้พูนดินกลบหลุมเหนือระดับผิวดินไม่น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร อีกด้วย

(ข) ใช้สารเคมีที่สามารถทำลายเชื้อจุลินทรีย์หรือเชื้อโรคต่างๆ ได้ทำการแช่ราด หรือโรยที่ส่วนต่างๆ ของซากสัตว์นั้นจนทั่วหรือ

(ค) ใช้ไฟเผาซากสัตว์นั้นให้ไหม้จนหมดสิ้น

(ง) ใช้วิธีการทำลายซากสัตว์ด้วยวิธีอื่นตามที่อธิบดีกรมปศุสัตว์กำหนด

(๒) ซากสัตว์ซึ่งไม่มีลักษณะเป็นซากสัตว์ทั้งตัว หรือเป็นซากสัตว์บางส่วน ที่ไม่ใช่ซากสัตว์บางส่วนซึ่งตัดออกจากสัตว์ขณะยังมีชีวิตอยู่ ให้ทำลายตามวิธีการที่กำหนดใน (๑) โดยอนุโลม

กรณีซากสัตว์ที่ตัดออกจากสัตว์ขณะที่สัตว์ยังมีชีวิต เช่น งา เขา ขน และสัตวแพทย์พิจารณาแล้วเห็นว่าซากสัตว์นั้นยังใช้เป็นประโยชน์ได้ ให้จัดการทำลายเชื้อโรคระบาดด้วยวิธีพ่น แช่ ราด หรืออบด้วยสารเคมีหรือความร้อนที่สามารถทำลายเชื้อโรคได้ จนกว่าซากสัตว์นั้นปลอดจากเชื้อโรคระบาดตามหลักวิชาการสัตวแพทย์ศาสตร์

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗

ยุคล ลิ้มแหลมทอง

อธิบดีกรมปศุสัตว์

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดเขตปลอดโรคระบาดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กำหนดให้ท้องที่ดังต่อไปนี้เป็นเขตปลอดโรคระบาดชนิดไข้หวัดนก หรือโรคเอเวียนอินฟลูเอนซา (Avian Influenza) ของสัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด และห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์

(๑) ท้องที่เขตภาคเหนือ รวม ๙ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน และจังหวัดอุตรดิตถ์

(๒) ท้องที่เขตภาคกลาง รวม ๒๕ จังหวัด ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดชัยนาท จังหวัดตาก จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพิจิตร จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดสระบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดอ่างทอง

(๓) ท้องที่เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม ๑๙ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครพนม จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดเลย จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสกลนคร จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดหนองคาย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดอำนาจเจริญ

(๔) ท้องที่เขตภาคตะวันออก รวม ๘ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดสระแก้ว

(๕) ท้องที่เขตภาคใต้ รวม ๑๕ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดกระบี่ จังหวัดชุมพร จังหวัดตรัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนราธิวาส จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดปัตตานี จังหวัดพังงา จังหวัดพัทลุง จังหวัดภูเก็ต จังหวัดยะลา จังหวัดระนอง จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ข้อ ๒ ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗

สมศักดิ์ เทพสุทิน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ให้เข้มงวดมาตรการการควบคุมและป้องกันโรคไขหวัดนกในสัตว์ปีก

ตามที่เกิดการระบาดของโรคไขหวัดนกในประเทศไทยและประเทศต่างๆ ทั่วโลกส่งผลกระทบต่อระบบการเลี้ยงสัตว์ปีก และสุขภาพของมนุษย์เป็นอย่างมากประกอบกับขณะนี้ประเทศไทยได้เข้าสู่ปลายฤดูฝนและกำลังเข้าสู่ฤดูหนาว ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้เข้มงวดมาตรการการควบคุมและป้องกันโรคไขหวัดนกในสัตว์ปีก ให้การดำเนินงานควบคุมและป้องกันโรคไขหวัดนกของหน่วยงานต่างๆ ได้ปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

๑. การเตรียมความพร้อม

๑.๑ การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ให้ตั้งชุดควบคุมโรคเฉพาะกิจเตรียมไว้ตามกิจกรรม ดังนี้

๑.๑.๑ ชุดเฝ้าระวังโรค

๑.๑.๒ ชุดสอบสวนโรค

๑.๑.๓ ชุดควบคุมเคลื่อนย้ายและกักกันสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก

๑.๑.๔ ชุดทำลายสัตว์ปีก

๑.๑.๕ ชุดทำลายเชื้อโรค

๑.๑.๖ ชุดประชาสัมพันธ์และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ เตรียมความพร้อมด้านข้อมูลและรายงานผลการปฏิบัติงาน

๑.๓ เตรียมความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ และยานพาหนะ

๑.๔ พัฒนาบุคลากร และซักซ้อมความเข้าใจให้มืองค์ความรู้เกี่ยวกับไขหวัดนก

๑.๕ เตรียมงบประมาณให้มีความพร้อม

๑.๖ ซ้อมปฏิบัติจริงตามเหตุการณ์สมมุติ

๑.๗ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับเรื่องโรคไขหวัดนก

๒. การป้องกันโรค

๒.๑ การเฝ้าระวังโรค โดยให้ดำเนินการเฝ้าระวังเชิงรุก และเฝ้าระวังเชิงรับ ตามโครงการรณรงค์ค้นหาโรคไขหวัดนกในสัตว์ปีกแบบบูรณาการ (x-ray) ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม-๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ พื้นที่ ๒๑ จังหวัด ได้แก่ สุพรรณบุรี ชัยนาท สระบุรี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี อ่างทอง ปทุมธานี สิงห์บุรี นนทบุรี นครนายก กำแพงเพชร นครสวรรค์ พิษณุโลก พิจิตร สุโขทัย อุทัยธานี ตาก นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรีและสมุทรสาคร ต้อง x-ray พื้นที่ทุกวัน ทุกหมู่บ้าน โดยให้มีการรายงานสัตว์ปีกป่วยตายทุกวัน หากไม่มีสัตว์ปีกป่วยตายก็ต้องรายงาน (Zero Report) จากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอไปยังระดับจังหวัดและรายงานระดับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒.๒ การทำลายเชื้อโรค โดยให้มีการดำเนินการตามโครงการรณรงค์ทำความสะอาดและทำลายเชื้อในพื้นที่เกิดโรคไขหวัดนกและพื้นที่เสี่ยงอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะควบคุมโรคได้

- ทุกหมู่บ้านในพื้นที่ ๒๑ จังหวัด ตามข้อ ๒.๑ ต้องทำลายเชื้อโรคทุก ๒ สัปดาห์ จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

-ในพื้นที่ที่พบเชื้อไขหวัดนกให้ทำลายเชื้อโรคทุกสัปดาห์ อย่างน้อย ๓ ครั้ง

๒.๓ จัดวางระบบควบคุมเคลื่อนย้ายและกักกันสัตว์ปีก และซากสัตว์ปีกให้เป็นไปตามระเบียบที่กรมปศุสัตว์กำหนดอย่างเคร่งครัด หากฝ่าฝืนให้ยึดสัตว์ของกลาง ทำลาย และดำเนินคดีตามกฎหมาย

๒.๔ ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนให้ตระหนักถึงอันตรายของโรคไขหวัดนก โดยใช้หลักการสร้างความตระหนักและระวังในวงแคบ แต่ไม่ทำให้เกิดความกลัวในวงกว้าง (Public)

๒.๕ การปรับระบบโครงสร้างการเลี้ยงสัตว์ปีก โดยส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงสัตว์ปีกในระบบปิดที่มีระบบการป้องกันและควบคุมโรคตามหลักความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity)

๒.๖ การป้องกันโรคไขหวัดนกในไก่งวงและไก่พื้นเมือง โดยเน้นให้แยกการเลี้ยงสัตว์ปีกออกจากที่พักอาศัยของคน จัดสร้างเล้าหรือโรงเรือนอย่างง่าย และให้ดำเนินการอื่นๆ ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด และหากเห็นว่าเป็นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาระงับกีฬาชนไก่อย่างน้อยถึงสิ้นเดือนธันวาคม ๒๕๔๘

๒.๗ การป้องกันโรคไขหวัดนกในเป็ดไล่ทุ่ง ให้มีการสุ่มตรวจเป็ดไล่ทุ่งทุกฝูงในทุกๆ ๒ สัปดาห์ หากพบเชื้อไขหวัดนก ให้ดำเนินการทำลายทั้งฝูงทันที ทั้งนี้ให้เลี้ยงห่างจากสัตว์ปีกชนิดอื่นและชุมชน และต้องผลัดดันให้เข้าสู่ระบบโรงเรือนหรือฟาร์มให้ได้ภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ และให้ดำเนินการอื่นๆ ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

๓. การควบคุมโรคในกรณีพบสัตว์ปีกสงสัยว่าเป็นโรคไขหวัดนก

เมื่อได้รับแจ้งหรือพบสัตว์ปีกสงสัยว่าเป็นโรคไขหวัดนก ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

๓.๑ สอบสวนโรคเบื้องต้น โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

๓.๑.๑ ตรวจสอบโรคเบื้องต้น ตามนิยามของโรคไขหวัดนก กรณีสงสัยว่าป่วย

๓.๑.๒ ยืนยันการเกิดโรค โดยเก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ

๓.๒ รายงานการพบสัตว์ปีกป่วยสงสัยว่าเป็นโรคไขหวัดนกตามแบบรายงานที่กรมปศุสัตว์กำหนดมายังจังหวัดและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทันที

๓.๓ ดำเนินการตามมาตรการควบคุมโรคภายใต้กฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ โดย

๓.๓.๑ ทำลายสัตว์ปีก เมื่อพบสัตว์ปีกป่วยหรือตายผิดปกติที่มีลักษณะอาการตามนิยาม โรคไขหวัดนก ให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ใช้ดุลยพินิจตามหลักวิชาการในการสั่งทำลายได้ โดยไม่ต้องรอผลการตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ และต้องทำลายสัตว์ปีกให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒ ชั่วโมง

๓.๓.๒ ควบคุมการเคลื่อนย้ายและสั่งกักสัตว์ปีก โดยห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกในพื้นที่รัศมี ๑๐ กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรค เป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน

๓.๓.๓ ทำลายเชื้อโรค โดยทำลายเชื้อโรคด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่มีประสิทธิภาพในจุดที่สงสัย และจุดเสี่ยงอื่นๆ และดำเนินการทุกสัปดาห์อย่างต่อเนื่องจนกว่าภาวะโรคจะสงบ

๓.๓.๔ เฝ้าระวังและสอบสวนโรค ดำเนินการค้นหาสัตว์ปีกป่วยเพิ่มเติม สอบสวนสาเหตุของการเกิดโรค และควบคุมไม่ให้เกิดการแพร่กระจายของโรคต่อไป

๓.๓.๕ ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เมื่อพบสัตว์ปีกสงสัยว่าเป็นโรคไข้หวัดนกให้แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดและสาธารณสุขจังหวัด เพื่อเฝ้าระวังโรคในคนทันทีและให้ประสานข้อมูลการเกิดโรคในนกกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๓.๖ ประชาสัมพันธ์ โดยใช้สื่อต่างๆ ในการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกอย่างใกล้ชิด

๔. การควบคุมโรคในกรณีพบสัตว์ปีกยืนยันเป็นโรคไข้หวัดนก

เมื่อได้รับแจ้งจากห้องปฏิบัติการกรณีพบสัตว์ปีกเป็นโรคไข้หวัดนก ให้ดำเนินการเพิ่มเติมจากข้อ ๓ ดังต่อไปนี้

๔.๑ ประกาศเขตโรคระบาดสัตว์

๔.๒ เฝ้าระวังรอบจุดเกิดโรค โดยเก็บตัวอย่างสัตว์ปีกทุกบ้านในรัศมี ๕ กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรค และเฝ้าระวังเชิงรุกด้วยอาการทางคลินิกในสัตว์ปีกในรัศมี ๑๐ กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรคเป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๒๑ วัน

ทั้งนี้ให้ยึดหลักการ รู้โรคเร็ว ควบคุมโรคให้เร็วที่สุด ยับยั้งการแพร่กระจายโรค โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้บูรณาการ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และยานพาหนะในพื้นที่ในการป้องกัน และควบคุมโรคอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

(คุณหญิงสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงในพื้นที่พบเชื้อโรคไขหวัดนก

ตามที่ได้มีการพบเชื้อโรคไขหวัดนกในพื้นที่บางจังหวัดของประเทศไทยนั้น เพื่อเป็นการวางระบบการป้องกันการระบาดของโรคไขหวัดนกในพื้นที่ดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงในพื้นที่พบเชื้อโรคไขหวัดนก ดังนี้

๑. ภายในรัศมี ๑๐ กิโลเมตร รอบจุดเกิดโรคไขหวัดนกห้ามนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงภายในบริเวณดังกล่าวเป็นระยะเวลา ๙๐ วัน นับจากวันที่มีการทำลายสัตว์ปีกตัวสุดท้ายและทำลายเชื้อโรคด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรคเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว

๒. สัตว์ปีกที่เลี้ยงอยู่เดิมในรัศมี ๑๐ กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรค หากสัตว์แพทย์ของกรมปศุสัตว์ซึ่งใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เห็นว่าไม่จำเป็นต้องสังทำลายก็ให้เลี้ยงได้ในพื้นที่เดิม โดยห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกโดยเด็ดขาดเป็นระยะเวลา ๙๐ วัน เว้นแต่มีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษให้ดำเนินการตามข้อ ๓

๓. สัตว์ปีกตามข้อ ๒ หากจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายภายในพื้นที่หรือออกนอกพื้นที่ควบคุมดังกล่าวเจ้าของสัตว์ปีกจะต้องชี้แจงเหตุผลความจำเป็นต่อสัตว์แพทย์ประจำท้องที่ เพื่อแสดงให้เห็นว่าหากไม่เคลื่อนย้ายจะก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งนี้สัตว์แพทย์ของกรมปศุสัตว์จะต้องตรวจรับรองว่าไม่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคไขหวัดนก และต้องมีการตรวจสอบทางห้องปฏิบัติการว่าไม่พบเชื้อไขหวัดนกก่อน ปศุสัตว์จังหวัดจึงพิจารณาออกใบอนุญาตให้เคลื่อนย้ายสัตว์ปีกดังกล่าวได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามมาตรการที่กรมปศุสัตว์ประกาศกำหนด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

(คุณหญิงสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง ให้เข้มงวดตรวจสอบการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกประกาศ ๒ ฉบับให้เข้มงวดมาตรการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ และกำหนดหลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงในพื้นที่พบเชื้อโรคไข้หวัดนกไปแล้ว นั้น เนื่องจากปรากฏว่ายังมีผู้ประกอบการหรือเจ้าของสัตว์ปีกบางรายกระทำการลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกในพื้นที่ประกาศเขตโรคระบาดและประกาศเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดชนิดโรคไข้หวัดนก (Avian Influenza) รวมทั้งภาวะโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยยังไม่สงบ ดังนั้น เพื่อให้การควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงให้ดำเนินการดังนี้

๑. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดประกาศเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดชนิดโรคไข้หวัดนก (Avian Influenza) ในสัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน หรือไซสำหรับใช้ทำพันธุ์ ในเขตท้องที่ทุกอำเภอของจังหวัดนั้นๆ และหากจังหวัดใดได้รับตรวจผลยืนยันทางห้องปฏิบัติการว่าพบเชื้อโรคไข้หวัดนกให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นประกาศเขตท้องที่ทุกอำเภอของจังหวัดนั้นเป็นเขตโรคระบาดชนิดโรคไข้หวัดนก (Avian Influenza) สำหรับสัตว์ปีกชนิดนก ไก่ เป็ด และห่าน รวมถึงไซสำหรับใช้ทำพันธุ์ โดยใช้อำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙

๒. ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกเข้าใน ออกนอก หรือภายในเขตโรคระบาดหรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

๓. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในท้องที่ ตั้งด่านในการตรวจสอบการลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก หากพบผู้กระทำความผิดให้ดำเนินคดีตามกฎหมาย (ตามข้อ ๒) ส่วนสัตว์ปีกของกลางให้ส่งให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ดำเนินการกักสัตว์และทำลายต่อไป ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

(คุณหญิงสุตารัตน์ เกยุราพันธุ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง ห้ามจำหน่าย จ่าย แจก ซื้อมาย เคลื่อนย้าย ซ้ำแผละ
หรือกระทำการอื่นใดกับสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกประกาศให้เข้มงวดตรวจสอบการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ไปแล้ว นั้น เนื่องจากปรากฏว่ามีผู้ประกอบการ เจ้าของสัตว์ปีก หรือบุคคลอื่นนำ สัตว์ปีกที่ป่วยหรือตายหรือซากสัตว์ปีกไปจำหน่าย จ่าย แจก หรือทิ้งในที่สาธารณะเช่น ห้วย หนอง คลอง บึง ลำน้ำ สาธารณะ หรือถนน เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เชื้อโรคใช้หวัดนกแพร่ระบาดจากการกระทำดังกล่าวได้ กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ จึงให้ดำเนินการดังนี้

๑. ห้ามมิให้ ผู้ใดกระทำการจำหน่าย จ่าย แจก ซื้อมาย เคลื่อนย้าย ซ้ำแผละ หรือกระทำการอื่นใดกับ สัตว์ปีกที่ป่วยหรือตายหรือซากสัตว์ปีกดังกล่าว โดยเด็ดขาด หากผู้ใดฝ่าฝืนจะมีความผิด ตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองเดือนหรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

๒. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการให้ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ตรวจสอบ สอดส่อง และดำเนินการกับผู้กระทำ ความผิดตามข้อ ๑ อย่างเคร่งครัด รวมทั้งให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

(คุณหญิงสุดาวรัตน์ เกษราพันธ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนกในไกชน

เนื่องจากในปัจจุบันยังคงมีการระบาดของโรคไข้หวัดนกอยู่ในบางพื้นที่ โดยส่วนใหญ่ระบาดในไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงแบบปล่อยอิสระ ซึ่งในหลายพื้นที่ยังคงมีการเลี้ยงไก่พื้นเมืองและไกชนปะปนกันหรือมีการนำไก่พื้นเมืองมาพัฒนาเป็นไกชน ประกอบกับการขนไก่เป็นการนำไก่จากหลายพื้นที่มารวมกัน จึงทำให้มีโอกาสรับและแพร่เชื้อโรคไข้หวัดนกไประบาดยังพื้นที่อื่นได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และให้การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคเป็นไปตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๙ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการให้ปศุสัตว์จังหวัดใช้อำนาจตามความในมาตรา ๑๘(๑) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๙ ออกประกาศหรือสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของไกชนทุกรายแจ้งจำนวนไกชนที่ครอบครองไว้ทั้งหมดให้สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่ทราบเพื่อจะได้จัดทำทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน ระหว่างวันที่ ๑-๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๔

๒. ให้เจ้าของสนามชนไก่ขึ้นทะเบียนสนามชนไก่ได้ที่สถานที่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด ระหว่างวันที่ ๑-๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดยแจ้งประมาณการจำนวนไกชนที่เข้าประลองในแต่ละครั้ง และวันที่เปิดให้มีการประลองด้วย

๓. ให้เจ้าของสนามชนไก่จัดทำระบบการป้องกันโรคในสนามชนไก่นี้

๓.๑ ให้มีการจัดทำสมุดบันทึกบุคคลเข้า-ออก และจัดทำบันทึกข้อมูลของไก่ที่นำเข้ามาชนทุกครั้ง

๓.๒ ให้มีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อโรคบริเวณทางเข้า-ออก และจัดให้มีการพ่นยาฆ่าเชื้อโรคยานพาหนะทุกชนิดที่เข้า-ออกสนามชนไก่

๓.๓ ให้มีการตรวจสอบสมุดประจำตัวไกชนทุกครั้งก่อนนำไก่เข้าสนาม โดยมีรายละเอียดที่ต้องตามที่กำหนด โดยเฉพาะประวัติการตรวจโรคไข้หวัดนก หากไม่มีสมุดประจำตัวไกชนหรือไม่ผ่านการตรวจโรคจะไม่อนุญาตให้เข้าชนโดยเด็ดขาด

๓.๔ ให้มีการทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคทุกครั้งในบริเวณสนามชนไก่ภายหลังเสร็จสิ้นการประลองกันแล้ว และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประลองให้ทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรคและนำออกตากแดดให้แห้งและปล่อยให้สนามว่าง (ห้ามนำไก่เข้าไปบริเวณสนาม) อย่างน้อย ๗ วัน

๓.๕ สนามชนไก่ต้องพร้อมที่จะให้สัตวแพทย์ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด หรือเจ้าหน้าที่ของจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเข้าตรวจสอบการดำเนินการตามข้อ ๓.๑-ข้อ ๓.๔ ได้ตลอดเวลา

๔. ให้เจ้าของไกชนปรับระบบการเลี้ยงให้มีความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) โดยให้จัดทำโรงเรือนที่มีระบบการป้องกันโรค และมีตาข่ายเพื่อป้องกันการสัมผัสกับนก

๕. ให้เจ้าของไกชนที่จะนำไก่ไปประลองหรือช้อมต้องทำสมุดประจำตัวไกชน (Fighting Cock Passport) ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด และให้มีการตรวจสอบโรคไข้หวัดนกทุก ๓๐ วัน โดยให้บันทึกประวัติการตรวจโรคไว้ในสมุดประจำตัวไกชนด้วย พร้อมเฝ้าระวังทางอาการอย่างใกล้ชิด

๖. การเคลื่อนย้ายไก่งวงเพื่อเข้าสนามชนไก่ให้ดำเนินการ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ดังนี้

๖.๑ ผู้ประสงค์จะเคลื่อนย้ายไก่งวงให้ยื่นขออนุญาตที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหรือสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด โดยผู้ขออนุญาตจะต้องมีสมุดประจำตัวไก่งวงประกอบการขออนุญาตทุกครั้ง

๖.๒ สัตว์แพทย์ที่ได้รับมอบหมายจะต้องตรวจสอบสมุดประจำตัวไก่งวงอย่างละเอียด โดยเฉพาะประวัติการตรวจโรคไข้หวัดนก ซึ่งจะต้องมีผลการตรวจไม่เกิน ๓๐ วันที่ผ่านมา

๖.๓ สัตว์แพทย์ที่ได้รับมอบหมายจะต้องตรวจดูอาการของไก่งวงว่ามีความสมบูรณ์แข็งแรงและมีสุขภาพดีเหมาะที่จะนำไปประลองหรือช้อม และต้องไม่มาจากพื้นที่จังหวัดที่พบเชื้อไข้หวัดนกเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

๖.๔ เมื่อดำเนินการตาม ข้อ ๖.๑-ข้อ ๖.๓ แล้วสัตว์แพทย์ที่ได้รับมอบหมายจะออกใบอนุญาตเคลื่อนย้าย (ร.๓ หรือ ร.๔) พร้อมกับสมุดประจำตัวไก่งวงให้กับเจ้าของไก่งวงและให้นำไปแสดงต่อเจ้าของสนามชนไก่ทุกครั้ง

๗. ให้สัตว์แพทย์ที่รับผิดชอบอำเภอที่มีสนามชนไก่ตั้งอยู่หรือเจ้าหน้าที่ที่จังหวัดมอบหมายเข้าตรวจสอบสนามชนไก่ว่าดำเนินการเป็นไปตาม ข้อ ๑-ข้อ ๖ หรือไม่ หากมีข้อบกพร่องให้ทำรายงานเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

๘. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การป้องกันควบคุมโรคไข้หวัดนกในไก่งวงระดับจังหวัด ซึ่งมีตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น หน่วยงานของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่งวง ตัวแทนผู้เลี้ยงสัตว์ปีกชนิดอื่น เป็นต้น โดยมีปศุสัตว์จังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้เพื่อให้คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การป้องกันควบคุมโรคไข้หวัดนกในไก่งวงได้กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขต่างๆ ที่สอดคล้องกับประกาศฉบับนี้เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดประกอบการพิจารณาเปิดสนามชนไก่ต่อไป

๙. ในการพิจารณาอนุญาตให้เปิดสนามชนไก่นั้น ให้เริ่มพิจารณาเปิดสนามชนไก่ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป ยกเว้นจังหวัดที่มีการพบเชื้อไข้หวัดนกและโรคสงบยังไม่ครบ ๓๐ วัน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔

(คุณหญิงสุดารัตน์ เกตุราพันธ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

